

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 09734

DI GESHIKHTE FUN DER AMERIKANER ARBEYTER BAVEGUNG

Hayim Kantorovitsh

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

חֵיִם קָאנְטָאָרוּוֹיטַשׁ.

**די געשיכטע פון דער
אמעריקאנער ארבײַטער באָזענונג**

אַרוֹןְסֶגֶעֲנֶעֶבֶן פֿוֹן דָעַם
א. ס. א. פ. פֿוּעַץ "ברענטיש זעקס"
(פֿאַרטְיוֹנִישׁוֹל אַפְטְיוֹנִונְג)
נוֹוְדִיאַרְק, 1920.

Copyright, 1920
By Poalei Zion "Branch Six."

די גע שי בטע

פונ דער

אַמְעָדִיק אַנְעָד אַרְבִּיטָר בְּאוֹעֲגָנוֹג

פָּאָרְדָּעַ.

איינער פון די וויכטיגסטע שטריות פונקטען אין דער
אמריקאנער סָאצִיאַלִיסְטִישֶׁר באווענונג, און איזן אַקלַעַנְדר
מאמ אויך איזן דער אַיְירָאָפְּיָאִישֶׁר, איזן דער גַּעֲנַזְוִיטִינְגֶּר
שיכות צוישען דער סָאצִיאַלִיסְטִישֶׁר און דער גַּעֲוָרְקַשְׁאָפְּטֶר
לייבער באווענונג. אויב איזן אַיְרָאָפְּעָה האט די פרענק פֵּיל הַיּוּסְטָן
בלוט און נאָד הייסערע דיסקופיעס אַרְיוֹסְגַּעַרְעַפְּן, האט זַי אַין
אמריקע שויו מעהר ווי איזן מאָל צושפָּאַלְטָעַן דער סָאצִיאַלִיסְטִישֶׁר
טישער באווענונג, און שטעהט שויין יאַחרְעַזְלָאָנג, ווי אַין אַיְרָאָפְּטֶר
זערנע וואנט, אויפֿן זַוְעַג פָּוּן פָּאָרָאַיְינְגָּנוּן צוישען די עַקְוִיסְטִיד
טירענדע סָאצִיאַלִיסְטִישֶׁר פָּאָרְטִּיעַן. איזן דעם קַאְמָפְּ צוישען
די עַקְוִיסְטִירְעַנְדָּע פָּאָרְטִּיעַן זַוְעַג נַעֲוָהַנְּלִיךְ אַגְּנַעַנְבָּעַן אויך
אנְדָּעַרְעַ אַונְטְּרַשְׁיְידַעַן, מַאֲכָעַ ווַיְלָעַן אַפְּלוּ אַפְּלוּיְקַעְנָעַן אַזְּ די
שְׁטַעַלְנוּג זַוְעַג עַקְוִיסְטִירְעַנְדָּע טַרְיִיד יְוִנְיָאָנָם אַזְּ דַעַר בְּלִיקְ
אויף דעם אַינְדּוּסְטְּרִיעַלְעַן קַאְמָפְּ בְּכָלָ, אַזְּ די אַוְרוֹזָאָכָּעַ פָּוּן דַעַר
צּוֹטְיְלָוּג אַזְּ דַעַר סָאצִיאַלִיסְטִישֶׁר באווענונג עַס אַזְּ אַבְּעַר
געַנְג זַיךְ אַפְּלוּ נַאֲרָ אַוְיבְּרַפְּלַעְלִיךְ זַוְעַג בְּאַקְעַנְעַן מִיטְּ דַעַר
געַנְג זַיךְ אַפְּלוּ נַאֲרָ אַוְיבְּרַפְּלַעְלִיךְ זַוְעַג בְּאַקְעַנְעַן
געַנְג זַיךְ אַפְּלוּ נַאֲרָ אַוְיבְּרַפְּלַעְלִיךְ זַוְעַג בְּאַקְעַנְעַן
כְּדִי גַּאנְץ קָלָאָר אַיְנוּעוֹה, נִיטְּ נַאֲרָ אַזְּ די טַרְיִיד יְוִנְיָאָן פְּרַאנְעַ
אַזְּ די הוֹיפְּט אַוְרוֹזָאָר פָּוּן די פֵּיל שְׁפָאַלְטָוּנְגָּעַן, נַאֲרָ אַזְּ אַזְּ
עַס ווּעַט קִיּוֹן אַיְנָהִיטְלִיבָּר באווענונג נִיטְּ זַיְן, אַזְּוּ לְאָנְגָּ
וּוּי עַס ווּעַט נִיטְּ אַוְיסְגָּעָרְבִּים זַוְעַג קִיּוֹן אַיְנָהִיטְלִיבָּר סָאָ
צִיאַלִיסְטִישֶׁר שְׁטַעַלְנוּג בְּנוּגָעַ דַעַר טַרְיִיד יְוִנְיָאָן באווענונג.
עַס אַזְּ פְּוֹנְקְט אַזְּוּי נִיטְּ רִיכְתִּינְג די מִינְגָּפָּן די וּאָסְ
וְאָגָּעַן אַזְּ די טַרְיִיד יְוִנְיָאָן פְּרַאנְעַ בְּאַשְׁטָעַת בְּלָוִוְן אַזְּ דַעַר וּוּי
אַזְּוּ זַאל דַעַר אַרְבִּיטָר זַיךְ אַרְגָּאַנְזִירָעַן כְּדִי זַוְעַג זַיְן אַמְּרָסְ

מענטש ערפאלנרגיריך איזו זיין אלטענגליבען קלאסען-קהמאט. דאס איזו איז איז פאר זיך, זעהר א זויכטגען פראגען, פאר'ן סאציאלייסט מײַנט אבער די טרייד יונגן איז פראגען, נאָר עפֿען אַנדערש. פאר'ן סאציאלייסט שטעהט די פראגען איזו: קען דער סאציאלייסט פָּאוֹרְוִיְּרֶקְלִיְּכְט וּוֹרְעָנוּ אַחֲוָן דָּעָר אַקְטִיוּמְן וְרַחֲלָאָה פָּוֹן דָּעָר גָּעוּרְקָשָׁשָׁפְּטָלִיְּכְט בָּאוּוּנָגָן אַדְעָר נִיט? דָּעָר עַנְטָפָעָר אַוְיף אַט דָּעָר פְּרָאָגָן באַשְׁטִימָט מִיט זִיךְ דָּעָם נָאנְצָעָן כָּאַרְאָקְטָעָר אַזְּנָעָמִים טָאָקְטִיק פָּוֹן דָּעָר פָּאָרְטִיְּי. נָעָמָט מַעַן אַזְּנָעָמִים דָּעָר סָאָצִיאָר לְיּוֹם קָעָן פָּאָרְוִיְּרֶקְלִיְּכְט וּוֹרְעָנוּ אַחֲוָן דָּעָר אַקְטִיוּמְן וְרַחֲלָאָה פָּוֹן דָּעָר גָּעוּרְקָשָׁשָׁפְּטָלִיְּכְט בָּאוּוּנָגָן, דָּאָן וּוֹרְעָת דִּי סָאָצִיאָרְלִיְּסְטִישָׁע אַרְבִּיטִיט אַדְיוֹן פָּאָלִיטִישָׁע אַזְּנָעָמִים אַרְבִּיטִיט, מַעַן קָעָן באַדוּיעָרָעָן וּוֹאָסֵם די עַקְאָנָמִישָׁע אַרְגָּנָאַנְיוֹאַצְּיעָם, זַיְנָעָן נִיט אַרְגָּנָאַנְיוֹרְט אַוְיפְּז' בָּעַסְטָעָן אָפָּן, מַעַן קָעָן באַדוּיעָרָעָן רָעָן וּוֹאָסֵם זַיְיָ וּוֹילָעָן נִיט פָּאָרְשָׁטָהָן דָּעָם סָאָצִיאָרְלִיְּסְטִישָׁע אַמְּתָה, מַעַן קָעָן זַיְיָ דָּעָרְפָּאָר קָרְטִיקָרָעָן אַזְּנָעָמִים זַיְיָרָעָה חַסְרוֹנָה, אַבעָר זִיךְ צַוְּפָיָל זַאְרָגָן וּוֹעָנָעָן דָּעָם לְוַיְנָט זִיךְ נִיט. מַעַן דָּאָרָף זַעַחַן די עַקְאָנָמִישָׁע אַרְגָּנָאַנְיוֹאַצְּיעָם אַוְיסָנוֹצָעָן פָּאָר אָנוֹנוֹעָר פָּאָר לְיִטְשָׁעָר טָעַטְנִיקִים אַזְּנָעָמִים אַזְּנָעָמִים גַּעַגְעָן.

וּוֹאָוחַין אַזְּנָעָמִים קָעָן פָּאָרְפִּיהָרָעָן אַזְּנָעָמִים לְעַבְּדִינָגָעָר בַּיּוֹשְׁפִּיל די אַמְּדָרְקָאַנְדָּר סָאָצִיאָרְלִיְּסְטִישָׁע פָּאָרְטִיְּי, אַוְיף אַיהֲרָה וּוֹעָג אַוְיסָצָוֹנָצָעָן די עַקְאָנָמִישָׁע אַרְגָּנָאַנְיוֹאַצְּיעָם, צַו דָּעְגָּרְגִּירָה-כָּעָן דָּעָם סָאָצִיאָלִיזָם בְּלִיּוֹן דָּוֹרָךְ אַיהֲרָה פָּאָלִיטִישָׁעָר פָּאָרְלָאָמָעָן-טָאָרְוִשָּׁעָר אַרְבִּיטִיט, הָאָט זַיְיָ זִיךְ בָּאַמְּתָה פָּאָרְוָוָאַנְדָּעָלָט אַזְּנָעָמִים אַסְּצִיאָלְרַעַפְּאָרְמַעַרְשָׁעָר פָּאָרְטִיְּי, וּוֹלְכָעָרָוּפָט זִיךְ נָאָר אַלְעָי — סָאָצִיאָרְלִיְּסְטִישָׁע. אַזְּנָעָמִים זַיְיָ וּוֹיִטְהָאָט דָּעָם דָּעָר ס. פ. פָּאָרְפִּיהָרָט, אַזְּנָעָמִים צַעְנְדְּלִינְגָּעָר טְוִיזְעַנְדָּר מִיטְגְּלִידָר אַיהֲרָה, וּוֹלְכָעָרָוּפָט וּוֹעָג זַיְיָ אַיְנָנָעָזָה אַוְיף וּוֹאָסֵם פָּאָר אַפְּלָשָׁעָן אַזְּנָעָמִים גַּעַגְעָן הָאָבָעָן, אַזְּנָעָמִים צַעְנְדְּלִינְגָּעָר טְוִיזְעַנְדָּר מִיטְגְּלִידָר אַיהֲרָה, וּוֹלְכָעָרָוּפָט וּוֹעָג זַיְיָ אַיְנָנָעָזָה אַוְיסָצָוֹבָעָסְעָרָעָן, אַזְּנָעָמִים זַיְיָנְגָּעָן גַּעַגְעָן פָּוֹן דָּעָר פָּאָר טַיְיָ אַרְוִיסְגָּעָה.

נעטת מען אבער פאלסערט און אוֹ אַחֲן דער אַקְטִיווּעָר מֵיטַ
הילפַ פֿוֹן דער גֻּעוּרְקְשָׁאָפְטְּלִיכְעָר בָּאוּוּגְנוֹגָן, קָעָן דער סָאַצִּיר
אלְיָזָם נִיטַ פָּאָרוּוּרְקְלִיכְט וּוּעָרְעָן, אוֹ דַי פָּאַלְיִיטִישְׁ-פָּאָרְלָאָמְעָנֶד
טָאַרְיִישָׁע אַרְבִּיטִיט, וּוֹי עַרְפָּאַלְגְּרִיךְ זַי וְאַלְ נִיטַ זַיְוִן, הָאָטַ קִיּוֹן
וּוּעָרְטַ נִיטַ, אַיְובַ זַי וּוּעָרְטַ נִיטַ גַּעַשְׂטִיכְטַ פֿוֹן אַ קְלָאַסְעָן בָּאָרָךְ
וּוּאַסְטּוּזְיִינְגְּעָר עַקְאַנְאָמִישְׁעָר אַרְגָּאַנְיָזְאַצְּיעַ, דָּאָן מַוְן דַי פָּאַרְטִּי
אַנְשְׁטָאָטַ זַיְד אַפְּנָעְבָּעַן מִיטַ „וּוֹאָטַ קַעְשְׁיִינְגַּן“, זַיְד בָּעַסְעַר אַפְּדַ
גַּעַבְעַן מִיטַ דָּעַר רָעְוָאַלְגְּזִיאַנְעָרְעָר סָאַצִּיאַלְיִיסְטִּישְׁעָר פָּרָאָפָּאָ
גַּאנְדָּרָע, מִיטַ דָּעַר שָׁאַפְּגָןַ פֿוֹן אַ קְלָאַסְעָן-בָּאָוּוּאַסְטּוּזְיִינְגְּעָר עַקְאָר
נְאַמְּשִׁעָר אָוֹן פָּאַלְיִיטִישְׁעָר בָּאוּוּגְנוֹגָן. אַטְדַי דַי פָּאַרְטִּי מַוְן זַיְוִן
רָעְוָאַלְגְּזִיאַנְעָר אָוֹן סָאַצִּיאַלְיִיסְטִּישְׁ אַוְיְסְגַּעַהְלְטָעַן.

הָנָם אַטְדַי גַּעַרְאַנְקָעַן וּוּעָרְעַן אַפְטַ אַין אַונְגָּעָר אִידְיִשְׁעָר
בָּאוּוּגְנוֹגָן אַרְוִיְסְגַּעַזְאָנָט, אָוֹן דַי טָרְיוֹיד יְוִינְיָאָן פָּרָאַגְעַן בְּכָלְלַ וּוּעָרְטַ
אַפְטַ צְוִוְישָׁעַן דַי אִידְיִשְׁ-אַמְּעָרְקָאַנְעָר סָאַצִּיאַלְיִיסְטָעַן דִּיסְקּוּטִירַט,
אַיְין נַאֲדַר בֵּין אַיְצָט נִיטַ עַרְשִׁינְעַן קִיּוֹן אַיְין גַּרְעַמְרָעַ אַרְבִּיטִּ
וּוּעַלְכָעַ זַאֲלַ פָּרְבוּעַן הִיסְטָאָרִישַׁ אָוֹן קְרִיטִישַׁ דַי פָּרָאַגְעַן בָּאַלְיִיכְּ
טָעַן. אִידַבְין וּוּיְיטַ פֿוֹן זַעַגְעַן אָזְמִיּוֹן אַיְצָטִינְגַּר בִּיכְעָלְטָוֹת
דָּאָם, אִידַוּיְלַ נַאֲרַהְפָּעָנוּ אָזְמִיּוֹן בִּיכְעָלְטָוֹת וּוּטַ וּוּינַ דָּעַר עַרְשִׁ
טָעַר, אָוֹן וּוּטַ נַאֲכַנְעַפְּאָלְגָןַ וּוּעָרְעַן פֿוֹן גַּאנְדָּרָע, פֿוֹן דָעַם וּוּלְבָעַן
שְׁטָאַנְדְּפָוּנְקַט אָזְוַיְ גּוֹטַ וּוּיְ פֿוֹן גַּגְגְּנִירִישַׁן.

דָּעַר בִּיכְעָלְטָוֹת, וּוּלְכָבָעַן אִידַלְעַגְעַן אַיְצָטַ פָּאַרְטִּין לְזַעַר הָאָטַ
שְׁווֹן הַיְנְטָעַר זַיְד אַגְּנָצָעַ גַּעַשְׂכִּטָעַ. נַאֲדַר אַיְן וּוּינְטָעַר 1918
הָאָטַ זַיְד דָּעַר צָעַנְטָרָאַלְעָר גֻּעוּרְקְשָׁאָפְטְּלִיכְעָר קָאָמִיטָעַט, פֿוֹן
דַי פּוּעַלְיִ צְיוֹן גַּעַוְעַנְדַט צַוְ מִיר אִידַזְ זַאֲלַ אַנְשְׁרִיְבָעַן, אַ קְוּרְעַעַן
אַרְיִינְפִּיהְרַ צַוְ דָּעַר גַּעַשְׂכִּטָעַ פֿוֹן טָרְיוֹיד יְוִינְיָאָן אַיְן אַמְּעָרִיקָעַ.
דָּאָם הָאָטַ גַּעַדְאָרְפַט זַיְוִן אַ בָּרְאַשְׁוֹרַ פֿוֹן 32 זַיְוִטָעַן. וּוּן אִידַ
הָאָבַ אַגְּנָעַהְיִבָעַן דַי בָּרְאַשְׁוֹרַ צַוְ שְׁרִיְבָעַן אַיְן מִיר גְּלִיְדַקְאָר
גַּעַוְאָרְעַן אָזְ אַיְן 32 זַיְוִטָעַן אַיְן דָּאָם אַוְמְעַנְלִיךְ צַוְ מַאֲכָעַן.
אָזְ עַם וּוּטַ זַיְדַ פָּאַדְרָעַן אַמְּוּעַנְיִגְשְׁטָעַנְסַ דָּרְיִיכְמָלַ אַזְוִיפִּיל.

ווען די בראשור איז פארטיג געווארען האט זי ווירקליך פארה-
נומען ארום 90 זויטען.

פארטיג געווארען מיט דער ארבייט האב איד דאס איבער-
געגעבען צום צ. ק. פון דער פ. צ. פארטוי, וועלכער האט דאס
ביי זיך אפנעהאלטען ארום אקט חדים און זיך אלע ניט
געקענט אנטשלסען צו זאל ער דאס ארויסגעבען.

דערוויל האט די פועלן ציון פארטוי של, וועלכע דער
ברענטש זעם האלט אויף, מיר אינגעלאדרען צו געבען א סעריע-
פארלעזונגען איבער דער גישיכטע פון דער אמעריקאנער ארד-
בייטער באועונגונג. איד האב אングענומען, און געליענט פאר זי
אט דעם ביכעל אלס לעקציעם, וועלכע זיך האבען טאקע גלייד
באשלאסען ארויסצונגגעבען.

איד פיל איז דער ביכעל איז צו קליאן און דער געגענטאנדר
אייז באחאנדעטל זעהר קויז. עס וואלט אודאי גוט געווען ווען
איד קען איצט דעם ביכעל איבערשייבען און פארגרעסערען,
אבער דאס איז אוממענילד, פאר דער לעצעטער צייט זינט עס האט
זיך איז אונזער איזיגענער פארטוי, פועלן ציון, אמשטארקסטען
פאנאנדרגענעלאקרטר דער פראקטיאנס קאמט, זינט עס האט
זיך ארגאניזירט די מסציאל-דעם אקרטישען פראקטיע, פון וועל-
כער איד בין איז אקטיווער מיטגלאיד, קען איד אפיילו נוט א
טראקט מאן פון געמען זיך צו אן ארבייט וואס דראפ פארגעמען
מאנאטען. אפיילו דער ביכעל ווי ער איז איצט וואלט בשום
אופן ניט געקענט דערזעהן די ליבטיגע וועלט, ווען ניט מײַז
חבר און קאָלענא ב. אסטראואווסקי, וועלכער, הנג ער איז פיל
מעהר ווי איד פארנומען איז דער ס. ד. פראקטיע, האט אבער
געפונען צייט דעם ביכעל צונרייטען צום דרוק.

איד האפ אבער, איז הנג דער ביכעל איז קליאן, און די טעמע
אייז ניט באארבייט אווי דעטאל, ווי איד וואלט דאס וועלען,

וועט דאס אבער דאָד בּוּנְגַּן נֹעֲצָן אָנוּנָּעֶר בְּאוּנָּגָן, אָנוּ
הָעַלְפָּעָן דִּי אִידִּישׁ אַרְבִּיטָּעָר זַיְד פָּאנָאַנְדָּעָרְקָלִיבָּעָן אֵין דָעָר
פָּאַרְפָּלָאַנְטָעָרָטָעָר, אָנוּ אָזְוִי פֵּיל מִסְפָּאַרְשָׁתָאַנְעָנָעָר טְרוּיְיד יוֹנִיאָן
פְּרָאָגָעָן.

ניְוִיְּדִיאָרָק, יָנוֹאָר 1920.

די געבורט פון דעם אמעריקאנער פראלעטהראיראַט.

1.

צווישען די פיל אָרוֹזָאַכְעַן ווּאַס האַבְעַן אַרְוִיסְנֶעְרוֹפְעַן די אַמְּעָרִיקָאַנְעָר רְעוֹוָאַלְזִיעַח האַט אַהֲזָן סְפָק גַּעַשְׁפִּילְט אַנְאֵר גַּהְיָה סְעַ, אָוִיב נִיט די גַּרְעַסְטָעַ רְאַלְעַ, די עַקְאַנְאַמְּיִישָׁע. די קַעְדָּע קָאָרְאַנְיִסְטָעַן האַבְעַן נִיט נַאֲרַ פָּאַר אַבְסְטְּרָאַקְטָעַ פְּרִויִי הַיִּיט גַּעַעַמְפְּטָן, נִיט נַאֲרַ דַּעַמְאַקְרָאַטְיָע פָּאַרְלָאַנְגָּט, דָּס זַיִידָן גַּעַוְוָעַן „בִּיּוֹזָאַכְעַן“. די הוַיְפְּטוֹזָר אַיְזָן גַּעַוְוָעַן אָוִיסְטָעַ קַעְמְפָעַן אַפְּרִיְזָעַן וּוּעַן פָּאַר דַּעַר אַנְטָר וּוִיקְלָוְנָגְן פָּוּן אַמְּעָרִיקָאַנְעָם קָאַפְּיִיט אַדְיוֹם.

אלע באַדְיוֹטָעַנְדָּע הַיְסְטָאַרְיקָעַר נִיבְעַן יַעַצְטָן, אוֹ וּוְאַלְטָעַנְדָּן גַּעַוְוָעַן האַנְדָּלָעַן אַבְּיַסְלָעַ מַעַהְרַ פָּאַרְזְּוָכְטִינְג, אַין מאַכְעַן וּוְעַלְכָּעַע עַס אַיְזָן הנְּחוֹת צָו דַּעַם יוֹנְגָעַן אַמְּעָרִיקָאַנְעָר קָאַפְּיִיטָרָן לְזָוָם, וּוְאַלְטָעַן די פָּאַרְאַיְנוֹנְגָטָע שְׂטָאַטָּעַן נַאֲרַ הַיִּינְטָן גַּעַוְוָעַן עַנְגָּרָן לִישְׁעָ קָאַלְאַנְיִיעָם, אַפְּיַלוֹ אַיְזָן סָאַמְעַ בְּרַעַן פָּוּן קָרִיגְ זַיְנָעַן גַּעַוְוָעַן אַיְינְצָעַלְנָעַן, ווּאַס האַבְעַן פָּוּן אַפְּלַשְׁטָעַנְדִּינְגָּר אַומְאָפָּרָה העַיְנִיקִיטָן גַּעַטרְוִימָט, די אַיְבָּרְגָּעָן אַבָּעָר, די גַּרְוִיסְעַ מַעְרָהִוִּיטָן, האַבְעַן וּוּעַנְעַן דַּעַם אַפְּיַלוֹ נִיט גַּעַחְלָוּמָט, זַיִהְיָה האַבְעַן גַּעַפְּאַדְרָעַט רַעַפְּאַרְמָעַן, גַּעַוְיסְעַ הַנְּחוֹת אַזְּן נִיט מַעְהָרָה. עַס אַיְזָן נַאֲרַ אַדְאָנָקָעַ דַּעַר בְּלִינְדָּר עַקְשָׁנוֹת פָּוּן דַּעַר עַנְגָּלִישָׁרָדָן רַעַגְיָוָן, בַּעַסְפָּרָעָן גַּעַרְ זַיְנָעַן, פָּוּן די הַעֲרָשָׁעַנְדָּע קָלְאָסָעַן פָּוּן עַנְגָּלָאַנְדָּן, ווּאַס מַוְרָה האַבְעַן אַיְצָטָמָעַן אַפְּרִיִּין אוֹן זַעַלְבָּשְׁטָעַנְדִּין לְאַנְדָּן, די פָּאַרְאַיְנוֹנְגָטָעַן.

ח'וים קאנטראוויזישן

די הערשענדער קלאסען פון ענגלאנדר האבען קיינמאָל ניט באַטראכט די אַםעריקאנער קאָלאָנייעס אלס אַ גִּוְיכָבָאַרְעַכְתִּינְגְּטָעָן טויל פון זוייער לאָנד, די קאָלאָנייעס זיינען פאר זוי געווען אַ "מאָרְקָעַט" אָזֶן ניט מעהָר; דָּאס האָט פָּאָר זַי גַּעֲדָאָרְפָּט זַיְן אַ פְּלָאָזֵן וּאוֹאַ צַוְּרוּגָעָן אָם בְּיוֹגְסְטָעָן רְוִיהָע מַאְטָעָרְיאָלָעָן פָּאָר די ענגלישׁע פָּאַברִיךְעָן. אָזֶן אָם טִיעָרְטָעָן פָּאַרְקוּפָּעָן די פָּאָר טִינְגָעָ פְּרִיאָדוֹקְטָעָן פון די זַעֲלָבָעָ פָּאַברִיךְעָן. "וּוֹאָס מַעְהָר פְּרָאָד פִּיטָּעָן," דָּאס אַיז גַּעֲוָעָן דָּער גַּרְוְנְדְּ-פְּרִינְצִיפְּסָפָן פון דָּער דָּאַ מַאְלְסְטְּרִינְגָעָר ענגלישׁעָר קאָלאָנְיָאָל-פְּלָאָזִיטָק. כָּרוֹי דָּאס אַוִיסְצְּפִּיהָרָעָן. זַיְינְעָן גַּוְיִינְגָן גַּעֲוָעָן, עַרְשְׁטָעָנְסָן: פָּאַרְשְׁטָעָלָעָן דָּעַם וּוֹעֵן פָּאָר די קָאנְקוּרְעַנְטָעָן פון אַנְדְּרָעָן לְעָנָן דָּער, אָזֶן צַוְּיוּתָעָנְסָן: נִיט דַּעֲרָאָזָעָן אָזֶן די קאָלאָנייעס זַאָל זַיְד אַנְטוּיְקָלָעָן אַ זַּעֲלְבָּסְטָמְעָנְדִּינְגָעָ אַינְדְּסְטְּרִיעָן. אָזֶן דָּער נָאָצָעָר גַּעֲזְנְעַבְּוֹנָג פון ענגלאנדר, בְּנוּגָעָן די קָאָזָלָנְיָאָס זַעְחָט מַעַן דִּיְתְּלִיר אָזֶן זַי האָט אַיזְן חַוְּפָט צַוְּעָק אַיז זַיְינְעָן: פָּאַרְהִיטָעָן די פְּרָאָפִיטָעָן פון די ענגלישׁעָ קָאָפִיטָאַלִּיךְדָּעָן. זַעְחוֹן אָזֶן די קאָלאָנייעס זַאָלָעָן קיינמאָל נִיט וּוֹעַרְעָן עַפְּסָמָעָן. מַעְהָר וּזְיָי "אַ מאָרְקָעַט". נָאָר אַזְוֵי בְּרִיחָה וּוֹי 1651 פִּירָהָט דָּער פָּאַרְלָאָמְעָנְטָדָה דָּרְךְ דָּעַם "נָאָוּנָאָצִיאָנָס-גַּעֲזָעָץ" (אַ גַּעֲזָעָץ וּוֹעֵד נָעָוָן פִּירָהָרָעָן שִׁיפָּעָן פון, אָזֶן אַיז די קאָלאָנייעס) דִּיזְוָעָר גַּעֲזָעָץ הָאָט פָּאַרְוּוּרטָט דָּעַם אַרְיוֹנְפִּיהָרָעָן פון די מַעְרָסְטָעָן סְהָרוֹת אַיז די קאָלאָנייעס פון אַנְדְּרָעָן וּוֹסְמָעָר אַיזְן דָּער נָאָר וּוֹיְגָאנְצִיאָנָס-גַּעֲזָעָץ אַיזְן נָאָר דָּער אַנְפָאָנְגָן, שְׁפָעָטָר וּוֹעַרְעָן פְּלָאָזְנָעָן גַּעֲזָעָצָעָן דָּרְכָּבָנְפִּיהָרָטָן אַלְעָזְמוֹתָן זַוְּעָק צַוְּוֹנָנָעָן די קאָלאָניְמָטָעָן צַוְּיִפְּעָן אָזֶן פָּאַרְקוּפָּעָן נָאָר צַוְּיִפְּעָן סְהָרוֹת. אַזְוֵי לְמַשְׁלֵךְ, זַיְינְעָן דָּרְכָּבָנְפִּיהָרָטָן גַּעֲוָעָרָעָן גַּעֲזָעָצָעָן, אַזֶּן קְיוֹן סְהָרוֹה טָאָר נִיט גַּשְׁקָט וּוֹעַרְעָן פון די קאָלאָנייעס אַיזְן קְיוֹן אַנְדְּרָעָן אַיזְרָעָר ענגלאנדר: עַס אַיזְן פָּאַרְבָּאָטָעָן גַּעַד וּוֹעַרְעָן דָּאס בּוֹיְעָן פון אַיזְוָעָן פָּאַברִיךְעָן. קִירְזְשָׁנָעָר אַיזְן פָּאָר

געשיכטע פון אמער. ארבע. באנועונג

ווערט געווען צו באשעפטיגען מעחד ווי צווויי ארבײַטער. געויסט
פראָרוּקְטְּעַן ווי וואָל אָנוֹ הִיט. ווֹאָס ווֹעֲרָעָן פראָרוּקְטְּרַט אָינוֹ אַיִּז
קָאָלָאָנָּע, האָבָּעָן נִיט וְעַקְאָנָּט פָּאָרְקוּפְּט וְעַרְעָעָן אָיז אַצְוּוּיְתָר
א. ז. וו. בֵּין דַּעַם יַהְרָר 1763 האָט עַנְגָּלָאָנָּד דָּרְכְּגַּעַפְּהִירָת
נִיט וְעַנְיָגָּר ווי 29 אַזְוּלְכָּע גַּעַזְעָצָען.

אֶבְּעָר קִינְסְּטְּלִיר פָּאָרְהָאָלְטְּעַן דַּי נְאָמְרְלִיבָּע עַוְּאָלְצְיָע פָּוּ
דָּעַר אַיְנְדְּסְּטְּרִיע אָיז הָאָנְדָּע אָיז נִיט מְעַלְּיָר. ווֹאָס דַּי קָאָלָאָז
ニִסְטְּעַן האָבָּעָן נִיט גַּעַטָּאָרְט טָאוֹן עַפְּעַנְטְּלִיד. האָבָּעָן זַוִּי גַּעַטָּאָז
„בְּגַנְבָּה“, מְחַאָט גַּעַרְאָכָּעָן דַּעַם גַּעַזְעָז. שְׁמוֹגְלָעָרְיוֹן הָאָט זַוִּיד
אַנְטוּוּיקָלִיט אָיז אַיִּז אַפְּלִיכָּו גַּעַזְעָרְדוֹן אַבְּכָבְּדִי גַּעַזְעָרְנוֹה. פַּיל פָּוּ
די פָּאָטְעָרָס פָּוּ דָּעַר אַמְּעָרְקָאָנָּעָר רַעֲפָבְּלִישׂ זַיְנָעָן גַּעַזְעָעָן שְׁמוֹגָּז
לְעָרָם, עַמְּפָרְשָׁתְּעָתָם זַוִּיד, דָּאָס פַּיל פְּלַעַגְעָן אַרְעָטְרִיט וְעַרְעָעָן
אָיז שְׁמַרְעָנָג באַשְׁטְרָאָפְּט וְוּוֹרָעָן, אָיז אַדְאָנָק דַּעַם אַיִּז דַּי אַומָּז
צְוּפְּרִידְעָנָהִיּוֹת אַלְזַן מְעַהְדָּר אָיז מְעַהְדָּר גַּעַזְעָקָעָן בֵּין אַיִּז 1776
הָאָט אוּסְגַּעַרְאָכָּעָן אָיז אַפְּעָנָעָר אוּפְּשָׁטָמָאָנד.

די העַרְשָׁעַנְדָּע קָלָאָסָעָן פָּוּ דַּי אַמְּעָרְקָאָנָּעָר קָאָלָאָנִים
זַיְנָעָן אַרְוִוִּים אָיז קָאָמָּפְּגָּעָן קָעְגָּעָן די העַרְשָׁעַנְדָּע קָלָאָסָעָן פָּוּ עַנְגָּן
לְאָנָד כְּדִי אַיְסְצָזְקָעָמְפָּעָן אַפְּרִיעָיָן וּוֹגָן פָּאָר דָּעַר אַנְטוּוּיקְלָוָן
פָּוּ אַמְּעָרְקָאָנָּעָמָּע קָאָפְּיָטָאָלִיּוֹם, די קָאָפְּיָטָאָלִיסְטָעָן, די קָאָלָאָז
ニִסְטְּעַן פָּוּ די דָּרוּם־שְׁמַטְאָטָעָן (סִוְּתָהָעָרָע סְטִיטָם) האָבָּעָן גַּעַזְעָז
הָאָט נַאֲדָא בָּאוּנְדָּרָע אַיְסְרָעְבָּעָנוֹן, די מְעַרְטָעָן פָּוּ זַוִּיד
גַּעַזְעָעָן שְׁוּעָר פָּאָרְשָׁוְלְדִינְגָּט צָוֹ פָּאָרְשִׁיְׁדָעָן עַנְגָּלִישָׁע סְחוּרִים,
אָיז זַוִּי האָבָּעָן דָּעְרִיבָּר גַּעַהְאָפְּט, אָיז אַדְאָנָק דָּעַר רַעְוָאָלְצְיָע
זַוְּלָעָן זַוִּי פְּטוּרָה וְוּרָעָעָן פָּוּ זַיְעָרָע חֻבּוֹת, — וְוּנְדָרְלָע פְּלוּיפָּט
זַאֲנָט אָיז אַיְינְעָרָפָּן זַיְנָעָן גַּלְעַנְצָעַנְדָּע רַעֲדָעָס : „אַוְנוֹעָר רַעְוָאָז
לְזַוְּצִיאָע פָּוּ 1776 אָיז גַּעַזְעָעָן עַרְפָּאָלְגָּרִיךְ, וּוֹיְלָמְסָהָר אָיז רַיְיכָּז
טוֹם האָבָּעָן זַיְד פָּאָרְאַיְינְגָּט מִיטָּפְּרִינְצִיְּפָּעָן אָיז עַנְטוֹזָאָזָם... די
סְחוּרִים פָּוּ דָּעַר נַאֲרָט (צְפָנוֹ) זַיְנָעָן גַּעַזְעָעָן אַיְפָגְעָרָאָכְט קָעָז
גַּעַזְעָעָן עַנְגָּלָאָנָּד, פָּאָר נִיט עַרְלְוִוְבָּעָן זַוִּי אַדְרָעְטָעָן הָאָנְדָּעָל מִיט

האלאָנד אוֹז מיט די וועסט אַינדרישע אַינזֶלען, די פְּלָאנְטָאטָאלָעַן פּוֹן ווּירְדוּשִׁינְיאָ פּוֹן דָּעֵר צְוִיּוּתָר זַיִת זַיְנָעַן גַּעֲוָעַן אַנְגָּעַן לְאַדְעַן מִיטּ חֻבּוֹת, אוֹז זַיְנָעַן דָּרְפָּאָר צְוּפְרִידָעַן גַּעֲוָעַן מִיטּ יַעַד דָּעֵר זָאָס האָט די אַפְּצָאָהָלָוּגָעַן פּוֹן דִּי חֻבּוֹת אַפְּגָּנָהָאָלָּט טָעַן... אַזְוִי האַכְבָּעַן זִיד הָעַרְצְּלִיךְ פָּאָרָאַיְנִינְגְּטָם סַוחַר אוֹז פְּלָאנְכָּטָאָר, צַו קַעְמְפָעַן פָּאָר אַוְמָאָפְּהָעָנְגִּיקְיָיטָם. פָּאָרְזָן סַוחַר האָט אַוְמָאָפְּהָעָנְגִּיקְיָיטָם, גַּעַמְיָינְטָם : דִּירְעַקְטָעָר האַנְדָּעָל — פָּאָרְזָן פְּלָאנְטָאטָאָר — אַפְּנָאַרְעַן זַיְנָעַן קְרַעְדוּטָאַרְעַן").

2.

פָּאָר דָּעֵר דָּעְוָאָלָזְיָעָז זַיְנָעַן אוֹז די קָאַלְאָנִיעָם קִיּוֹן פְּרִוּיָּעָן לְוִיזְ-אַרְבִּיּוּטָעָר בְּמַעַט, נִימָּט גַּעֲוָעַן, די גַּאנְצָעָ אַרְבִּיּוּט אַיְזָן גַּעֲמָטָן גַּעֲוָוָאַרְעַן פּוֹן שְׂוֹאַרְצָעָן, אַדְעַר פּוֹן וּוּוּסָעָ שְׂקָלָאַפְּעָעָן, די אַזְוִי גַּעַר רַוְּפָעָנָעָ „אַינְדָּעָטָר סְעוּרָעָנָטָס“, דָּ. הָ. אַזְעַלְכָּעָ וּוּסָם פְּלָעָגָעָן פּוֹן פָּאָרְשִׁיוֹדָעָנָעָ קָאַמְפָאָנִיעָם פָּאָרְנָאָרָט וּוּשְׁרָעָן פּוֹן די אַיְרָאָרָּד פִּיאַוְישָׁעָ לְעַנְדָּרָה, אוֹז די אַמְּעָרִיקָאַנְדָּר קָאַלְאָנִיעָם אוֹז פְּלָעָגָעָן דָּא פָּאָרְקוּפָּט וּוּשְׁרָעָן אוֹז צִיּוֹנוֹיְלָגָעָר שְׂקָלָאַפְּעָרָיָן, בָּיו זַיְעָרָעָ חֻבּוֹת זַיְנָעַן אַפְּנָעָצָאָהָלָט גַּעֲוָוָאַרְעַן. די זַיְעָנִיגָּעָ פְּרִיּוּעָ מַעְשָׁנָעָן וּוּסָם האַכְבָּעַן זִיד מִיטּ האַנְטוּרָקָעָרָיָן פָּאָרְנוּמוּן זַיְנָעַן נִימָּט גַּעַד וּוּסָם קִיּוֹן לְוִיזְ-אַרְבִּיּוּטָעָר נָאָר קָלִינָעָ בְּאַלְעָכָמִים פָּאָר זִיד, די אַינְדָּסְטְּרִיָּעָ צַו יְעַנְעַר צִיּוּת אַיְזָן נָאָר גַּעֲוָעָן אַזְוִי פְּרִימִיטִיוֹו אַזָּן אַוְמָאָנְטוּרִיקָלָט, די פָּרָאָדוּקְצִיאָאָנָס אָרָט אַזְוִי אַיְינְפָּאָר, אַז יְעַדְעַר אַיְינְעַר האָט זִיד לְיִיכְתָּבָט גַּעֲקָעָנָט אַיְינְשָׁאַפְּעָעָן די נַוְּתִינְגָּעָ וּוּרְקִצְיָינְגָּעָ אַזָּן אַרְבִּיּוּטָעָן פָּאָר זִיד : אַרְבִּיּוּטָעָן בַּיִּאָ צְוּוּיְטָעָן הָאָט קִיְּנָעָר נִימָּט בְּאַדְרָפָט, סִירָעָן פָּאָר אָ בָּאַשְׁטִימְטָעָ צִיּוּת כְּדִי זִיד אַוְיסָר לְעַרְנָעָן די מְלָאָכָה.

* W. Phillips: Speeches and Lectures, Vol. I, p. 373.

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

אויסער דעם איז די באפעלקערונג דעםאלט געווען זעהר
קליאן או פרוי לאנד איבערגעונג, איזי, או וווען איינער האט ניט
געענט אדרער ניט געוואלאט אליאן ווערטו א באלאכאמ. האט ער
זו יעדער צייט געקענט ווערטו א פארמער.

די לאגע איז אבער אומגעביבען געווארען נאך דער רעד
וואלוציע, ווי שווי נזאנט, איז דער הויפט-ציל פון דער רעוואַ
לויציע געווען צו מאכען פרוי דעם וועג פאר דער אנטווקילונג
פון אמעריקאנעם קאפיטאליזם. אוון דיזער צוועק איז זורקליך
דערכרייכט געווארען. די קלאלאנעם זייןען יעט געווארען פרוי
אוון אומאהענינג, צו קאנען טאן ווי אוון וואס זוי ווילען, קיינער
שטעהט זוי מעהר ניט איז וועג, א דענק דעם האט זיד דער
אמעריקאנער קאפיטאליזם אנטשאנען גרויסע פאבריקען. ווי דורך אַ
איבער נאכט זייןען אנטשאנען גרויסע שטעט. די ער
כישוף זייןען שנעל אוייסגעוואקסען ניע גרויסע שטעט. די ער
פינדונגין האבען זיד געעהרט פון טאג צו טאג, וואס האבען
אלץ בעסער אוון פאלקאמענער געמאכט די פאבריק-יסיטעם. אוון
וואס שנעלער עס מעהרין זיד די גרויסע פאבריקען. וואס פאלַ
קאמענען עס ווערטו די מאשיינען, אלץ שנעלער פאושויננדעם
דער קליאןער האנטווער-קער, אוון זואקסט א נײער קלאס איז דער
געוזלשבאפט. א קלאס וואס איז אינגעאנצען אפהענינג פון א צווויר
טען, א קלאס וועכלכער מז שווין אוות שטעהרג פארכלייבען
א לויו-ארבייטער.

זעהר פאטטען שילדערט אט די צייט דער געוועגענער
פיהרער פון די „נייטס אוו לייבאָר“, ט. וו. פאודערלי : „מייט
דעם איינפיהרען פון מאשיינ-פראָדוקציין זייןען גרויסע פאָבָּ
ריקען אנטשאנען איז אלע שטעט אוון שטעלoid, ארטיקלען
וואס פֿלעגען פריהער מיט די הענט געמאכט ווערטו, זייןען איצט
איין א גרויסער מסס דורך מאשיינען באשאפען געווארען. די
פריזען זייןען געפאלען, אוון די וואס האבען נאך אלץ מיט זיר

ח'ים קאנטאראויזש

ערע אײַינענע הענט נאָרבייט, האבען זיך פֿלְצְלֶונְג געפּונְעַן אַיִן
אַ קָּאנְקָוּרָעַנְץ מֵיט עַטוֹּאָס אַזְוִינְס וּאָס קָאָן אַוְיסְטָהּוּן חַוְּנוּנָר
אוֹן קָעַלְטַ נִיט לְיִדְעָנְדָרִין אַ הָאָרָ. דָּעַם דָּאָרְפְּשִׂמְדָּס „קוֹזְנוּעָ“
אַיִן אַוְיפּּגְּנָעַנְבָּעַן גַּעֲוָאָרָעַן דָּעַר „שָׁוֹךְ שָׁאָפְּ“ בְּיָמִים וּוּעַן אַיִן פָּאָרָ
לְאַזְוּן גַּעֲוָאָרָעַן, דָּעַר שְׁנִיְּדָרָה האָט זְיוּן טִיש פָּאָרְלָאָזָט, אוֹן אַלְעָ
צְוֹזָאָמָעַן האָבָעַן זְיוּרָעָ רְוִיחָנָעָ דָּאָרְפְּשִׂהְיִיכָּעָן אַזְוּעָגָעָ
וּאַרְפְּעָן אַזְוּן זְיךָ גַּעֲוָוָעָן. דִּי טְוִיעָרָעַן האָבָעַן זְיךָ פָּאָרָ זְיוּ
אַוְיפּּגְּנָעַשְׂלָאָסָעָן וּוּעַן זְיוּן זְיַינְעַן אַיִן דָּעַר מְרָיה צָו דָּעַר אַרְבִּיּוּת נְעַדְתָּ
סּוּמָעָן, אַזְוּן וּוּעַן זְיַיְעָר טָאנָ אַרְבִּיּוּת אַיִן גַּעֲוָוָעָן פָּאָרְאִיבָּעָר האָבָעַן
זְיךָ זְיךָ, הַינְטָעָר זְיוּן, צְוָרִיךְ פָּאָרְשָׂלָאָסָעָן.

„שְׁוּוֹיְגָנְדָע אַזְוּ פָּאָרְטָרָאָכָטָע זְיַינְעַן דִּזְעָעָמָעָן מְעַנְשָׁעָן אַחְיוּמָעָן
גַּעֲנָאָנָעָן, זְיךָ האָבָעַן שְׁווֹן מַעְהָר נִיט גַּעֲנָאָנָעָן דִּי שְׁלִימָלָעָן פָּוּ
זְיוּרָעָ „שְׁעַפְּעָרָ“ אַזְוּ דִּי קְשָׁעָנָעָם... צְוֹזָאָמָעָנָעָוּ אַרְפְּעָן אַוְיפְּ
דָּעַם אָפָּן אַזְוּ דִּי גְּרוּסָע בִּינְשָׁטָאָקָעָן פָּוּ דָּעַר אַינְדוּסְטְּרִיעָ זְיוּ
נְעַזְדָּעָן דִּי מְעַשְׁעָן בָּאָקָאנָט גַּעֲוָאָרָעָן אַיְינָעָרָ מִיטָּן אַנְדָּרָעָן אַזְוּ
גַּאנָּע אַפְּטָ צְוִישָׁעָן זְיךָ דִּיסְקּוֹטִירָט דִּי לְיִדְעָן אַזְוּ רְעַכְתָּ פָּוּ דִּי
אַרְבִּיּוּטָרָ“*).

אַזְוּ „דִּיסְקּוֹטִירָן“ האָבָעַן זְיךָ גַּעֲהָאָט וּוּאָס. דָּעַר מַצְבָּה פָּוּ
דִּי אַרְבִּיּוּטָר אַזְוּ גַּעֲוָוָעָן אַ שְׁרַקְלִיבָּעָר. פָּאָלִיטִישָׁ האָבָעַן זְיךָ
שְׁיוֹן פְּרִיהִיּוּת נִיט גַּעֲהָאָט, אַזְוּ פִּיל שְׁטָאָטָעָן, שְׁיוֹן אַפְּלוּ נַאֲדָר
דָּעַר רְעוּאָלָצִיעָ, האָבָעַן שְׁטִימָרָעָכָט גַּעֲהָאָט נַאֲרָ דִּי, וּאָס הָאָרָ
בָּעָן גַּעֲקָאנָט צִיְינָעָן אַ גַּעֲוָיָסָעָן גְּרוּסָעָן אַיְינָקָונָפָט. אַדְעָר בָּאָרָ
זְיַצְעָר פָּוּ אַוְמָבָאָוּגְּנָלִיכָעָן אַיְינָעָנָטָם, אַ דָּאנָק דָּעַם זְיַינָעָן דִּי
אַרְבִּיּוּטָר, וּוּלְכָעָ האָבָעַן בִּידָעָ זְאָכָעָן נִיט גַּעֲהָאָט, גַּעֲוָוָעָן אַינָּ
גַּאנָּצָעָן אַוְיְסָגְּנָעַשְׂלָאָסָעָן פָּוּ פָּאָלִיטִישָׁעָן לְעָבָעָן, עַקְאָנָאָמִישָׁ אַזְוּ
זְיַיְעָר לְאָנָע נִיט בַּעֲסָר גַּעֲוָוָעָן. „אַיִן יַעֲדָר גְּרוּסָעָר שְׁטָאָטָם“
זָאנָט פָּאָרְדָּעָלִי „זְיַינָעָן מַאֲסָעָן אַרְבִּיּוּטָלָאָזָע אַרְוּמָגָעָנָגָעָן. דִּי

* T. W. Poulderly: Thirty Years of Labor, p. 26.

געשייכטע פון אמעער. ארב. באזועגונג

האט ניט מיט זואס צו קויפען."

עם אייז זעלבסטפארשטענדליך, איז אוזעלכע אומשטענדען האבען געמוות אונפילען די הרצער פון דיארבויטער מיט בי טערניש. איזו דיזע ביטערניש האט זיך אפט איסיגנערויקט אייז דער פארמע פון סטורייקם, זעלכע זיינען געווען מעהרעה הנדר צו שביבלערם זיינען איבערפלט, אלעס אייז ביליג, קינער אבער פאנטאנע אויפשטיינדען זיך צו א מאדרערנעם סטורייק. אוזעלכע אומראנגאניזירטער, אדרער אייז בעסטען פאל זעהר שוואר אַרְנוֹנִי זוּרטָן סטורייקם זיינען אייז יענער צוּתָן געווארען אַנְגָּזָן גַּעַזְמָנִיָּה עֲרֵשְׁיוֹנוֹנֶן.

די ערשות גומֿ-אַרְנוֹנִיּוֹרְטָן יוניאן פון זעלכער מיר זוייז סען אייז די יוניאן פון שידֿ-אַרְבוּיטָר אַין פַּוְּלָאַדְּלָפְּלִיעַ. זעלכע אייז אַרְנוֹנִיּוֹרְט געווארען אַין 1792. די אַרְנוֹנִיּוֹצִיעַ האט גע-לעכט קוּם אייז יאהר, איזו מיר וויסען אַפְּלוּ אַיהֲרָן גַּמְעָן נִיט. אַבער דיזעלכע אַרְבוּיטָר אַרְנוֹנִיּוֹרְט זיך אייז אַפְּרָאַיְהָר שְׁפָעַטָּר נָאָר אַמְּאָל. אַין 1794 אַרְנוֹנִיּוֹרְט זיך אַיְנוֹיאָן מִיטְזָן נִאמְעָן „פַּעַדְעָאָל דְּשִׁוְּרָיְנִיםְעָן קָאָרוֹזְוִינְנָרָט“. אַט די אַרְנוֹנִי זאַכְיָעַ האט עַקְוִיסְטִירָט אַשוּרָעָן אַוְ פַּאְרְבִּיטְעָרָטָן קָאָמָךְ קָעָנָעָן זַיְעָרָע אַנְגָּעָפִיהָרָט אַשוּרָעָן אַוְ פַּאְרְבִּיטְעָרָטָן קָאָמָךְ קָעָנָעָן זַיְעָרָע בָּאַלְעָבָטִים, זעלכע האט אַנְגָּעָהָלָטָן נִין אַדְרָעָרָעָזָה זַוְּאָדָעָן. אַין 1806 ווּרְעָעָן זיך אַנְגָּעָקָלָאנְט אַין קָאָנְסְפִּירָאַצְיָע אַוְ דָּאָם מַאֲכָט אַוְ עַנְּדָר זיך זַיְעָרָע עַקְוִיסְטָמָעָן.

נָאָר די שידֿ-אַרְבוּיטָר קָוְמָעָן די דָּרְקוּשָׂרָם פון גּוֹדִיאָרָך. אַין 1794 אַרְנוֹנִיּוֹרְט זיך די „טִיְּפָאַנְגָּרָאַפְּיקָאָל סָאַסִּוִּיטִי“. זעלכע האט עַקְוִיסְטִירָט צָוּוִי אַין אַהֲרָבָן יְהָרָה. אַין 1799 אַרְנוֹנִי זוּרָעָן זיך זיך צָוּיָטָן מָאָל אַין דָּעָר „פְּרָעָנְקָלוּן טִיְּפָאַנְגָּרָאַפְּיקָאָל אַסְּפָאַסִּיאַוִּישָׁאָן“, זעלכע האט וּאַרְשִׁיּוֹנִילְך עַלְוִיסְטִירָט בֵּין 1804. אַין 1809 אַרְנוֹנִיּוֹרְט זיך זיך צָוּיָטָן דָּרְיטָן

ח'וים קאנטאראצ'ו וויטש

מאָל איז אַ יוניאָן מיטֵן' נאמען „נוֹיְרִיאַרְק טִוּפָנֶגָּרָאָפִיקָּאָל סָאָסִיטְיָה“, וועלכע האט עפּזיסטירט בי 1818.
איין דער צייט האבען זיך אויך אַרגָּאַנְיוּזָּוּת דִּי סְטָאַלְיָאָס
רָעָם פּוֹ פִּילָּאָדָּלְפּֿיעַ, וועלכע האבען איין מאַי 1791 אַנְגָּעָפְּהָרָט
צָוּם עֲרַשְׁתָּעָן מאָל אַ סְמָרִיָּם פָּאָר אַ צָּהָזְשָׂטָן דְּרָדְגָּעָן אַרְדָּ
בִּוּיטָסְ-טָאָגָן.

איין דִּי יָאָהָרָעָן צָוִישָׁעָן 1800 אוֹן 1805 זַיְנָעָן זַעהָר פִּיְּ
יְוּנִיאָנס אַרגָּאַנְיוּזָּוּת נְעוֹרָעָן. פְּרָעָמָאָנָעָטָע אַרגָּאַנְיוּזָּאָצָּעָם זַיְנָ
נָעָן אַנְטִשְׁטָאָנָעָן איַן פִּילָּאָדָּלְפּֿיעַ, נְוּיְאָרָק, בָּאלְטִימָאָר,
בָּאַסְטָאָן, פִּיטְסְבּוֹרְג אַן דְּרָדְגָּעָ שְׁטָעָט. אַיבָּעָרוּהָופּּט זַיְנָעָן דִּי
מאָלָט אַרגָּאַנְיוּזָּוּת נְעוֹרָעָן דִּי שְׁוּסְטָעָר, שְׁנִיּוּדָר, דְּרוּקָעָר אַן
אַנְדָּרָעָ.

עם איַן באָקָאנָט, אוֹ דִּי בָּאלְטִימָאָרָעָר שְׁנִיּוּדָר האבען דָּרוֹד
סְטָרִיְּקָם גַּעַהְעָבָרָט זַיְעָרָע שְׁבָרוֹת איַן 1795—1805 אוֹן
1807, אַבָּעָר זַיְנָעָן זַיְעָר אַרגָּאַנְיוּזָּאָצָּעָם האבען מִיר כְּמַעַט קִיּוֹ
שָׁוּם יְדִיעָות נִיְּטָ.

בְּכָלְלָ קָעָן מַעַן זַעַנָּעָן, אוֹ דִּי צִוְּיָהָט בי 1825 איַן גַּעַוָּעָן דָּרָע
עֲרַשְׁטָעָר אַנְפָאָנָג פּוֹן טְרִיוּידְ-יְוּנִיאָנוֹם. פּוֹל האבען, אַט דִּי זַיךְ
נְיִאָנָס נִיט אַוְיְפָגָעָטָאָן אוֹן נִיט גַּעַלְאָנָט אַוְיְפָטָאָן. זַיְיָ זַיְנָעָן
אַבָּעָר גַּעַוָּעָן דִּי אַנְזָאָגָעָר פּוֹן אַ נִּיּוּדָר עַפְּאָכָעָן איַן דָּעָם אַינְדָּרָס
טְרִיוּלָעָן לְעָבָעָן פּוֹן אַמְּרִיקָעָן, דִּי עֲרַשְׁטָעָ סְמָנִים פּוֹן דָּעָם עָרָר
וּוְאַכְּטָעָן קְלָאָסְטוֹ-אַינְסְטִינְקָט פּוֹן דִּי אַמְּרוּקָעָנָעָר אַרְבִּיּוּטָעָר.

3.

די אלְעָעָר עֲרַשְׁטָעָ יְוּנִיאָנס זַיְנָעָן באַשְׁטָאָנָעָן פּוֹן בְּלוּזָן נְעָזָר
לְעַרְעַנְטָעָ אַרְבִּיּוּטָעָר. די לְעַרְגָּנָרָם אוֹן דִּי פְּשָׁוּטָעָ אַרְבִּיּוּטָעָר
הָאָבָעָן דָּאָרָט קִיּוֹן פְּלָאָז נְוּטָעָנָעָן. פָּאָרָקָעָרָט, אַיְנָעָן פּוֹן דִּי

געשייבטע פון אמער. ארבע. באוועגןג

שועערסטע פראבלעמען פאר אט די יוניאנס איז געווען זוי איזו ערפאָלנְגַּרְיִיד זיך צו פֿאַרְהִיטָּען פון דער קָאנְקָוָרְעָנִי, פון די נִיטָּר געלְרָעָנְטָּע, אַדְרָע ווּנְגִין גַּעֲלָרָעָנְטָּע אַרְבִּיטָּעָר. גָּאנֵץ אַפְּטָּפְּלָעָר גַּעֲלָרָעָנְטָּע זִיד יְוֹנִיאָנִס בָּאַקְלָאָגָן, אָז די נִיטָּגַּעַלְעָרָעָנְטָּע אַרְבִּיטָּעָר קָרָם עַמּוֹן אַרְיוֹן אַיז טְרִירִיד אָזֶן אַרְבִּיטָּעָר פָּאַר בִּילְגָּעָר, דָּרוֹר דָּעָם אַרְוִוְשְׁטוּסְעָנְדָּרִיגְּ דִּי בַּעֲמָרָע אַרְבִּיטָּעָר. אַינְגָּע פָּוּ די פָּאַדְרָעָר רָוְנָגָן פון די עַרְשָׁטָּע יְוֹנִיאָנִס אַיז גְּעוּוֹן, אָז עַם זָאָל אַיְינְגָּע פִּיהָרָת ווּעָרָעָן אַמְּנִימָּוּן לְוַיָּוֹן, אַונְטָעָר ווּלְכָבָעָן קִיּוֹן אַרְבִּיטָּעָר זָאָל נָוָט טָאָרָעָן אַרְבִּיטָּעָן, אָזֶן יְעָדָר אַיְינְגָּר וּאָס ווּלְ וּוֹיָן אַז אַרְבִּיטָּעָר, מָוֹן אַבְּאַשְׁטִימָטָע צִיּוֹן אַרְבִּיטָּעָן אַלְסְּ לְעָרָדָעָר. די צִיּוֹן פָּאַר לְעָרָנָגָן זִיד, פָּלְעָנְטָעָט זִיּוֹן אַגְּנָאָצָּה לְאָגָּנָגָן, פון דְּרִיּוֹ בְּיַזְוָעָם יְאָהָר. די פִּיהָרָעָר פון די יְוֹנִיאָנִס הָאָבָעָן אַבְּעָר גַּעַלְיוֹבָטָן, אָזֶן אַזְוִי אַיז עַס טָאָקִי בָּאַמְּתָ גְּעוּוֹן, אָז וּאָס לְעָנְגָּר אַיְינְגָּע ווּעַט גַּעַמְעָן זִיד אַוִּיסְלְעָרָנָן אַמְּלָאָכָה, אַלְזָ מְעָהָר ווּעַט עַר נִיט ווּלְעָן אַרְבִּיטָּעָן פָּאַר בִּילְגָּעָר.

צְוֹוִישָׁעָן זִיד זְוִיְּנָעָן די פָּאַרְשִׂידָעָנָן יְוֹנִיאָנִס נִיט גְּעוּוֹן פָּאַרְבּוֹנְדָעָן. מִיר ווּיְסָעָן, אָז פָּוּן צִיּוֹן צַו צִיּוֹן פָּלְעָנָגָן זִיד מְאַנְכָּעָן יְוֹנִיאָנִס צְוֹוִישָׁעָן זִיד דְּרוֹכְשְׁרִיְּבָעָן, לְאָגָּעָן ווּיְסָעָן אַיְינָע די צְוֹוִיָּה טָע ווּלְעָנָן סְטְרִיּוֹקָם, וּאָס זְוִיְּנָעָן אַגְּנָאָגָּנָגָן, אַדְרָע ווּאַרְעָנָגָן גַּעַנְגָּעָן סְטְרִיּוֹקָם-בְּרָעָכָר, וּאָס פָּלְעָנָגָן פון די יְוֹנִיאָנִס זַעַר שְׁטָאָרָק פָּאַרְפָּאַלְגָּט ווּרְעָעָן, אַבְּעָר קִיּוֹן שָׁוָם פָּעַרְמָאָנָעָנָטָעָר פָּאַרְבִּינְדָוָג אַיז צְוֹוִישָׁעָן זִיִּי נִיט גְּעוּוֹן. די יְוֹנִיאָנִס אַיז גְּעוּוֹן אַרְיָנָע גַּעַנְגָּעָן שְׁעַפְּטָס-אַגְּנָאָלְעָנָהָיִת, ווּלְכָע הָאָט גַּעַחַת צַו מָאוֹ בְּלִוְיָוֹן מִיט דָעָר בָּאַשְׁטִימָטָעָר צָאָהָל אַרְבִּיטָּעָר וּאָס זְוִיְּנָעָן בָּאַשְׁעַפְּטָנָט אַיז טְרִירִיד, אַזְוִי צָבָשׂ. דָעַרְקָלְעָרָט אַיזְוִן נִוְרִיאָרָקָעָר יְוֹנִיאָנִס אַיז אַיְהָר פְּרִיאָמְבָעָל, אָז אַיְהָר צְוֹעָק אַיז בְּלִוְיָוֹן „צַו פָּאַרְהִיטָּעָן די אַרְבִּיטָּעָר קָעָגָן אַינְטָרְגָּעָס אָזֶן קוֹנִיְּ-שְׁטִיקָה, וּאָס קָאָנָעָן צַו יְעָדָר צִיּוֹת בָּאַנוֹצָת ווּרְעָעָן פָּוּ אָנוֹזָעָר אַרְבִּיטָּס-גַּעַבָּר, בְּרִי צַו דָעָר דָוְצִירָעָן אָנוֹזָעָר שְׁכִירָות“. אָז אַזְוִיּוֹטָעָן יְוֹנִיאָנִס, די דָרְקָעָר

ח'וים קאנטראז'ו-ויטש

פֿוֹן פִּילָּאַדְּלָפֿיַּע, דָּרְקָלְעַרְעַן, אָז וַיַּעֲצֵל אָז בְּלוֹזָן אַיְוָנְפֿוֹה-
רַעַן אָז אַיְוָנְהַיּוֹתְּלִיבְּעַן פְּרִיז... „טֻוְנְדְּרִינְגְּ דָּסְמָ“ דָּרְקָלְעַרְעַן זַוִּי
„וַיְלַעַן מִיר הַאַנְדְּלַעַן וַיַּעֲמַשְׁעַן מִיטָּמַעַשְׁעַן... קִיּוֹן אַרְבִּיטְעַר
וּוְעַט נִיטָּפָאַלְאָזָעָן זַיְוִן פְּלָאָזָ אַיְדְּרָעָר עָרָ וּוְעַט מַודְּעַן זַיְוִן פְּרִיז
הַעָרָ זַיְוִן אַרְבִּיטְסְ-גַּנְבָּעָר... מִיר דָּרְוַוְאַרְטַּעַן דָּרְפָּאָר, אָז אַיְיעַר
אוּוְפִּיפְּהַרְוָןְגּ בְּנָנוּגָן אָנוֹן זַאְל זַיְוִן פְּנַקְטָ אָזָוִי פְּרִיזְנְלִיךְ“...

די יְוִנְיָאוֹ אַלְסָ אַנְגָּצָעָ פְּלָעַגְטָ מִיטָּ דִּי אַרְבִּיטְסְ-גַּנְבָּעָר
נִיטָּפָאַרְהַאַנְדְּלַעַן קִיּוֹנָעָ פְּרָאָגְנָעָן. דָּסָ אָזָ גַּבְּלִיבְּעַן פָּאָר יְעַדְעַן
אַרְבִּיטְעַר בָּאוֹזְנְדָעָר. די אַרְבִּיטְעַר פְּלָעַגְעַן צְוִוְישָׁעָן זַיְד בָּאָר
שְׁלִיסְעַן „נִיטָּ צַו אַרְבִּיטְעַן בֵּין מִיר קְרִינְגָן אַ באַשְׁטִימְטָעָן
פְּרִיזָן“, אָזָ� יְעַדְעַר אַיְנְגָר הַאַט שְׁוִין גַּעַוְאָסֶט, אָזָ� וּוּעָן עָר בָּאָר
דִּינְגָן זַיְד מִיטָּ זַיְוִן בָּאַלְעָבָאָם, מַוְוָעָר דָּעַט באַשְׁטִימְטָעָן פְּרִיזָן
קְרִינְגָן. די גַּעַמְיוֹנְשָׁפְּטָלִיכָּעָ אַונְטְּרָה אַנְדְּלַעַנְגָּעָן צְוִוְישָׁעָן פָּאָרָ
שְׁטַעַהְעָרָר פֿוֹן דָּעָר יְוִנְיָאוֹ אָזָוּ פֿוֹן די בָּאַלְעָבָאָטִים, דָּסָ אָזָסָ מִיר
רוֹפְּעָן הַיְינָט „קָאַלְעַקְטִיוֹן בָּאַרְגְּעַנְגָּן“. אָזָ� עַרְשָׁטָ שְׁפָעַטָּר גַּעַד
סּוּמָּעָן.

עַם אָזָ� גַּאֲרָ קִיּוֹן צְוִוְיְפָעָל נִיטָן, אָז די עַרְשָׁטָטָוּ יְוִנְיָאנָס הָאָיָ
בָּעָן גַּעַוְאָלָט שְׁטַעַהְוָן אָזָ� פְּרִיזְנְלִיכָּעָ באַצְּיהַוְנָגָעָן מִיטָּ זַיְעָרָעָ
בָּאַלְעָבָאָטִים, דָּסָ אָזָ� קָעַנְטָגָן פֿוֹן אַלְעָזָ זַיְעָרָעָ דָּרְקָלְעַרְוָנְגָעָן.
אַכְּבָר די בָּאַלְעָבָאָטִים הָאָבָעָן אָזָ� די יְוִנְיָאנָס גַּלְיָיד דָּרְוָעָהָוָה אָ
גַּעַפָּאָר פָּאָר זַיְד. די יְוִנְיָאנָס הָוִיְבָעָן אָזָ� בַּיְתָרָאָ בְּקָעְמָפָט צַוָּ
וּוְרָעָן, גַּעַנְגָּעָן די מְעַרְסָטָעָ וּוְרָטָמָעָן גַּעַנְגָּהוִיְבָעָן קְרִוְמְינְגְּלָעָ פְּרָאָ
צְעָסָעָן, זַיְיָ וּוְרָעָן בָּאַשְׁוֹלְדִּינְגָּט אָזָ� מַאְכָעָן אָ קָאַנְסְפְּרָאָצִיעָ „צַוָּ
הַכְּבָרָעָן זַיְעָרָעָ שְׁבָירָותָן, אָזָ� שְׁעַדְגָּעָן אַנְדְּרָעָן“. עַם אָזָ� כְּמַעַט
אַיְבָּרִינְגָּן צַוָּ זַגְּגָעָן, אָזָ� דָּעָר גַּעַוְעָץ אָזָ� גַּעַוְעָן אַיְמָעָר אַיְוָף דָּעָר
זַוִּיטָ פֿוֹן די בָּאַלְעָבָאָטִים. אַיְנָעָ פֿוֹן די אַיְנְפְּלָוְרִיְכְּסָטָעָ צַיִיד
טוֹנְגָעָן פֿוֹן יְעַנְגָּר צִיִּיטָ, דָּרְעַדְעַגָּן וּוְעַגָּעָן דָּעָם „טְרִיעָלָ“ פֿוֹן די
פִּילָּאַדְּלָפֿיַּעָר שָׂוְרָ-אַרְבִּיטְעַר זַאֲגָטָ:*) „קִיּוֹן מָאָל הָאָבָעָן מִיר נִיטָן

*) Commons, pp. 109-152.

געשיכטע פון אמער. אַרְבָּה בְּאוּגָנָג

געהערט, או אָזֶן אַנְקָלָאנָע זָאֵל צֹ אָ “דוֹשָׁרוֹי” אִיבָּעָרָגָעָנָבָעָן
ווערטו מיט אָזֶן פִּילְ פָּאָרָאָרְטִיל אָזֶן פָּאָרְטִיְיָאִישְׁקִיט, — זָאֵל
אָזֶן דָּעָר גּוֹטָעָר נָאָט אַוְסָהִיטָעָן פָּוֹ אָזֶןָע “קָאָרְטִס”, “רָעָ-
קָאָרְדִּיעָרִם” אָזֶן “דוֹשָׁרוֹים”.

דער אַנְפָאָנָג פֿוֹן טְרִיְיד-יוֹנוּאַנְיָזֶם.

1.

די אמת'ע געשיכטע פון דעם אמעריקאנעם טרייד'ויניאַז
ז'ום פאננט זיך ערשות איז דעם יאָהָר 1825. איז דעם יאָהָר
וועודען צום ערשותן מאָל פארמירט גוט-אָרגאניזָרטָע יוניאָנס.
הויפטועכליך איז די דרום-געגענדען פון לאָנד. איז דעם זעלבען
אָהָר פאננט אָoid אָוּרשיינען איז נוֹוִירָאָך די ערשותן אָרְדָּבָּעָן
בוייטער צוּיטָנָג אָין אָמָּעָרִיקָע "די זָוָאָרְקָעָנָס אָרוּוֹאָקָטָאָט" אָוּן
שָׁפָעָטָעָר הוֹבָעָן אָוּרשיינען די "דָּיוּלִי סָעַנְטִינְגָּעָלָה" אָוּן "יאָנָגָן
אָמָּעָרִיקָא", אָרוּוֹנְגָּעָנְבָּעָן פון די בְּרִידָעָר דּוֹשָׁאָרְדוֹשָׁה הענרי אָוּן
פְּרִידָרִיךְ עֲבָנָס, וּוְלְכָעָה אָבָעָן פָּאָר פִּילְיָאָהָרָעָן גַּעַשְׁפִּילָטָאָן
גְּרוּוּסָעָרְאָלָעָן אָין דָּעָר יְוָנָגָעָר אָמָּעָרִיקָאָנָעָר אָרְכִּיבְּטוּרְבָּאָוּעָה
נוֹגָג. דְּיוּזָע צְוִיטָנוֹגָעָן זְוִינָעָן פָּאָר זְוִיָּר צִוְּתָן גְּעוּוּן זְעהָרָה רָאָד
דִּיקָאָל. זְיוּ אָבָעָן אָגִינְטָרָטָפָּאָר, אָוּן גַּעַפְּאָדָעָרָטָם, דָּאָס רַעַכְתָּפָּוּן
מְעֻנְשָׁעָן אָוּפָּה דָּאָס לְאָנָר, די אָוּפְּלָעָזָונָג פָּוּ מְאָנָאָפָּאָלִיעָן; די
אָפְּשָׁאָפָּוּגָן פָּוּ גְּעוּזָע, לְוִוְּט וּוְלְכָעָן מְחַאָטָאָר אָרְעָסְטָרָטָפָּאָר נִיט
בָּאָצָאָהָלָעָן אָחוֹב, פָּוּ וּוְלְכָעָן די אָרִימָעָה בָּאָפְּעָלְקָעָרָונָג פְּלָעָנָט
שְׁרָעָקְלִיךְ לְיָוּדָעָן; נְלִיבָּעָ רַעַכְתָּפָּאָר מְעֻנְעָר אָוּן פְּרוּעָעָן; די
אָפְּשָׁאָפָּוּגָן פָּוּ קָעָרְפָּעָלְיָהָר אָזָן לְזָוִינָה
שׁ קָלָאָפָּעָרְיָה, אָוּן פִּילְיָאָהָרָעָן הָעֲכָסָטָרָאָדָיקָלָעָן אָוּן
סָאָצְיָאָלִיסְטִישָׁע פָּאָדָעָרָוָגָעָן, וּוְלְכָעָן מְגַעְפִּינָטָן נָאָר אָoid יְעַצְתָּ
איָן דָּעָר פְּלָאָמְפָאָרָטָם פָּוּ דָּעָר סָאָצְיָאָלִיסְטִישָׁר פָּאָרְטִיִּי.

געשייכטע פון אמער. ארכ. באזועונגנונג

טער פון דעם באקאנטען עקאנאמיסט, ריטשארד אילוי דער-
מייט וואם „א נייער ניסט און ניע אופנאכען האבען אויפגע-
לעבט איזו דעם ארבייטער-קיילאמ. זיו זיינען געווארען מעהר באז
וואוסטזוניג וועגען זייער עקזנטען אלס באזונדרער טויל פון
דר געזעלשאפט, וועלכער האט באזונדרער אינטערעסן, וואס
זיינען ניט אידענטיש מיט די אינטערעסן פון די אנדרער סאָר
ציאַלע קלאָסן*.)

אוּפֿ ווֹ ווֹיִיט אַט די ערְשֶׁטֶן מְרִידְיוֹנָאַנְס זַיְנָעַן גַּעֲזָעַן
דָּרְכְּגַּעַדְרוֹנָגַּעַן מִיט אַסְצִיאַלִיסְטִישָׁעַן גַּיְסָט קָאַן מַעַן זַהַן פָּוּן
זַיְעַר דָּמָאַלְסְטְּרִינְגֶּר לִיטְעָרָאָטוֹר. פְּרָאַפְּסָאָר אַילְיִי בְּרָעָנָט אַן
אוּסְצָוֹג פָּוּן אַרְעָדָע ווֹאַס אַדְמָאַלְסְטְּרִינְגֶּר אַרְבִּיְתְּרִיפְּהָרָעָר
הָאַט גַּעַהְאַלְטָעָן. (גַּעַדְרוֹקְט אַיז פִּילְאַדְּרָלְפִּי אַיז 1831). אַיז
וועַלְכָּעַם וועַרְטָמַגְּנָט, אַז „די אַלְטָע פָּאַלְיִיטִישָׁע פָּאַרְטִּיעָן
נִיבָּען זַיִוּ (די אַרְבִּיְתְּרָעָר) קִיּוֹן האַפְּנוֹגָן נִיט פָאַר צְוָרִידְעָנְשָׁטָעָר
לְעַנְדָּע רַעַפְּאָרְמוֹן“ אַוְן עַר פָּאַדְּרָעָט דָּאָרוֹם פָּוּן די אַרְבִּיְתְּרָעָר „צַו
שְׁמִיצָעַן די אַרְבִּיְתְּרִיפְּ-פָּאַרְטִּיוֹר, ווֹאַס ווּעַט גַּהַן פָּאַרְוּעָרטָמַגְּנָט אַיז
דַּעַם וועַג פָּוּן זַוְּסָעָנְשָׁאָפָט אַוְן גַּעַרְעַטְמָגְּקִיָּט אַונְטָעָר דַּעַר פָּאָהָז
פָּוּן אַרְבִּיְתְּרָעָר, דַּעַר קָוָאָל פָּוּן רַיְכָטוֹם אַוְן דַּעַר רַיְכָטוֹר פָּוּן זַיְעַר
צּוֹטְיְלוֹגָןָג.“

די זַוְּנִיאָנָס פָּוּן יַעַנְדָּר צִוְּתָהָבָעָן זַיְד נִיט בְּאַנוּגָּעָט נַאָּר
מִיטֵּז עַקְאַנְאָמִישָׁעָן קָאָמָה אַלְיִוּן. בְּמַעַט אַלְעַדְהָבָעָן, אַוְיב נִיט
דִּירָעָקט זַיְד בָּאַטְיִילָגָט, אַמוֹזִינְגָּסָטָעָן פְּרִוְנִצְיּוֹפְּעָל אַנְעָרָה
קָעָנָט די נַוְּטָוּנְדִּיגְּקִיָּט פָּוּן פָּאַלְיִיטִישָׁעָן קָאָמָה. אַזְׂזִי צַ.
ב. ש. האַבָּעָן די טְרִוְּדָר זַוְּנִיאָנָס פָּוּן נַוְּיָּאָרָק גַּעַשְׁפִּילָט אַבָּאָר
דִּיְוָעָנדָע רַאֲלָע אַיז דַּעַר אַרְגָּאַנְיּוֹרָוֹגָן פָּוּן דַּעַר „אַרְבִּיְתְּרִיפְּ-
פָּאַרְטִּיוֹר“ אַיז 1829. וּמְעֻמָּס קָאַנְדִּידָאָטוֹן עַמְּה האַבָּעָן גַּעַצְוִינָעָן
אַגְּנָנִי גַּרְוִיסָּע צָהָל שְׁטִימָעָן. אַזְׂעַלְכָּעַ פָּאַלְיִיטִישָׁע אַרְבִּיְתְּרִיפְּ-

* Richard T. Ely: The Labor Movement, p. 38.

ח'ים קאנטאראוויטש

פארטיזען זיינען גענריינדעם געווארען אויד איז די „נוּ ענגלאנד סטייטס“, פילאדרעלפיאו און אנדערא שטעט*).

ביז 1825 איז יעדער יוניאן געווען א וועלט פאר זיך. זיין האבען זיך איינס מיט'ן צוויטען ניט אינטערעסיט. דער געד דאנק פון דער איניההיט פון אינטערעסען פון אַלְעָט אַרְטָעָט ער צוֹת הוייבט בִּיְתָעָט אַזְזֵד נַאֲדָר גַּעֲוָעָן פְּרָעָם. מיט דער צוֹת הוייבט זיך און אלס דִּיטְּלִיכְּבָּר אַנטְוֹוִיקְּלָעָן דער אַינְסְטִינְקְּטָפָּוּן קלָאָר טַעַד-אַיְנִינִיקִיט אָוּ שָׁאָפְּט אַטְעָנְדָעָן פֶּאָר אָוּ אַיְנִיהִיטְּלִיכְּבָּר אַקְצִיעָן. פָּאַרְאִיְנִינִיגָּעָן זיך אַזְזֵד צָעַנְטָרָאָלָעָן פְּרָעָמְרָשָׂאָפְּטָעָן. שְׁתִּי גַּעַן צָוּ פָּאַרְאִיְנִינִיגָּעָן זיך אַזְזֵד צָעַנְטָרָאָלָעָן פְּרָעָמְרָשָׂאָפְּטָעָן. שְׁתִּי מַעַן האבען זיך אַגְּנָעָפָאָנָגָעָן הָעָרָעָן צָוּ גַּוְנְסְטָעָן פָּוּ אַרְגָּנָזִיזִידָרָעָן דָּעָן אַגְּצִיאָנָאָלָעָן טְרִירָדָיְן יְוִינִיאָן פָּאַרְבָּאָנָד.

אויסער דעם האבען די טְרִירָדָיְן אָנָסָפָן פָּוּ יְעָנָרָ צִוְּיט בְּכָלּוּ בָּאָקוּמוּן אַגְּיֻם פְּנִים. די פָּרִיחָעָרְגָּעָן יְוִינִיאָנס פְּלָעָגָעָן באַשְׁטָעָה אַוְיסְלִיסְלִידָר פָּוּ גַּעֲלָרְעָנְטָעָה האַנְטְּ-אַרְבִּיבִיטָר. אַיצְט אַבְּעָר וּוּרָעָן שְׁוֹן אַוְיד אַרְגָּנִיזָאָרְטָפָּאָרְבִּיבִיטָר. צְוִישָׁעָן וּוּלְכָעָם גַּעֲפִינָּעָן זִיךְ אַוְיד פְּרוּעָן. דָּעָר עַרְשָׁטָרָסְטְּרִיךְ, אַזְזֵד וּוּלְכָעָן פְּרוּעָן-אַרְבִּיבִיטָר האבען זיך אַזְזֵד באַטְיְלָגָט. אַזְזֵד פָּרִיחָעָרְגָּעָן קָומָעָן אַזְזֵד פָּאַטָּאָקָעָט, הַיְיָ דִּי וּוּבָעָר. מַעַנְעָר אָוּן פְּרוּעָן זִיינָעָן אַרוּסָאָן סְטְרִיךְ כְּדִי נִימָט דָּעָרְלָאָזָעָן צָוּ אַפָּרָד קלָעָנָעָהָונָגָעָן פָּוּ זְיוּעָרָעָ שְׁבִירָות.

די פִּילְּ סְטְרִיךְ, וּוּאָס זִיינָעָן דָּעָמָאָלָט אַזְזֵד פָּאַרְשִׁידְּעָנָעָן שְׁטָעָט פָּאַרְגָּעָקָומוּן, זִיינָעָן מַעְהָרָטָעָן גַּעֲוָעָן פֶּאָר אַהֲבָעָ רָוָנָג אַזְזֵד שְׁבִירָות, אָוּ קָוְרָצָעָרָ אַרְבִּיבִיטָס-שְׁטוּנָדוּן. בַּיז דָּאָן פְּלָעָגָט דָּעָר גַּעֲוָהָנְלִיכְּבָּר אַרְבִּיבִיטָס-טָאָג זִיְּן „פָּוּ זִוְּנוּ-אַוְיפָּגָאנָג“ בַּיז זִוְּנוּ-אַוְנְטָרְגָּאנָג*. קָעָגָעָן דָּעָמָאָלָט אַזְזֵד אַרְבִּיבִיטָר אַפְּיָלוּ אַזְזֵד דָּעָר פָּרִיחָעָרְגָּעָן צִוְּיט, הַעֲפָטִיגְ פָּרָאָטָעָסְטִירָט. נַאֲד אַזְזֵד

* George E. McNeil: The Labor Movement, p. 75.

געשייכטע פון אמער. ארכ. באזועונגס

1822 האבען די מאשין-ארבייטער פון פילאדרעלפיא אונגענומען א רעזאלוציע פאר א צעהז-שטונדעריגען ארבוייטס-טאגן. אבער וויאטער פון א רעזאלוציע זיינען זי ניט גענאנצען. ערשות איין 1825 קומט פאר דער ערשתער וויבטיגער סטרייך פאר א צעהז שטונדריגען ארבוייטס-טאגן: דאס איין געווען דער סטרייך פון די באסטאנער סטאלווארען, איין וועלכען ס'האבען זיך באטייד ליגט איבער פינף הונדרט ארבוייטער. זיער ביישפיעל איין נאכיהער נאכגעפאַלנט געווארען פון די ארבוייטער איין פיל אנד דערע שטטעט.

וואו מעו נעטט איין אַנְכָּטָרָאַכְטָ דִּי שְׁוֹעֵרָעַ לְאָגָעַ, איין וועלכער די יוניאנס האבען זיך דאמאלס געפונען. די גרויסע שטערונגנען זואם זייל האבען געהאט, די אויסגעשפראַכענע שנאה פון געוזע קעגען זייל, און די אַפְּטָעָ קְּרִיּוֹסָעָן, וועלכע זיינען דאן פָּאַרְגָּנְקָוּמָעָן אִין לְאָנָּדָה. וועלכע פְּלָעָגָעָן אַפְּטָ צְוִישָׁטָעָרָעָן די יְוִיָּה ניאנס, זואם זיינען מיט אָזֶן פּוֹל מִיחָה אַוְפְּגָעָבָוּת גְּעוּוֹאָרָעָן. שען מעו ערשות דאן פָּאַרְשָׁתָעָהן דעם גרויסען פָּרָאַנְגָּרָעָם זואם זייל האבען אִין אָזָּא קְּרַצְעָרָ צִוְּתָ דָּוְרְכְּנָעָמָאָכָּם.

דאָס איין אבער נאָר געווען דער אנפָאנָג. די הויפט ארבוייט האט ערשות געדארפְט קומען. — אִין אבער אַנְגָּעָקָוּמָעָן דער בִּירְד גער-קְרִינְג, אָוּן האט אָזֶפֶּאָ קְּרַצְעָרָ צִוְּתָ די אַרְבָּיִיט אִין גָּאנְצָעָן אַפְּנָעַשְׁטָעַלְמָט.

2.

די גרויסע מערכיות פון דער אַרְגָּאַנְיִוְרָטָעָר אַרְבָּיִיטער שאָפְט האט מיטֵיז קְרִינְג סִימְפָּאַטְיִזְמָרָט. זייל האבען שוין לְאָגָעַ אַנְיִטְיִרְט פָּאָר, אָוּן גַּעֲפָאַדְרָעָטָרָט די אַפְּשָׁאַפְּוָנָגָן פּוֹן שְׂקָלָאַפְּעָרִי, אָוּן ניט קוּקָעָנְדִּיגָּ דָּעָרִיָּה, וואָס די פָּאַלְיִיטִישָׁעָ פִּיהְרָעָר אִין וְאָשְׁנִינְטָאוּן, האבען געהאט גָּאנְץ אַנְדָּרָעָ אַינְטָעָרָעָסָעָן אִין זִינְעָן, פִּיהְרָעָנְדִּוָּג דעם בִּירְגָּעָרְקִינְג, אָוּן דָּעָרְקָלְעָרְעָנְדִּיגָּ דעם קְרִינְג אַלְסָ

ח'ים קאנשאראָויטש

מלוחמה פאר דער אײַנְהִיּוֹט פֿוֹן דער רַפְּ�ֶבְּלִיק, אַיְזַ אֲבָעֵר פָּאָר דִּי
אַרְבִּיוֹטָעֵר דָּעֵר קְרִיְג גַּעֲוָעָן הַוִּיפְּטוֹזָעְבְּלִיךְ אַ קְרִיְג גַּעֲנָעָן שְׁקָלָאָר
פָּעָרְדִּי.

די יוניאָנס האָבעַן זִיד אַנְגָּעָפָאָנְגָּעָן מַעְהָר אַפְּגָעָבָן מִיט דָעֵר
מַלְחָמָה וּוּ מִיט זַוְּיַעַרְעַז גַּעֲוָהָנְלִיבָּעַ אַינְטָרָעָסָעַן. פִּילְיְוִינְיָאָזְד
פִּיהָרָעָר אָזְן בָּאַמְּתָעָה האָבעַן גַּעֲנוּמָעַן רַעֲקָרוֹטִירָעַן מִילְיְוִטְּרִישָׁע
קַאְמָפָאָנְיָעַס פֿוֹן דִּי מִיטְגְּלִידְעַר פֿוֹן זַוְּיַעַרְעַז יְוִינְיָאָנס. אַיְזַ אַיְזַ
איַז פִּילְאָדָעְלְפִּיעַ הַאָט זִיד אַלְסַ נַאֲצָעַ קַעְרְפָּעָרְשָׁאָפַט אַנְגָּעָן
שְׁלָאָסָעַן אַיְז דָעֵר אַרְמַיִי, זַוְּיַעַר בָּאַשְׁלוּם אַיְז פָּאָרְשְׁרִיבָּעַן אַיְז
זַוְּיַעַרְעַז פְּרָאָטָאָקָלְעַן בָּוּחַ הַלְּשׁוֹן :

„בָּאַשְׁלָאָסָעַן זִיד אַנְשָׁלִימָעַן אַז אַנְקָעַל סֻעַּמְסַס אַרְמַיִי פָּאָר
דָעֵר צִוְּיַט פֿוֹן קְרִיְג, די יְוִינְיָאָז אַזְן דָאָרוֹם גַּעֲשָׁלָאָסָעַן בֵּין יְעַנְעַר,
צִוְּיַט, גַּעֲוָעָן דִּי אַיְנְהִיּוֹט פֿוֹן דָעֵר רַפְּ�ֶבְּלִיק זַוְּעַט זַיְוִינְיָאָרְטָמַן,
אַדְעָרָ, מִיר וּוּלְעַן פָּאָרְנִיכְטָעַט וּוּעְרָעַן*). עַס פָּאָרְשְׁטָעָהָט זִיד,
אַז נִיט אַלְעַז יְוִינְיָאָנס, אַזְן נִיט אַלְעַז פִּיהָרָעָר, האָבעַן זִיד אַזְזִיד
וּוּאָרָעָם אַפְּגָעְרוּפָעַן אַוְיָז פָּרְעוֹזְרָעָנְטַן לִינְקָאָלְזִיסַּס רַוָּף. עַס זַיְוִינְיָעַן
גַּעֲוָעָן אַזְעָלְכָעַז יְוִינְיָאָנס אַזְן אַיְבָּרְהָיוֹפְּטָמַן פִּיהָרָעָר, זַוְּאָס זַיְוִינְיָעַן
גַּעֲוָעָן דָוְרְכָאָוִים גַּעֲנָעָן קְרִיְג. זַוְּיַעַר וּוּרְקָוּגָן אַיְז אֲבָעֵר גַּעֲוָעַן
זַעְהָרָ קְלִיּוֹן אַזְן אַוְמְבָאְדִיְוָטָעָנְדָר. די אַרְבִּיוֹטָעֵר האָבעַן זִיד אַנְגָּעָן
שְׁלָאָסָעַן אַז דָעֵר אַרְמַיִי אַזְן גְּרוֹסִיסַּס מַאְסָעַן. אַזְן דָעֵר רַעְזָלְטָאָט
אַז גַּעֲוָעַן, אַז בְּמַעַט אַלְעַז יְוִינְיָאָנס האָבעַן פָּאָרְלָאָרָעַן זַוְּיַעַר
בְּעַסְטָעַ מִיטְגְּלִידְעַר אַזְן פִּיהָרָעָר. פִּילְיְוִינְיָאָז גַּעֲוָעָן דָאָז אַוְנְטָעָרָד
גַּעֲנָאָנְגָּעָן, אַזְן דִּי זַוְּאָס פָּאָרְבָּלִיבָּעַן, זַיְוִינְיָעַן גַּעֲוָעַן אַזְזִיד
שְׁוֹאָהָר, אַזְן זַיְיָה האָבעַן אַפְּיָלוֹ נִיט גַּעְטְּרָאָכָט וּגַעֲנָעָן דִּי אַלְעַז פְּלָעַז
נַעַר וּזַוְּאָס זַיְיָה האָבעַן פָּאָר דָעֵר מַלְחָמָה גַּעֲהָאָט. זַוְּיַעַר אַיְנְצִינְגָּעָן
זָאָרָג אַז גַּעֲוָעַן, וּזְיַעַר אַזְן אַוְיְפָהָאָלְטָעַן די אַרְגָּאָנוֹזָאָצִיעָם, בֵּין
דָעֵר קְרִיּוֹס וּזַוְּעַט פָּאָרְאִיבָּעָר.

*) Herman Schlitter: Lincoln, Labor and Slavery, p. 137.

נאציאנאלע טרייד יוניאן קערפערשאפטען.

1.

מייט' אוייסברוד פון קרייג האט איזן לאנד אויד אוייסגע
בראכען או אינדוסטראילער פריזים, וועלכער האט באשאפען א
גרויסע ארמיי פון ארבייטסלאזע. ווען עס איזן אבער דורךגע-
נאנגען די ערשות עטליכע מאנאטען, די צייט פון צוטומעלנייש
אוו אומזיבערהיט, האט זיך די לאגע אינגעאנצען געכיתען. די
פראדוקצייע האט אングעפאנגען צוריק זיך אומקערען צו איהר
נארטמאלען גאנגע. דערציו איזן נאך צונעקומען גרויסע מלחההבאָ-
שטעלונגנען: צו פיהרען די מלחהה האט מען געדארפֿט ניט נאר
מענשען, נאר אויד קלידער, שפֿיוין, אומניציע א. איז. וו. אר-
בייט איזן געווען לרוב. פֿול נייע „פֿעקטארים“ האבען זיך גע-
עהנט, אלע ארבייטסלאזע האבען באקומווען ארבייט. אבער א
דאַנק דעם וואָס גרויסע מאסען ארבייטער האבען זיך אַנְגַּעַשְׁלָאָ-
סען או דער ארמיי איזן געווארען אַדוחק אַזְּוֹק ארבייטער.

די ארבייטער זיינען געווארען ביי זיך שטארקער: עס הווי
בען גלייד איז אוייפֿזילעבען די אלטע יוניאנס, אוו נייע ווערעה
אַרגְּנָאַנְיָוְרָט. דורך סטְרִוִּיקְמֶן, אוו איזן פֿילְעַטְרָעֶר. אַהֲזָן
סְטְרִוִּיקְמֶן, ווערעה די שכירות באַדִּיטְעָנְדָר פֿאַרְגְּרָעָסְעָרָט, אוו די
ארבייטס-בָּאַדִּינְגְּנוֹנְגָּנוֹן פֿאַרְבָּעָסְעָרָט. דער צוּשְׁטָאַנְדָּר אַיזן לאנד איז
אַבער אַזָּא, אוו די אלע פֿאַרְבָּעָסְעָרָגְּנוֹנְגָּנוֹן וואָס די ארבייטער האָ-
בען געקראנען, אוו געווען ווי אַטְרָאָפְּעָן אַיז יֵם. כְּדַי צו פיהרען
דעם קריין האט די רענירונג געדארפֿט גרויסע סומען געלט, האט
זיך דערפאר אַרְיוֹסְטָנְעָלָאָזָן מאסען פֿאַפְּיָרְגְּנָעָלָט. אוו געמאכט אַסְכָּ-
חוּבוֹת, אַבער קִינְעָרָה האט דָּאָר נִיט גַּעֲקָעָנְטָן ווּסְעָן צַי וּוּעַט די

ח'וים קאנטאראנוויטש

מלחמה זיין ערפאַלנְרוּיד אָדרער ניט, אוֹן פֿאַלְגְּלִיד צַי וּוּט דַּי רַע
נוֹרְוָנְג זַיְן בִּיכּוֹלֶת אַיְהָרָע חֻבּוֹת אַיְסְצָוְצָהָלָעַן. דַּי פֿאַפְּרֵנְעַלְט
זַיְנָעַן דַּרְפָּאָר שְׁטָאָרָק גַּעֲזָנְקָעַן אַיְן זַיְעָר וּוּרְטָם. אַ פֿאַפְּרֵעַ
נָעַר דָּאַלְעָרָה, צַו יַעֲנָעָר צַיְמָט. אַיְן נִטְמָה וּוּרְטָמָגַע
30 בַּיּוֹ 70 סְעַנְטָ אַיְן גַּאַלְד*). אלְסָ רַעְזְלָטָאָט דַּרְפָּוֹן זַיְנָעַן דַּי
פֿרְיוֹזָעַן אַוִּיפָּה אַלְעָ לְעַבְּנָסְמִיטְלָעַן גַּעֲשָׂטְגָעַן אַוִּיפָּה
אוֹן זַיְבָּעָצְגָּן פֿרְאַצְעָנָט. אַיְן אַנְדָּרָעָר פֿעַלְעָ, זַאְנָאָר פֿאַרְדְּרִיְפָּאָכָּט.
די הַכְּבָּרָוָנָג אַיְן שְׁבִּירָות זַוְּאָס דַּי אַרְבִּיְטָעָר הַאָבָּעָן גַּעֲרָאָגָעָן,
הַאָבָּעָן זַיְדָ קִיְּנָמָאָל נִטְמָה וּפְגָהָבָעָן צַו דַּרְהָוִיד, צַו וּוּלְלָ
כָּעָר עַמְּ הַאָבָּעָן דַּרְגָּרִיכָּט דַּי פֿרְיוֹזָעָן אַוִּיפָּה לְעַבְּנָסְמִיטְלָעַן, אוֹן
נָאָר דַּי זַיְגָעָן פֿלְעָגָעָן דַּי אַרְבִּיְטָעָר אַלְעָ מָאָל אַיְינָזָהָוָן, אַז
„יעָצָט אַיְן זַיְעָר לְאַגְּנָעָר וּוּיְ פֿרְיוֹהָעָר.“

גַּעֲטָרִיבָּעָן פַּוּ דַּרְהָ בִּיטְעָרָר נִוְטוּעָנְדִינְקִיט. הַוִּיבָּעָן זַיְד
די אַרְבִּיְטָעָר אַז אַרְגָּנָאַנְזִירָעָן אַיְן יוֹנִיאָנָס מִטְמָהָרָחָק, וּוּי
וּוּזָעָם אַיְזָעָבָעָר. יוֹנִיאָנָס וּוּרְעָעָן אַרְגָּנָאַנְזִירָט אַיְן אַזְעָלְכָעָ
„טְרִוִּידָם“, וּוּאָס זַיְנָעַן בַּיּוֹ אַיְצָט קִיְּנָמָאָל אַרְגָּנָאַנְזִירָט נִטְמָגַע
וּוּזָעָן. דַּי אַלְטָעָ יוֹנִיאָנָס הַוִּיבָּעָן זַיְד אַז אַזְעָלְכָעָט צַוְּשָׂעָן זַיְד
אַזְעָלְכָעָט קַרְפָּעָשְׁאַפְּטָעָן. עַס וּוּרְעָעָן אַזְעָלְכָעָט צַוְּצָעָט אַרְגָּנָאַנְזִירָט
נִזְוָרָט דַּי אַיְזָעָבָאָן אַרְבִּיְטָעָר, דַּי צִינָאַרְעַנְמָאַכָּעָרָם, דַּי בּוּרָ
אַרְבִּיְטָעָר, אַזְעָלְכָעָט. דַּי בּוּרָאַרְגָּנָאַנְזִירָעָן זַיְד אַיְן אַנְאָר
צִיאָנָאַלְעָר יוֹנִיאָן. עַס וּוּרְעָעָן דַּעְמָאַלְט אַוִּיד אַרְגָּנָאַנְזִירָט פִּילָּ
אַנְדָּרָעָר טְרִוִּידָם. דַּרְהָ קַלְאָסְעַזְקָאָמָה וּוּרְטָמָגַעָּר אַז
עַרְפָּאַלְגְּרִיוּכָּר.

די וּוּכְּטִינְסְּטָעָ טְרִוִּידָיוּנִיאָן פַּוּ יַעֲנָעָר צַיְמָט אַיְן אַחְוָן סְפָּקָ
גַּעֲוָעָן דַּי שְׁוֹרָאַרְבִּיְטָעָר אַרְגָּנָאַנְזִירָט „נוֹיטָס אַוּסְיִינְטְּ קְרִיסְטָ
פִּין“), וּוּאָס אַיְן אַרְגָּנָאַנְזִירָט גַּעֲוָעָרָן אַלְסָ אַינְטָעָרָנָאַצְיָאָנָאַלְעָ

*Herman Schlitter: Lincoln, Labor and Slavery, p. 139.

געשיכטע פון אמער. ארכ. באזעונג

יונייאן איז 1869. די ארגאניזאציע האט געשפיט א באדייטען. דע ראלע איז דער גשיכטע פון דער טרייד יונייאן באזעונג. מיט איהר גויסען ערפאלג האט זי — איז דער קוזצער ציטט פון איהר עקזנטען — איז דער פראקטייק. סיל מעהր פאפר לער געמאכט דעם געדאנק פון נאציאנאלער פרארייניגונג פון די טרייד יונייאן. ווי דאס וואלט געאנט געטאו ווערטו פון יאהרעו לאנגע געועהניליכע פראפאנדאנדרע.

אייהר ערפאלג איז ווירקליך געוווע גרוים. איז דער ציטט פון איהר העכטער אנטוילונג האט זי געעהלט איבער חוויל דערט טויזענט מיטנילדער. וואס פאר יונער ציטט איז אוא צאחל פאר או ארבײטער ארגאניזאציע געוווע למעט אומבאָד גרייפליך. זי האט אングפיהרט אסך ערפאלגורייכע טטריקם, איז זעהר פיל פאַרבעטען דרי לאגע פון די שוד-ארבײטער.

די „נייטס אוו סינט קריספין“ איז ניט נאר געוווע טרייד יונייאן. זוי די היינטיגען. אייהר אופנהבע איז געוווע ניט נאר מאמענטאל פאַרבעטען דרי לאגע פון די ארבײטער. איז אייהר באַרכט פאר 1871 ווערט געזאגט „מיר באַטראכטן די טרייד יונייאן נאר אלס איז אַגענט, אלס מיטעל צו אַ ציל; צו פאַרוצ'ערען פאר די ארבײטער א גערעכטן טיל פון זיינר אַרד-בייט“ כדי דאס צו דערגריבען האבע זי אングפיהרט אַ קאָפעראטיזוע טעטיגקייט. איז אַ שטארקע פראפאנדאנדר פאר אַר-בייטער געצענגבונגע. אַ דאנק זיינר טעטיגקייט איז איז מאָס-טושטעם סטיטט דורךעפיהרט געוווארען א געזע פאר אַ צעהן שטונדענדגען אַרבייטס-טאָג.

האנט אבער האט די ארגאניזאציע ניט געלעבט, נאר איז 1873 איז זיינר קאנזענשאָן איז קליוולאנד האט דער גענעראל סעלרעטאר איז זיינ באַרכט געזאגט „עפעם מז געטאו ווערטו, אויב ניט וועט אט די ארגאניזאציע באַלד זיין א זאָר פון דער פאַרגאנגענהייט“. איז ווירקליך. די אַרגאניזאציע האט גענומען

שנעל אונטערגעהן. אורזאכען דערויף זיינען געווען פיל. שלעכטע צייטען, אינערליךע ריסערין, און איבערהייפט זווייר מאנאפאל טאקטיך, זוכענדיג ניט צו לאזען קיין ניע ארביזיטער צום טרייד, און דערמיט באשאפענדיג „סקעבם“, פון וועלכע זי אליאן איז נאכעהר אויסגעקומען שטארק צו לויידען. אין א פאר יאהר שפער טער אין די ארוגאניזאציע אינגןאנצען אונטערגענאגגען.

2.

דר געדאנק צו גריינדען א נאציאנאלע טרייד-יוניין אַרְנָאַ נִוְאָצְיָע, וועלכע די „נייטס אַוְ סִינְטְּ קְרִיסְפִּין“ האבען פרוי-בירט צו פֿאַרְוּוֹרְקְלִיבְּעָן. איז אבער מיט דעם טויט פון דער אַרְדָּ נִאָנְיוֹאָצְיָע ניט אַפְּגָנְשָׂתָאָרְבָּעָן. נאָד פֿאַר דָּר גְּרִינְדוֹן פון די „נייטס“ אַוְ זָאָנָאָר פֿאַר דָּעַם בְּרִינְגֶּרְקְרִינְג, האבען פַּיל פְּרָאָמִיָּן עַנְעַטָּע אַרְבִּיּוֹטְרִידְפִּיהָרָעַ זֶד אַפְּגָנְעַבְּעָן פַּאְפּוֹלָעָר צו מאכען. אַט דָּעַם גַּעַדְאָנָק. דָּר הוֹיֵיפְּט פְּאַרְטִּינְדִּיגְעָר פון דָּעַם גַּעַדְאָנָק אַיְזָן גְּעוּעָן וְוִילְיאָם ה. סִילְוּוֹים. וועלכער איז אַיְינָעַר פון די שעַהַנְּסָעָטָע פְּרָאוּעָנְלִיכְקִיְּטָעָן פון דָּר דָּאַמְּאַלְסְטְּרִידְכָּאוּעָן גְּוֹגָן.

אליאן, אַקְינְדָּ פָּוָן אַרְבִּיּוֹטָה, גַּעַבְּוִירָעָן אַזְּ אַוְיְפְּגָנְעָהָאַזְּ דָּעַוּעָט גְּעוּוֹרָעָן בַּיְיָ אַזְּ אַרְבִּיּוֹטָר פְּאַמְּלִילָע. אַיְזָן עַר שְׁפָעָר טָעַר גְּעוּוֹרָעָן אַיְינָעַר פָּוָן די חְשֻׁבָּסְטָע פְּרָאוּעָנְלִיכְקִיְּטָעָן אַיְזָן דָּעַם אַכְּעָרִיקָּאנָעָם טְרִיְּד יְוָאנָזָים. אַ גַּעַבְּוִירָעָנָר פְּיהָרָעָר, אַ פְּעַהְיָנָעָר זִוְּנָאַלִּיסְטָמָט אַזְּ אַ גְּלַעְנְצָעָנְדָעָר רַעֲדָנָהָר, הַאֲטָעָר גְּעוּוֹיְרָמָעָט זִוְּן נְאַנְצָעָן לְעַבְּעָן אַזְּ זִוְּן גְּרוּסָעָן טָאַלְאָנָט, פָּאַר דָּר אַרְבִּיּוֹטָר בָּאוּעָנוֹנָג. אַיְזָן 1857 וּוֹעֲרָת עַר אַ מִוְּטָנוֹלִיד אַיְזָן דָּר אַיְזָעָן נְיָסְעָרָם יוֹנִיאָן (אייראן מאולדערם) אַיְזָן פִּילְאָדָעָלָן פִּיעָע, אַזְּ הוֹיְבָט גְּלִיְּד אַזְּ, אַגְּיָטִירָעָן פָּאַר אַ פְּאַרְאַיְינְגָּוָן פָּוָן

געשייבטש פון אמער. ארב. באוועגונג

אלע איזיען ארבוייטער יוניאנס איבערן לאנד אין אן אין-
טערנאיינלאַע ארגאניזאציען, און א דענק זיין טעטיגקייט
ווערט, ווירקליך, דעם 5 يولִי 1859 אפנעהאלטנע א צואמען
פאר, אויפֿ וועלכען עם אין ארגאניזאָרט געווארען, אן אינטער-
נאַציאָנַּאָלַּע טרייד יוניאָן פון איזיען ארבוייטער.

אבער סילוֹוִים שטעטלְט זיך דערמיט ניט צופרידען, ההט
אלע זיינע יאהרען אן ארבוייטער, וואָס האָט זעהר וועניג
צייט, און מיטלען פאר בילדונג און זעלבסטאנטוויקלונג, האָט
זיך איהם דאָר אינגענעכען א געוויסע מאָס בילדונג צו קריַ
גען, און איבערחויפֿט פִּיל צו לַיְעַנְעֵן, ער איז געווען באָקאנט
מייט דער סאַצְיָאַלְיָסְטִישָׁע לִיטְעָרָטָר פון יענער צייט, און איז
שטארק באַיְינְפְּלוֹסְט געווארען פון די סאַצְיָאַלְיָסְטִישָׁע אַידְעָן
וואָס זיינען דעמאָלְט דָא אַין לְאנֶד געפְּרָעְדִּיגְט געווארען פון דער
אמעריקאנער אַפְּטִילְוָן פון דער „אַינְטָרָנָצְיָאַנְאַלְעָר אַרְבִּיָּיָר
טָרָאַסְצִיָּע“ (דער ערְשְׁטָרָר „אַינְטָרָנָצְיָאַנְאַלְעָר“) ער האָט
פארשטיינען—וואּ ער אלְיוֹן דריַקְט זיך אוֹיס—דעם אַמת אָן אָונְ
זער פָּאַלְק אַיז צוֹתִילְט אַיז אוֹוִי קָלָאָסָן, די רַיְיכָע אָן די
אַרְיָה, די פְּרָאַדוֹצִירָר אָן די נִיט פְּרָאַדוֹצִירָר אָן אָן די
אַינְטָרָעָסָן פון אַלְעָרְבָּר זַיְן אַרְגָּאַנִּיזָּרָט נִיט נָאָר אָן בָּאוֹנוֹ
אָן זַיְן דָּאָרְפָּעָן דָּרְפָּאָר זַיְן אַרְגָּאַנִּיזָּרָט נִיט נָאָר אָן אַלְגָּעָמִינוּן אַרְ
אַנְיָאַצְיָע אַלְסְ קָלָאָס.

נָאָר פָּאָר דָּעַם בִּירְגָּעָר קָרִינְג האָט זיך סילוֹוִים גַּעַשְׁטָעַלְט
אָן פָּאַרְבִּינְדוֹנָן מִיט פָּאַרְשְׁטָדְעָן טְרִיְיד יוניאָנס אָן פָּרָאַמִּיד
גענטש אַרְבִּיְיטָר פִּיהְרָעָר, אָן פָּרוֹבִירָט צוֹאַמְעַנְרוֹפָעָן אָ קָאנֶר
ווענְשָׂאָן מִיטְזִי צוֹעָק צו פָּאַרְאַיְינְגָעָן אלע יוניאָנס אָן אָין
נאַצְיָאַנְאַלְעָר קָעָרְפָּעָרְשָׁאָפָט, אַבָּעָר דָּעַר בִּירְגָּעָר קָרִינְג אָן אָנִי
געַקְומָעָן אָן האָט אוֹיפֿ אַ צִּימָט, אַט די אלע פָּלְעַנְעָר צוֹשְׁגָאַר

ח'וים קאנטאראצ'ו וויטש

געג און ערישט איזן 1866 איזן דער פלאן פאראוירקליכט געווואָך רען.

דעם 26 טען מעritz 1866 האט וו. ה. סיילוויס אַפְּגַּנְהָאַלְטָעַן אַקְּנְפְּגַּרְעָנָעַן מִיט אַיְנוֹגָע אַרְבִּיטָרֶר פִּיהָרָהָר, אַזְּן צְוָאָמָעַן האָבָעַן זַיְה פָּאַרְעָפְּגַּנְטָלִיכְט אַזְּ אַיְפְּרוֹפָּה פָּאָר אַ נַּאֲצִיאָנָאַלְעַן צְוָאָמָעָנְפָּאָר פּוֹ טְרִיוּד יְוָנִיאָנָם, וּוָסְמָזָאַל פָּאַרְקְוּמוּן דֻּעַם 20 טען אַיְנוֹסָט דֻּעַם זַעַלְבָּעַן יְאָחָר אַיזְן בָּאַלְטִימָאָר. צַו דַּעַר באַשְׁטִימָטָעַר צִיּוֹת זַיְנָעַן זַיְד צְנוֹנִיפְּגַּקְוּמוּן דַּלְעַגְּנָאַטָּעַן פּוֹ פָּאַרְשִׂיְדָעָנָע טַיְלָעַן פּוֹ לְאָנֵד אַזְּ נַאֲדָר אַ לְאָנְגָּע אַזְּ אַלְזִוְּיִטְיָנָג דִּסְקָסְמִיעַ אַיזְן גַּעֲרִינְדָּעַט גַּעֲוָאָרָעַן דַּי עַרְשָׁטָעַ נַאֲצִיאָנָאַלְעַן אַרְבִּיְמָטָע אַרְגָּאָנִיוֹצָצִיעַ אַיזְן אַמְּעָרִיקָע, „די נַשְׁׁוֹיָאָנָאַל לְיִבְאָר יְוָנִיאָוַן.“

כְּדַי צַו האָבָעַן אַ פָּאַרְשָׁטָעַלְגָּג וּוּגָעַן דֻּעַם כָּאַרְאַקְטָעַר פּוֹ דַּעַר נַיְעַר אַרְגָּאָנִיוֹצָצִיעַ וּוּטַע זַיְן גַּעַגְּנָה אַוְיָסְצָרָעַבְּגָעַן דַּי פְּרָאָגָעַן וּוּלְכָעַ זַיְנָעַן אַוְיָפָּה דַּעַר עַרְשָׁטָעַר קָאַנוּוּנָשָׁאָן פָּאַרְהָאָנָּר דַּלְטָט גַּעֲוָאָרָעַן, גַּלְיַיךְ אַיזְן אַנְפָאָגָן זַיְנָעַן בָּאַשְׁטִימָט גַּעֲוָאָרָעַן פָּאַלְגָּעָנְדָּע 8 קָאַמִּיטָּעַם, 1) פָּאָר טְרִיוּד יְוָנִיאָנָם אַזְן סְטוּרִיקָם, 2) 8 שְׁטוּנְדִּיגָּעַן אַרְבִּיטָם טָאגָן, 3) קָאַפְּגַּרְאָצִיעַ אַיזְן פְּרִיזָאָן אַרְבִּיטָם, 4) נַאֲצִיאָנָאַלְעַן אַרְבִּיטָעַר אַרְגָּאָנִיוֹצָצִיעַ, 5) אַוִּיסְצָוַר אַרְבִּיטָעַן אַ דָּופָּה צַו דַּי אַמְּעָרִיקָעַנְדָּר אַרְבִּיטָעַר, 6) פָּעַרְמָאָר נַעַנְטָעַ נַאֲצִיאָנָאַלְעַן אַרְגָּאָנִיוֹצָצִיעַ, 7) פָּאַלְקָסְ-בָּאָרָעַן אַזְן נַאֲצִיאָר דַּעַנְטָט פּוֹ דַי פָּאַרְאַיְנוֹגָטָע שְׁטוּנְדָּעַן וּוּגָעַן דַּעַר רַעַפָּאָרָם באָ וּוּגָעַן.

וּוּגָעַן דַי אלָעַ פָּרָאָגָעַן זַיְנָעַן שְׁפָטָעַר אַנְגָּעָנוּמָעַן גַּעַד וּוּרָעַן רַעַזְלָוּצִיעַם. דַי וּוּכְטִינְסָטָעַ רַעַזְלָוּצִיעַם בַּיְּ דַעַר קָאָנָּר וּוּנְשָׁאָן אַיזְן אַחַזְן סְפָק גַּעַוְוָעַן וּוּגָעַן דֻּעַם אַכְטָט שְׁטוּנְדִּיגָּעַן אַרְבִּיְמָס-טָאגָן אַזְן פָּאַלְטִישָׁעַר אַקְצִיעַ, נַאֲדָר לְאָנְגָּע דַּעַבָּאָטָעַן אַיזְן אַנְגָּעָנוּמָעַן גַּעֲוָאָרָעַן דַי פָּאַלְגָּעָנְדָּע רַעַזְלָוּצִיעַ :

געשייכטע פון אמעה. ארב. באוועגונג

די געשיכטע פון דער געועצנגבונג אין דער פארונאנגען
הייט האט קלאר באוויזען או מעו קען קיון שום צוטרויען
נטט האבען צו די צוואגען פון די עקיזטערעד פאלטישע
פארטיען, וועלכע זיין מאכען צו די אינדרוסטירעלע קלאמען.
די צוית אין געקומען ווען די ארבײַד
טער פון די פאראיניגטע שטאטען
דאָרפֿען אַינְגָאנְצָעָן אָפֿכְּרָעָבָעָן זַיִּעָרָעָן
פארטְּיוֹ בָּאָצְּיָהָנוֹגָעָן אָזָן זַיִּדָּלְיָזָן
אַדְּגָאנְזְּיָידָעָן אַזָּן אַצְּיאַנְּאַלְעָרָדָר
בְּיִיטָרָפְּ אַרְטְּיִין. אַיהֲרָ אַוְפְּנָאָבָעָן זַיִּן דָּרְכָּ
צָוְפְּהָרָעָן אַזָּן קָאָנְרָעָם אָזָן די פָּאָרְשִׁידָעָן „לְעָדוֹזִיסְלִיטָּ
שָׂוָרָס“ (שָׂמָט פָּאָרוֹאַלְטוֹנוֹגָעָן) אַגְּזָעָן וָאָסָן זַיִּדָּמָאָכָעָן אַכְטָ
שְׁטוֹנָדָעָן פָּאָרָ אַגְּזָעָלְכָעָן אַרְבִּיטָּסָטָמָן, אָזָן דָּרְרוֹיְוָיְלָעָן
איָן די דָּזְיָינָעָ אַינְסְטִיטְוּצָעָם בְּלֵוָיָּ אַזְּעָלָכָעָן מָעָנָשָׁעָן וָאָסָן הָאָ
בָּעָן צָוְנָעָגָטָן צוֹ שְׁמַצְיָעָן אָזָן רַעֲפָעָוּנְטָרָעָן די אַינְטָרָעָסָעָן
פִּון די אַינְדְּרוֹסְטִירְעָלָעָן קלאמען*)

די רַעֲזָלְזִיעָן וּוּרְטָמָט אַנְגָּנוּמוּמָעָן נַאֲרָ אַלְאָגָנְגָרָ דָּעֶבֶתָעָן,
אוֹן צַוְּ אַיהֲרָ וּוּרְטָט בְּלֵוָיָּ צָוְנָעָשְׁטָעָט די וּוּרְטָטָר : „אָזָוִי שְׁנָעָל
וּוִי מְעַנְלִיךְ“. גַּלְיִיךְ נַאֲרָ די די וּוּרְטָטָר „זַיִּדָּלְיָין אַרְגָּאַנְיָזָרָעָן
איָן אַנְצְּיאַנְאַלְעָרָ אַרְבִּיטְעָרָ פָּאָרְטִּיָּן.“

פִּילָּ אַנְדָּרָעָן וּוּכְתִּינָּעָ אָזָן רַאְדִּיקָּאָלָעָ רַעֲזָלְזִיעָם זַיְנָעָן
אוֹוָף דָּעָרָ קָאָנוּעָנָשָׁאָן אַנְגָּנוּמוּמָעָן גַּעוּוֹאָרָעָן. אַבָּעָרָ אַלְעָ דָּעָזָאָ
לוּעִיעָם זַיְנָעָן פָּאָרְבִּילְבָעָן „אָוִיפְּזָן פָּאָפְּרָ“. די קָאָנוּעָנָשָׁאָן
הָאָטָן אַינְגָּאנְצָעָן פָּאָרְנוֹאַכְּלָעָסִינְטָן די אַרְגָּאַנְיָזָאַצְיָאָנָס אַרְבִּיטָמָן.
זַיִּהְאָטָן נִימָט בָּאַשְׁאָפָעָן קַיְיָן אַרְגָּאַנְיָזָאַצְיָאָנָס אַפְּאָרָאָטָן וָאָסָן זַיִּל
די אַרְבִּיטָמָן טָאָן, הָאָטָן נִימָט אַוְסְמָנָעָרְבִּיטָמָן קַיְיָן פִּינְאָנִי סִיסְטָעָם

* Commons: History of Labor in the U. S., vol. 2, p. 99.

ח'וים קאנטראָאוּטש

או אַפְּלִיכּוֹ נִיטְּלָאָר בְּאַשְׁטִימָט וּוּרְ זִינְעָן דֵּי מִיטְגְּלִידָעָר פֿוֹן.
דֶּשֶּׁר אַרְגְּנָאַנְיוֹאַצְּיוֹן.

עַס פְּאַרְשְׁטָעָהָט זִיד אָז דֵּי אַרְגְּנָאַנְיוֹאַצְּיוֹן הָאָט דְּרֻפְּפָאָר אָ
נָאַנְצָעָן יַאֲחָר נָאָרְנִים נְעָטָן, אַוְיסָעָר פְּרָאַפְּגָאנְגָּנְדָּרְעָן דֵּי אַיְדָעָן
וּוּלְכָבָעָ דֵּי קָאָנוּוּעָנְשָׁאָן הָאָט פְּרָאַקְּלָאַמְּרָתָן. דֵּי אַמְּתָעָ גַּעַשְׂכִּיבָ
טָעָ פֿוֹן דָּעָר „נְעַשְׁאָנָּאָל לְיִוְבָּאָר פָּאָרְטִיּוֹן“. הַוּבְּתָן זִיד דְּרֻפְּפָאָר
עַרְשָׁט אָז מִיט אַיְהָר צְוּוּיְטָעָר קָאָנוּוּעָנְשָׁאָן, (אַפְּגָעָהָלְטָעָן אַיְן
שִׁיקָּאָנָּא אַיְן 1867) דֵּי דָּאָזְיָן קָאָנוּוּעָנְשָׁאָן בְּאַנוּגְעָנָט זִיד שָׁוִין
נִיט מִיט רְעוֹאַלְוִצְּיעָם אַלְיָוָן, נָאָר שָׁאָפְטָן אַוְיךְ גַּעַוְוִישָׁע מִיטְלָעָן,
אַיְן אַיְנְסְּטִיטְוִצְּיעָם דֵּי רְעוֹאַלְוִצְּיעָם דְּרוֹכְצְּפִיהָרָעָן אַיְן לְעָבָן. בֵּי
דָּעָר קָאָנוּוּעָנְשָׁאָן אַיְן אַוְיךְ אַרְיְינְגְּנְעָבָרָאָכָט גַּעַוְוָרָעָן אָ רְעוֹאַלְ
לְוִצְּיעָ צּוֹ נְרִיְנְדָעָן אַז אַוְמָפְּחָהָנְגָּנְגָּעָ פְּאַלְיִתְשָׁע אַרְבִּיטִיְעָרָפָר
טָיָי, אַז אָ רְעוֹאַלְוִצְּיעָ פֿוֹן סִילּוּוִים, זִיד אַנְשְׁלִימָעָן אַלְמָ טִילָּ
פֿוֹן דָּעָר אַיְנְטָרְנָאַצְּיאָנָּאָלְעָר אַרְבִּיטִיְעָרָ אַסְּאַצְּיִאַצְּיעָ. בִּירְעָדָעָ רְעָ
אַלְוִצְּיעָם זִינְעָן דְּרוֹכְנָפְּאָלָעָן, דֵּי גַּעַנְגָּרְשָׁאָפָט צּוֹ זַיְן אַיְן אַבָּעָר
גַּעַוְוָן אַזְוִי שְׁוֹוָאָר, אַז אָן דֵּי שְׁטִימָוָן פֿוֹן דֵּי מִיטְגְּלִידָעָר אַזְוִי
דְּאַרְיקָאָל, אַז עַס אַיְן קָלָאָר גַּעַוְוָן אַז עַס אַיְן נָאָר אָ פְּרָאָנָע פֿוֹן
צִיְּתָן, וּוּעָן בִּירְעָדָעָ רְעוֹאַלְוִצְּיעָם וּוּלְכָעָן דְּרוֹכְנָהָעָה.

אַז וּוּרְקָלִיךְ בֵּי אַיְהָר דְּרִיטִיְעָרָ קָאָנוּוּעָנְשָׁאָן אַיְן 1868,
גַּעַנְגְּרִינְדָּעָט גַּעַוְוָרָעָן אַז אַוְמָפְּאָרְטִיְיָאַוְשָׁע פְּאַלְיִתְשָׁע אַרְבִּיטִיְ
טָעָר פָּאָרְטִיְ אַוְנְטָעָרְזָן נְאָמָעָן „דֵּי נִיְשָׁאָנָאָלְרָעָפָרָם פָּאָרְטִיְ“
מִיט אַוְילְיָאָם הָה. סִילּוּוִים אַלְמָ פְּרָעוֹידָעָנָמָ.

דָּעָר בְּאַרְאַקְּלָטִיְעָרָ פֿוֹן דָּעָר נִיעָר פָּאָרְטִיְ, אַיְהָרָ צִילָעָן אַז
שְׁטוּרְבָּוּנְגָּנָעָן זִינְעָן דְּרָעְקָלְעָרָט גַּעַוְוָרָעָן פֿוֹן סִילּוּוִים'עָן אַיְן אָ
צִירְקוֹלָאָר וּוָאָס עַר הָאָטָם, אַלְמָ פְּרָעוֹידָעָנָמָ, אַדוֹוּסְגָּנְעָשָׁוּקָט צּוֹ אַלְעָ
אַנְגָּשָׁלָאַסְעָנָעָ אַרְגְּנָאַנְיוֹאַצְּיעָם, אַיְן דָּעָם צִירְקוֹלָאָר וּוּוּרָטָן
נָאָגָּנָט :

„מִיד אַרְגְּנָאַנְיוֹרָעָן אָ נִיעָר אַרְבִּיטִיְעָרָ פָּאָרְטִיְ, מִיטְמָזָן צְוּוּעָ
צּוֹ קְרִינְגָּעָ דָּעָם קָאָנְטָרָאָל אַיְבָעָר דָּעָם קָאָנְגָּרָעָם אַז אַיְבָעָר דֵּי

געשיכטע פון אמער. ארב. באווענונג

פאָרשיידענע געזעגןבענדע קעהַפערשאָפֿטּען אַיבָּעֵר'ן נאנצְעַן
לאָנֶר, דָּס אִין אָן אָומְגָעָהוּיָּר שׁוֹעָרָע אַרְבָּיִתָּה, אֲבָעָר דָּס מָוָה
אָנוֹ קָעָן גַּעַטָּאָזָו וּוּרְעָזָן... צָו לְאָנֶגֶן זִיְּנָעָן מִיר נְעוּזָן נְעַזְיָה אִין דַּי
הָעַטְפָּה פָּוּ דַּי פָּאָרְשִׁיְּדָעָן פְּרָאָפְּעָסְיָאָנָעָלָה פָּאָלִיטִישָׁע פָּאָרְטִּיָּה
עו... לְאָמָּוֹר זַוְּרָ אַיְּצָטָ אָפְּטִילְעָן פָּוּ אַלְעָ אַנְדָּרָעָרָ פָּאָרְטִּיָּעָן,
אוֹן אָרְגָּאָנוּיְּזָרָעָן אָן אַיְּגָעָנָעָ אַרְבִּיְּטָרָ פָּאָרְטִּיָּה, בָּאָזְוָרָטָ אַיְּקָה
דַּי פְּרִינְצִיְּפָעָן פָּוּ עַהְרְלִיקִיָּתָ אָנוֹ עַקְּאָנָאָמָּיָּה, אוֹן גַּלְיְּכָעָ רַעְבָּטָעָן
אוֹן פְּרִוּוֹיְּלָעָנָיָּם פָּאָרָ אַלְעָ מְעַנְשָׁעָן". אִין אָ צְוּוִיטָעָן צִירְקָלָאָר
וְאָגָטָ עָרָ: "דַּי צִוְּיָּתָ פָּוּ מְאָנָאָפְּאָלָעָן אִין צָוָם עַנְדָּע... גַּעַלְתָּ
הָאָט אָנוֹ שְׂוִין צָו לְאָנֶגֶן בָּאָהָרֶשֶׁט, לְאָמָּוֹר אַיְּצָטָ פְּרוּבָרָעָן בָּאָדָּ
הָעָרָשָׁן דָּס גַּעַלְתָּ". אוֹן אִין אָ בְּרוֹחָ צָוָם גַּעַנְעָרָאָל קָאָונְמִילָּ
פָּוּ דָּעָם אַיְּנְטָעָרָנָאָצִיאָנָאָלָה, רַעְדָנְדִּינָה זְוָעָנָעָן דָּעָרָ נְיִיעָרָ פָּאָרְטִּיָּה
וְאָגָטָ סִילּוֹוִסָּה: "...אָנוֹזָעָרָ צִילָּעָן זִיְּנָעָן זְיוּלָבָעָן, דָּס אִין אַיְּ
פִּיהָרָעָן דַּי מְלָחָמָה צְוִוָּשָׁעָן דַּי אַרְיָעָמָה אָנוֹ דַּי רִיְּכָבָעָ". דַּיְּזָוָעָ
צִימָטָעָן אִין גַּעַנְגָּזָ צָוָיָּגָעָן אִין דַּי "...גַּעַשְ׀יָאָנָאָל רַעְמָרָטָ
פָּאָרְטִּיָּה" הָאָט גַּעַזְלָטָ זְיָוָן אָסָאְצִיאָלִיסְטִּישָׁע אַרְבִּיְּטָרָ פָּאָרְטִּיָּה.
שְׁפָעָטָר אַיְּחָדָ פִּינְפָּטָרָ קָאָנוֹזָעָנָשָׁאָן. הָאָט דַּי נָ. ג. דַּי
אַיְּדָ אַנְגָּעָנוֹמָעָן אָ רַעְזָלָצְיָעָן, וּוּאָוָזָ דָּעָרְקָלָעָרָטָ זַיְדָ אַיְּן סִימָטָ
פָּאָטִּיָּה מִיטָּ דַּי אִידָּרָעָן אָוָן שְׁטוּרָבָוּנָעָן פָּוּ אַיְּנְטָעָרָנָאָצִיאָנָאָלָה
אוֹן פָּאָרָשָׁ פָּרָעָבָט אִין צָוָמָה קָוְרָצָעָן זַיְדָ אַיְּהָם
אָנְשָׁלִיסָעָן, אֲבָעָר דָּס אִין אַיְּחָדָ נְמָטָ גַּעַוָּעָן בָּאָשָׁעָרָט, וּוּיְלָ אִין
סּוֹרְצָעָן הָאָט זַיְדָ אַנְגָּעָפָאָנָעָן אָוֹנְטָעָרָגָהָן.

אִין דָּעָרָ פְּרָאָקְטִּיךְ הָאָט דַּי נָ. ג. י. נִימָטָ פִּילָּ אַוְיְפָגָעָטָאָן,
אַיְּחָדָ וּוּיכְטִיגְסָטָר אַוְיְפָטוֹ אִין דָּעָרָ גַּעַזָּעָן, — וּוּאָסָ אִין דָּרְכָּ
נְעַפְּיָהָרָט גַּעַוָּאָרָעָן, אַדְאָנָקָ אַיְּחָדָ פְּרָאָפָאָנָאָנָדָעָן, אִין קָאָנְגָּרָעָם
אִין 1868 — פָּאָרָ אָזְכָּטָ שְׁטוֹנְדִּינָעָן אַרְבִּיְּטָמָ טָאָן פָּאָרָ אלְעָ
רַעְנִירָוּנָס אַרְבִּיְּטָרָ, בְּכָלְלָ בָּאָשְׁטָעָחָט אַיְּחָדָ אַוְיְפָטוֹ אַיְּבָּעָרָ
הָוִיפָּט אִין דָּעָם וּוּאָסָ זַיְדָ אָטָפָאָלָעָר גַּעַמָּכָט דַּי אִידָּעָ פָּוּ
דָּעָם 8 שְׁטוֹנְדִּינָעָן אַרְבִּיְּטָסְטָאָן אִין דַּי נְיוֹטוּעָרָנִינְקִיָּט פָּוּ אִין

ח'ים קאנטראָוויטש

אומאָפַהעַנְיִינְגֶר קלאסען פֿאַלְיוֹתֵיק פֿאַר דֿער אַרגְּנָאַנְיּוּרְטֵער אַרְבִּיטְרָה
בִּיּוּטְרָשָׁאָפְט.

דעט 27 يولִי 1869 אַיּוֹ גַּה. סִילּוֹוִיס, וּוּלְכָעֶר אַיּוֹ גַּעֲוָעָן
די נְשָׁמָה פֿוֹן דֿער גַּאנְצָעֶר באַזְעָגָנוֹג גַּעַשְׂטָאַרְבָּעָן, דֿער גְּרוּסְעָר
פֿאַרְלוֹסְטֵט פֿוֹן די אַםְּעִירִקָּאַנְיִינְג אַרְבִּיטְרָה אַיּוֹ אַוִּיסְגַּעַדְרִיקְט גַּעַגְּ
וּוְאָרְעָן אַיּוֹ אַ רְעוֹזָאַלְזִיעַז וּוּאַס דֿער גַּעַנְעָרָאָל קָאוּנְסְּטֵיל פֿוֹן דֿעַט
אַיְנְטָעָרְנָאַצְּיָאָנָּאָל הָאָט דֿעַמְּאָלְט אַגְּגָעָנוֹמָעָן: „אוֹ די אַמְּעִירִקָּאָ
נְעַר אַרְבִּיטְרָה באַזְעָגָנוֹג“ וּוּרְטָט אַיּוֹ דֿער רְעוֹזָאַלְזִיעַז גַּעַזְּגָנְט
„אַיּוֹ נִיט אַפְּהָעָנְגִּינְג פֿוֹן אַז אַיְנְצָעַלְנָעָם פֿעַרְזָאָן אַיּוֹ זִיבְּעָר, אַבְּעָר
נִיט וּוּנְגָעָר זִיבְּעָר אַיּוֹ דֿער פֿאַקְט, אַז דֿער פֿאַרְלוֹסְטֵט וּוּאַס די
אַמְּעִירִקָּאַנְיִינְג אַרְבִּיטְרָה באַזְעָגָנוֹג לְיִוְרְט דְּרָכְבָּזׂ טּוֹיטְטָן
ה. סִילּוֹוִיס קָאָז נִיט פֿאַרְנוּטִינְג וּוּרְעָן, אַלְעָמָעָן אַוְיָגָעָן גַּעַזְּגָנְט
גַּעַוְוָעָנְדָעָט צַו סִילּוֹוִיס/עַז, וּוּלְכָעֶר הָאָט אַלְסְ גַּעַנְעָרָאָל
פֿוֹן דֿער פֿרְאַלְעָטָאַרְדִּישָׁר אַרְמִיָּה, גַּעַהְאָט צָעָהָן יַאֲהָר עַרְפָּאָ
רָוְגָן, אַחְזָיָז וּוּינְג נְרוּסְעָר פֿעהִינְגִּיטָּעָן — אַז אַיְצָט אַיּוֹ סִילּוֹוִיס
טוֹוטָן*).

גַּלְיִיךְ וּוּ סִילּוֹוִיס/עַם טּוֹיטְט הַוּיפְטְּ די אַרְנָאַנְיּוּאַצְּיָע אָז
שְׁנָעַל אַונְטָעָרְגָהָן. עַם כָּאָפָעָן זִיד אַרְיוֹן אַהֲזָן פֿילְ פֿרְאַפְּעָסִיאָר
נְעַלְעָ פֿאַלְיוֹתִישָׁעָן, וּוּלְכָעֶר זַוְּכָּעָן די אַרְנָאַנְיּוּאַצְּיָע בְּלִיזְוֹן פֿאַל
זְיוּיעָרָע אַיְנְגָעָן נְזָצָעָן, עַם פֿאַנְגָּעָן זִיד דֿעַרְבִּיבָּר אָז אַיְנְעָרְלִיכָּע
רְיִסְעָרְיָעָן. אַז דְּרָעַצְוֹן קָוְמָט נְאָרָצָוֹן צַו אַיְנְגָעָ פֿרְאַלְעָרְעָנָע גַּרְעָ
סְעָרָע אַז דְּרָעַצְוֹן קָוְמָט נְאָרָצָוֹן אַז דְּאָמָק די אַלְעָ אַוְרָזָאָכָעָן,
וּוּ אַזְּדִיד אַ דְּאָמָק דֿעַט פֿאַקְט וּוּאַס די אַיְדָעָן וּוּלְכָעֶר זִי הָאָט
גַּעַפְּרָעְדִּינְט, זְיִינְגָן צַו יַעֲנָרְגָּעָן צַו רְאַדְיָקָה, אַז אַהֲזָן
בְּעַז מְעַהְרָ אַפְּגָנְשָׁטוּסְעָן וּוּ צַוְּגָעְצָוְגָעָן, די בְּרִיּוּטָאַרְבִּיטְרָה
מְאָסָעָן, גַּעַהְאָט די „נְעַשְׂיָאָנָּאָל לְיִוְבָּאָר יְוִנְיָאָז“ אַיּוֹ אַגְּנָעָן קָוְרָצָע
צִוְּתָאַן אַונְטָעָר.

*.) Morris Hilquit, History of Soc. in the U. S., p. 192.

די “נייטם און ליבאָר” (ק. אָוֹן. ๖.)

1.

צווישען די פילע יוניאָנס וואָס זיינען אַרגאניזֿרט געֶז
וואָרעוּ דורך דער ציומַ פֿון בִּרְגְּנֶר קְרִינְג, אַיז אָוִיד אַרגאניזֿרט
געוֹאוֹרָעַן אַין פִּילְאָדָעֵלְפּֿעַ אַיְונִיאָן פֿון צְשָׁנִידְעַר, דִּיזְׁעַ יְונִיאָן
איַז, וּזְׂדַבְּעַן דִּי מַעֲרֵטַע יְונִיאָנס, גַּעֲרִינְדְּעַט גַּעֲוֹאוֹרָעַן אַין אַציַּט
פֿון סְכָנָה: די שְׁנִידְעַר בַּאלְּעָבָאָטִים, באַחַלְטְּעַנְדרִיג זִיד הִיכְּנָה
טְּרִיעַז נְשָׁרוּי: פָּאַטְּרִיאָטִיזָם, האָבָעַן גַּעֲזַכְּתַע צַו פָּאַרְקְּלַעְנְדַעְתַּע
הִי שְׁכִירָות פֿון די אַרְבִּיטְרָה, טְּרָאָז דֻּעַם וְאָס זְׂיוּעַר פָּרָאַפְּטַע
זַיְינָעַן אַדְאָקָן דֻּעַר מַלחְמָה שְׁטָאָרָק גַּעֲוֹאָקְסָעַן. די אַרְבִּיטְרָה
הָאָבָעַן אַיְינְגְּזָעַה דֻּעַם גַּעֲפָאָר אָוֹן זִיד גְּלִיּוֹד אַרגאניזֿרט אַין
אַיְונִיאָן.

די ערְשַׁטְעַ צִיּוֹת אַיז אלְעַם גַּעֲנָנְגַעַן גַּאנְזַע, די יְונִיאָן
איַז נִיט נָאָר גַּעֲוָעַן עַרְפָּאַלְגְּרִיךְ אַין אַיהֲרָה וּוּדְעַרְשְׁטַאָנד גַּעֲנָעַן
דֻּעַם צְרוּיְצַטְעַן אַפְּעַטְיַת פֿון די בַּאלְּעָבָאָטִים, נָאָר עַם הָאָט זִיד
זִיד אָוִיד אַיְינְגְּזָעַבְעַן די שְׁכִירָות צַו הַכְּבָרָעַן. וּזְׂעַן דֻּעַר קְרִינְג
איַז אַבְּעַר פָּאַרְאַוְבָּעָר אָוֹן די אַיְנְדוֹסְטְּרִיעַ אַיז אַוְעַךְ מִיט אַיהֲר
נָאָרְמָאָלְעַן גַּאנְג, אַיז פָּאָר דֻּעַר יְונִיאָן קִיּוֹן סְדַּר אַרְבִּיטְרָה
פָּאַרְבְּלִיבָּעַן. די יְונִיאָן הָאָט זִיד אַגְּנְעַפְּאַנְגַעַן מַעֲרֵטַעַן אָפְּרַ
גַּעֲבָעַן מִיט אַרְוִיסְהָעַלְפָעַן אַיהֲרָה מִיטְגְּלִידְעַר אַין אַציַּט פֿון
נוּיט. זִיד הָאָט זִיד אַגְּנְהָוִיְבָעַן פָּאַרְוָאַנְדָלְעַן אַין “אַ בעַנְפִּיט
סָאַסִּיְטִי”. אַבְּעַר אַלְמַבְּעַן בַּעַנְפִּיט סָאַסִּיְטִי הָאָט זִיד אַיהֲרָה מִיט
גְּלִידְעַר נִיט פִּיל אַינְטְּעַרְעַסְטוּרָט, אָוֹן זִיד הָאָבָעַן אַוְיפְּגַעְהָעָרָט באֶ-

ח'וים קאנטראָאוֹויטש

זוכען די מיטינגען אַח צאַלען זיינער דיאָם, עַס אִיז קָלאָר גָּעוּגעַ
אוֹ די אַרגאנְזָאַצְיָעַ לְעַבֶּט אַיבָּעַר אַיהֲרָעַ לְעַצְטָעַ שְׁטוֹנְדָּעַן.
עַס זַיְנָעַ אַבָּעַר אֵין דָּרָר אַרגאנְזָאַצְיָעַ גָּעוּגעַ אַיְנָגָעַ
מִיטְנְלִידָעַר וּוּלְכָעַ חָאַבָּעַן פָּאַרְשְׁטָאַנְגָּעַ דָּעַם וּוּרְטָטָטָפָּן אָנוֹ אַרְדָּ
בִּיטָּעָר אַרגאנְזָאַצְיָעַ, אַומְאָפְּהָעָנְגָּגָפָּן דָּעַם צַיְקָאָן זַי בְּרַעְנָגָעַ
מָאָמָעַטָּאַלָּעַ נַזְעָעַן אַדְרָעַ נִיטָּמָ, אַיבָּעַרְהָיָפָטָהָטָמָ זַיְדָזָוְישָׁעַ
אַטָּ די אַיְנְצָעַלְנָעַ מִיטְנְלִידָעַר אַוְיסְגָּעַצְיָיכָעַנְטָמָ אַיְנְעָרָמִיטָן
נַאֲמָעַן יְוָרָאָסָ, סְטְיוּוּנָם, אָמָאָן וּאָסָמָ אַיְזָנָעַן גָּוָטָבָאַלְעָדָ
זָעָן, אָנוֹ אַוָּוָף וּוּעֲמָעַן די סָאַצְיָאַלְיָסְטִישָׁעָ לְיְתָעָרָטָוָר אָנוֹ אַיְדָ
בָּעָרְהָיָפָטָמָ „דָּרָר קָאָמְנוּסְטִישָׁעָ מָאָנִיפָּעָסָטָמָ“ וּוּלְכָעַן עַרְהָטָ
גָּעַלְיָיעָנָטָמָ, הָטָמָ גָּעַחְאָטָמָ אַגְּרוּסָעָן אַיְנְפָלוּסָמָ.

סְטְיוּוּנָם הָטָמָ זַיְדָ שְׂוִין לְאָנָגָ אַרְוּמְגָעָטָרָאַגָּעָן מִיטָּמָן גָּעַד
דָּאַנְקָ צַוְאַרְגָּאַנְזָיְרָעָן אַגְּרוּסָעָ אַרְבִּיְתָעָר אַרגְּאַנְזָאַצְיָעָ אַוָּוָף
סָאַצְיָאַלְיָסְטִישָׁעָ יְסָדוֹתָמָ, אָנוֹ אַיְצָטָזָעָ זַהְעַנְדָּגָן אָנוֹ די אַרגְּאַנְזָאַצְיָעָ
צַיְעָ אַיְזָן וּוּלְכָעַר עַרְהָטָמָ אַמְּטָגָלָדָזָעָ גָּעַחְתָּ אַונְטָשָׁרָמָ, הָטָמָ עַרְ
זַיְדָ גָּעַנוּמָעָן אַיבָּעַרְרָעָדָעָן פְּרִיוֹוָטָמָ, מִיטָּאַיְנְצָעַלְנָעַ מִיטְנְלִידָעַר
עַגְּנָעַן אַגְּנוּיָעָר אַרגְּאַנְזָאַצְיָעָ.

דָּעַם 9 טָעַן דְּעַצְמָבָעַר 1869 אִיז די שְׁנִידָעָ יְוָנִיאָן אִיז
פִּיאַקְאַדְלְפִּיָּעָ אַפְּצִיעָלָ אַפְּגָנְלָעָזָטָן גָּעוּוֹאָרָעָן. דָּאָן הָטָמָ סְטְיָ
וּוּנָם צַוְזָאָמְעָנְגָּרְפָּעָן צַעְהָוָה (10) פָּוָן גָּעוּוֹזָעָנָעָ מִיטְנְלִידָעָר
אָנוֹ נָאָרָאָן לְאָנְגָעָר אַלְזָוִוְיָתָנָעָר דִּיסְקוּסָיָעָ וּוּנָעָן דָּרָר אַרְבִּיְתָעָר
לְאָנָעָ, אִיז בָּאַשְׁלָאָסָעָן גָּעוּוֹאָרָעָן צַוְגָּרְנָדָעָן אַגְּנוּיָעָ אַרְבִּיְתָעָר
אַרגְּאַנְזָאַצְיָעָ.

בָּיִם דָּרְיָטָעָן מִיטָּינָגָ פָּוָן דָּרָר נְיִיעָר אַרגְּאַנְזָאַצְיָעָ אִיז
בָּאַשְׁלָאָסָעָן גָּעוּוֹאָרָעָן אָוֹ אַיהֲרָנָאָמָעָן זָאָל זַיְוָן „נְיִיטָם אָוֹ לְיִוָּ
בָּאָרָ“ (די רִיטָּעָר פָּוָן אַרְבִּיָּטָמָ) אָנוֹ אָז זַי זָאָל אַרְבְּלִילְיָיכָבָעָן אָ
גָּעוּיִימָעָ אַרגְּאַנְזָאַצְיָעָ. די עַרְפָּאָרָוָנָגָ הָטָמָ גָּעַלְעָדָעָנָטָמָ די דָּאָ
מָאַלְסְטָרְדִּינָעָ פִּיהְרָעָר אִז „אָוֹ אַפְּגָנָעָ“ יְוָנִיאָן וּוּיְיִינְעָרָפָּוָן זַיְ
הָטָמָ זַיְדָ אַוְיסְגָּעַדְרִיקָטָ בְּרַעְנָטָמָ די אַרְבִּיְתָעָר מָעָהָר שָׁאָדָעָן וּוּיְ

געשיכטע פון אמער. ארב. באזועונגונג

נוצען, די באלאעבאטימס דערויסען זיך גלייך אליעם וואס עס
קומט פאר איז דער יוניאן און ווער עס זיינען איהרע טעטינע
מייטנליידער, און "די טעטינע מייטנליידער פלענען שטעהנדיג זיין
איין געפֿאָר צו פֿאָרְלִיעָן זַיְעָרָע פֿלְעָצָעָר. בְּיַם זַעֲבָעָן טַרְבָּה
טַיְנָג זַיְנָעָן שַׁוְּיָן אַוְיד דַּעֲרוֹוַיְלָט גַּעֲוָאָרָעָן פְּרָאָמִינָעָנָטָע באָר
אמְטָע מִיט סְטִיוּעָנָסָעָן אלָס „מאַסְטָעָר וּוֹאָרְקָמָעָן דַּזְעָנָעָן
ראָל.“

פאר אַלְאַנְגָּעָר צִוְּתָאֵין די אַרְגָּאַנְיָזָאַצְּיָע פֿאָרְבָּלְיָוָעָן אַ
געהיימע, אַיבְּעָרְהָיֶפְּט האָבָעָן זַיְיָ גַּעֲהָלָטָע גַּעֲהָיִם דֻּעָם נַאָּ
מעו אָנוּ די אַרְגָּאַנְיָזָאַצְּיָאָנס פֿאָרְמָעָן, אַיְן דָּרָר עַפְּעַנְטִילְקִיְּט
זַיְנָעָן זַיְיָ בְּאַקָּאנְט גַּעֲוָוָעָן אלָס די „פֿיְיוּוּ סְטָאָרָם“ (פֿינְק שְׂטָעָ
רעָן) אַרְגָּאַנְיָזָאַצְּיָע דַּעֲרָפָאָר וּוָאָס אַוְיפְּ אַלְעָאָרָע אַפְּצִיעָלָע
דַּאָּקוּמָעָנָטָעָן פֿלְעָנָט זַיְיָ אַנְשָׁטָאָט אַיהֲר נַאָּטוּן אַוּוּקָשְׁטָאָלָעָן
פֿינְק שְׂטָרָעָנְדָלָעָר.

אַיהֲרָע אַרְגָּאַנְיָזָאַצְּיָאָנס פֿאָרְמָעָן אָנוּ גַּעֲהָעָן הַעֲכָסָט צַעְנָטָ
ראָלִיסְטִישׁ, די מִיטְנְלִידָעָר זַיְנָעָן גַּעֲוָוָעָן אַרְגָּאַנְיָוִירָט אָיִן „לְאָ-
קָאָל אַסְעָמְבָּלִים“, די לְאָקָאָל אַסְעָמְבָּלִים אָיִן „דִּיסְטְּרִיקְט אַסְעָמְבָּ
לִים“. אָנוּ זַיְיָ אַלְעָאָרָע צַוְּאָמָעָן האָבָעָן גַּעֲהָט אַיְין צַעְנְטָרָאָלָע
קָעְרָפָעָרְשָׁאָפְּט די „דוֹשָׁעָנָרָאָל אַסְעָמְבָּלוֹ“ וּוּלְכָעָה האָט אָיִן
אלָעָם גַּעֲהָטָמָע דַּהָּ.

וּוְעַן די אַרְגָּאַנְיָזָאַצְּיָע הָאָט אַגְּעָה וְיִבְּעָן
וְאַקְסָעָן אָנוּ אַרְיָסְצִיְּגָעָן אַיהֲר טַעַטְגִּיקִיט, האָבָעָן זַיךְ
אַנְגָּעָפָאָנָגָעָן פֿאָרְשָׁפְּרִוִּיטָעָן, אַדְאָנק אַיהֲר גַּעֲהָיִם עַזְאָקָטָעָר,
די פֿאָרְשִׁיוֹדְעָנָסָטָע קְלָאָנָגָעָן אָנוּ וּוּלְדָסָטָע הַיפְּאָטָעָזָעָן וּוּנָגָעָן
אַיהֲר. מַעַן האָט אַבְּזִיכְמָלִיך אָנוּ נִיט וּוּלְעָנְדִּין, פֿאָרְשָׁפְּרִיְּט
שְׁרָעְקָלְיָכָע מַעַשּׂות וּוּנָגָעָן די „פֿיְיוּוּ סְטָאָרָם“. פֿרָאָפָעָסָאָר אַילְיָ
דַּרְצָעָהָלָט אָז „די צַיְוָוָונָגָעָן האָבָעָן פֿאָרְשָׁפְּרִיְּט וּוּלְדָעָ גַּעָּ-
שִׁיכָּטָעָן וּוּנָגָעָן דָּרָר אוּפְּנָאָכָע פֿוֹן דָּרָר אַרְגָּאַנְיָזָאַצְּיָע, באַשּׁוֹלָ-
דִּינְגָּנְדִּינְג זַיְיָ אַיְן דָּרָר זַעֲלָבָעָר צִוְּתָאֵם, אַיְיָן קָאָמְנוֹזָם אַיְיָן

ח'וים קאנטאראצ'ו וויטש

אונטערצ'ינדרליי, אונז דיאטאליזישע או פראטנטאטאנישע גלאחים האבען זיין און דיא קירכען פאראדאמט."*)
די פיהרער פון דער ארגאניזאציע האבען גלייך דערעהן און דער געהימער באראקטער פון זיעער ארגאניזאציע וועט איזה רואינירען, אונז און يولַי 1878 ווערט איזוף א ספעצ'עלען צער זאמענפֿאָר באשלאָסָען, פֿאָרְעַפּעַנְטְּלִיבָעַן פֿאָר דער זועלט דעם נאמען אונז דיאויפֿאָבָעַן פון דער ארגאניזאציע. מען קען מיט זיכערהייט זאגען אונז דיאםת'ע געשיכטע פון די „נייטס אונז לֵיבָאָר“ פֿאָנְגְּזִידְעַמְּט אָז פון דער צִוְּתָה זומָס זיין האבען אויַפּּגְּעַבָּעַן דעם געהימען באראקטער פון דער ארגאניזאציע, כמעט און אלֻעְ אַנְדְּרָעַ פֿרְטִים אַיז די אָרְגָּאָנִיזָאָצִיעָ וּוּוּטָעָר פֿאָרְבְּלִיבָעַן געהיים, באשיצט דורך פֿאָסִיר ווערטער אונז אַנְדְּרָעַ מִיטְלָעַן.

2.

די אויַפּּגְּעַבָּעַן פון דער אָרְגָּאָנִיזָאָצִיעָ אַיז פון אַיהֲרָעַ פִּיהְרָע דּוּרְקְלַעְרֶט גַּעוֹאוֹרָעַן אַיז פָּאַלְגַּעַנְדָּע וּוּוּרטָעָר.
„די אַרְבִּיטָה וּזְמָס אָנוֹזָעָר אָרְגָּאָנִיזָאָצִיעָ גַּעַמְט אַוְּפָ זִיד אַיז אַיְנָעַ פון די גַּרְעַסְטָעָ וּזְמָס אַיז אָונְטְּרַגְּעַנְמָעָן גַּעוֹאוֹרָעַן אַיז דּוּרְ גַּאנְצָעָר וּזְעַלְטָ גַּעַשְׁיכְטָעָ, דָּאָם אַיז די אַרְבִּיטָה פָּוּזְ פָּאַרְבִּינְדָּעַן אַיז אַיְזָן בּוֹנְדָּ אַלְעָ אַרְבִּיטָה טַעַר פָּוּזְ דּוּרְ גַּאֲנְצָעָר וּזְעַלְטָ אַיז אַיז אָנוֹזָעָרָסָלָעָר בּוֹרְדְּרַשְׂאָפְּטָמָט“ אַיז די אַרְבִּיטָה פון דעם דְּזִוְּגָעָן פָּאַרְבָּאָנד זָאָל זַיְן, זָאנְטָ וּוּוּטָעָר דּוּרְ זָעַלְבָּעָרָ פִּיהֲרָע (סְטִיְּ וּוּנְסָ), „פָּאַלְשְׁטַעְנְדִּיגְ זָוְ בְּאָפְּרִיעַן די פְּרָאַדְּזִיזְרָעָר פון רִיְּכָטוּם, פון דער שְׁקַלְאָפְּעָרִי אַיז אַיבָּעָל פון לְוִוְּ אַרְבִּיטָה“. בְּאַטְּרָאָכְ בְּעַנְדִּיגְ די אַלְעָ פָּאַלְיִיטִישָׁע אַיז דּוּפְּאַרְמְעַרְיִישָׁע פְּאַרְטִיְּיעָן פון

*) R. T. Elly: The Labor Movement in America, p. 79.

געשייכטע פון אמער. ארב. באווענונג

זיין צייט, קומט סטיווענס צום שלום, אז קיינע פון זיין וויל ניט באמת, אונ קען ניט פארטערעטען די אינטערעסטען פון די ארד בײַטער. ער זאגט: „אויב הילך ווועט אמאָל קומען, אדרע אַפְּלִילּוּ אַיְוָנְפָּאַכּוּ גַּרְעַכְטִינְגִּיּוֹת, פָּאָר דֵּי אַרְבִּיטְעָר, ווועט עס מוזען קומען דורך די אַרְבִּיטְעָר זעלכְּסָטּ.“

אונ אָ צוּוּיְיטָעָר פִּיהְרָעָר ווּאָס אִיז שְׁפָעָטָעָר אוֹרְדָּן גַּעֲוָעָן „מַאֲסָטָעָר וּוְאַרְקָמָעָן דַּזְשָׁעָנָרָאָל“ דַּעֲרָקְלָעָרָט אָז די אוֹפְּנָגָאַכּוּ פון די נִוְּטָס אָזֶוּ לְיִוְּבָאָר אִיז נִטְּצָו „קַעַמְפָּעָן מִיטְּ דָּעָם מַעְנָן שְׁעָן פָּאָר זַיִן, ווּאָס מִירְ מאַכְּעָן פָּוּן אַיִּחְם, מִירְ דַּאֲרָפְּעָן שְׁטִירָה צְעָן דָּעָם בָּאָזִים פָּוּן דַּעְרָ סִיסְטָעָם ווּאָס מאַכְּטָעָם דָּעָם אַרְבִּיטְעָר פָּאָר דָּעָם שְׁקָלָאָפּוּן דָּעָם קָאַפְּיָטָאַלִיסָט, אַזְוּ לְאָנָגּוּ ווּי די אַיְצָזְעָן טִיגָּעָ סִיסְטָעָם ווּוְעָט עַקְוִיסְטִירָעָן ווּוְלָעָן די פְּרָאָבָעָם צָוּ מאַכְּעָן שְׁלָוּמָן צְוּוַיְשָׁעָן דָּעָם ווּאָס פָּאַרְקוּיפָּט זַיִן אַרְבִּיטָט אָזֶוּ צְוּוַיְשָׁעָן דָּעָם ווּאָס קְוִיְּפָט זַיִן פְּרוֹכְּטָלָאָזּ“*).

דַּעְרָ פְּלָאָזְעָרְלְוִוְּבָטְן נִטְּ פִּילְ מַעְהָרְ צִיטָאָטָעָן צָו בְּרוּיְנָגָעָן. עַם ווְאַלְטָ אַבְּעָרְ מַעְגְּלִיךְ גַּעֲוָעָן נָאָרְ פִּילְ זַיְוָעָן אַנְפְּיָלָעָן מִיטְּ צִיטָאָטָעָן, ווּאָס צְיִינָעָן ווּי טִיף דַּוְרְכְּנָדְרוֹנָגָעָן מִיטְּ. סָאַצְיָאַלְסָידְזָעָן נִיְּסָטָדְזָעָן די נִוְּטָס אָזֶוּ לְיִוְּבָאָר אִיז גַּעֲוָעָן אִיז די עַרְשָׁטָעָן יַאֲהָרָעָן פָּוּן אַיִּחְרָ עַקְוִיסְטִירָעָן. זַיִן הַאֲלָטָעָן זַיִן שְׁטָעָנָדָרָיְן אָז דָּעָם סָאַצְיָאַלְסָידָעָן פְּרִינְצִיפְּ, אָז עַם אִיז די אוֹפְּנָגָאַכּוּ פָּוּן די אַרְבִּיטְעָר, זַיִן זְעַלְבָּסְטָ פָּאַלְשָׁטָעָנָדָיְן צָו בְּאָפְּרִיּוּן. זַיִן הַאֲדָ בְּעַן שְׁוִין דַּעְמָאָלְטָ פָּאַרְשָׁטָאָנָעָן, ווּאָס פִּילְעָן יְוִינָיאָנָס קַעְנָעָן נָאָרְ בְּיוּ אַיְצָטְזָעָן נִטְּ פָּאַרְשָׁטָעָהָן: „אַזְוּ לְאָנָגּוּ ווּי די אַיְצָטָגְעָן קָאַפְּיָדָעָן צְוּוַיְשָׁעָן דָּעָם ווּאָס קְוִיְּפָט אָזֶוּ דָּעָם ווּאָס פָּאַרְקוּיפָּט אַרְבִּיטָט קְרָאָפְּטָ.“

מִיטְּזָעָן זְעַלְבָּסְטָ סָאַצְיָאַלְסָידָעָן נִיְּסָטָ אִיז אוֹרְדָּן דַּוְרְכְּנָעָן

* T. W. Poulderly: Thirty years of Labor.

ח'ים קאנטראווויזש

נומען זיעדרע פראקטישע פאדרערונגען. צוישען זיעדרע פאדרע דונגען געפינען מיר צ.ב.ש. איזינע זוי „עו קריינע פאר די אַרְטִיבָּרְטֶרְדָּעֵר דעם פולען פראדוקט פון זיון אַרְטִיבָּרְטֶר“, גענגן לַיְדִינְג צויט איזו וועלכע די אַרְטִיבָּרְטֶר זאלען קענען אַנטווקלען זיעדרע אַינְטָעַלְקָטָוּלָע, מאָרָאַלָּע אָזָן סַאַצְיָאַלָּע פַּעֲהִינְקִיטָּעָן, די פָּאָרְטִיבָּרְטֶרְדָּעֵר צוישען די וועלכע ווילען עם אלין באַרְטִיבָּרְטֶרְדָּעֵן, די אַפְּשָׁאָפָּוֹן פָּוֹן אלע קְלָאָסָעָן גַּעֲזָעָן, די אַפְּשָׁאָפָּוֹן פָּוֹן קִינְדְּרָעָר אַרְטִיבָּרְטֶר (אַונְטָעָר 15 יאָהָר). די גַּעֲזָלִיכְבָּע אַנְרָקָעָנוֹן פָּוֹן די טְרִיאָד יוֹנִיאָנָם, אַפְּשָׁאָפָּוֹן פָּוֹן פְּרִיאָזָן אַרְטִיבָּרְטֶר בִּיטָּמָן, אָזָן פִּיל אַנְדָּרָע, ווֹאָס מַעַן נָאָד בֵּין אַיצְט גַּעֲפִינְעָן אַיְן די פְּלָאַטְפָּאָרְמָעָס פָּוֹן די סַאַצְיָאַלְקִיטִישָׁע פַּאַרְטִּיוּן.

זעהר פִּיל גַּעֲוִיכְטָה האַט די „נִיְּתָמָן אָזָן לִיְּבָּאָר“ גַּעֲלִינְג אַוְיָהָה קָאַפְּעָרָאַטִּיוּועָר טַעַטְנִיקִיט. אַיְן אַיהֲר פְּרָאָנְרָאָם אַיְן גַּעַנְעָן ווֹעַן אַפְּנָקְט „זוֹ בָּאַשָּׁאָפָּעָן קָאַפְּעָרָאַטִּיוּועָ אַינְסְטִיטְוּצִיעָם, וועלכע זאלען מִיט דָּעָר צִוְּיָה אַפְּשָׁאָפָּעָן לְיִוְן שְׁקָלָאַפְּעָרָיִי אַיְן אַיְוֹנְפִּירָעָן אַקָּאַפְּעָרָאַטִּיוּוע גַּעֲזָלְשָׁאָפְּט“. אַיְן 1886 דָּעָר צְעַהְלָת פְּרָאָפָּעָסָאָר אַיְלִי, האָבָעָן זַיִן גַּעַהָאָט אַיבָּעָר הַוּנְדָרְט קָאַפְּעָרָאַטִּיוּוע אַונְטָעַרְנָעָמָנוֹן, צוישען זַיִן, הַיוּזָר, קָרָאָמָעָן, צִיּוֹנָה, אָזָן אַנְדָּה. אַיְן מָאָל האָבָעָן זַיִן אַפְּלִיאָו גַּעֲקִוְפְּט אַקְוַילְעָן מִינְעָן, צַוְּוֹלְכָּעָר זַיִן האָבָעָן אַבָּעָר צְוָנְעָלִינְגָט אַבָּאַרְטִיבָּרְטֶר טַעַנְדָּע סָומָע.

3.

הַאָבָעָנְדִינְג פָּאָר זַיִעָר הוּוֹפְט אַוְיָמָנָכָע „די פַּאַרְאַיְינְגָוָן פָּוֹן אלע אַרְטִיבָּרְטֶר, פָּאָר דָּעָר עַנְדְּלִיכְבָּר אַפְּשָׁאָפָּעָן פָּוֹן דָּעָם לְיִוְן סִיסְטָמָע“, האַט די גַּנְעָן. בְּרוּיט גַּעֲפָעָנְט אַוְהָרָע טִירָען פָּאָר אַלְעָ אַרְבָּיִיט עַר זַוְּעָר עַמְּהַט נָאָר גַּעֲוָאָלָט, אָהָז אַונְטָעַרְשִׂיָּה, פָּוֹן רָאָסָע, גַּעֲשָׁלְעָכְט אַדָּעָר רַעֲלִינְיאָן, אָהָז

געשיכטע פון אמער. אָרְבַּ. בָּאָמָּוֹנָגָג

אונטערשייד מיט וואס פאר א איןסטורומענטען זוי ארבײַטען.
אלע ארבײַטער זוינען איז דער ג. אוו. 5. געווען ווילקאמען.
"עדער אײַנֶּעֶר וואס וויל קעמען פאר דער ארבײַטער זאָר —
זאנט אײַנֶּעֶר פון זיעער פִּיהָרָעָר — איז פאר אונז ווילקאמען."

צוליב די זעלבע אוֹרוֹזָאָכָּעָן האָט די. ג. נוֹט שטָאָרָק
וּדְרָגְעַמְּדָרְטָן וּזְעַגְעַן טְרִיְידָן אַרְגָּאַנְיָזָאַצִּים, זְוָאוּ מֵעַן הָאָט גַּעַשׁ
קעַנְתָּה אָט מֵעַן אַרְגָּאַנְיָזָאַט אַטְרִיְידָן וּוֹנִיאָן, וְזָאוּ עַם זְוִינְשָׁן
אַבְּעָר נִיט גַּעֲוָעָן גַּעֲנָגָן מַעֲנְשָׁעָן פָּוּ אַיְזָן טְרִיְידָן, הָאָט מֵעַן אַדְּ
אַנְיָזָאַט דַּי אַזְּוִי נְעֻרְפָּעָן "מִיקְסְּדָאַסְּמְבָּלִיס". זְוּלְכָּעָן זְוִינְשָׁן
בָּאַשְׁטָאָנָעָן פָּוּ אַהֲבָיְטָרָר פָּוּ פָּאַרְשָׁיְדָעָן טְרִיְידָם. אַונְטָרָד דָּעָר
הָעַכְסָט צָעַנְטָרָאַלְיְוִירָטָר אַרְגָּאַנְיָזָאַצִּיאָאָנָס פָּאַרְמָעָן פָּוּ דָּעָר. ג.
אוֹו. 5. וְזָאוּ די גַּעֲנָרָאָל אַסְּמְבָּלִי הָאָט גַּעַהָאָט אַיְזָן אלְעָשָׂה די
חוֹיפְּטָ דָּעה, הָאָט עַם נִיט אַוִּיסְגָּנָמָאָכָּט.

פָּוּ אַיְזָן זְוִית אַיְזָן עַם אַפְּלִיכָּן גַּעֲוָעָן אַמְּלָה. אַ דָּאָנָק
אָט דָּעָר אַרְגָּאַנְיָזָאַצִּיאָאָנָס פָּאַרְמָעָן, זְוִינְשָׁן פִּילְעָ סְטְרִיְוקָם גַּעֲוָאָרָי
גַּעֲוָאָרָעָן נִיט דָּוָרָד דָּעָר מַאֲכָטָן פָּוּ די אַרְגָּיְנָעָלָעָ סְטְרִיְוקָם,
נָאָר דָּוָרָד סִימְפָּאָטִיעָ סְטְרִיְוקָם פָּוּ זְיוּרָעָ חְבִּירָיָם.

גָּאנֵץ אָפְט אַבְּעָר אַיְזָן דָּעָר גַּעַמְּשָׁטָר כָּאַרְאָקְטָעָר פָּוּ דָּעָר
אַרְגָּאַנְיָזָאַצִּיעָ גַּעֲוָעָן אַגְּרוּסָטָר חָסְרוֹן, אָפְט פְּשָׁוֹט אַהֲנָדָרָד
ニִשְׁ אַיְזָן זְיוּרָד וּוֹעָג. די אַוְמָנָהָיוּרָר אַרְבָּיְטָס צּוֹטִילָוָגָן, די
פָּאַרְפָּאַלְקָאַמְּטָעָ טָעַכְנִיק, אַיְזָן די גַּרְוּסָעָ פָּאַרְשְׁפְּרִיְיטָוָנָג פָּוּ דָּעָר
מַאֲשִׁין פָּרָאַדְוָקְצִיעָ, וְזָאָס מִיר הָאָבָּעָן הַיְּינָט, אַיְזָן וְזָאָס
הָאָט פָּאָקְטִישָׁ אַפְּגָנָשָׁאָפְטָט דָּעָם אַונְטָרָשָׁיְיד פָּוּ אַיְזָן טְרִיְיד
(קְרָעָפְט) צָוָם צְוּוִיְיטָעָן, אַיְזָן פָּאַרְוָאַנְדָּעָלָט די קְרָעָפְטָט פָּרָאַדְוָד
צִיעָ אַיְזָן אַזְּ אַינְדוּסְטְרִיְילָעָה, אַיְזָן נָאָר דָּאָזָן נִיט גַּעֲוָעָן. יְעָדָר
בָּאַונְדָּעָרָר טְרִיְיד, אַונְטָרָדָר די דָּאַמְּאַלְסְטְּדִירָגָן צּוֹשְׁטָאַנְדָּעָן, אַיְזָן
גַּעֲוָעָן אַיְזָן זִיד אַזְּ אַפְּגָנָשָׁאַסְמָעָן זָאָר, אַ זְוּלְכָּעָן פָּאָר זִיד.
עַם הָאָט פָּאַרְשָׁטָעָהָט זִיד גַּעֲקָעָנָט זִוְּן אַ גִּיסְטָיָגָן פָּאָר

ח'ים קאנטראָוויטש

וואָנדשאָפט צוֹוישען די אַרבײַטער פּוֹ די פֿאָרְשִׁיְׂדָעָנָע טְרִיוֹידָם, אַ באָוָאָסְטוּזָיוֹן פּוֹ דָעֵר אַיְינְהִיט פּוֹ זְוִיעָרָע אַינְטָעָדָרָע, אַבָּעָר קִין פֿאָקְטִישׁ פֿאָרְבִּינְדָּנָג, אַיְזָ נִיט גָּעוּעָן, עַם אַיְזָ דָעְרְפָּאָר פֿאָרְשְׁטָעְנְדְּלִיךְ אוֹ אַיְזָ אַיְזָ אַסְעְמָבְּלִי וּוֹאוֹ עַם גַּעֲפִינְגָּנוֹ זִיר מְעֻנְשָׁעָנוֹ פּוֹ פֿאָרְשִׁיְׂדָעָנָע טְרִיוֹידָם, זָאַלְעָן די אַיְינְגָּעָן טְרִיוֹיד אַינְטָעְרָעָסָעָנוֹ פּוֹ יַעֲדָעָן באָזְוּנְדָּעָר, אַבְּיסָעָל פֿאָרְנְאָכְלָעָד סִינְט וּוּרְעָן.

בְּכָל הַאַט די נ. אַוּ ג. גַּעהְאַלְטָעָנוֹ וּוּנְגָּיָן פּוֹ אַיְינְצָעְלָעָנָע סְטְרִיוֹיקָם, אַיְינְעָרָע פּוֹ זְוִיעָרָע פֿיְהָרְעָרָע דָּרְקְלָעְרָט זְוִיעָרָע שְׁטָאָנְדָּרָע פֿוֹנְקָט אַיְזָ די פֿאָלְגָּעְנְדָּע וּוּרְטָעָר. „אַנְעַרְקָעְנְעַנְדִּיגָּן אוֹ אַיְזָ צִוְּתָעְנְוָוָיָּוָן נְוִיטָינְג זִיר נְלִיְּרָעָגָן גַּעֲנְעַנְשְׁטָעְלָעָן אַונְטָעְרְדְּרִיקָוָנָגָן. דָּאָרְפָּעָן אַבָּעָר סְטְרִיוֹיקָם אַוְיסְגָּמְיָדָעָן וּוּרְעָן, וּוֹאוֹ נְאָרָעָמְגָּיָר אַ סְטְרִיוֹיקָ, קָעָן אַם מְעַרְסָטָעָן. נְאָרָגְבָּעָן אַ צִוְּתוּוּילְיָגָן פֿאָרָדְלִיָּהָעָן. אַוְנוֹצָעְרָעָמָעָן מִיטְגְּלִירָעָמָעָן דָּרְצְוִינְגָּעָן זִיר צָוָאָפָּרְלָאָזָעָן אוֹיָפָּאָרְגָּאָנְיָאָצְיָעָן, קַאָפְּעָרְאָצְיָעָן אוֹ פֿאָלְיִיטִישׁ טָעָן טִינְגִּיקִיָּמָ, דָוְרָד וּוּלְכָבָעָ מִיר וּוּעָלָעָן דָּרְגְּרִיכָבָעָן די אַפְּשָׁאָפָּוָנָגָן פּוֹ דָעֵר אַיצְטִיגְעָר לְוִוִּין - סִימְטָעָם. פֿאָלְגָּלִיךְ הַאָבָעָן זִיר מַעַהְרָגָן גַּעֲוִיכָתָן אוֹיָפָּאָרְגָּלְעָרוֹנָמָ, אַוּ קַאָפָּאָפָּאָרָטָזָעָר טָעְטִינְקִיָּמָ וּוֹי אַוְיָפָּאָרְגָּוָיָטָעָם.

דָּאָס מִיְּנָט אַבָּעָר נִיט, אַוּ די מַאְמַנְטָאָלָעָ נְוִיטָעָן פּוֹ די אַrbְּvִiyְtָr אַיְזָ אַוְנְגָּאָנְצָעָן פֿאָרְnְaָcְlְeָsְtָoָn גַּעֲוָאָיָעָן, אַיְזָ דָעֵר פֿrְaָkְtִiְcִkְ הַאָבָעָן זִיר פִּiְlְ Sְtְrִyְoּkְ אַנְgְּvִiְpְhִoְrָtְ, נְאָנְיָ אָפָּtָאָpָּt בְּאַנְoּzְuּnְdְּrִiְnְgְ זִיר Mְoּtְtְ' Sְiְmְpְaָtְiְtְuְyְ Sְtְrִyְoּkְ אַoּnְ Bְּaִiְkְaָtְmְ aַlְsְ Kְaָmְpְfְ מִtְuּlְ, אַoּnְ hַaָּbָuְnְ Dְoּrְ Dְuּmְ Pִiְlְ Fֿaָrְbְּuְsְtְrָtְ די lְaָnְgָuְnְ פּoֹnְ אַrbְּvִiyְtָr.

זְוִיעָרָע הַוִּיפְtָ פֿaָrְdְiְnְsְtָ אַבָּעָר אַיְזָ דָעֵר הַuְlְdְiְsְhְeְr קָaְmְpְf וּoּaּsְ זִיר הַaָּbָuְnְ aַnְgְּvִiְpְhִoְrְt פֿaָrְ אַoּ aַcְtְּmְ sְtְoּnְdְiְnְgְuְnְ אַrbְּvִiyְtָmְ tְaָnְgְ, zְwִiְuְr פֿaָrְdְrְuְnְgְ פּoֹnְ aַcְtְּmְ sְtְoּnְdְiְnְgְuְnְ aַrbְּvִiyְtְsְ-tְaָnְgְ.

געשיכטע פון אמער. ארב. באזועונג

האבען זיין ניט געוזליך צו באנדרנדען ווי מאנכע טרייד יוניאנס
טווען עם היינט, אויף דעם ארנומענט אויז 8 שטונדען קען
מען פראדויצירען פונקט איזו פיל אוון אפשר נאר מעהר ווי איין
9 אידער 10 שטונדען. זיינער אינציגער ארנומענט איין געוען, או
עם איין נויטיג פאר די ארבײטער, אוון זיין האבען דערפאר איין זיין
ער פלאטפאָרַם אַרְיוֹן געשטעלט אַ פונקט „או זיין שטראָבען, אַינְ
פִּיהָרֶעָן אוֹן 8 שטונדיגען אַרְבַּיְתַּסְטָאָג, דורך „איין אלגעמיינע
אנַטְזָאָגָונג“ מצד די אַרְבַּיְתַּעַר צו אַרְבַּיְתַּעַן מעהר ווי 8 שטוני-
דען.“.

די „אמעריקאן פעדערויישן אוּוּ לַיְבָאָר“ (א. פ. אָוּ. ๖.)
און די „נייטס אָוּ לַיְבָאָר.“

1. —

די „נייטס אָוּ לַיְבָאָר“ חאט זיך פיל פרוינט געמאכט.
אבער אויך ניט וועניג שונאים, און שונאים האט זיך געהאט ניט
נאָר אין די באיזענדע קלאסען נאָר אויך צוישען די אַרכַּיבַּי
טער נופא. די הויפט געגענישאָפט האט זיך געפונגען צוישען די
אוֹזִוּ גערופען „סקילד מעקענֿים“ (געלערענטע אַרכַּיבַּיטַּע).
צווישען די געלערענטע און די ניט געלערענטע אַרכַּיבַּיטַּע
אייז קייז צופיל גוט לאָבען קייז מאָל ניט געווען די געלערענטע
אַרכַּיבַּיטַּע האָבען שטענדייג געקראנען בעסערע פרַיְזַען אָוּ בע-
סערע אַרכַּיבַּיטַּם באַדְיָנָגָנָגָן ווי די ניט געלערענטע, און האָבען
דערפָּאָר ניט אוֹזִוּ שטַּארְקַּע געפִּילְטַּ דעם דַּרְוָק פָּוּן די הערשענדע
קלאסען, אוֹיסער דעם האט זיך דער געלערענטע אַרכַּיבַּיטַּע
שטענדייג געפִּילְטַּ מעהָר אָומָהָהעָנָגָי, ער אייז געווען אַיחָסָן,
אַסְפַּעֲצִיאַלְוִסְטַּ אֵין זַיְן טַרְיִיד, אייז דער צִיְּטַ וְאַס דעם פְּלָאָז
פָּוּן אַ ניט געלערענטע אַרכַּיבַּיטַּע קָאָן יַעֲדָר אַיְינָעָר פָּאָרָנָעָ
מען, מוֹזַעַן אָבער זָכוּעָן אָוֹפַע דעם פְּלָאָז פָּוּן אַ סְקִילְד אַרְ
בִּוּיטָה, אַ צְוֹזִיּוּטַּעַן סְקִילְד, אַסְפַּעֲצִיאַלְוִסְטַּ, וְאַס אייז ניט אלָע
מָאָל אוֹזִוּ לַיְכָט צַו געפִּינָען.
די שטַּארְקַּע אַנְטוּיְקַּלְוָנָג פָּוּן דער טַעַכְנִיק פָּאָר די לַעֲצָטוּ
וְאַהֲרָעָן, די פִּילְעַ נִיעַ פָּאָרְפָּאַלְקַּאַמְּטַּע מַאֲשִׁינָעָן, די גַּרְוִוִּיסַּע
פָּאַברִיךָעָן, מִוּט זַיְעָרַ אָוְמָגָעַהוּ יְעָרַ אַרכַּיבַּיטַּם צְוֹטִיְלָגָן, שאָפָט

געשיכטע פון אמער. ארכ. באוועגונג

אלס מעהר און מעהר אפ את דעם טיפ ארבייטער, זיין ווערעו
וועניגער פון מאג צו מאג, אבער אין יענער צייט (1880) זייןנען
זוי געווען אין א זעהר גויסער צאהל, און זיין האבען געשפילט
א גויסער ראלע אין ארכיביטער לעבען.

די געלערנטער ארכיביטער אמאל, און אויך היינט, שטעלען
מייט זיך פאר דעם קאנסערוואטיזען טיל פון דער ארכיביטער
שאפט. עס קאן לוייכט זיין זיין צו ארגאניזירען אין א קראפט
ווניאן, עס איז אבער אם שוערטטען צו זיין צומרטען מיט
וועלכע עס איז פראנדרטיעווע אידען, ווער רעדט נאר אויב א
אידיע אדרער באוועונג שמעקט מיט רעוואלווע, דעמאלאט וועץ
לען זיין פון אייחר אנטלויפען ווי פון א פסטט. עס איז דארום
פארשטענדליך איז את די "סקילד" ארכיביטער זאלען אויף דער
סאציאלאיסטיש געשטייטער, "נייטס און ליבאאר" קוקען מיט
אומצוטרויען, און טראז דעם וואס איז אירהרע לצעטן יהחרען,
אייז די "נייטס" געווארען פיל קאנסערואאטיזוער, איז זיין אבער
פאר זיין אליז צו ראדיקאל געווען.

אויסער מיט דעם טאציאלאיסטישען נייטס, זייןען די סקיד
ארבייטער אויך שטאלק אומצופרידען געווען מיט דער צעננט
ראלייסטער ארגאניזאציאנס פארמע פון די "נייטס און ליבאאר"
באר". אויב אלע ארכיביטער, געלערנטער אדרער ניט געלערנטער
זייןען פראיאויניגט איז איזן זוניאן, קען דאר אמאל אויסקומען
דעם סקיד ארכיביטער, דעם ארייסטאקראט, צו קעמעפער פאר
אייןפאנבען אומגעעלערענטען ארכיביטער, און דאס האט ער
ニיט געוואלט, ער האט בעמער שטונדריג געוזכת צו פארבעסער
רע זיין לאגען, אויפֿז' חשבו פון די "נייט געלערנטער" אידער
העלפער זיין.

דאס אלעט האט געפיהרט דערצין, איז א גויסער צאהל פון
די געלערנטער ארכיביטער זאלען מיט די "נייטס און ליבאאר"
זיין אומצופרידען. פאר זיינער סעפעציעלע טרייז צוועקען פלאע-

ח'וים קאנטאראָוּוִיטש

גען זיין זיך אַרגאנְיאַוְוָעָן אַיְן אָומָאָפָה עַנְגַּנְגָּע יְוִינְיאָנָם. דָּאָס זַיְיך
גען גַּעֲוָעָן אַזְוִינְגָּע אַרְגָּאַנְּיוֹאַצְּיעָם, וּוּלְכָעַ האַבָּעָן זַיך נִיט אָפֶר
געַנְבָּעָן מִיט קִיּוֹן אַנְדָּר זַיך זַיִן „פֵּיר עַנְד סִימְפָּעָל“ יְוִינְיאָד
זַיִן, זַיִן האַבָּעָן זַיך נִיט גַּעֲקִימָרָט וּוּעֲנָעָן דָּעַם וּוּאָס עַמְּגַהְתָּ
אַז אַיְן דָּעַר אַרְבָּיוֹטָעָר וּוּלְטָב בְּכָלְל, סִידָרָעָן דָּאָס האַט אַנְגָּרִירָט
זַיִעְרָע סְפָּעַצְּיָעָלָע טְרִירָד אַינְטָרָעָסָעָן. האַבָּעָן נִיט גַּעֲוָאָלָט
וּוִיסְעָן פָּוּן די „טְרוֹיְמָעְרִיּוֹן“ פָּוּן אַנְדָּרָעָר אַרְבָּיוֹטָעָר אַרגָּאַנְּיוֹאָד
צַיּוּם, וּוּלְכָעַ האַבָּעָן זַיך פְּלִי בְּרִיטָעָרָע אַזְוּן וּוּיְמָעָרָע צִילָעָן
געַשְׁטָעָלָט. דָּאָס זַיְינְגָּעָן גַּעֲוָעָן יְוִינְיאָנָס וּוּמָעָס אַיְנְצִינְגָּר צַוְּלָעָן
עַמְּ אַיְז גַּעֲוָעָן צַוְּ פָּאָרָבָעָן דִּי לְאָגָע פָּוּן זַיִעְרָע מִיטְגָּלְדָּרָעָן
אוּפְּהָאַלְטָעָן אַזְוּ חַעְכָּבָעָן וּוּעַן מַעְגָּלִיד דִּי שְׁבָרוֹת, פָּאָרְטִּיְּרִידָּי
גען זַיִעְרָע מִיטְגָּלְדָּרָעָן בְּיַי דָּעַר אַרְבָּיוֹטָמָן. וּוּיְמָעָרָע אַבָּעָר האַט
זַיִן נָאָר נִיט גַּעֲקִימָרָט קִיְּנוּעָן צֻקְנָפָטָס אִידְרָאָלָעָן האַבָּעָן זַיִן
זַיך נִיט גַּעֲשָׁטָעָלָט, דָּאָס האַבָּעָן זַיִן אַיְבָּרָעָלָעָלָעָן פָּאָר אַנְדָּרָעָן
אַבָּעָר אוּיד אַט דִּי אָומָאָפָה עַנְגַּנְגָּע אַרְיְסָטָאָקָרָאָטָעָן פָּוּן דָּעַר
אַרְבָּיוֹטָמָן, האַבָּעָן דָּוָרָך בִּיטָּרָע עַרְפָּאָרָוָן עַז „עַמְּ אַיְז
נִיט גַּטְוּ צַו זַיִן אַלְיוֹן“. זַיִן האַבָּעָן אַיְז זַיִעְרָע קָאָמָף זַיך שְׁנָעָל
אַרְוָמָנָעָקָט וּוּי נַוְּתָּג עַמְּ אַיְז פָּאָר זַיִן דִּי שְׁטִיצָע פָּוּן אלָעָן
אַנְדָּרָעָר אַרְבָּיוֹטָרָע. זַיִן האַבָּעָן דָּרְפָּאָר צְנוּיְנָגָרָעָפָן אַצּוֹזָא
מַעְנָפָאָר אַיְז נַאֲוָעָמָבָעָר 1881 אַיְז פִּיטְסְבָּרוֹגָן וּוּאָז זַיִן האַבָּעָן
זַיך אַלְעָע פָּאָרָאַיְנִיגָּט אַיְז אַיְז פָּעַדְעָרָצִיעָן אַונְעָמָרִיז נָאָמָעָן:
„פָּעַדְעָרָיוֹישָׁאָן אַוְ אַרְגָּאַנְּיוֹז טְרִירָד עַנְד לִיְּבָאָר יְוִינְיאָנָס“. שְׁפָעָה
טָעַר אַיְז 1886 האַבָּעָן זַיִן דָּעַם נָאָמָעָן אָוְמָגָּבָיטָעָן אַוְוּפָ „אַמְּעָז
רִיקָּאָן פָּעַדְעָרָיוֹישָׁאָן אַוְוּפָ לִיְּבָאָר.“

2.

די א. פ. אַוּו. ג. האַט גְּלִיּוֹד בְּיַי אַיְחָר נְרִינְדוֹנָג זַיך גַּעַד
שְׁטָעָלָט אַוְיָף דָּעַם זַעלְבָּעָן „פֵּיר עַנְד סִימְפָּעָל“ שְׁטָאַנְדְּפָוָנָקָט

געשיכטע פון אמער. ארבע. באוועגונג

פון דיו פרייהערדיינע אומאפההענניינע יוניאנס פון וועלכע זי איז צו זאמענונגשטעלט. פונקט זוי זי, שטעלט זיך דיו א. פ. אוו ג. קיון אנדער אויפנאבע זוי זיך פארבעסערונג פון דער לאגע אויסיד שליסליד פון איהרע מיטגלאידער, ניט האבענרג פאר זיך קיון צוקונפטס אידיעאל, ניט קימערענדין זיך פארץ' לאבען, ליידען, און נויטען פון דיארבויטער אויסער דער „פֿעַקְטָאָרִי“. דיא פיה דער פון דער א. פ. אוו ג. האבען שטענדיג ביטער געקעמאפט קעגען יעדען איזונעם וואס האט פרוביירט ארייניצזברענונג איז זיערען יוניאנס העכערע אידיעאלען, דורך ווארט און שריפט, מאן איזן טאג אוייס ווערטען דיארבויטער געלערענט, דורך דער א. פ. אוו ג., איז א יוניאן דארף זיון א יוניאן און ניט מעהר. דה, איז א יוניאן דארף זעהן פאהיתען דיאינטערעסן פון דיא ארבויטער איז זיערע שפעער און פֿעַקְטָאָרִי, און זויטער איז ניט איהר עסּק. „מִיר האַלְטָעָן“, ווערט געזאנט איז א רוזאָד הוציא „או דיא טרייד יוניאנס פון אמעריךע, וועלכע שטעלען צור זאמען דיא. פ. אוו ג. זיינען געגען דעם אריינברענונג איז דיא יוניאנס וועלכע עם איז פראנגען וואס האבען צו מאן מיט פארט טוי פֿאַלְיַטִיק“, אונטער דעם ווארט פארטוי פֿאַלְיַטִיק, ווערט דא אבער געמיינט „אַיְדָעָן“ וויל געהאנדרעלט האט זיך עם דאן ניט וועגען פֿאַלְיַטִיק, נאר וועגען סאציאָלייזם.

די א. פ. אוו ג. איז ארגאניזיט געווארען אלס פֿערעראַצעַע וועלכע זאל איז זיך אריינגעמען אלע, איז יונער צייט, על-זיסטירענדע יוניאנס. בי איהר גריינרונג איז ניט געמיינט געד ווארט זי זאל זיון או אפאזיציע צו דיא נויטס אוו ליבאָר. איז איהר אויפּרוֹפּ צו איהר ערשותן צו זאמענפּאָר (פֿיטסבורג 1881) ווערט געזאנט: „מִיר האבען או אנטאָל טרייד יוניאנס, טרייד אַסְעַמְבָּלִים, אַדְעֵר קָאָנוּסְלָם, נויטס אוו ליבאָר אוו פֿיל אַנְדָּעָר לְאַקְאָלָע, נאַצְיָאָנָלָע און אַיְנָטָרָנָאַצְיָאָנָלָע יוניאנס, אַבָּעָר ווי גְּרוּזָס עַמְּזָל זיון דיארבויט וועלכע זיך האבען אויפּ

ח'וים קאנטאראצ'וויטש

געטאו, קאזו דאך געטאו זוערען פיל מעלה, ווען די אלע זאלען
קאמביינירט זוערען איז א פערעדראצ'יע פון אלע טריידס."

פון דער דערקלערונג איז אלזא קלאר או די גראנדער פון
דער א. פ. אוו ג. האבען איז דער פערעדראצ'יע געוואלט אויר
איינשליסען די "נייטס אוו ליבאָר", איז בוי דעם ערשותען
צוזאמענפֿאָר זיינען טאָקע אָסְפּ פון די "נייטס אוו ליבאָר"
אסעטבלִים געווען פֿאָרטֿאָטֿען. גלייך אַבער ווי די פערעדראצ'יע
האט אַנגֿעַפְּאָנִיעַן אַיהֲר אַרְבִּיטֵיט אַיז קלָאָר גַּעֲוָאָרָעַן או די בִּירְעַ
אַרְגָּאָנִיזָּאָצִיעַם קַאנְעַן הַאנְט אַיז הַאנְט נִיט גַּהַן, דָּעַר אַונְטָעַרְדָּ
שִׁיר צְוִיְּשֻׁן זַי אַיז גַּעַוּן אֶזְגּוֹזֶעָר, זַי האבען זַיְד
אַונְטָעַרְשִׁידָּט, סַי אַיז זַיְעַרְעַ פֿרְנְצִיפַּעַן, סַי אַיז זַיְעַרְ אַרְנָאָר
ニיאָצְיאָנס פֿאָרְמָע, אַיז סַי אַיז זַיְעַרְ טַאָקְטִיק. די א. פ. אַיז
ג. אַיז נַלְיוֹיד אַיז אַנְפְּאָנָגָן פון אַיהֲר עַקְוִיסְטָעַן אַרְוִיסְגַּעַטְרָאָטָעַן
גַּעַוּן דָּעַם אַז אַיהֲרַע מִיטְגְּלִידָר זַאלען מַעַגְעַן בַּאלְּאָנָעַן צַו אַז
צְוִוִּיטָעַר יְוִינִיאָן: זַי הַאט דַּרְפָּאָר גַּעַפְּאָדָרָט אַז די ג. אַיז ג.
זַאל וּזְעַרְעַן אַוְסָמָטְרִידְ יְוִינִיאָן אַרְגָּאָנִיזָּאָצִיעַ, זַי זַאל זַיְד פֿאָרְדָּ
גַּעַמְעַן מִיט אַוְיְפְּקַלְעַרְוָנָגָן אַרְבִּיטֵיט, מִיט קַאָפְּרָאָרְטִיוּן, מִיט
וּוָסָמָז וּוּילְ, אַבער נִיט מִיט טַרְיַידְ יְוִינִיאָנים. דָּאַרוֹפְּ פֿאָרְדָּ
שְׁטַעַת זַיְד אַיז די "נייטס אַיז לִיבָּאָר" נִיט אַיְוָנְגַּעַנְגַּעַן. עַם
הַאט זַיְד אַנְגַּהְוִיבָּעַן אַסְדוֹהַ פּוֹן קַאָנְפְּרָעַנְצָעַן, אַוְיְגַּלְיְּכָנָן
גַּעַן א. ז. וּ. אַבער דָּאָס הַאט צַו נַאֲר נִיט גַּעַפְּיִהְרָתְמָ. דָּעַר קַאָמָא
צְוִישַׁעַן די צְוַויִּי אַרְבִּיטָעַר אַרְגָּאָנִיזָּאָצִיעַם הַאט זַיְד אַלְּזָ מַעַהָר
פְּאַנְאָנְדָּרְעַפְּלָאָקְעָרָטָמָ. די קַאָמְפְּסִמְעַטְמָאָרָעַן זַיְינָעַן פּוֹן בִּירְעַ
זַיְיטָעַן גַּעַוּן נִיט נַאֲר קִוְּוָן אַידְעַעַלְעַ, עַם אַיז גַּעַנְגַּעַן אַיז די
לְעַצְטָעַ יְאָהָרָעַן זַאֲגָר אַזְוִי וּוּיְטָ וּיְ "סְקַעְבָּעַן" אַיְינָס אַוְיְפְּזָ
צְוִוִּיטָעַן.

דָּעַרְוֹוִיל הַאט פְּאָסִירָט עַטוֹּאָס וּוָס בִּירְעַ פּוֹן זַיְיַ האבען
נִיט דָּעַרְוֹוָרָט, וּוָס הַאט אַבער פּוֹל אַרְוִיסְגַּעַתְלָפְּעַן דָּעַר

געשיכטע פון אמער. ארבע. באווענונג

א. פ. אוו. 5. צו באקעטער איהר געגעערין אוו בלוייבען אליאן די הערשערין אוו דער אמריקאנער ארכיטטור וועלט.

שווין פון נאנץ לאנג איז אונגעפיהרט געווארטען פון פארט שויידענע ארכיטטער ארנאנזאציעס אן אנטאטצע פאר אן 8 שטונדרינען ארכיטטסטאג, אבער איזט, אוו די יאהרען צוישען 86—1885 אוו די באווענונג פיל שטארקער געווארטן. די גראיסע מאסען ארנאנזאציעס ארכיטטור האבען אונגעוויבען ווערטן אומד געדולדיג אוו געפֿאָדרערט אוֹן אַגְּרָעִיסְיוּעַ אַקְּצִיעַ.

אויף דער קאנזענשאָן פון דער א. פ. אוו. 5. אוו. 1884 אוו אונגעומען געווארטען אַ רְזְׁוָאַלְׂוִיצִיעַ, אוו פון דעם 1טען מאי 1885 זאל 8 שטונדרען זיין דער געזעליכער ארכיטטסטאג. כי איהר בעכטער קאנזענשאָן אוו. 1885, הנמ די בארכטען זייןען אוו די 8 שטונדרען אַלְׂוִיצִיעַ אוֹזְׂהֶר קָלְטָם אַוְפְּגָנְעָמוּן געווארטן, ווערטן וויטער דֵּר זָלְבָּעָר רְזְׁוָאַלְׂוִיצִיעַ אַונְׂגָּנוּמוּן באַטְּמִימְנִינְגָּן דעם 1טען מאי 1886 פאר דעם טאג ווען דער 8 שטונדרען ארכיטטסטאג דארפ זיך אַנְׂחֵיבָּעָן. די א. פ. אוו. 5. ווענדט זיך דאן צו די „נייטס אוֹן לִיְּבָּאָרָדָה“ זיין זאלען זיך אוו דער באָוּעָן גונגע באַטְּילִינְגָּעָן, אוו די לְעַצְמָעָן נְעַמְמָעָן דעם פָּאַרְשָׁלָאָג אָן. עַמְּ אַיְּזָה באָקָאנְטָה אוֹזְׂהֶר פָּוּן די „נייטס“ זייןען פאר דער באָוּנְגָּג נִיט זעהר באַנוֹיסְטָעָרט געוווען. דער דָּאַמְּלִיסְטָרְדִּינְגָּר נְרַעְנֶר מאַסְטָרָר ווֹאַרְקָמָעָן פָּאַודְּרָלִי הָאָטָם זָאָגָר אָין מְעַרְזָה 1886 אַרְיִיסְגְּנָעָשִׂיקָת אַגְּהִימָּעָן צִירְקוֹלָאָר רָאַתְּעָנְדָגָן די מִיטָּר גְּלִידָעָר זיך נִיט אַרְיִינוֹוָאָרְפָּעָן צּוֹפִיל אָוּן דער באָוּנְגָּג פָּאָר אַכְּטְּשָׁטְּוֹנְדִּינְגָּעָן אַרְבִּיטְּסָטָאגָן. אַבער די מִיטְּנְלִידָעָר האבען דערפָּוּן נִיט גְּנוֹאָלָט ווַיְסָעָן, ווֹ די אַנְׂדָּרָעָן ווַיְנִיאָסָה האבען אוֹיד זַיְּזַי זיך אוֹן דער אַרְבִּיטָּר אַרְיִין געווארטען. אַ דָּאָקָ דער לְעַבְעָדָה דִּינְגָּר אַגְּנִיטְּאָצִיעַ פָּאָר דעם אַכְּטְּשָׁטְּוֹנְדִּינְגָּעָן אַרְבִּיטְּסָטָאגָן הוּא בען אוֹיד אָוּן די אַרְבִּיטָּר אַרְנָאַנְזָאָצִיעַס ווַאֲקָסָעָן, די „נייטס

ח'וּם קָאנְטָאָרָאָוּוֹתַשׁ

אוו לִיְבָאָר" קְרִינְט צָו פָּאָר דָּעַם יֵאָהָר 1886 טְוִיזָעַנְטָעַר נִיּוּ
מִיטְגְּלִיאָדָעַר, אוֹן דָּאָס זַעֲלַבָּע אוֹן אָוִיר מִיטָּדָעַר א. פ. אוֹן ג.

3.

איָן דָעַר בָּאוּוּנְגָנְג פָּאָרְז' 8 שְׁטוּנְדִּינְגָּן אַרְבִּיטְסְ-טָאָג הָאָרְזָה
בָּעַן זִיךְרָאָטְיְלִינְגְּנָט נִימָט נָאָר דִי טְרִירָד יְוִינְאָנְסָן אוֹן דִי נִיְוִיטָס
אוֹן לִיְבָאָר, נָאָר אָוִיר דִי סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע אָוֹן אַנְאָרְכִּיסְטִישָׁע
אַרְגָּאָנוּזָאַצִּיעָם. סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע אַרְגָּאָנוּזָאַצִּיעָם זַיְינְעָן אָיָן
אַמְּעוּרִיקָע שְׁוִין פָּוּ נָאָנְצָהָן גַּעֲוָון, נָאָר דָעַר בִּירְגָּעָר
קְרִינְג, זַיְיַי זַיְינְעָן אֶבֶּעָר שְׁטָעַנְדִּיגְג גַּעֲוָון צְוִתְיוֹלָט אָוֹן צְוִירִיסְעָן
צְוִוִּישָׁען זִיךְרָ. דִי פִּילְעָר פְּרָאָבָעָם צָו פָּאָרָאָיְינְגָּן אַלְעָלָסְאַצִּיאָר
לִיסְטִישָׁע אַרְגָּאָנוּזָאַצִּיעָם אָיָן אַיְיָן סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע פָּאָרְטִי הָאָטָט
זִיךְרָ פָּאָר אָלְאָנְגָּעָר צִוְּמָת נִימָט אַיְיָנְגָּעָנְגָּבָעָן. עַרְשָׁת אָיָן 1877
אָיָן אַרְגָּאָנוּזָוָרָט גַּעֲוָרָעָן דִי עַרְשָׁתָעָ אַוְיְסָגְעַשְּׁפָרָאָכָּנָעָן סָאַצִּיאָר
לִיסְטִישָׁע פָּאָרְטִי, מִיטְבָּזָן נָאָמָעָן „דָּהָי וּוְאַרְקְמָעָן פָּאָרְטָהָי“,
פָּוּ וּוְלְכָבָעָר עַמְּסָע אָיָן אַרְוִיְסָגְעַוּוֹאָקָסָע שְׁפָעַטָּעָר דִי סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע
טִישָׁע אַרְבִּיטָרָע פָּאָרְטִי.

פִּיל שְׁטָאָרְקָעָר וּוּ דִי סָאַצְיָאַלְיִסְטָעָן זַיְינְעָן דָּאָן גַּעֲוָון דִי
אַנְאָרְכִּיסְטָעָן. אָיָן אַנְפָאָגָן פְּלָעָנָעָן אַנְאָרְכִּיסְטָעָן אָוֹן סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע
טָעָן גַּאָנְצָהָן אָפָט בָּאָלְאָנְגָּנָעָן צָו אָיָן אָוֹן דָעַרְוְלְכָבָעָר אַרְגָּאָנוּזָאַ
צִיעָה. דָאָס פְּלָעָנְגָט בָּרְעָנְגָעָן דָעַרְצָוָן אָוֹן אַנְשָׁתָאָטָט מָאָן וּוְלְכָבָעָר עַמְּסָע
אָיָן אַרְבִּיטָט פְּלָעָנָעָן זִיךְרָ זַיְיָ שְׁטָעַנְדִּיגְג צְוִוִּישָׁעָן זִיךְרָ אַרְמְרִיאִיסְטָעָן.
שְׁפָעַטָּעָר הַוְּבָעָן זִיךְרָ זִיךְרָ אָוֹן פָּאָנְגָּדְעָרְטָהָיְלָעָן. דִי אַנְאָרְכִּיסְטָעָן
אַרְגָּאָנוּזָוָרָעָן זִיךְרָ אָוֹן רְעוּוֹאַלְזִיאָנְגָעָרָעָן סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע קְלוּבָעָן.
אָיָן 1881 אַרְגָּאָנוּזָוָרָעָן זִיךְרָ דִי „רְעוּוֹאַלְזִיאָנְגָעָרָעָן סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע
אַרְבִּיטָרָע פָּאָרְטִי“, וּוְלְכָבָעָן אָיָן הַאלָבָן אַנְאָרְכִּיסְטִישָׁע אָוֹן הַאלָבָן
סָאַצְיָאַלְיִסְטִישָׁע, אָוֹן אָיָן 1888 אַרְגָּאָנוּזָוָרָעָן זִיךְרָ דִי „אִינְטָעָרָע

געשייכמע פון אמער. ארכ. באוועגונג

נעשאנאל ווארכמענס אסאסיאישאן" וועלכע איז שווין אויסגע-
שפראכען אנארכיסטייש.

אמישטארקסטען זיינען די אנארכיסטען געווען איז שיקאָד-
נא. און וווען די באוועגונג פאר אן אכטשטונדריגען ארבוייטס-
טאג איז זיך פאנאנדרערגעוואקסטען, האבען זיך די אנארכיסטייש
פיירער איז דער באוועגונג אידינגעוווארפערן מיט זיער גאנצער
ענטוזיאזם. (הנמ איז אנטפאג האבען זיך איז דער גאנצער
באוועגונג געלקטט סקעפטיש). עס ברעכען איז שיקאָן אוייס
א גאנצער רײַהע פון סטראַיקם. די פֿאַלְיִצְיַי נעם זיך צו דער
ארבייט. קיונמאָל האט נאָד די פֿאַלְיִצְיַי אַזְוֵי פֿיל בּרוֹטַאלִיטעט
ニיט אַרְוִיסְגָּוּזְעָן וְאַזְוֵי די סְטְרַיְקָם אַזְוֵי זְמָעָר 1886. דעם
דריטען מאָי 1886 איז פֿאַרְגְּיַעַמְעָן אַנְסְׂעַדְשְׁלָאַכְּט צְוּוֹשָׁעָן
סְטְרַיְקָרָם אַזְוֵי פֿאַלְיִצְיַי אַזְוֵי שִׁקְאָן אַזְוֵי 6 סְטְרַיְקָרָם זיינען
גע'הַרְבָּעַט גַּעֲוֹוָרָעַן אַזְוֵי פֿילַע פֿאַרְדוֹוָאנְדָעַט. אַוּוֹפּ מַאְרְגָּעָן,
דעם 4 טען מאָי, איז איז העי מַאְרְקָעַט סְקוּוֹרָ פֿאַרְדְּוָעָפּעָן גַּעַד-
וְאַרְעָן אַמִּיטְינְג צְוֵוַרְאַטְעַרְתְּעָן גַּעַנְעָן די בּרוֹטַאלִיטעט פון
דער פֿאַלְיִצְיַי. דער מַיְתְּינְג איז אַדְרַעְסִירֶט פון די אַנְאַרְכִּיס-
טִישָׁע פֿיהַרְעָה, פֿאַרְסָאנָם, כְּפִיעָן, פֿילַד, שְׂוֹאָבָן אַזְוֵי אַנדְרָעָה.
דער מַיְתְּינְג איז גַּעַוְעָן גַּעַנְיִי רֹוחָהָן. דער "סְטִימְעָאָר" פון
שִׁקְאָן, קַאְרְטָעָרָה. הַעֲרִיבָאָן איז בַּיִם מַיְתְּינְג אַנוּזְעָנְד גַּעַד-
וְעָן אַזְוֵי הַאַט גַּעַפְּנוּן, אַזְוֵי דַּעַר מַיְתְּינְג אַזְוֵי פֿרְדְּלִיכְבָּר אַזְוֵי
אַרְיוֹנְמִישָׁוֹנָג פון דער פֿאַלְיִצְיַי אַזְוֵי נִיט נַוְּטִינְג).

אַרְום צְעָהָן אַזְוִינְדָר אַזְוֵי אַוְועָנְטָם, וְעָן דַּעַר גַּרְעַסְטָעַר טִוְּל
פון וּלְמָ אַזְוֵי זיך שְׁוֵין פָּאנְאַנְדְּרָעָגָעָנָגָעָן, זיינען פֿלוֹצְלָוָן
אַגְּנַעַלְוָמָעָן אַמְחָנָה פון 176 פֿאַלְיִצְיִילִיט אַזְוֵי גַּהְהִיסָּעָן די אַיִ-
בּוּרְגַּעְבְּלִיבָּעָן מַעְנְשָׁעָן, וְעָמָעָן פֿילַד הַאַט אַדְרַעְסִירֶט, זיך
פָּאנְאַנְדְּרָעָגָעָן. פֿילַד הַאַט זִי גַּעַנְטְּפָעָרט, אַזְוֵי דַּעַר מַיְתְּינְג

* Morris Hilquit, History of Soe. in the U. S., p. 244-46.

ח'וים קאנטאראוויטש

איז א פרידליךער איז ער זעהט ניט קיין אויזאכע ווארטס מען זאל איהם שטערען. אבער פַּלְצָלָגֶן האט זיך דערהערט אַשרעך ליכער קראָה, פֿוֹן ערנצע, דורך איז אַומְבָּאַקָּאנְטָעֵר האנט איז געווארפֿעַן געווארען אַבָּאמְבָּע, וועלכע האט גַּעֲפְּלָאַצְטָט לְעַבְּעַן דִּי פַּאַלְצִיוּלִוּת. אַיְוֹן פַּאַלְצִיוּמָאָן פָּאלְטָט גְּלִיאָר טּוֹיט, פִּילָּע ווּרְעָדָט פָּאַרְוָאָונְדָעָט. דִּי פַּאַלְצִיוּזִיּוּבְּט אָז שִׁיסְעַן אַוְיפְּן עָולָם, אַז פֿוֹן עָלָם עַגְּטַפְּעָרָט מַעַן צְרוּיק מִינְט שְׂסֻעָּרִי. דָּעַר דְּזַוְּלְטָאָט פֿוֹן אַט דָּעַר שְׁלָאָכְט אַיְזָן גְּעוּווּן אַז זְיַבְּעַן פַּאַלְצִיוּלִיט זְיַינְעַן גַּעַפְּאַלְעַן טּוֹיט אַז אַרְוָם זְעַכְּצִיג זְיַינְעַן פָּאַרְוָאָונְדָעָט גְּעוּוֹרָעָן. פֿוֹן דִּי סְטְּרִיּוּקָעָרָם זְיַינְעַן פִּיעָר גְּעוּוֹן טּוֹיט אַז אַרְוָם פּוֹפְּצִיג פָּאַרְוָאָונְדָעָט.

ווער האט געווארפֿעַן דִּי באַמְבָּע אַז נָאָר ער ה'וּם נִיט באַקָּאנְט. נָאָר ער ה'וּם גְּלִיבְּט מַעַן אַז דָּאָס אַז גְּעוּווּן דִּי אַרְדִּי בְּיֹיט פֿוֹן אַפְּרָאָוּאַקָּאָטָאָר. דָּאָס האט אַבְּעָר גַּעַנְבְּעַן דִּי מעַנְיָן לִיכְקִיּוּט פָּאָר דִּי שְׁוֹנָאִים פֿוֹן דָּעַר אַרְגָּאַנְיּוּרְטָעָר אַרְבִּיטְעָרָה שָׁאָפְט אַוְיפְּצָהוּוּבְּעַן דָּעַם גְּשֻׁרְיָי אַז דִּי אַנְאָרְכִּיסְטָעָן גְּעהַעַן חַרְוב מַאְכְּבָּעָן אַמְּעָרִיקָא. עַס הוּבְּעַן זְוִי אַז שְׁרָעְלִיכְבָּעָר רַעֲפָרָעָה סִיעָם. צְעַהָן אַנְאָרְכִּיסְטִישָׁע פִּיחָרָעָר וּוּרְעָעָן באַשְׁוֹלְדִּינְט אַז מָאָרָד. אַיְינְעָר פֿוֹן זְוִי פָּאָרָאָט זְיַינְעַן חַבְּרִים אַז רַאְטָעָוּעָט זְיַוִּין אַיְינְגְּעַנְעַן פְּעָל, אַיְינְגְּעַל, שְׁנָאָבוּל אַנְטְּלוּוּפְּט, אַז דִּי אַיְבָּעָר רַיְגְּעַ אַכְּט וּוּרְעָעָן גַּעַשְׁטָעַלְט צָום גְּעַרְיכָט. נָאָר דָּעַם וּוֹי מַעַן פָּאַרְבָּאַרְיִיטָעָט אַפְּאָרָם, וּוּלְכְּבָּעָן מַעַן דְּוֹפְט מַשְׁפְּט, פָּאַרְאָרְדִּטְעָט מַעַן צָום טּוֹיט דִּי פַּאַלְגָּעָנְדָעָר פְּעַרְזָאָנְעָן, אַז וּוּמָעָם אַוְמְשָׁוְלָד קוּינְגָּר צְוּוּיְעָלְטָט שְׁוֹן אַיְצָט נִיט מַעְהָר: אַלְבָּעָרָט פְּרָאָסְרָאָן, אַוְנוּגָּסְט סְפִּיעָז, אַדְאָלָף פִּישָׁעָר, גְּעַרְגָּעָנְגָּל, לְאָיָס לִינְג. מִיכָּאֵל שְׁוֹאָב אַז סְעַמּוּל פּוֹלְד, וּוּרְעָעָן פָּאַרְמִשְׁפְּט אַוְיָף לְעַבְּעַנְסְלַעְגְּנַלְיִיכְעָנְפְּגַעְגַּעְנִיְשׁ.

די שִׁקְאָנָאָר טְרָאָנְדָעָי אַז גְּעוּווּן אַ שְׁטָאָרְקָעָר קְלַאְפָּפְאָר דָּעַר גַּאנְצָעָר אַרְבִּיטְעָר באַוּעָנָגָג אַבְּעָר נָאָר שְׁטָאָרְקָעָר אַז

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

ערנער האט זיך דאס אפנערופען אוויף די נויטס אוו לייבאָר. איהָר האט מעו פֿאַרְפֿאַלְגַּנט שטֶאָרְקַּעַר ווי אלע אנדערע. איהָר מיטיגּוֹידּוּשָׁאָפּט הויבְּט אָז אָפָּפְּלָעַן. איהָר מאָכְט פֿאַרְקְּלָעְנְעָרט זיך. פּוֹ דָעֵר צִוְּיט אָז, אַיז די גַּעֲשִׁיכְטָע פּוֹ די נויטס אוו לייבאָר די גַּעֲשִׁיכְטָע פּוֹ איהָר אונטערנָאנְג. די נויטס אוו לייבאָר גַּעֲחַט אָוּעָך אָז מאָכְט פְּלָאָץ פָּאָר דָעֵר אַמְּעָרִיקָן פֿעַדְעָרִישָׁאָן אוו לייבאָר.

די א. פ. אוו ג.

1.

די א. פ. אוו ג. געהט אראוים פון דעם שטאנדרפונקט אן די
מאדרענע קאפייטאליסטיישע פראדווקצעי איז אן אוו פאר זיך
ניט אומגעראעכט. די מאדרענע פראדווקצעי איז א סארט פארט
נערשייפ, (שותפות) צוושען די באלאעבאטים און די ארכיביטער.
כדי צו פראדויצירען עפעם מזע האבען מאשינען, פאבריד
קען, רוייחע מאטעריאלען און א. ז. וו. דאס פארמאגען די באָ
לעבאטים. אבער דאס איז דאָר נאָר ניט גענג, צו דעם אלעלמען
מזע אויך האבען ארכיביטס קראפט, דאס האבען די ארכיביד
טער, פאלנלייך פאראיאינגען זיך באלאעבאט און ארכיביטער צוואָז
מעו כדי צו פראדויצירען די אלע נויטינע ליעבענס מיטלען, די
בידעו שותפים, וויל זוי זיינען איינער פארן' צוויטען נויטיג
האבען זיך נאָצ פין געקאנט ליעבען בשלום, דאו פארשטעת
זיך וואָלט מעו קיון א. פ. אוו ג. איננאַנטזען ניט געדארפט.
איו אבער די צרה וואָס אייז שותף איז ניט אלעלאל גוט און
עהרליך און באָהאנדעטל דעם צוויטען ניט יושר'דונג. דער ניט
עהרליך שותף איז מערסטענס דער באלאעבאט. כדי צו צוינֿ
גען אט דעם ניט Uhrlibcuן שותף צו זיוו Uhrlid אַרגאניזירען
זיך די אַפְגַעַנָּאַרְטֵעַ אַרְבִּיטֵרַד כְּדִי "צֹו פָּרְזִיבְּרָעָן פָּאָר זיך
יושר איז גערעכטניקיט". דאס אייז אלזאָ ניט קיון קלאסען
קאמאָ, ניט קיון קאמאָ געגען איז אומגעראעכטער סאַצְיאַלְעַר
סיטטעם, עם אייז נאָר אַ קאמֶפֶּן "צֹוַיְשָׁעָן מְעַנְשָׁעָן" פָּאָר יושר

געשיכטע פון אמער. ארכ. באוועונג

אוו גערעטעןיגקייט, אוו בכלל זיינען ניט אלע קאפאיטאליסטער שילעכטער, „עם איז א פאקט“, זאנט ס. נאמפערס, דער הויפט פיהרע, אוו טערערטייקער פון דער א. פ. אוו. ג. איז דער קאָר פיטאליסט בית זיון ציינונג, וווען ער זוערט איבערציינט או דער ארכיביטער איז גערעטען, אוו דערפֿאָר האט טאָקי די א. פ. אוו. ג. זיך אנטזאנט פון דער רעוואַלציאַנער מאַטָּאָ פון די פּרּוּדְרִינְגְּ�ן יוניאָנס „די אָפְשָׁאָפְּנוֹן פון דער גּוֹיִן סִיסְטָעָם“, אָנְשָׁטָאָט דעם האבען זיוי אָוּקְעַנְשְׁטָעָלָט אלָס זַיְעָר מאַטָּאָ „אַ יּוֹשֶׁר־דִּינְגָּעָן טָאגְ שְׁבִירָהּ פָּאָר אַ יּוֹשֶׁר־דִּינְגָּעָן טָאגְ אַרְבָּיִיטְ בֵּיתְ“.

עם האט זיך נאָר בּוּ אַיצְטְּ די פִיהְרָעָר פון דער א. פ. אוו. ג. ניט אַיְינְגְעַנְבָּעָן קְלָאָר צָו מְאַכְּעָן ווָס אַיז אַזְוִינָס אַ יּוֹשֶׁר־ דִינְגָּעָן אַרְבָּיִיט, אוו ווָס אַיז יּוֹשֶׁר־דִינְגָּעָן שְׁבִירָהּ. עַמְּ אַיז נאָר בּוּ אַיצְטְּ פָּאַרְבְּלִיבָּעָן אַנְהָיִימָנִיס ווּעָר זָאָל זַיְעָר רִיבְּ טָעָר אַיבָּעָר די פְּרָאָנָּעָס פון יּוֹשֶׁר. עַמְּ דָאָכְטְּ זִיךְ אַיז די פְּרָאָקְטָיָק פון דער א. פ. אוו. ג. האט גּוֹנְג אַיבָּעָרִינְט אַיז דער יּוֹשֶׁר אַיז גּוֹוּעהֲנְלִיךְ בּוּ דעם ווּעָר עַמְּ האט די מְאַכְּטָה, ווּעָר עַמְּ אַיז שְׁטָאָרָקָעָר — אַיז גערעטען. אָבָּעָד דָאָר אַיז דער יּוֹשֶׁר פְּרִינְצִיפּ, נאָר בּוּ הַיּוֹנְטָן צָו טָאגְ פָּאַרְבְּלִיבָּעָן דָעַר בָּאוֹסִים פון דער א. פ. אוו. ג.

אוו וווען עַמְּ אַיז אַ פְּרָאָנָּעָס פון יּוֹשֶׁר אַיז ניט מעָהָר ווּ רְעָכְט אַז אַרְבָּיִיטְרָפְּהָרָעָר זָאָלָעָן זִיךְ פּוֹן צִיּוֹת צָו נְוִיְּפָקְוָמָעָן מִיטְ די פִיהְרָעָר פון די העַרְשָׁעָנְדָעָ קְלָאָסָעָן, זִיךְ דָוְרָכְ רְעָדָעָן אוּזְ צְוֹזָאָמָעָן זַעַחַן ווּיְ ווּיְתָעָמְלִיךְ פָּאַרְמִיּוֹדָעָן דעם „אָוּמְנוּוֹתִינְגָּעָן בְּרוֹדָעָר קָאָמָה“, אַ דָּאָנָּק דעם האבען מִיד דעם פָּאַרְגְּנָעְנִינְגָּעָן צָו זַעַחַן די פִיהְרָעָר פון דער א. פ. אוו. ג. אלָס טָעַטְנִינְגָּעָן אַנְגְּוּזְעָהָעָן מִיטְגָּלְדָּעָר אוּזְ בָּאָמְטָעָ פון דער קְאָפְּיִיטָאָ לִיסְטִישָׁעָר „סִיוּוֹק פְּדָעָרְיוֹשָׁאָן“ ווּעָמָעָ אַיְינְצִינָעָ אַיְפָּנָאָכָע אַיז צָו פָּאַרְדוֹנְקָלָעָן דעם עַרְוּאָכְבָּעָנְדָעָן קְלָאָסָעָן בָּאוֹוּאָסְטוּזָיְוָן

ח'וים קאנטאראציאויטש

פֿוֹן דַּי אַרְבִּיטָעֶר. אָוּן וּוּוִיט מַעֲנֵלִיךְ אָפְשַׁטְּעַלְוּן דָּעַם וּוּוּסְפַּט
פֿוֹן סָאַצְיָאלִוּם.

יעַהְרָלְדֶּר קְוּמָעָן זַיְד צֻוָּאמָעָן, דַּי אַרְבִּיטָעֶר פִּיהְרָעֶר
אוּן דַּי אַרְבִּיטָעֶר אָוְנְטָעַרְדוּקָעֶר, בַּיְ שַׁהְנָעַ בָּאַנְקָעַטָּעָן, אַיְן
רַיְכָעַ הַאַטְּעַלְוּן, אָוּן פֿוֹן דָּאַרְטָעָן שִׁיקָעָן זַיְד דַּי אַרְבִּיטָעֶר
דָּעַם „מַעֲסָעַרְזָשׂ“ פֿוֹן פְּרִידָעָן אָוּן קְלָאַסָּעָן הַאַרְמָמָנָע.

3.

די אַרְגָּנָאנוֹאַצְיָאנָס פָּאַרְמָעָן פֿוֹן דַּעַר אַ. פַּ. אָוּן 5. זַיְנָעָן
פָּאַלְגָּעָנְדָע. דַּי אַרְבִּיטָעֶר וּוּעָרָעָן אַרְגָּנָאנוֹיָוָרֶט אַיְן בָּאַזְוָנְדָרָעֶר
יוֹנִיאָנָס לְזִוְיט נַאֲדָר דַּי גַּעֲצִיגְמִיט וּוּלְכָעַ זַיְד אַרְבִּיטָעָן אָוּן
לְזִוְיט נַאֲדָר דָּעַם באַשְׁטִימָטָעָן טִילְוָוָס זַיְד באַשְׁאָפָעָן אַיְן אַ
פְּרָאַדְוָקָט. דַּה. אַיְן קְרָעָפֶט יוֹנִיאָנָס. דַּי קְרָעָפֶט יוֹנִיאָנָס זַיְנָעָן
פָּאַרְאַיְינָגָט אַיְן אַיְנְטָעַרְנָאַצְיָאָנָלָעַ פָּאַרְבָּאַנְדָעָן אָוּן דַּי אַיְנְטָעָדָ
נַאַצְיָאַנְאַלָּעַ פָּאַרְבָּאַנְדָעָן זַיְנָעָן פָּאַרְאַיְינָגָט אַיְן אַפְּעַדְרָאַצְיָעַ.
לְאַקָּאַלְעָן וּוּלְכָעַ הַאָבָעָן נִיטָּקִין אַיְנְטָעַרְנָאַצְיָאָנָלָעַ פָּאַרְבָּאַנְ
דָּעָן, זַיְנָעָן אַנְגָּעָשָׁלָאָסָעָן דִּירָעָט אָוּן דַּעַר אַ. פַּ. אָוּן 5. טְרָאַיְ
דָּעַם וּוּסְמַדְדָּר דַּי אַ. פַּ. אָוּן 5. אַיְזָ נַאֲדָר אַלְיוֹן צֻוָּאמָעַנְגָּבָונְדָעָן פָּעַ
דָּעַרְאַצְיָעַ, וּוּלְכָעַ נִיטָּדִי אַנְגָּעָשָׁלָאָסָעָן אַיְנְטָעַרְנָאַצְיָאָנָלָעַ.
אָוּן אַיְנְצָעַלְנָעַ לְאַקָּאַלְעָן פּוֹלָעַ אַוִּיטָאַנָּאָמִיעַ, וּוּרְתָּעַס אַבָּעָר
פָּאַרְשָׁטָאַנָּעָן אוּ יְדָעָר יְנוּאָן וּוּסְמַדְדָּר אַיְזָ אַנְגָּעָשָׁלָאָסָעָן אָוּן דַּעַר
אַ. פַּ. אָוּן 5. נַעַמְתָּ אָוּן דַּי טָקְטִיק, אָוּן אַרְגָּנָאנוֹאַצְיָאנָס פָּאַרְמָעָן,
פֿוֹן דַּעַר אַ. פַּ. אָוּן 5. אַלְמָ אַיְהָרָע.

אוּיבָ אַיְזָ דַּעַר צִוְּיט פֿוֹן דַּעַר נְרוּנְדוֹנָן פֿוֹן דַּעַר אַ. פַּ. אָוּן 5.
אַיְזָ גַּעַוּוּן וּוּלְכָעַ סְמַדְדָּר אַיְזָ אַוְרָזָאָבָעָן פָּאַר אַרְגָּנָאנוֹיָוָרֶעָן דַּי אַרְ

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

בײַיטער אוין קראפֿט יוניאָנס, אויב דִי קראפֿט פָּאנְאנְדרָטְיוֹלָונג, האָט אֲמָאל גַּעֲבָרָאכְט דֻּעָם אַמְּעָרְיקָאנְעָר אַרְבִּיטָרָע נָעֶצֶן, בְּרַעַנְגַּט עַס אֶבְּעָר אַיִּצְט נָאָר שָׁאָדָעָן, דָּעָר קְרָאָפֿט יְוֹנְיאָנִים הַיְּינְט, אוין דָּעָר צִיּוֹת פָּוּ גְּרוֹיסָע מַאֲשִׁינָּעָם אוין פָּאָברִיקָעָן, בֵּי אָנוֹזָעָר הַיְּינְטִינְגָּעָר אַרְבִּיטָם פָּאנְאנְדרָטְיוֹלָונג, וָעַן אָוִיפָּע יְעָדָעָן פְּרָאָדוֹקָט אַרְבִּיטָעָן צָהָנְדְּלִינְגָּעָ מַעְנְשָׁעָן אוין פָּאָרְשִׁיְּרָעָנָע דָּעָ-

פָּאָרְטְּמָעָנָטָם (אַפְּטִילְוָנְגָּעָן) אוון אָפְּטָ אַיְּן פָּאָרְשִׁיְּדָעָנָע פָּעָטָאָרָן, אוין נִיט מַעְהָר וּוּי אַשְׁטִיאָן אָוִיפָּע זָוָעָן פָּוּ דֻּעָם אַרְבִּיטָּעָרָם.

עַס אוין דָּאָר קְלָאָר אוין דִי אַוְיְפָּגָאָבָע פָּוּ אַטְּרִיְּד יְוֹנְיאָן אַרְגָּנְיאָזָעָץ, אֲפִילּוּ פָּוּ אַ פִּירָר עַנְד סִימְפָּעָל טְרִיְּד יְוֹנְיאָן, אוין אַיְּבָעְרוֹחְוִיפָּט צָו אַרְגָּנְיאָזָרָעָן אוון פָּאָרְאִיְּנְגָּעָן אַלְעָ אַרְבִּיטָּעָר פָּאָר זְיִיעָר גַּעַמְיְוָנָזָאמָעָן קָאָמוֹ. אַרְגָּנְיאָזָרְעָנְדִּין, אֶבְּרָע דִי אַרְדָּ בַּיְּטָעָר אוין קְרָאָפֿט יְוֹנְיאָנס, צָוְטִילְט אַוּן צָוְבָּעְקָעָלְט דִי אַ. פָּ. אווּ לְ. דִי אַמְּעָרְיקָאנְעָר אַרְבִּיטָּעָרְשָׁאָפָּט אַנְשָׁטָאָט אַיְּהָר צָו פָּאָרְאִיְּנְגָּעָן. מִיט יְעָדָר נִיְּעָר מַאְשָׁין, מִיט יְעָדָעָן וּוּוִיטָעָ רָעָן טְרִיט וּוָאָס דִי פְּרָאָדוֹקָצְיָע מַאְכָטָם, וּוּעָרט דִי אַרְבִּיטָּט אַלְסָ מַעְהָר פָּאנְאנְדרָגָעָטְיוֹלָט אוון פָּאָרְשִׁיְּדָעָנָע קְרָאָפֿטָם, צָוְגְּלִיךְ דָּרְמִיט וּוּעָרָעָן אוֹיד דִי אַרְבִּיטָּעָר אַלְעָ מַעְהָר אוון מַעְהָר פָּאָנְאנְדרָגָעָטְיוֹלָט, אַוְנְטָעָר דָּעָר קְרָאָפֿט סִיסְטָעָם פָּוּ דָּעָר אַ. פָּ. אווּ לְ. גַּעַפְּינְגָּעָן מִיר אוין אַיְּנְגָּעָר פָּוּ דָּעָר וּלְעָבָר אַינְדוּסְטְּרִיעָ צָהָנְדְּלִינְגָּעָר בָּאוֹנוֹנְדָּרָעָ, אַוְמָפְּהָעָנְגָּנְגָּעָ יְוֹנְיאָנס, וּוּלְכָעָ פִּיהָדָעָן זְיִיד זְיִיעָר אַיְּגָּעָנָעָם לְעָבָעָן, נִיט אַינְטָעָרְשִׁרְעָנְדִּין זְיִיד מִיט אַלְעָ אַנְדָּרָעָר יְוֹנְיאָנס אוון אֲמָאל נִיט וּוּסְעָדָרָן אֲפִילּוּ אַיְּגָּעָ פָּוּ דָּעָר צְוּוִיטָעָר.

אוֹזְוִי צְבָשׂ. דָּעְצָעַהְלָט אַ בָּאָקָאָנְטָעָר יְוֹנְיאָנִיסָט אוּ אוּן 1911 אוין אוּ דָעָר אַ. פָּ. אווּ לְ. גַּעַוּעוֹ אַנְגָּעָשָׁלְאָסָעָן זַעַקָּם אוון פְּרָצִין (46) בָּאוֹנוֹנְדָּרָעָ יְוֹנְיאָנס פָּוּ אַרְבִּיטָרָע וּוָאָס זְיִיד נָעַן אַלְעָ גַּעַוּעוֹ בָּאַשְׁעַפְּטִינְגָּט אוּ דָעָר „מְעַטָּאָל אַוּן מַאְשִׁינְעָרָי

ח'וים קאנטאראזוויזש

איןדוסטריע") דאס איז א ביישפיל נאָר פֿוֹ אַיז אַינְדרוֹסְטֶרְיוּזָה וואָס אַיז אַזְוִי צַוְּשָׁפְּלִיטָעָטָם, עַס ווֹאלְטַ מַעֲגָלִיךְ גַּעֲוָעָן אַ גַּאנְצָעָן בּוֹד אַנְפְּלָעָן מִיטַּ דֵּי פָּאָקְטָעָן ווֹעֲגָעָן דֵּי פָּאָנְאַנדְרָעָה בְּרַעְקָלְונְגָן פֿוֹ דָּעָר אַרְבִּיְּטָעָרְשָׁאָפָּט אַ דָּאנְקָ דָּעָר קְרָעָפָּט סִיסְטָם, דֵּי פָּאָקְטָעָן זַיְנָעָן אַבְּעָר אַזְוִי אַלְגָּעָמָיָן באָקָאנְטָ, אַז עַס ווֹאלְטַ זַיְן אַיבָּעָרִיגָן אוֹפְּגָן זַיְן וּדְרָ פֿוֹל אָפְּשָׁטָעָלָעָן.

די קְרָעָפָּט סִיסְטָם בְּרַעְנְגָט פָּאַזְוִיטְוּוֹן שָׁאָרְעָן דָּעָר טְרִירִיד יְוֹנְיאָן בְּאוֹעְגָּנוֹג וּוֹיְלָ דֵּי פָּאָרְשִׂיְּדָעָן באַזְוְנְדָעָרָעָה יְוֹנְיאָנס פִּיהָדָעָן אַ באַזְוְנְדָעָרָעָן לְעָבָעָן, סְטוּרִיקָעָן זַיְן אַזְוְנְפָעָן אַזְּיד נַאֲנִי באַזְוְנְדָעָר אַזְוְנְפָעָן מַאֲכָעָן באַזְוְנְדָעָר אַנְרִימָעָנָטָם (קָאנְטָאָקְטָעָן) אַיז פָּאָרְשִׂיְּדָעָן צִוְּתָעָן, אַזְוְנְפָעָן טְרָעָפָּט זַיְעָר אָפָּט, אַז ווֹעָן אַיז קְרָעָפָּט אַיז אַ גַּעֲוִיסְטֶר אַינְדרוֹסְטֶרְיוּזָה גַּעֲהָט אָרוֹיָס סְטוּרִיָּיָס קָעָן, בְּלִיּוֹבָעָן פֿוֹלְעָ אַנְדָעָרָעָה קְרָעָפָּט אַרְבִּיְּטָעָן, וּוֹיְלָ זַיְעָר אַגְּרִימָעָנָט, וּוֹעֲלָכָעָן זַיְן הָאָבָעָן באַזְוְנְדָעָר גַּעֲמָאָכָט, אַיז נַאֲרָ נִיט אַוְסְגָּעָנָאָנָגָעָן אַדָּעָר נִיט גַּעֲבָרָאָכָעָן גַּעֲוָאָרָעָן. עַס פָּאָרְשָׁטָהָט וּדְרָ אַז ווֹעָן אַיז קְרָעָפָּט גַּעֲהָט אָרוֹיָס סְטוּרִיקָעָן אַזְוְנְדָעָר בְּלִיּוֹבָעָן אַרְבִּיְּטָעָן, וּוֹעָרָט דָּעָר סְטוּרִיקָן גַּעֲוָהָנְלִיךְ פָּאָרְלָאָרָעָן, אַז ווֹעָן שְׁפָעָטָעָר גַּעֲהָט אָרוֹיָס אַ צְוּוִיְּטָר קְרָעָפָּט סְטוּרִיקָעָן, בְּלִיּוֹבָט דָּעָר פְּרִיחָעָרְדִּינְרָעָר קְרָעָפָּט אַרְבִּיְּטָעָן, אַזְוְנְפָעָן דָּעָר צְוּוִיְּטָר סְטוּרִיקָן וּוֹעָרָט אַזְוְנְפָעָן פָּאָרְלָאָרָעָן, אַיז לְיִוְכְּטָעָר צַו אַונְטָעָרְדִּירְקָעָן דֵּי אַרְבִּיְּטָר קְלִיּוֹנָעָן גַּרְוָפָעָן וּוֹיְסָמָן, אַיְדָעָר קְעַמְפָעָן מִיט אַיזְוָן מַעֲכְטָנְגָעָר אַיְנְהָוִיְּטָלְיכָעָר אַרְדָעָן גַּאֲנִיזָאַצְיָעָן. דָּעָר בְּאַקְאַנְטָרָעָר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִים אַיז לְיִוְכְּטָעָר צַו אַונְטָעָרְדִּירְקָעָן דֵּי אַרְבִּיְּטָר קְלִיּוֹנָעָן גַּרְוָפָעָן וּוֹיְסָמָן, אַיְדָעָר קְעַמְפָעָן מִיט אַיזְוָן מַעֲכְטָנְגָעָר אַיְנְהָוִיְּטָלְיכָעָר אַרְדָעָן גַּאֲנִיזָאַצְיָעָן. דָּעָר בְּאַקְאַנְטָרָעָר סָאַצְיָאַלְיִיסְטִים יְדוֹשָׁוִין וּדְעָבָס, רֻעְבָּעָנָט אָרוֹיָס אַ גַּאנְצָעָר רְיוֹהָעָס סְטוּרִיָּיָס, אַיבָּעָרְהוּיְּפָט פֿוֹ אַיז וּנְבָאָהָן אַרְבִּיְּטָר וּוֹאָס זַיְנָעָן אַיְנָס נַאֲרָ אַיְנָס פָּאָרְלָאָרָעָן גַּעֲנָאָנָגָעָן, וּוֹיְלָ אַיזְוָן מָאַל זַיְנָעָן דֵּי אַיְנְהָוָנְעָרָעָן אָרוֹיָס אַזְוְנְפָעָן אַיבָּעָרְגָּעָן אַרְבִּיְּטָר זַיְנָעָן גַּעֲבָלְיָבָעָן אַרְבִּיְּטָעָן — דָּעָר סְטוּרִיקָן

* W. Trautman: Industrial Unionism.

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

אייז פארלארערן גענאנגןען. שפערטר זייןנען די אנדערע יידביי טער ארוים סטורייקען אוון די אינושענערן זייןנען פארבליבען — אויד דער סטרייך אייז פארלארערן גענאנגן. „איך האב געזעההו“ זאנט דעבטס”, אייז קרעפט יוניאן ניט ווילענדיג, קעמד פענדיג געגען א צווויטען קראפעט... איזו איז געוען איז ליהז וועלז, איזו איז טאליה, נארט-משיגען אוון פילע אנדערע“. מיר האבען ניט איין מאל געהאט די געלגענהייט דאס זעלבע אויד זעההו אוויפ דער אידישער נאם, אובי דער קראפעט יוניאזום בלענט ווילכע עם איזו נוצען, אייז עס נאר פאר די קאפטמאָר ליסטען, דערמיט וואס עס צובערעקלט אוון שוואכט אָפ, די מאכט פון דער ארגאניזטור ערבייטערשאָפ.

ניט האבענדיין פאר זיך קיין אנדער אויפאנבע ווי די מאָר מענטאלע פארבעסערונג פון זיער איזונגענער לאָגען, ניט סיינע רענדיג זיך פאר אלע אנדער ערבייטה, אוון ניט האבענדיין קייז שום איזנהיט נဖיל פאר אנדער ערבייטה, זוכען די קראפעט יוניאנס גאנץ אָפּ צו פארבעסערן זיער לאָגע ניט אויף' זיעבענונג פון די באָלעבאָטים נאר אויף' זיעבענונג פון די אומאָרגאניזטור, ניט געלערענט ערבייטה. זוי טוען עס גאנץ איזנפֿאָר, זוי פארמאכען די טירען פון זיער יוניאנס פאר יעדען ניעס ערבייטער וואס זו זוי אַרײַנטקעמען, אוון דערמיט פארמאכען זוי שווין אויד די טירען פון די „פֿעקטאָרים“ ווילכע זוי קאנטראָלירען, איזניגע יוניאנס אנטזאגען זיך פֿשׂוט אַרײַנטקעמען ניעז מיטגילדער, אנדערע טוען עס אַיידעלע, זוי מאכען איזוּגע הוייבע איזנטריטם אַפְּצָאָהלוֹנוּגען, או אָן ערבייטער האט זעלטען ווען גענג געלט אויף אַרײַן אָן דער יוניאן, די איזנטריטם אַפְּצָאָהלוֹנוּגען געהען אָן מאָנכּע יוניאנס איזו הoir ווי 200 דאלאָר אוון אָמָּאָל נאר מעהר, דער רעזולטאָט דערפֿוֹן אייז אוֹזִיזענְטָר ערבייטער פארבליבען אוֹסְטָר דער יוניאן, אוֹן אָפּט אוֹסְטָר ערבייט. די יוניאנס ווערטן פֿאַרְזָוָאנְדָּלְט

איון מאָנאָפָאַלְיָעָן, אוֹן פֿרְעָהָן זִיד דָּעֵרָמִיט, איון דָּעֵר אַמְּתָן
אֶבְּעָר טָוּן זִיד אֶרְעה, אַט דִּי טְוִיזָּעַנְטָעָר אַוְיסְגָּעַשְׁלָאַסְעָנָע
אַרְבִּיטָעָר, וּוְעָרָעָן גָּעָנָעָן זִיְּעָר וּוְילָעָן אוֹן אַרְמִיָּפָן „סְקָעְבָּם“.
וּוְעַלְכָּע זַיְּנָעָן שְׁטָעַנְדִּינְגָּן נְרִיְּמָט צָו פֿאָרְנָעָמָעָן דִּי פֿלְעַצְּעָר פָּן דִּי
סְטְרִיְּקָעַנְדָּע יְוִנְיָאוֹ מִיּוֹחָסִים, אוֹן מִיר הַאֲבָעָן גַּעַהְאָט גָּעָנָג
גַּעַלְעַגְּנָהִיְּתָעָן צָו זַעַהַן, אוֹן דִּי קָאָפְּטָאַלְיָסְטָעָן וּוְיָסָעָן וּוּזְוּזָעָן
זִיד צָו בָּאָנוֹצָעָן מִיטָּדִי „פֿרְיוּוּלְעָגָעָם“ וּוְאָסָדִי אַ. פָּ. אוֹוָלִי
נוֹט זַיִּן.

דָּעֵר קְרֻעָפֶט יְוִנְיָאוֹזָם צּוֹטִיְּלָט דִּי אַרְבִּיטָעָר אוֹן באָד
שָׁאָפֶט אַסְמָאָף צּוֹוִישָׁעָן איָ�ן יְוִנְיָאוֹן אוֹן דָּעֵר צּוֹוִיטָעָר, איָ�ן
אַרְבִּיטָעָר אוֹן דָּעֵם צּוֹוִיטָעָן. גַּעַרְעַנְקָט אָזָו עַס איָן דָּא
500.000 אַרְבִּיטָעָר אַיְּן דִּי פֿאָרְאַיְּנִינְגְּטָעָן שְׁטָמָעָן — הָאָט
וּ. ד. הַיְּוּוֹאָדָר אַוְיסְגָּעַשְׁרִיָּעָן איָ�ן זַיְּנָעָר אֶרְעָד אַיְּן נִוְּרִיאָרָק איָ�ן
1911. — וּוְעַלְכָּע קָאָנָעָן זִיד נִיטָּאַנְשָׁלִיסָעָן אוֹן דָּעֵר אַ. פָּ. אוֹוָלִי
דָּאָס איָ�ן נִיטָּקִיָּן אַרְבִּיטָעָר אַרְגָּאַנְיָאָצִיעָן, וּוְיָלָ פֿאָרְכָּבָעָן
רָעַנְדִּינְגָּן דִּי לָאָנָעָן פָּוּ אַקְלִיְּנוּם טִוְּלָ אַרְבִּיטָעָה, שְׁלִימָעָן אַוְיסָ
דוֹרָךְ חַוְּיכָע אַיְּנְטָרוּיטָם גַּעַלְעָט אַלְעָ אֶנְדָּרָעָר אַרְבִּיטָעָר: דָּאָס
איָ�ן אַיְּנְפָאָר אַקְמְבִינְאַצְּיָע פָּן דְּזָשָׁבָב טְרָאַסְטָמָן.

עַס איָ�ן אַוְמְמַעְגָּלִיךְ גָּעָנוּ בְּאַשְׁרִיבָעָן דָּעֵם נְרוּוּסָעָן שָׁאָדָעָן
וּוְאָסָדָעָר פֿוֹרָר עַנְדָּ סִימְפָּעָלָר קְרֻעָפֶט יְוִנְיָאוֹזָם הָאָט נְעַרְכָּאַטָּ
איָ�ן בְּרַעַנְגָּט יְעַצְּטָמָעָר דָּעֵר אַרְבִּיטָעָר בְּאוּעוֹנוֹגָה אֶבְּעָר נָאָר אַוְיפָּ
איָ�ן פֿוֹנְקָט וּוְעַלְכָּע מִיר זִיד אַפְּשָׁטָעָלָעָן, וּוְיָלָ דָּאָס איָ�ן אַסְפָּעָ
צְיַעַלְעָט כְּאַרְאָקְטָעָרִיסְטִיק פָּוּ דָּעֵר אַ. פָּ. אוֹוָלִי אַנְיָשָׁעָר
רָעַוְלְטָאָט פָּוּ אַיְּהָר טְאַקְטִיק.

אַ קְרֻעָפֶט יְוִנְיָאוֹן איָ�ן נִיטָּמָעָר וּוּ „אַ בְּזָנָעָס פֿרְאַפָּאָזִיָּ
שָׁאָן“, וּוְעַלְכָּע הָאָט קִיְּוָן שָׁוָּם וּוְיָוְתָעָרָן אַוְיסְקָוָק, אַוְיסְמָר אַ
קְלִיְּנוּעָן מְאַמְּעַנְטָאַלְעָט פֿאָרְכָּבָעָרְוָונָג, קָאָזָו נִיטָּאַיְּבָרִין בְּאַנְיָסָ
טָעָרָעָן אַיְּהָרָע מִיטְגָּלְיָדָר, וּוּעָן עַס קְוָמָט אַשְׁטִילָעָצִיט, עַס איָ�ן
נִיטָּאַ קִיְּוָן סְטְרִיְּמָקָדָעָר לְאַקְ-אָוָט, דָּאָזָהָאָבָעָן דִּי מִיטְגָּלְיָדָר

קיין שום אינטערעס אין דער יוניאן, זוי צאהלען זיעירע דיאס או אפעסמענטס, „זינען גוטע יוניאן ליטט“ אבער צו די מײַ טיננס קומען זוי ניט, עס איז א פאקט או העכטענס באזענען די יוניאן מיטינגען פון 8 ביז 10 פראצענט פון זיעיר מיט גילדראשאפט. די ארבײַט פאלט אויף די פֿלייעַעס פון א קליעו הײַפֿעלע מענשען. איז אנטאגן טווען זוי די יוניאן ארבײַט לשם אידיעאל, שפֿעטער אבער, וווען די יוניאן ווערט ערטאָר, ווערט פון דער אקטיווער מינאָריטעט, באשאפען איז אליגאָרליך, אַ יוניאָדֶמאָשָׁן, בּוּ ווועמען די יוניאן איז אַ יוניאן ארבײַט ווערט אַ געשעפט, פון וועלכּעד מען דארך זעהן מאָכְעָן וואָט מעהָר פראָפִיטען אַזְוֵי ווֹי פון יעדער אנדערער בּוּנָעַם, פֿאָר אַט די פראָפִיטען אַנְעָלָע אַרְבִּיטָר פֿיהָרָע, נָאָר ווֹי אַיז בעָר קיין פראנע זוי אַיז בעמֶר פֿאָר די אַרְבִּיטָר, נָאָר ווֹי אַיז בעָר פֿאָר זוי, אַיז קָאנָען זוי נִיט אַוְיסְפִּיהָרָען וואָט. זוי ווילען אַיּוֹף אַיז אַנְשָׁטָעָנִישׁוּן וווען דָאָן קלִיבְּעָן זוי קיין מיטלען נִיט אַוְסָם, פון דָעָמָאָנָאַנִישׁוּן אַיְינָרְדָעָן, אַפְּנָאָרָעָן די מִינְלִידָע — בּוֹי פְּשָׁוֹטָעָן פֿאָרְקוּיפָּעָן די אַרְבִּיטָר אַינְטָרָעָסָען פֿאָר גַּעַלְטָגָן אַפְּטָקָט קָומָט אַיז אַוְסָם צָו הָעָרָעָן, ווועגען שָׁעָנְדְּלִיבָּע אַמְּדָעָדָע מַאֲקָרָאָטִישׁע אַנְדְּלָוָנָעָן פון יוניאָנס, דָאָס אַיז אַבער נִיט רִיכָּתָג, דָאָס זִינָעָן האַנְדְּלָוָנָעָן נִיט פון דער יוניאן נָאָר פון דער „מאָשָׁן“. .

אַזְוֵי האָבעָן מִיר צ.ב.ש. דָזָאָן גָּאָלְדִּינָס יוניאן (טַעַמְּפִּיְל), טַאבִּינָס יוניאן (שָׂוֵר אַרְבִּיטָר), רִיקָּעָטָס יוניאן (גָּאָרִי מַעְנָט וּאַרְקָעָט) אַיז קוּנְעָר וּאוּנְדָעָר זִיד שְׁוֵין נִיט מעָהָר, גַּעַוּוֹס אַיז עַס גָּאָלְדִּינָס אַדְעָר טַאבִּינָס יוניאן, מעַן האָט זִיד שְׁוֵין צוֹנוּוּוּהָנָט צָו דָעָם — אַיז וווען מעַן העָרָט אַמְּאָל פון רִינְגָע עַהְלִיבָּע אַרְבִּיטָר פֿיהָרָע, קוּקָט מעַן אַיּוֹף זִיד ווֹי אַיּוֹף אַעֲלָטָעָנָהוּיט, אַ נִיט גַּעַוּוּהָנְלִיבָּע עַרְשִׁינוּנָג.

4.

דו א. פ. אוו ג. שטעלט זיך אויך ניט צופרידען נאר מיט'ן עקאנאמישען קאמט. די פיהדרער פארשטעהען, אפשר ניט קלאה, או דער קלאסען קאמט, איזו ניט נאר איזו עקאנאמישער קאמט, נאר אויך א פאליטישער, איזו זוי האבען דערפאויך זיך געשטעט אלס ציל, גלייך בי דער נרינדונג "זו ארכיביטען פאר דער דורךפיהרונג פון ארכיביטער גיעזעטען". בי דער ערשב טער קאנזענשאָן האבען זוי אַנְגַּעַנְמֵן אַ פָּלָאַטְפָּאַרְם וְעַלְכָּעַ האט אַנְטָהָאַלְטָעָן פִּילְ רִיןְ פָּאַלִּיטִישָׁעְ פָּאַדְרָוָונְגָּן: זוי אַן אַכְּטָ שְׂטוֹנְדִּיגְעָר גְּעוֹזָיִ, גְּעַצְּוֹוֹוֹנְגָּעָן מְוִילִיטָעָר דִּינְסָטָ אַפְּשָׁאַפְּוָנָגָן פָּוּן קִינְדְּרָעָר אַרְבִּיטִיט, אַפְּשָׁאַפְּוָנָגָן פָּוּן פְּרִיזָאָן אַרְבִּיטִיט. א. ז. וו. די אלע פָּאַדְרָוָונְגָּן קָאנְגָּן נאר דורךעפְּהָרֶט וּוּרָעָן, דורך פָּאַלִּיט טישער אַקְצִיעַ.

וואָס זְשַׁע האט די א. פ. אוו ג. גַּעֲטָן? זוי האט ניט, זוי עס איז געוווען צו דערווארטען. זיך דער קלערט פאר או אומאָפְּהָעָנְגָּעָר אַרְבִּיטָעָר פָּאַלִּיטִיק, דָּאָס וְוָאָלְטָ פָּאַר דָּעָר א. פ. אוו ג. גַּעֲטָן צו רָאַדְּיקָל, פָּאַרְקָעָרטָ פָּאַר די פִּילְ יְאַהְרָעָן פָּוּן אַיְהָרָעָקְיִיסְטָעָן האט זוי שְׂטָעָנִין באַקְעָמָפְּטָ די אַמְּאָפְּהָעָנְגָּעָר פָּאַלִּיטִישָׁעְ אַרְבִּיטָעָר באַוְונְגָּן, אַן אַיְהָרָעָ פִּיהָדָרָעָה האבען שְׁוִין גַּזְאָרָגָטָ פָּאַר דָּעָם אַן יְעַרְעָן מָאָל וּוּעָן אַרְעָזְלִיצִיאָר פָּאַר אַמְּאָפְּהָעָנְגָּעָר פָּאַלִּיטִיק אַיז אַרְיִינְגְּנָעָטָרָאָר נָעָן צו אַיְהָרָעָ קָאנְזָעָנְשָׁאָן, זָאָל דורךפְּאָלָעָן. זוי האט אַנְגָּנוֹרָ מעָן אַן אַנְדָּרָ פָּאַלִּיטִישָׁעְ מְעַטָּאָדָעָ, אַ מְעַטָּאָדָעָ וְאַס אַיז מְהָרָ צְוָעָפָאָסָטָ צו דָּעָם אַלְגָּעָמִיּוֹנָעָם קָאנְסָעָרוֹו אַטְיוֹוּעָ נִוְיסָטָ פָּוּן דָּעָר א. פ. אוו ג. דָּאָס אַיז די מְעַטָּאָדָעָ וְאַס אַיז מְהָרָ גְּלִיְיךְ בָּי דָּעָר צְוָיִיטָעָר קָאנְזָעָנְשָׁאָן, אַיז דָּעָרָוּהָלָט גְּעַדְּ וְוּרָעָן אַפְּמִיטָעָ צו גְּהָן צו בִּידָעָ קָאַפְּיָטָאַלִּיסְטִישָׁעְ פָּאַלִּיט.

געשיכטע פון אמער. ארכ. באוועגונג

טיישע פארטיויען. זוי פאָרלְיַוְונָן די "דינַסְטָע" ד.ה. די שטימען פון די אַרבִּיוֹטֶר, אָנוֹ דערפָּאָר זוי בעטעהן, זוי זאלען אָזוּן גוֹט זיוֹן, אָנוֹ דָּוּרְכְּפִּיהְרָעָן אַרבִּיוֹנְדְּלִיכְּבָּעָן וְזַעֲצָעָן. אָנוֹ פון דָּאַמְּאַלְסְּטָט אָנוֹ טּוֹעַן זוי דָּאַסְּזְעַלְבָּעָן יְעַדְעָן יְאָהָר, מַעַן פָּאָרָט צָו קָאָנוּעָנְשָׁאָנָם, מַעַן שְׁלַעַפְטָט זִיד נָאָה, נָאָר די קָאָפִּיטָּאַלִּיסְטִישָׁע פָּאַלְיִוְּתִישָׁאָנָם, אָנוֹ מַעַן פִּיהְרָתָט אָנוֹ מַיְאָוָטָן הָאָנְדָּעָל מִיטָּדָעָם אַרבִּיוֹטֶרֶס שְׁטִים.

פָּאָר די פִּילְיָאָהָרָעָן פון זַיְעָר שְׂתְּדָלָנוֹת פָּאַלְיִיטִיךְ הָאָבָּעָן זַיְיָ נְעַחַטְמָן גַּעַנְגָּן גַּעַלְעַנְגָּהָיְוָתָן זַיְדָא אַיבְּרָעְצִיְּוָנָן אָנוֹ זַיְעָר מַעַטָּאָרָעָן אֵין אָ פָּאַלְשָׁעָן, יְאָהָר נָאָר יְאָהָר, אֵין מַעַן אַפְּנָעָנָרָט נְעוּוֹאָרָעָן פון די "פָּאַלְיִוְּתִישָׁעָן" וְזַעַלְבָּעָן הָאָבָּעָן צָו די וְזַאלְעָן צְוָנוּזָאָנָט גַּאֲלִיעָנָעָן בָּעָרָג, קִיְּנָעָן פון די פָּאַדְרָוָנָגָעָן פון די אָ. פָ. אָנוֹ גַּן. זַיְיָנָעָן נִימָּט דָּוּרְכְּנָפְּהִירָט גַּעַוְאָרָעָן, אָנוֹ די וְוַעֲנִיגָּעָן אַרבִּיוֹטֶר גַּעַזְעָעָן וְוָאָס זַיְיָנָעָן פָּאָר די לְעַצְמָעָן יְאָהָרָעָן דָּוּרְכְּיָה גַּעַפְּיִהְרָתָט גַּעַוְאָרָעָן, זַיְיָנָעָן מַעַהָר אָוֹ פָּאַרְדָּאָנָקָעָן די פָּאַרְשִׁיָּרָדָעָן פִּילְאַנְטְּרָאָפִּישָׁע גַּעַזְלְשָׁאָפְּטָעָן וְוָאָס הָאָבָּעָן פָּאָר זַיְיָ גַּעַד אַרבִּיוֹטִים וְזַיְיָ דָעָר אָ. פָ. אָנוֹ גַּן. דָּאָס אַיְינָנָיָן וְוָאָס די אָ. פָ. אָנוֹ גַּן. הָאָט כִּימָט אַיְהָר פָּאַלְיִיטִיךְ אַוְיְפָנָעָטָאָן, אֵין אַיְינָרָעָדָעָן אָ גַּעַוְוִיסָּעָן צְאָהָל אַרבִּיוֹטֶר, אָנוֹ עַמ אֵין זַיְיָרָע אַינְטָעָרָעָסָעָן, צָו שְׁטִירָדָעָן פָּאָר די קָאָפִּיטָּאַלִּיסְטִישָׁע פָּאַרְטִיוֹעָן — דָּרְמִיט הַעַלְפָּעָנִי דָּוּג מִיטָּדָעָם הָעַרְשָׁעָנָדָעָן קָלָאָס — אָנוֹ שָׂאוּנָדָיָג דָעָר פָּאַלְיִוְּשָׁעָר אַרבִּיוֹטֶר באַווּגָּונג.

דער אַנְפָאָנָג פֿוֹן אִינְדוּסְטְּרִיּוּלָעַן יוֹנוֹאָנוֹזָם.

פאר דֵי פִיל יַאֲהָרָעָן פֿוֹן אַיְהָר עַקְוִיסְטְּעָנָץ הַאָט דֵי „אמֻעָרִיקָעָן פָּעָדְעָרְיוּשָׁאָן אָוֹ לַיְבָאָר“ אָחָז סְפָק זַהָר פִיל אָוִיפֶד גַּעַטָּאָן, עַמְּה הַאָט זַיְד אַיְהָר אַיְיָנָעָנָעָבָעָן אַוְיְפָבָוָעָן אַגְּרוּסָע מַעֲכְטִינָג אַרְבִּיטְעָר אַרְגָּנָאַנְיוֹאָצָיעָ, אַוְיְסְקָעְמְפָעָן פָּאָר זַיְד אַנְעָרָה קַעַנְוָנָג אָוֹ אִין פִיל חַיְנִיכְטָעָן אַוְיָר פָּאַרְבָּעְסָעָרָעָן דֵי לְאָגָע פֿוֹן אַיְהָרָע מִיטְגְּלִידָרָ, וַיְיָרָוָס אַבָּעָר עַמְּזָלָעָן נִיט וַיְיָרָע פָּאַרְדִּינְסְטָעָן פָּאָר אַיְהָרָע מִיטְגְּלִידָרָ, זַיְנָעָן אַבָּעָר אַיְהָרָע פָּאָר דִּינְסְטָעָן פָּאָר דָעַם אַמְּעָרִיקָאָנָעָם אַרְבִּיטְעָר קְלָאָס אַלְסָגָנָצָעָן, אַוְמַבָּאָדִיְטָעָן.

די אַמְּעָרִיקָעָן פָּעָדְעָרְיוּשָׁאָן אָוֹ לַיְבָאָר אִין נִיט דֵי אַרְגָּאָר נִזְאָצִיעָ פֿוֹן דָעַם אַמְּעָרִיקָאָנָעָם פָּרָאַלְעָטָאָרָאָט, נָאָר בְּלוּוֹן פֿוֹן אִין טַוְיל פֿוֹן אִיתָם; פֿוֹן דֵי גַעַלְעָנָעָט אַרְבִּיטְעָר, די אַזְוִי גַעַד רַוְעָנָע „אַרְיסְטָאַקְרָאָטָעָן פֿוֹן דָעַר אַרְבִּיטְעָר“. די א. פ. אָוֹ ל. הַאָט בֵּין דָעַר לַעֲצָטָעָר צִימָט אַפְּלָוּ נִיט גַעַפְרוֹאָוָת צַו אַרְגָּאָר נִזְוָרָעָן די גַרְוִיסָע מַאֲסָע נִיט גַעַלְעָנָעָט אָוֹן וָוָאַנְדָעָרָנָעָ אַרְבִּיטְעָר בִּיטְעָר, פָּאָר זַיְיָ, אַלְסָגָנָצָעָן וּוּלְכָע וַיְיָנָעָן גַעַזְוֹאָוָנָגָנָעָן זַהָר אַפְּט בִּיטְעָן וַיְיָרָע מַלְאָכוֹת, אִין אִין דָעַר פָּאָר יוֹנוֹאָן קִיּוֹן פָּלָאָז נִיטָאָ. הַנְּמָ זַיְיָנָעָן די אָס מַעֲרָסָטָעָן אַוְנְטָעָרְדִּיקְטָעָר טַוְיל פֿוֹן דָעַר אַמְּעָרִיקָאָנָעָר אַרְבִּיטְעָרְשָׁאָפָט, וּוּלְכָע נִוְוִיטִינָגָנָעָן זַיְד מַעָהָר אִין שְׁטוֹצָע אָוֹ אַרְגָּנָאַנְיוֹאָצָיעָ זַיְיָ דֵי „אַרְיסְטָאַקְרָאָטָעָן פֿוֹן דָעַר אַרְבִּיטְעָר“ הַאָט אַבָּעָר די א. פ. אָוֹ ל. זַיְיָ קִיּוֹן מַאְלָגָנָט גַעַפְרוֹאָוָת אַרְגָּנָאַנְיוֹרָעָן, אָוֹ נָאָר זַעַלְטָעָנָעָר צַו שְׁמִיצָעָן אִין זַיְעָרָע אַוְמַאְרָגָנָאַנְיוֹרָטָעָ קַאְמָפָעָן.

געשיכטע פון אמער. ער. באוועונג

וואס מעהר עם האט זיך אנטויניקעלט די אינדוסטריע אלס
מעהר איז געוואקסען די צאהל פון אט די ניט געלערענטע אָרֶ
בייטער און אליז מעהר זיינען זי, אַ דאנק זיינר אומארנץ
נויזרטקייט געוואארען אַ געפֿאָר פֿאָר דֿער אָרְבִּיטְעָר באוועונג.
אָבער אויך דאס האט ניט געצּוֹואָונָעָן דֿער אַ. פֿ. אָוּ. גַּ
נעמען אויף זיך אט די אָומְגְּלִיקְּלִיבְּעָן שְׂקָלְאָפְּעָן צוֹ אָרְגָּנָזְיָוָרָעָן.
אנשטייט דעם האט די. אַ. פֿ. אָוּ. גַּ גְּזֻכְּט וּאָס שְׁטָאָרְקָעָר
אָפְּצָאָמָעָן זיך פֿון זי, פֿאָרְפּֿעָטְמִינָעָן זְיִיעָרָעָן אִינְגָּעָן פֿאָזִיצְיָעָם.
יעהר אָפְּט אָוּפְּז אֵיהָרָע אִינְגָּעָן מִיטְגְּלִידְעָר הָאָט די. אַ. פֿ.
אָוּ. גַּ נִיט אַלְעָמָל גַּעֲקָעָנָט פֿאָרְטִּידְיָוָגָעָן. פֿיל פֿון די פֿאָרְ
בעשרונגען וּעְלְכָעָן זַי הָאָט אָוּמְנִינְקָעְמָפְּט פֿאָר אֵיהָרָע מִיטְגְּלִידְ
דֿער זיינען גַּעֲוָעָן נִיט דֿער רְעוֹזְלְתָאָט פֿון סְטְרִיְקָס נָאָר פֿון
אָנדְרָע, זַיְמִינָע אָוּרְזָאָכָעָן, דֿער פֿאָקָט אַיז, אָז יְעַדְרָע נְרוּיסְעָר
סְטְרִיְק, וּעְלְכָעָן די. אַ. פֿ. אָוּ. גַּ הָאָט אָרְיוֹסְגָּרְוָפָעָן, אָדְרָע
גַּעְשְׁטִיכְמָ, אַיז אָדְרָע פֿאָרְלָאָרָעָן גַּעְנָאָנָעָן, אָדְרָע פֿאָרְעָנְדִּינְגְּ
גַּעְוָאָרָעָן מִיט אָקְמְפָרָאָמִים. די פֿיל גְּרוּסְעָסְטְרִיְקָס וּעְלְ
כַּע זיינען פֿאָרְלָאָרָעָן גַּעְנָאָנָעָן אַיז די יְאָהָרָעָן 1891—1892, הָאָבָעָן
קְלָאָר באָוּזָעָן אַיז, די אָרְגָּנָזְיָאָנָס פֿאָרְמָעָן אַיז קְאָמְפָס
טְאָקְטִיק פֿון דֿער אַ. פֿ. אָוּ. גַּ זיינען לְחָלוּטָין, נִיט צְוָנְעָפָאָסְט
צָוָם מְאָדָעָנָם קְלָאָסְעָזְקָאָמָת. שְׁוּן אַיז יְעַנְרָע צִיְּתָהָוּבָט זַיְד
אַיז אַ בְּאוּוּנָגָג צְוּוִישָׁעָן מְאָנְכָעָן יְוִינִיאָנָס אַיז אָרְגָּנָזְיָרָע זַיְד
אויף אַיז אִינְדּוּסְטְּרִיְעָלָעָן אָוּפְּן, אַיז אָנְגָּעָמָעָן רְעוּוּאָלְצְיָאָנָעָרָע
קְאָמְפָס מְעַטְאָרָעָן, אָזְוִי גַּט וּיְיִרְאָה אָרְיוֹנְגָּעָנוּמָעָן מִיטְ
פֿאָר זַיְעָר קְאָמָה.

נָאָר אַיז יְאָהָר 1884 הָאָט זַיְד אָרְגָּנָזְיָרָט די „נִיְשִׁיאָנָאָל
יְוִינִיאָן אַיז די יְוִינִיאָטְרָע בְּרוּיְעָר וּוּאָרְקָמָעָן אַיז די יְוִינִיאָטְ
סְטִיְיטָם“. די יְוִינִיאָן אַיז גְּלִיְיד פֿון אָנְפָאָג אָרְגָּנָזְיָרָט גַּעְוָאָ
רָעָן אלְס אִינְדּוּסְטְּרִיְעָלָעָן יְוִינִיאָן. זַיְד האָט אָרְיוֹנָגָעָנוּמָעָן מִיטְ

ח'וים קאנטראָאוּוִיטש

גלאַדר ניט נאר פֿוֹ די ווֹאָס זיינען דירעקט באַשעפטינג אַיז די ברווערים, נאר אוּיד אלֻ אַנדערע ווֹאָס האָבען אַז ווּלְכָען עַם אַיז שיכות צו זיינער אַינְדּוּסְטְּרִיעַ: ווֹי די טְרוּבְּעֶר ווֹאָס פֿיד רָעָן פָּאנְאַנדְרָעָר די פָּאַרטְּנָעָר פְּרָאַדְקְּטָעָן, די אַינְוּשְׁנִירָעָן אַיז פִּיעַרְלִיּוּט אַיז אַנְדּרָה. אַיז יָאָהָר 1890 אַיז אוּיד אַרְגְּאַנְזִירָט גַּעוּאָרָעָן אַ צְוּוּיְתָע אַינְדּוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוּנִיאָן, די "יְוּנִיאָטְעַד מֵיָּז וּוּרְקָעָרָם יְוּנִיאָן אַז אַמְּעַרְקָעָן", ווּלְכָעָן אַיז די גְּרָעַסְטָעָר אַרְדָּגְּנִיאָצְיָע פֿוֹ מִינְעָן אַרְבִּיוּטָר אַיז לְאָנָּדָה. אוּיד אַנדְרָעָר קְלָעָד גַּעֲרָע אַרְגְּאַנְזִירָטָים האָבען אַנְגָּהָוִיבָּעָן זִיד פָּאַרטְּרָאַכְּטָעָן ווּדָע גַּעֲרָע אַנְגְּאַנְזִירָטָם זִידְעָרָע אַרְגְּאַנְזִירָטָם פָּאַרְמָעָן.

די אלֻ אַינְדּוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוּנִיאָן, הָנָם זַי זִינְעָן אַיז פִּילְעָם נִיט גַּעוּעָן אַיְינְשְׁטִימִין מִוטְ דָּרָר א. פ. אַז 5. האָבען זַי אַבעָּר מִיט זִיד נִיט פָּאַרְנְשְׁטָעַלְטָ קִיּוֹן אַפְּאַזְיָעָץ צו אַיְהָר. נַאֲרָלְעָמָעָן אַיז דָּאָס בַּיִּ זַי גַּעוּעָן נִיט מַעְהָר וּיְ אַפְּרָאַנְגָּעָן פֿוֹ אַרְגְּאַנְזִירָטָם פָּאַרְמָעָן אַיז נִיט מַעְהָר, אַיז דָּעַרְפָּאָר אַוְיכָמָעָ חָאָט זַי נַאֲרָנִיט נִעְשְׁטָרָט צו זַיְוֹן אַרְגְּאַנְזִירָט וּיְ זַי האָבען גַּעוּאַלְטָ, הָאָט זַי אַלְעָ אַיְבָּרְגָּעָ זַאְכָּעָן, קַנְאָפָּ וּוֹאָס אַיְנְטְּרָעָרָ סִירָט. די אַפְּאַזְיָעָץ מִצְדָּקָה אַינְדּוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוּנִיאָסְטָעָן גַּעֲרָע נִעְעָן דָּרָר א. פ. אַז 5. הָוִוְּבָּט זִיד עֲרַשְׂתָּ אַז מִיט דָעָר אַרְגְּאַנְזִירָט רָוּגָּג פֿוֹ דָעָר "וּוּסְטָעָן פָּעַדְרָיוִישָׁאָן אַז מִינְעָרָם".

"די וּוּסְטָעָן פָּעַדְרָיוִישָׁאָן אַז מִינְעָרָם" אַיז אַרְגְּאַנְזִירָט גַּעוּאָרָעָן אַיז בַּיּוֹם, מאַנטְאַנָּא אַיז יָאָהָר 1893. גַּלְיְיד פֿוֹ אַנְדָּ פָּאַגְּנָה הָאָט זַי זִיד אַונְטְּרָשְׁיָידָט פֿוֹ די אַנדְרָע יְוּנִיאָנס נִיט בְּלִוְיָן דָּוְרָד אַיְהָר אַינְדּוּסְטְּרִיעַלְעַר אַרְגְּאַנְזִירָטָם פָּאַרְמָעָ, נַאֲרָאוּיד דָּוְרָד אַיְהָר רָעוֹאַלְזִיאָנְעָרָעָן אַיז סָאַצְיָאַלְיָסְטִישָׁעָן גַּיְסָטָן. דָעָר שְׁוּעָרָר, בִּיטְעָרָר קָאַמָּפָּ וּלְכָעָן זַיְוָה האָבען גַּעֲמָוֹת פִּיהָד רָעָן קָעָנָעָן די מִינְעָזָאַיְנְגָּעָנְטִימָרָ, וּוֹאָס האָבען גַּעֲהָאָט אַוְיכָ דָעָרָצָו זַיְוָה זַיְמָ, דָעָם שְׁטָמָט אַיז די גַּעֲרִיכְטָעָן, הָאָט זַיְוָה גַּעֲטְרִיבָּעָן דָעָרָצָו זַיְוָה זַיְוָה זַיְוָה דָעָרָעָה הַעֲנָטְרִיעָרָעָן צו דָעָר

געשייטע פון אמער. ארב. באוועגונג

סאציאלייסטיישער באוועגונג, וועלכע איז דעםאלט געווען. פונקט
ווי היינט, די איינציגגע, וועלכע האט אַנְגָּוּזֶן דֵּי אַרְבִּיטֶר
די אַיְמָפָאַטְמָנֵץ פָּוּ דָעַם „פַּיּוֹר עַנְד סִימְפָּלְיָה“ טְרִירְדְּ-יְוִנְיָאנְזָם,
אוֹן חָאַט זַיִן גַּרְוּפָעַן אַוְיָה אָזֶן אַנְדְּרָעַן, בַּעֲשָׂרָעַן אָזֶן עַרְפָּאַלְגָּן-
רַיְכָעַרְעַן וּוּגַן. אַוְיָה אַיהֲר אַ צְוָאַמְעַנְפָּאָר נַאֲד אַיִן יָאָהָר
1902 האט די „וּוְעַסְטָעַרְן פַּעֲדָרְרִישָׁאָן“ באַשְׁלָאַסְעַן „אַנְצָוּנָעָר
מַעַן דֵּי פְּרִינְצִיפָּעַן פָּוּ סָאַצְיָאַלְיָוָם“ דָעַר וּלְבָעַר באַשְׁלָוּס אַיִן
וּוְדָעַר גַּט גַּהְיִסְעַן גַּעַוְאַרְעַן אַיִן יָאָהָר 1903, אוֹן אַיִן 1904
הָאַבְּעָן זַיִן אַנְגָּעָנוּמוּן אַ רְעַאַוְצִיעַ וּלְכָעַן לַיְעַנְתָּן זַיִן וּוּיִ
פָּאַלְגָּט :

„מֵיר רַעַקְאַמְעַנְדְּרָעַן דָעַר סָאַצְיָאַלְיָסְטִיְשָׁעָר פָּאַרְטִּי צַו די
אַרְבִּיטֶר מַאֲסָעָן... אַלְמַ דָעַר אַיְנְצִינְגָּר מִקְוָה דָוָר וּלְכָעַן
זַיִן קָעַנְעָן דְּרָגְנְרִיוּבָעָן... פּוֹלָע עַמְּאַנְצִיפָּאַצְיָע פָּוּ דָעַר עַקְוִיסְטִי
דְּעַנְדָּר טִיסְטָעַם פָּוּ לְיִוּן שְׁקָלָאַפְּרִיעָרִי...“ אוֹן אַיִן דָעַם פְּרִיאַמְבָּעַל
פָּוּ זַיִעַר קָאַנְסְטִיטְוֹצִיעַ וּוּרְטַן גַּזְאָנְטָן :

„עַם גַּהְתָּה אַזְן אַ קְלָאַסְעַן קָאַמָּפָּ אַיִן דָעַר גַּעַוְלָשָׁאָפָּט. דָעַר
דָעַר קָאַמָּפָּ אַיִן פָּאַרְאַוְרָאָכָט פָּוּ די עַקְאַנְאַמְיִשְׁע בָּאַדְגָּנוּנְגָּנוּן...
דָעַר פְּרָאַדוֹצִירָעַר וּוּרְטַן בָּאַרְוִיבָטָן פָּוּ די רַיְכְּתִימָעַר וּוּסָם עַר
פְּרָאַדוֹצִירָט, בְּלִיּוֹן אַזְוִי פּוֹל, וּוּפִילְ אַיִּהָם אַיִן גַּעַנְגָּ קָוִים צַו
דָעַרְהָאַלְטָעַן זַיִן לְעַבְעָן. וּוּרְטַן אַיִּהָם עַרְלְוִיבָטָן צַו בָּאַחְלָטָעַן
פָּאָר זַיִר... אַט דָעַר קְלָאַסְעַן קָאַמָּפָּ וּוּטַן אַנְגָּהָוּן אַזְוִי לְאַגְּנָג בְּיוֹ
דָעַר פְּרָאַדוֹצִירָעַר וּוּטַן אַנְעַרְקָעַנְט וּוּרְעָעַן אַלְמַ דָעַר אַיְנְצִינְגָּר
בָּאַלְעָבָּאָם פָּוּ זַיִן פְּרָאַדוֹקְטָן... דָעַר אַרְבִּיטֶר קְלָאָם, אוֹן בְּלִיּוֹן
עַר אַלְיָוָן, קָעַן אַזְן מַוְיָּוָן דְּרָגְנְרִיוּבָעָן זַיִן אַיְנְצִינְעָבָעָן
די אַיְנְדוֹסְטְּרִיעָלָעָוּן יְוִנְיָאוּן אַזְן די באַאוֹאַסְטְּוִינְגָעָ פָּאַלְוִיטִישָׁע טָעַ
טִינְקִיטָן פָּוּ אַלְעַ לְיִוּן אַרְבִּיטֶר, זַיְגָעַן די אַיְנְצִינְעָבָעָן מַעְטָאַרְעָן
צַו דְּרָגְנְרִיוּבָעָן דָעַם דָאַוְיָגָעָן עַנְדְּצִילָה.“ אַט דָעַר סָאַצְיָאַלְיָסְטִיְּ

*) The I. W. W. A study of American Syndicalism, by Paul Fredrick Brissenden, p. 43.

ח'ים קאנטראָוויטש

שער באָוָאַסְטוּיוֹן מיט וועלבען די „וועסטען פערעריישאָן אָוּמוּנערס“ האָט זיך אויסגעצִיבעַנְט, האָט אַיהֲר געצעוֹנוֹגַעַן סופַּל כַּל סֶופַּ אַרוֹיסְטְּרָעַטְעַן אֵין קָאמְפַּ דַּרְעַר א. פ. אָוּו. 5. גְּלִיְּד בַּיִּ אַיהֲר גְּרִינְדוֹגַן האָט זיך די שְׁפָעַטְעַר האָט זיך אַיהֲר אַפְּ. אָוּו. 5. אַכְּבָּע אִיז פִּיעַר יַאֲהָר שְׁפָעַטְעַר האָט זיך אַיהֲר אַפְּ. אָוּו. 5. פָּאָרְלָאַזְעַן. אֵין יַאֲהָר 1898, וּוּרְתַּ דָּוָרְךָ אַיהֲר אַיְנִיאַזְטִיוּעַ אַרְגְּנָאַנְיּוּרָט די „וועסטען לַיְבָאָר יְנוּאָזָן“, אָוּ אַרְגְּנָאַנְיּוּצִיעַ וּוּאַס אִיז מְעַרְטָעַנְטַס בָּאַשְׁטָאַגְּנַעַן פּוֹן נְעַלְעַנְטָעַ אַרְבִּיטָעַר, אֵין יַאֲהָר 1902 וּוּרְתַּ דִּי הַעֲדָקוֹאַדְרָעַם פּוֹן דַּרְעַר נְיִיעַר אַרְגְּנָאַנְיּוּצִיעַ אַיבְּרָעַנְטָרָאַגְּנַעַן פּוֹן בַּיּוֹט מְאַנְטָאָנָא קִיּוֹן שִׁיקָּאָנָא, אָוּ דָּא וּוּרְתַּ אַיְיךְ אַיהֲר נָאָמְעַן גַּעַנְדָּרָתְעַטְעַט פּוֹן „וועסטען לַיְבָאָר יְנוּאָזָן“, אַוְיָה „אַמְּעַרְקָעַן לַיְבָאָר יְנוּאָזָן“. סִיּוֹן גְּרוֹזְבָּעַן עַרְפָּאָלָגְן האָט די אַמְּעַרְקָעַן לַיְבָאָר יְנוּאָזָן קִיּוֹן מָאָל נְיִיט גַּהְאָטָם, אַיהֲר גְּרוֹעַטָּע אָוּ וּוּיְכְּטִיגְּסָטָע אַרְגְּנָאַנְיּוּצִיעַ אִיז די גַּאנְצָע צִיְּטָפָּרְבְּלִיכְעַן די וועסטען הַוּפְּטָזָאַכְלִיד אֵין פָּאָר פּוּלָעָר מְאַכְעַן די אִירְעָע פּוֹן רְעוֹאַלְזִיאַנְגָּרָעַן אַינְדוֹסְטְּרִיעַלְעַן יְנוּאָזָן.

די סאציאלייסטען און די טרייד יוניאַן.

1.

די טרייד יוניאַן פראנע איז פאר די סאציאלייסטען פון אלע לענדער א שטענדריגע אָנגעווּיַּתְּגַּתְּפָּעָה פראנע. פאר יעדען סאציאלייסט איז קלאָר אוֹ דער ערפֿאלָגָן פון סאציאלייז איז איבערהויפט אָפְּהָעָנִינְגָּן פון דעם צי וועט די סאציאלייסטייש באָווענְגָּה האָבָּעָן די פּוֹלָעָ שְׂטִיכָעָן פון דער עֲקָנָמִישָׁר אָרֶן אַנְיְּזָאַצְּיעָן פון פֿרָאַלְעַטְּפָּרְיאָם. דער קְלָאַסְּעָן קָאָמָּה, הָגָּמָּה פְּאָרָה מַעַל אֵין עַר שְׂטֻנְדִּינְגָּן אָפְּלִיטִישָׁר קָאָמָּה, אֵין אָבָּר בעַצְמָה אָז עֲקָנָמִישָׁר קָאָמָּה, נָאָר דֻּעָמָּאָט וּוֹעֵן דער פֿרָאַלְעַטְּפָּרְיאָם אַיְזָן גּוֹט אַרְגָּנָאַנְיְּזָרָט אַוְּפִּיְזָן עֲקָנָמִישָׁעָן פְּעַלְדָּה, אַוְּ גּוֹט זְיוּן עֲקָנָמִישָׁעָ אַרְגָּנָאַנְיְּזָרָט אַיְזָן דּוֹרְבָּנָעָדְרוֹנוֹגָן מַוְּתִּין פֿרָנְצִיפָּ פָּוֹן קְלָאַסְּעָן קָאָמָּה, קָעָנָעָן די סאציאלייסטען האָבָּעָן אַוְּפִּיְזָן דער פֿאַלְעִיטִישָׁר ערפֿאלָגָן פון סאציאלייז אַז אַוְּפִּיְזָן אָוּבָּעָר קָעָנָעָן נִימָּט אַנְצִיְּינְגָּן אַוְּפִּיְזָן שְׂטָאַרְקָעָר קְלָאַסְּעָן-בָּאוֹאָסָּט טָרָד עֲקָנָמִישָׁר אַרְגָּנָאַנְיְּזָרָט, וּוּלְכָאָ אַיְזָן נְרִוְתָּמָּה צָוִי נְכָזָב עַז די העַרְשָׁעַנְדָּעָ קְלָאַסְּעָן, אַנְרָקָעָנָעָן דעם סאציאלייסטיישען גּוֹיִינְסָמָּה, אַוְּ גּוֹרְכְּפָּרָעָן עַם אַיְזָן לְעַבְעָן.

איַז די לענדער וּוֹאָו די סאציאלייסטיישע באָווענְגָּה אַיְזָן אַנְשָׁטָאַנְעָן פְּרִיהָר פָּאָר דער טְרִיְיד יְוּנִיאָן באָווענְגָּה, האָבָּעָן די סאציאלייסטען נְלִיךְ פון אַנְפָּאָגָן גַּעֲלָעָנָט אַוְּיסָאַבְּעָן אַז שְׂטָאַרְקָעָן אַיְינְפְּלָוָם אַוְּפִּיְזָן דִּי יְוּנִיאָן, אַוְּ גּוֹט מַעהָר אַדְרָר וּוּעָ נִיגְעָר קָאַנְטְּרָאַלְיוּרָעָן, אַוְּ גּוֹט זְיכָר מִיט זְיוּעָר שְׂטִיכָעָן. אַיְזָן

אַמְעָרִיקָע אֲבָעֶר אֵין דָּאָס פּוֹנְקָט פָּאָרְלָעָרט גַּעֲוָעָן. וּזְعַד דֵּי
טְרִירִיד יוֹנִיאָן בָּאוּוּנָגָן אֵין אַנְטְּשָׁתָאָנָּעָן אֵינְדָּאָרְטִין אַרְגָּנָּאָד
נִיזְוָרְטָע סָאַצְיָאַלְּיְסְטִישָׁע בָּאוּוּנָגָן נִיט גַּעֲוָעָן אָנוּ בֵּין אָנוּ אָרְדִּי
גַּאנְזְוִירְטָע סָאַצְיָאַלְּיְסְטִישָׁע בָּאוּוּנָגָן אֵין אַנְטְּשָׁתָאָנָּעָן, חַאְבָּעָן
שְׁוֵין דֵּי טְרִירִיד יוֹנִיאָנס גַּהְאָט נִטְּרָא זְיוּעָר אַרְגָּנָּאַיְצָיעָן.
נִאָר אָוִיד זְיוּעָר פִּיהָרָעָר, זְיוּעָר קָאַמְּפָסְ-מַעְטָאָדָעָן, אָנוּ זְיוּעָר
אַיְגָעָנָעָם וּוֹעָג. דָּאָס אֵין גַּעֲוָעָן דָּעָר וּוֹעָג פּוֹן „פִּיוּר עַנְּד סִימָּד
פָּעָל יוֹנִיאָנִיזָּם“. עַם אֵין אָמָּת אֵין פּוֹן צִוְּיָּוָת פָּלְעָנָט
אַנְטְּשָׁתָעָהָן אָטְרִירִיד יוֹנִיאָן אַרְגָּנָּאַיְצָיעָן, פּוֹן אָמָּהָר דָּאָדִי
קָאַלְעָרָעָן סָאַרְטָן, וּוּלְכָעָ פָּלְעָנָט זִיד שְׁטָעָלָעָן אַוְיְפִּיְזָּ שְׁטָאָנָדִי
פּוֹנְקָט פּוֹן קָלָאָסָעָן קָאַמְּפָס — אֲבָעֶר אָטְדֵּי יוֹנִיאָנס פָּלְעָנָעָן אֲדָעָר
שְׁנָעָל אַונְטָעָרָגָהָן, אֲדָעָר אַוְיְפָגָבָעָן זְיוּעָר רַאְדִּיקָּלִיזָּם.

פָּאָר דָּעָם אַמְעָרִיקָאָנָעָם סָאַצְיָאַלְּיָוָם אֵין אַלְּזָא, פּוֹן אַנְפָאָגָן
אֵן גַּעֲשָׁטָאָנָעָן דֵּי פְּרָאָבָלָעָם, וּוָסְמָס זָאָל זְיָוָן דֵּי שְׁטָעָלָגָן פּוֹן דָּעָר
אַרְגָּנָּאַיְצָיעָר סָאַצְיָאַלְּיְסְטִישָׁר בָּאוּוּנָגָן צָו דֵּי עַקְוִיסְטִירָעָנָרָע
טְרִירִיד-יוֹנִיאָנס. אֵז דֵּי סָאַצְיָאַלְּיְסְטִישָׁעָן מַזְוָעָן קָרִינְגָן דָּעָם קָאַנְטָן
רָאָל אַיְבָעָר דֵּי יוֹנִיאָנס; מַזְוָעָן זְיָוָן פָּאָרוֹאָנְדָלָעָן אֵין קָלָאָסָעָד
בָּאוּוּאָסָטָעָר רָעָוָאָלְוָצִיאָנָרָעָר אַרְגָּנָּאַיְצָיעָם, אֵין דָעָם זְיָוָעָן
אַלְּעָ אַיְנָשְׁטָמִימָגָן גַּעֲוָעָן — דֵּי הַוִּיפְטָרָגָע אֲבָעֶר אֵין גַּעֲוָעָן
זְוֵי אָזְוֵי טָמֵט מַעַן דָּאָס?

אָטְטִידְיָהָן אָטְאָרוֹסְגָּרְוָפָּעָן אָהָוָן אָשְׁוּרָה קָרִינְגְּרָיְעָן
אָוָן שְׁפָאָלְטָוָנָגָעָן אֵין דָעָר אַמְעָרִיקָאָנָעָר סָאַצְיָאַלְּיְסְטִישָׁר באָדָּר
וּוּנָגָן. נִאָר אֵין יָאָהָר 1888, וּוֹעָג דֵּי סָאַצְיָאַלְּיְסְטִישָׁר אַרְבָּיוּדָי
טָעָר פָּאָרְטִי — הָאָט זִיד עֲרַשְׁתָּן נִיט לְאָגָן אַרְגָּנָּאַיְצָירָט אָנוּ אֵין
בָּאַשְׁטָאָנָעָן בְּלוּזָן פּוֹן אַקְלִיְזָן הַיְּפָעָלָעָר פָּרָעָמָדָע (אַיבָּעָרָה הַוִּיפְטָרָה
דִּיְוִיטְשָׁעָן) אֵין שְׁוֵין פָּאָרְגָּעָקָוּמָעָן דֵּי עֲרַשְׁתָּעָ שְׁפָאָלְטָוָגָן. דֵּי
הַוִּיפְטָרָגָע אֵין דֵי דָעָמָלָט באָמָת, גַּעֲוָעָן נִיט דֵּי טְרִירִיד יוֹנִיאָן
פָּרָאָגָע, נִאָר דֵּי פָרָאָגָע וּוֹעָגָע זְעַלְבָסְטָמְטָעָנְדִינְגָּעָר פָּאָלִיטִיק. דֵּי
מָעַרְסָטָע מִוְּטָגְלִידָעָר פּוֹן דָעָר דָאַמְּאָלְסְטָדִיגָּעָר ס. 5. פ. מִיטָּ

געשיכטע פון אמער. ארבע. באווענונג

דער דיויטשיישער פאלקס-צייטונג או דער שפין, האבען געד גלובט או עם איז נאך ניט געקומען די צייט פאר דער ס. ג. פ. (סאציאלאַסטיישע אָרכּוּיְטִיעָר פֿאָרְטִּי) אַנְצָהּוֹיְבָּעָן אַ זַּעֲלַבְּסְטֶר שטענדינגע פֿאָלְיְטוּשׁ טַעַמְּגִיקִיטִי. אַ צַּוְוִיְטִעָר טִיל פָּוּ דער פֿאָרְטִּי — אַנְגַּעַפְּרִיטָן פָּוּ רָאוּנְבָּרְגָּן אָוּן בּוּשָׁע, פֿאָרְקָרְטָה האבען געפְּאָדְרָטָה או די פֿאָרְטִּי זָאַל גַּלְיְיךְ אַנְהּוֹיְבָּעָן אַ זַּעֲלַבְּסְטֶר שטענדינגע פֿאָלְיְטוּשׁ טַעַמְּגִיקִיטִי, אַיְן חֵיְן פָּוּ קָאָמָּט, אַיְן אַירְדָּר אַרְיְינְגְּנְעָמִישָׁטָן גַּעַוְּאָרְעָן די טְרִיבְּידָן יְוִינְיָאן פְּרָאנְגָּן. בּוּשָׁע אָוּן זַיְעָרָע נַאֲכְפָּאַלְגָּעָר, האבען ניט פִּיל גַּעַהְלָטָמָעָן פָּוּ דער טְרִיבְּידָן יְוִינְיָאן טַעַמְּגִיקִיטִי, פֿאָרְקָרְטָה די „פֿאָלְקָס-צייטונג“ פֿרָאָקְצִיעָר, האט די טְרִיבְּידָן יְוִינְיָאן אָרְבִּיטָה גַּעַהְלָטָמָעָן פָּאָר דָּאס ווַוְיכְטִינְגְּסְטֶר.

דער קָאָמָּט האט זַיְד גַּעַנְדִּינְגָּט מִיט אַ זִּינְגָּ פָּאָר דער „פֿאָלְקָס-צייטונג“ פֿרָאָקְצִיעָר, רָאוּנְבָּרְגָּן—בּוּשָׁע אָוּן זַיְעָרָע חְבָּרוֹם האָבען פֿאָרְלָאָזְעָן די פֿאָרְטִּי.

בְּכָל אַיְזָן די ס. ג. פ. אַיְן יְעַנְעַר צִוְּתָן גַּעַוְּעָן זַעַהְרָן ווַיְוִיט פָּוּ צַו זַיְיָן אַז אַוְיסְגַּעַהְלָטָעָן סָאַצְיאַלאַסְטִּיכְיָה פֿאָרְטִּי. די פֿאָרְטִּי אַיְזָן בָּאַשְׁטָאָנָעָן פָּוּ אַ פֿאָרְשִׁידְעָנָאַרְטִּינָעָן עַלְעַמְעַנְטָן. אַוְיסְגַּעַהְלָטָעָן סָאַצְיאַלאַ-דְּעַמְּאָקְרָאָטָעָן, ווֹאָס זַיְיָנָעָן אַבָּעָר גַּעַד ווֹעַנְגִּינְגָּבָאָקָאנְטָמִיט אַמְּעָרִיקָעָן, כְּדֵי צַו קָעָנָעָן אַנְפָאָסָעָן ווֹעַד צַו זַוְּעַנְגִּינְגָּבָאָקָאנְטָמִיט דער אַמְּעָרִיקָעָן דְּרִיבְּלִיכְקִיטִּי, אַנְאָרָד כִּיסְטָעָן ווֹאָס האבען גַּעַהְלָטָמָעָן זַיְהָאָט זַיְעָרָע אַיְינָעָן אַוְיסְזִוְּכָטָעָן אַוְיָף דער פֿאָרְטִּי — אַפְּאָרְטָוְנִיסְטָעָן ווֹאָס האבען פְּשָׁוֹט. מִיסְפָּאָרִי שְׂטָאָנָעָן דער פֿאָרְטִּי. אַזְוִי צ.ב.ש. האט מען ביִי דער קָאָנִי ווֹעַנְשָׁאָן פָּוּ יְאָהָר 1883 גַּעַהְלָט אַ טָּעָנָה צָוָם נַאֲצִיאָנָאָלָעָן סְעָדָר רַעַטָּר ווֹאַזְדְּפָאָטָעָן, ווֹאָרוּם ער אַיְזָן גַּעַוְּעָן קָעָנָעָן דָּעַם אַז די פֿאָרְטִּי אַפְּטִיְילְוָנָגָעָן זָאַלְעָן גַּרְיְנְדָעָן מִילְּטִעְרִישָׁע קְלוּבָעָן. ווֹעַד דָּעַנְיָעָל דָּעַלְיָאָן אַיְזָן אַרְיָין אַלְסָמִיטְגָּלִיד אַיְזָן דער ס. ג. פ. אַיְן

ח'וים קאנטראָאוּוַיטש

יאחר 1889, דערצ'ילט הענרי קוהן איז זיינע ערינערונגנען. זיינען איז דעם נאציאנאָלען קאמיטעט געווען בלוזו צוווי מענד שעו וואס האבען פארשטיינען ענגליש*) מיט דעם אַרײַנְקָומָען פון דעליאָנָען האט די פֿאָרטִי אַוְיפָֿנָעָלָעָם. דעניעל דעליאָן איז פֿרְיוֹהָעָר פון אלעָם געווען גוט באָקָאנָט מיט אַמְּעָרִיקָע, מיט דער אַמְּעָרִיקָאנָעָר גַּעֲשִׁיכְתָּעָ אָזֶן מִיטָּן אַמְּעָרִיקָאנָעָם פֿרְאָלָעָטָאָר ריאט, נְלִיבְצִיּוּטָיג אַבָּעָר איז ער אַוְיד גַּעֲוָעָן שְׂוִין אָפִילָו איז יַעֲנָעָר עַרְשְׁטָעָר צִיּוֹת גּוֹט באָקָאנָט מיט דער סְאַצְּיָאַלְיָסְטִישָׁע טְעָרִיעָ אָזֶן פֿרְאָקְטִיך. ער איז גַּעֲוָעָן דער מאָן איז זַעַמָּעָן די פֿאָרטִי האט זַיד דַּעַמְּאָלָט גַּעֲנוֹיִטָּגָט. נְלִעְנְצָעָנְדָעָר רַעֲדָנָעָר אָזֶן זְשֻׁרְנָאַלִיסָט, אָז אַיבָּעָרָנָעָבָעָנָעָר סְאַצְּיָאַלְיָסְט, האט ער גַּלְיִיד פּוֹן עַרְשְׁטָעָן טָאג וּוְיַעֲר אָזֶן אַרְיִינְגָעָטָאָטָו אָזֶן דער ס. ה. פ. זַיד גַּעֲנוֹמָעָן פָּאָר זַיְוִין צְוּוֹיפָֿבָעָר אַרְבִּיט, צָו אַרְגָּאָן נְזִוְּרָעָן די פֿאָרטִי — אָזֶן אַנוּנְדָעָן די סְאַצְּיָאַלְיָסְטִישָׁע פֿרְיָנָה צִיפְּעָן אָוֹפָה דער אַמְּעָרִיקָאנָעָר ווּרְקְלִיְכִיקִיטָם. אָט צָו די צְוּוֹיָ אַרְבִּיטָעָן האט ער אַפְּגָעָנְבָעָן זַיְוִין גַּנְאָצָעָן לְעָבָעָן אָזֶן זַיְנָעָ אָוְמָנָה היְעָרָע פֿעהִינְקִיְיטָעָן. אַוְיב די אַוְמָשְׁטָעָנְדָעָן האבען אָוְמָדָעָן גַּעְמָאָכָט פָּאָר אֵיחָם צָוָאָכָעָן פּוֹן דער ס. ה. פ. אַנוּרִיד סָע מְעַבְּטִינָעָ פֿאָרטִי, האט זַיד אֵיחָם דַּעְרְפָּאָר אַוְיפָּז נְלִעְנָה צְעַנְדָּסְטָעָן אָוְפוֹ אַיְינְנְעָבָעָן זַיְוִין צְוּוֹיָטָעָ אַוְיפָּנְאָבָעָ — צָו באַשָּׁאָפָעָן אָז אַמְּעָרִיקָאנָעָר סְאַצְּיָאַלְיָזָם. עַרְשְׁת אַוְצָט נָאָר זַיְוִין טְוִיט, נָאָר דַּעַם וּוְיַעֲרָה האט אֵיחָם יַאֲהָרָעָן לְאָנֶן אַוְסְגָּנְעָלָאָכָט אָזֶן בְּאַשְׁמוֹצָט, הוּבָעָן אָז זַיְנָעָ טְעָרִיעָס אַגְּנָעָנוֹמָעָן וּוּרָעָעָן פּוֹן די מְעַרְסָטָע אַמְּעָרִיקָאנָעָר סְאַצְּיָאַלְיָסְטָע.

איַן דער עַרְשְׁטָעָר צִיּוֹת נָאָר דַּעַר רַאֲזְעַבְּרָנְגְּ-בּוֹשָׁע שְׁפָאָלָה טָונָגָה האט די ס. ה. פ. זַיד גַּעֲשְׁטָעָלָט אַוְיפָּז שְׁטָאָנְדְּפָוָנְקָט פּוֹן אַרְיִינְגָעָה אָזֶן די יְנוּאָנָס אָז בּוּעָרָעָן פּוֹן אַנוּזָעָנִיג. יַעֲדָעָר

*) Daniel DeLeon—The man and his work, p. 4.

געשיכטע פון אמער. ארכ. באוועגןגעג

מייטנילד פון דער ס. ג. פ. האט דאס געהאלטטען פאר זיין פלייכט צו זיין א מיטנילד אין א יוניאן. פיל אנגעזההנע פיהרער פון רער ס. ג. פ. זיונען דעםאלט געווען זעהר אקטיוו אין דער „אמער ריקען פעדערויישאן אוו לוייבאָר“ איז אין דער „נייטס אוו לוייב באָר“, איז אַבְּשַׁת. איז דעניעל דעליאָן געווען א מיטנילד אין די „נייטס אוו לוייבאָר“, וואו ערד האט אַנְגַּפְּהִירֶת א שועערען איז ביטערען קאמפּ קעגען די „פֿאַלִּיטֿישָׁעַנְּסַׁסְׁ“ וואס האבען דער מאָלט פֿאַרְנוּמָׁן איז דער נייטס אוו לוייבאָר דעם אויבען-און. עס איז פאר איהם ניט שוער געווען צו האבען איז זיך נאכּו צוֹוַיְוַעַטְעַן איז זיין לאָקָאָל, די אַרְגְּנָאַנְזָאַצְּיָע אַבְּעַר אַלְץ גַּאנְצָע איז געווען די הענט פון אַירְהָעַלְטָע פיהרער. פאר די פיהרער איז נַאֲרְנוּמַׁיט שׂוּעַר גַּעַוְעַן צו פְּטוּר ווערען פון אַזְוַעַנְעַן „טְרָאַבְּעַלְמַאְכָּעַר“ ווי דעליאָן און זיינע חַבְּרִים, איז איז יאָהָר 1895, בי דער וואַשְׁינְטָאַנְדָּר קַאַנוּזְעַנְשָׁן איז מעו טַאַפְּיָי פון זיַּוְרָגְעָנְדָּע ווערטער. דעליאָן אלְיאָן דער צַוְּצִיְּלָט ווענען דעם איז זוכּט צו קַאַנְטְּרָאַלְוָרָעַן די יוניאָנס — איז עס איז אַנְטְּסָטָאַנְעַן אַקְּמוֹפּ איז די יוניאָנס. פון איז זוּט זיינען געווען די סַאְצִיְּאַלְיָסְטָעָן, איז פון דער צוֹוַיְמָעָר די קַאַפְּיִטְאַלְיִיסְטָעָן, סַאְצִיְּאַלְיָסְטָעָן אַלְגְּוַעַנְדָּע ווערטער. דער קַאַפְּיִטְאַלְיִיסְטָעָר קָלָם האט גַּעַד טַאַפְּיָי פֿאַרְשְׁטָעַהָּר פון די קַאַפְּיִטְאַלְיִיסְטָעָן, זיינען בַּיְדָע גַּעַד זוּוּ איז די יוניאָנס, יעדער אַינְגָּר קַעַמְפְּעַנְדוֹג צו קָרְנוּנָּע דעם קַאַנְטְּרָאָל אַיבָּעָר די יוניאָנס, די סַאְצִיְּאַלְיָסְטָעָן, זוּכְּבָּרְגִּין צו קָרְנוּנָּע דעם קַאַנְטְּרָאָל אַיבָּעָר דער אַרְגְּנָאַנְזָאַצְּיָע לְטוּבָת די אַרְדָּ בַּיְוָטָר; די פֿאַרְשְׁטָעַהָּר פון די קַאַפְּיִטְאַלְיִיסְטָעָן — לְטוּבָת די קַאַפְּיִטְאַלְיִיסְטָעָן. דער רַעֲזַוְלְטָאָט איז געווען או די סַאְצִיְּאַלְיָסְטָעָן זיינען באָזְוַנְט גַּעַוְאָרָעָן^{*)}. די ערפֿאַרְוָגָן וואס די סַאְצִיְּאָרָא

^{*)} The S. T. and L. A. versus The Pure, Simple Trade Unionism. Debate between Daniel DeLeon and Job Harriman, p. 8.

ח'וים קאנטאראזוויטש

לייסטען האבעו געהאט אין די נייטס אוו ליבארא, האט זיין גער
לערענט או פון דער ארגאניזאציע קענען זיין ווענינג וואט
דרווארטען, אוו או זיינער ארכויט פון "בויערן פון איכזענינג"
אין אינגעאנצען ארויסגעווארטען.

2.

ニיט פיל בעסער אוו אודר געווען די ערפארונג וועלכען די
סאציאלייסטען האבעו געהאט אין דער אמעריקען פעדערישאָז
אוו ליבאָר. אין די ערשות צייטען אין נאָר בי קיון סאציאָד
לייסט קיון שום פראנע ניט געווען צי דאָרָךְ ער אַרְיוֹן אין די
עקזיסטיירענדע יוניאָנס אוו דאָרט אַנְפִּיהָרָען זיַּן סאציאָלִיסְט
טישע פֿרָאָפָּאָנָּאָנָּדָּע. עס אַז אַז יַעֲנֵר צוֹוֶת שׂוּר געווען צוֹ
געפינען אַסְצִיאָלִיסְט, אַוְבָּרְהָמָּט נאָר געפֿעָנָּען גַּעֲזָלָּד
בַּאָלָגְנָגָן צוֹ אַיְנוֹיאָן, וועלכְּדָר זָלְדָּס נִיט טָאָן. עס פָּאָרְדָּ
שטעהָט זָדָר אַז די אַ. פָּ. אַוְוּ גַּ. אַז אַז דָּעַם קיון אויסנָאָס
ניט געווען. אין די רַוְיהָעָן פון דער אַ. פָּ. אַוְוּ גַּ. האבעו זָדָר גַּעַר
פָּוּנָעָן פֿיל אַיבְּעָרְגְּעָבָעָן מִיטְגְּנִידָרְפָּרְ פָּוּן דער סַגְּ. פָּ. וועלכְּנָעָן
האבעו ניט נאָר פְּלִוִּיסְטִין גַּעֲרָבִּיְּטִין צוֹ פַּאֲרִשְׁפְּרִוִּיטָּעָן אין די
יוניאָנס דָּעַם סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁן גַּעַדְאָנָּקָן. נאָר בְּכָלְ פָּאָר דָּעַם,
וְאַלְזָיְן פָּוּן די יוניאָנס.

זעהָר שנעל אַבעָר, האבעו די סָאָצִיאָלִיסְטָעָן אויסגעפֿונָעָן
או זיינער אַרְבִּוּיט אַז אַז אַרְוִיסְגָּעָוָרְפָּעָן. די טְרִוְיְיד יוניאָן
בָּאוּוּנָג אַז שְׂוִוָּן דָּעַמְּלָט גַּעַלְעָנָעָן צוֹ פָּעָסָט אַז די הענט
פָּוּן די "פִּיוֹר עַנְּד סִימְפְּלָעְלָעְלָעָה" פִּיהָרָעָר, וועלכְּבָעָן זָוִינָעָן בָּאָמָת גַּעַוָּאָר
רָעָן די בָּאַלְעָבָאָטִים פָּוּן די יוניאָנס, די סָאָצִיאָלִיסְטִישָׁן פְּרָאָרְ
פָּאָנָגָנָדָע אַז פָּוּן די פִּיהָרָעָר אַונְטְּרָדְרִיקָט גַּעַוָּאָרָעָן מִיטְאָלָעָ
מִיטְלָעָן אוֹ פָּאָר די מַעֲרָסְטָעָן סָאָצִיאָלִיסְטָעָן פְּלָעָגָט פָּאָרְ

בלוייבען איינס פון די צוויי — אדרער פארטראיבען ווערטען פון דער יונייאן. אדרער אויפגעבען די סאציאלייסטייש פראפאנאנדע. דאס איןנו געווען דער פאל ניט נאר אין די איינצעלען באונדרער לאקאלען, נאר אין דער גאנצער ארנאניאווציע. דאס גאנצע יאחד פלאגען זיך די סאציאלייסטן צו גורייטן צו דער קומענדער קאנזונענסלאן, און ווען די קאנזונשאן אין געקומען. האבען שווין די פירער נעפונען אַ וועג ווי אַזוי די סאציאלייסטייש שטימע צו דערשטיקען. יאחד נאר יאחד פלאגען סאציאלייסטייש רוזאלד ציעם ארײַנגעטראאנען ווערטען און דורךאלען. צו די מיטנילדער פון דער א. פ. אַוְן ג. זיינען אט די רוזאלוציעם קיין מאָל ניט געקומען. איין מאָל (איין 1893) האט זיך די סאציאלייסטן זאנאר איינגעגעבען אַיספֿהַרְעָן אַוְרָאַסְטָרָן אַזְוִיעָר אַרְזָאַלְזִיעָר זאל געשטעלט ווערטען צו אַרְפֶּעֶרְעָנְדָהן. די רוזאל-לוֹצִיעָה האט געלוייטעט אַז די א. פ. אַוְן ג. פָּאַדְרָעָטְדִּי אַיְנְפִּיהָרְדִּי רָנְגְּן פון קָאַלְקְטִּיוּזָן אַיְגְּעַנְטָמָּן אַוְיָחָדְדִּי פָּרָאַדְקִּיזְאָןָם מִיטָּלְעָן אַז אַנְעַרְקָעָנט דָּעַם פָּאַלְוִיטָשָׁעָן קָאָמָה. ווען אט די רוזאל-לוֹצִיעָר זואָלט געהן צו די מִיטְגְּלִידְרָעָר פָּאָר אַז אַפְּשָׁטִימָן, וואָל-טָעָן די סאציאלייסטן געוואָונָען זעהרד פִּילְ, שווין דערמִיט אלְיאָן וואָס דער ס אַצְיָאַלְזִים וואָלְטָמָּן גַּעֲמוֹזָט דִּיסְפָּטְרָה ווערטען איין די יונייאן. דאס זואָלט געווען אַז אַיסְגָּעָדְדִּי צִוְּבָעָנָטְעָן גַּעֲלָעָנָהָיָת פָּאָר פְּרָאַפְּאָנָאָנדָה. די פִּירְעָר פון דער א. פ. אַוְן ג. האבען זיך דערפאר דערשראָקען. און פְּשָׂוְט, דורך אַדרְיוֹדָעָל האבען אַנְשָׁטָטָט דער אַרְגִּינְעָלָעָר רָזָאַלְזִיעָר, גַּעֲ-שְׁטָעָלָט צָוָם אַפְּשָׁטִימָן אַז אַנְדָּרָעָר וּוּלְכָעָ פָּאַדְרָעָטִי אַפְּ-שָׁפּוֹנָגָן פון לאַנדְ-מָאַנְאַפְּאָלָעָן, אַז אַז לאַנד זאל געגעבען ווע-רָעָן צו די וואָס ווּלְעָן דאס אלְיאָן באָרְבִּיטָעָן. די סאציאלייס-טָעָן, אַזוי גּוֹטָן ווי די עַלְסְטָרְעָמָעָ קָאַנְסָעָרוֹוָאַטָּאָרָעָן האבען גַּעֲ-שְׁטִימָטָקָעָן דָּעַם סָאַבְּסִיטָוָט, ער אַז אַבְּרָר דֶּרְכְּגָעָנָגָעָן

ח'ים קאנטראאוויטש

אוו דערמיט איז די סאציאלייסטיישע רעדזאלוציע געשלאגען גע-
וואראען.*)

פָוּ טָגֵן צֹו טָגֵן אַיְזָה פָאַר דִי סָאַצְיָאַלִיסְטָה אַלְזָ קָלָאַרְעָר
גַעֲוָאַרְעָן אַז זַיְעָר מַעֲטָאַדָעָ פָוּ בְּיוּעָרָעָן פָוּ אַיְנוּעָנָן אַיְזָ
בָּאַנְקָרָאַת, אַז פְּרִיהָרָ אַדְרָע שְׁפָעָטָה, וּוּתָם דִי פְּרִיהָרָעָן פָוּ דִי
יְוִינְיאָנָס מִיאָוָס וּוּרְעָוָן אַנְפִּיהָרָעָן זַיְעָר קָאַמְפָ קָעָגָעָן דִי סָאַצְיָאַלִיסְטָה
גַעֲוָאַרְעָן, אַז זַיְיָ וּוּלְעָוָן אַנְהָהָרָעָן זַוְכָּעָן אַגְלָעָנָהָיִיט אַיְנָ-
גַעֲוָאַרְעָן פָוּ זַיְיָ פְּטָר וּוּרָעָן, אַז זַיְיָ הָאָבָעָן אַזָּא גַעֲלָנָהָיִיט
גַעֲוָאַרְעָן.

אוֹ גַעֲלָנָהָיִיט אַיְזָ קָרְצָלָאַד גַעֲקָמָעָן. דִי טְרִירָדָ-
יְוִינְיאָן קָרְפָּעָרְשָׁאָפָטָה פָוּ נַיְזָ אַדָּךְ, וּוּאַז דִי סָ. לָ. פָ. אַיְזָ גַעֲוָוָן
פָאַרְטָרָאַטָה, הָאָט צְוִילָבָ גַעֲוָוָסָ אַוְרָזָאָכָעָן אַוְפָּנָעָנָעָבָעָן אַיְהָר
טְשָׁאַרְטָעָר, אַז זַיְדָ פָאַרְאַיְינָינָטָ מִיטָא צְוּוֹיְטָרָ. אַיְזָ אַצִּיטָ-
שְׁפָעָטָרָהָ, הָאָט זַיְדָ אַרְוִיָּנָעָוָיָזָעָן אַז דִי פָאַרְאַיְינָנוֹנוֹן אַיְזָ נִיטָ-
קִיּוֹן אַיְינָנָעָבָעָן, אַז דִי בִּידָעָ קָרְפָּעָרְשָׁאָפָטָהָ הָאָבָעָן באָ-
שְׁלָאָסָעָן אַפְּלָאָזָעָן דֻעָם שִׁידָהָ, אַז וּוּיְטָעָר פְּרִיהָרָעָן, יְעָרָעָר אַיְיָ
נָעָ, זַיְעָר בָּאַזְנָדָרָעָן לְעָבָעָן. וּוּשָׁוּ זַיְיָ הָאָבָעָן זַיְדָ גַעֲוָנָדָעָט
פָעָרָס זַיְדָ אַנְטוֹאָנָטָ צֹו גַעָבָעָן. וּוּיְוִילָ אַז זַיְיָ אַיְזָ אַגְנָעָשָׁלָאָסָעָן
דִי סָ. לָ. פָ. זַוְלָכָעָ אַיְזָ נִיטָקִיּוֹן יְוִינְיאָן, נָאָר אַפְּלָיְטִישָׁ
פָאַרְטִיּוֹ.

די פָרָאָגָע אַיְזָ פָאַרְגָּעָרָאָכָטָ גַעֲוָאַרְעָן אַוְיפָּ דָעָ רָעָ נְקָסָטָר
קָאַנוּעָנָשָׁאָן זַוְלָכָע אַיְזָ אַפְּנָהָאַלְטָהָן גַעֲוָאַרְעָן אַיְזָ נְאַוּעָמָבָר
1890 אַיְזָ דָעָרָאַטָה. דָעָרָ בָּאַקָּאַנְטָרָ סָאַצְיָאַלִיסָטָ לְיְוִיסָעָן
סָעָנִיעָלָ, זַוְלָכָע אַיְזָ דָאָן גַעֲוָוָן אַיְינָעָרָ פָוּ דִי פְּרִיהָרָעָן פָוּ דָעָרָ
סָ. לָ. אַיְזָ נְקָמָעָן צֹו דָעָרָ קָאַנוּעָנָשָׁאָן צֹו פָאַרְטִיְידִינָעָן זַיְיָ
פָאַרְטִיּוֹ. אַיְזָ אַשְׁהָנָעָר, לְאַגְיָשָׁר אַז אַבְּרָצִיְינָגָנָדָר דָעָרָ.

*) N. I. Stone, The Attitude of the Socialists toward the Trade Unions, pp. 5-6.

געשיכטע פון אמער. ארבע. באווענונג

האט ער געציונט או עם איז ניטה קיין אורואכע ווארטום די ס. ג. פ. זאל נוט צונגעלאוזן וווערען צו דער טרייד יוניאן באווענונג. ער האט אַנְגַּעֲצִיּוֹנֶט אוֹ סָאַצְיָאַלְּסְטִישׁוּ פָּאַלְּיִיטִי קָעָן נִיט פָּאַרְּאַרְּ לִיבָּעָן וּוּרְעָעָן צוֹ אַ גַּעְוִינְגְּלִיבָּר פָּאַלְּיִיטִשׁוּ פָּאַלְּיִיטִי. ער האט אַנְגַּעֲצִיּוֹנֶט צ.ב.ש. אוֹ דִּי ס. ג. פ. אַיז צֻוּזָּמָּעָנָּנָּשָׁטָּלָּט בְּמַעַט. אוֹיסְשְׁלִיךְ פָּוּ טְרִירִיד יְוִינְיאַנִּיסְטָּעָן אוֹן אַיז דִּי סָאַצְיָאַלְּסְטָּעָן זְיַינְעָן דִּי אַקְטִיוֹסְטָּעָט מְטוּרָא אַיז דִּי יְוִינְיאָנָּס; ער האט זְיַי אַנְדָּ גַּעֲצִיּוֹנֶט דָּאַרְּוִיָּפָּה אוֹ דִּי סָאַצְיָאַלְּסְטִישׁוּ פָּאַלְּיִיטִיק, אַיז אַ טִּילְפָּוּן קְלָאַסְעָן-קְאַמָּה, וּוּלְכָבָעָ אלְעָ אַרְבִּיטָּהָר, דִּי א. פ. אַיז ג. פ. אַיז אַרְיִינְגְּנָעָרְכָּעָנָט, מְזוּזָּעָן אַנְפִּיְהָרָעָן, אַבְּעָרָדִי אַלְעָ אַרְגּוֹנוּמָעָנָטָעָן הָאָבָּעָן נִיט גַּעַהְאַלְּפָּעָן, נִאמְפָּעָרָם אַיז זְיַינָּעָ חָבְּרִים הָאָבָּעָן בִּידָּ טָעָר גַּעַקְעָמָפָט, אַיז אַוִּיסְנָעָפִיהָרָת; סְעַנְיָלָא אַיז אלְמָ דְּעַלְעָנָטָט נִיט צּוֹנְגָּעָלָאָזָעָן נְעוּוֹרָעָן, אַיז דָּעָרָ סְעַנְטָרָאָל לִיְוָבָּאָר פָּעָדְעָרִישָׂאָן פָּוּ נִוְוִ יְאָרָק אַיז אַטְשָׁאָרְטָעָר אַנְטָזָאָנָט נְעוּוֹרָעָן סְיִידָעָן זְיַי וּוּלְכָבָעָן אַוִּיסְשְׁלִיךְסָעָן דָּעָרָ ס. ג. פ. *)

דָּעָרָ באַשְׁלָוּסָט פָּוּ דָּעָרָ א. פ. אַיז ג. קְאַנוּוֹעָנָשָׂאָן הָאָט גַּעַ-
מִינְטָמָט אַיז אַפְּעָנָעָן קְרִינְגְּ-דְּעָרְקְלְעָרְוָרָגָן צוֹ דִּי סָאַצְיָאַלְּסְטָמָעָן, עַם
אַיז קְלָאָר גַּעַוְעָן אַיז דִּי סָאַצְיָאַלְּסְטָמָעָן הָאָבָּעָן מַעְהָרָ קִיְּן שָׁאָנָּ-
סָעָן נִיט גַּעַהְאַט עַמוּדָמָס צוֹ טָאָן אַיז דָּעָרָ א. פ. אַיז ג. אַיז דָּעָרָ
פָּאַרְּטִיָּה אָטָט זִיד אַנְגַּעֲפָאָנָגָעָן הַיּוֹסָעָ דְּבָאָטָעָן „וּוֹאָס אַיז זְוִיָּ-
טָעָר צוֹ טָאָן“? אַ קְלִיְּנָעָן מִוְּנְדָּרְהָיִיט, דִי וּוּלְכָבָעָ הָאָבָּעָן גַּעַ-
שְׁטָעָלָט דָּעָם בָּאַלְדִּינְגָּעָן פָּאַלְּיִיטָּשָׁעָן עַרְבָּאָלָג, הַעֲכָרָ פָּוּ זְוִיְּרָעָ
דָּעָוָאַלְּזִיצְיָאָנָרָעָ פָּרִינְצִיפָּעָן, זְיַינָּעָן נְעוּוֹן דָּעָרְפָּאָר אַיז מָעָן זְאָלָ-
וּוִוְּיִטָּעָר פְּרוֹאוֹוּשָׁן בּוּיְדָרָעָן פָּוּ אַיְנוּוֹנִיגָּן, זְיַי הָאָבָּעָן פְּשָׁוּט, נִיט
גַּעַוּאָלָט זִיד אַיְנְרִירִיסָעָן מִיטָּ דָּעָרָ א. פ. אַיז ג. פָּוּ וּוּנָעָן מַעַן
הָאָט פָּאַרְּטִיָּה גַּעַהְאָפָט צוֹ קְרִינְגָּעָן אַמְּאָלָ אַבְּיָסָעָל „וּוֹאָטָט“. דִי
גְּרוֹיִסָּע מְעֹרְחָיוֹת אַבְּעָרָ, הָאָבָּעָן פָּוּ בִּיטָּרָעָר עַרְפָּאָרָן שָׁוִין

* Robert Hunter: Labor in Politics, p. 23.

ח'וים קאנטאראָוויזיש

געוואָסט, אָז אִיצְט בַּיּוּדָעָן פֿון אַינְזָוָונִיג, אַין אַרְויֶסְגָּעוֹאוֹרָה
פֿעָנָע אַרְבִּיוֹת, זַיְיַיְנָעַן דָּאָרוֹם גַּעֲוָעָן פָּאָר דָּעַם אָז אַ נִיעַ
טְּרוּיְוִידְיוֹנִיאָן אַרְגָּאַנוֹזָאַצְיָע, גַּעֲבָוִיט אֹוֹת סָאַצְיָאַלְיסְטִישָׁע אָז
אַיְנְדוֹסְטְּרִיעָלָע יְסָוָּות זָאָל אַרְגָּאַנוֹזָוָרָט וּוּרָעָעָן.
אַזְוֵי אַיְזָי אַיְזָי דַּעֲצַעְמַבָּרָה 1895 אַרְגָּאַנוֹזָוָרָט גַּעֲוָאָרָעָן דִּי
עַרְשָׁטָע סָאַצְיָאַלְיסְטִישָׁע אַיְנְדוֹסְטְּרִיעָלָע יוֹנִיאָן, "די סָאַשְׁעָלִיסְטָמ
טְּרוּיְד עַנְד לַיְבָאָר אַלְיוּעָנָס" (ס. מ. 5. א.).

די נְרוֹנְדָּ פְּרִינְצִיפָּעָן פֿון דָּעָר ס. מ. 5. א. הַאָבָּעָן זַיְיַי דָּעָר
קְלָעָרָט דָּוָרָ אַמְּנִיְפָּעָט וּאַסְטָ זַיְיַי הַאָבָּעָן פָּאַרְעָפָעָנְטְּלִיכְטָ, אַיְן
דָּעַם מְאַנְיִפָּעָט וּוּרָעָט גַּעֲוָנָט: "אָז עַרְשָׁטָע בָּאַטְּרָאָכְטָוָגָן פֿון
די פָּאַקְטָאָרָעָן וּוּלְכָעָ קָאַנְטָרָאַלְיָרָעָן דִּי אַרְבִּיוֹטָס בָּאַדְיָנְגָוָגָן,
צַיְיַיְנָעַן גַּאנְץ דִּיְתְּלִיךְ, אָז קִיְּנָעַ בָּאַדְיָטָעָנְדָע פָּאַרְבָּעָמְעָרָוָגָגָן
קַעְנָעַן נִיטָּ דָּעְרָגְרִיכְט וּוּרָעָעָן זַיְיַי לַאֲגָגָן וּוּ די קָאַפְּטָאַלְיסְטָמָע
וּוּלְכָעָ באַזְוִיצָעָן די מִיטְלָעָן פָּאָר דָּעָר פְּרָאַדְוּקְצִיעָן אַזְוִיסְטָוִישָׁ
פֿון סְחוֹרָה, אַזְוֵן קָאַנְטָרָאַלְיָרָעָן דִּי רָעְגָוָן. עַם אַיְן דָּעְרָפָאָר
פָּאַרְשָׁטָעָנְדָלִיךְ אָז אַוְנוֹזָעָר הַוִּיפָּט אַרְבִּיוֹטָס דָּאָרָה אַגְּנוּוּנְדָעָט
וּוּרָעָעָן, אַיְבָּעָרָהוּיפָּט, אַוְיפָּ אַרְבִּוֹסָם צַוְּ רִיְּסָעָן פֿון די קָאַפְּטָאַלְיסְטָמָע
טָעַן אַט די צַוְּוִיְּעָנְדִּיגָּעָ מְאָכָּט וּוּלְכָעָ וּוּלְכָעָ זַיְיַי באַזְוִיצָעָן").

איַן אַיְנְקָלָאָגָן מִיטָּ די דָּאַזְוָנָעָ פְּרִינְצִיפָּעָן זַוְּכָּט די ס. מ.
5. א. צַוְּ אַרְגָּאַנוֹזָוָרָעָן דִּי אַרְבִּיוֹטָרָ אַיְן קָלָאָסָעָן יוֹנִיאָנס, נִיטָּ
אַלְסָ מִיטְנָלִידָעָר פֿון אַ גַּוְוִוִּסְעָן פָּאָר, נַאֲרָ אַלְסָ טִילָּ פֿון דָּעַם
נוֹרִיסָעָן אַרְבִּיוֹטָרָ קָלָאָס. דָּוָרָ אַיְהָר אַיְ�ְדוֹסְטְּרִיעָלָעָר אַרְגָּאַ
נוֹזָאַצְיָאָנָס פָּאָרָם, וּוּרָעָעָן עַרְשָׁטָעָנָס אַפְּגָעָשָׁאָפָט, די אַיְנְרָלִיכָּעָ
צַוְּשָׁפְּלָוָעָטָמְקָיָוָט פֿון דָּעָר אַרְבִּיוֹטָרָ אַבְּוֹעָגָגָן, עַם וּוּרָעָט
שְׁטָאָרָקָעָר דָּעָר גַּעַפְּיָל פֿון סָאַלְדָּאָרִיטָעָט צַוְּוִישָׁעָן די אַרְבִּיוֹ
טָעָר, אַזְוֵן דָּאָס אַלְיָוָן מְאָכָּט שָׂוִוָּן די אַרְבִּיוֹטָרָ מְאָכָּט שְׁטָאָרָ
קָעָר, אַוְסָעָר דָּעַם אַיְזָי עַמְּ פְּשָׁוּט פְּרָאַקְטִישָׁ, "בַּיְיָ דָּעַם אַיְצָטָגָעָ

*) J. Ebert: Trade Unionism in the U. S., p. 17.

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

צושטאנד פון דער אינדוסטרייע" ווערט געואנט אין א ליטלעט
וועלכען זוי האבען פארעפענטליכט ..ווען די פאדרפאנאנדרער
טיילונג נעהט אונטער, און מעכטיגע טראסטס ווערעו געשאפען.
מו די ארביזטער באוועגונג זוד אזוי ארנאנזירען, אzo זoi זאל
קענען ביישטעהן די ניעס פארמען, די פראדוקציין איז געווארען
איןדוסטריעל — דאך אויד אזוי די יוניאן זיין." עט אין
וילבסטפאנשטנדליך איז זוי האבען זיד איננאצען אנטואנט
פון דער ריאקציינער מסקטיך פון דער א. פ. אוו. ג. פון די
הויכ אינטראט-געטלט, פון פארמאכען די יוניאנס, און פון איהר
שבדלנות פאליטיך. די ס. ט. ג. א. האט געוזוכט צו ארגאניזיז
דען אלע ארביזטער, געלערענטע אזוי נומז זוי ניט געלערענטע.
איין אייז מעכטיגער קלאסען ארגאניזאציע, צו קעמעפּן פארץ
סאציאלייסטיישען ענדציל, און גלאייכיזיטיג, כל זמן דער קאפרּ
טאלאיזם עקזיסטירט, ארויס צו ריסען. דורך דער מאכט פון
אונזער עקאנאמישער ארגאניזאציע, אזוי פיל מאמענטאלע
פארבעסערונגנו, פאר דעם ארביזטער קלאמ, זוי די אומשטענ
דען וועלען דאס נאר ערלויבען*).

די ס. ט. ג. א. איין געוען אויסגעשפראכען פאר פאליטיך
שער אקציין, איין איהר פרינציפּן דערקלערונג ווערט דאס שטארק
באטאנט. דארט ווערט געואנט: "היית זוי די עקאנאמיש
מאכט פון קאפאיטאלייסטיישען קלאמ, וועלכע ווערט באזוצט צו
אונטערדריךען דעם ארביזטער קלאמ, איין באזירט אויף אינסטיט
טוציעס, זאם זיינען בעצם פאליטישען, און וועלכע קענען ניט
לויט זיינער אינערליכער נאטור, ראדיקאל גענערטרט ווערעו.
אדרער אפיקו וויפּל עס איין אויסגעבעסערט זוערעו פאר דעם
בענפּיט פון די ארביזטער, סיידען דורך דער דירקטער אקל

* Justus Ebert: Trade Unionism in the U. S.

zie פון אַרְבִּיטֶר קָלָם וּלְבָסֶט, וּלְכָעֵד זָאַל זַיְן פֿאַלְיוֹטֶישׁ
אוֹ עַקְאַנְאָמִישׁ פֿאַרְאַיְינִינֶט אַלְסֶ אַלְסֶם;

„דִּיעָרְפָּאָר, רַופָּעָן מִיר דָא צָו דִּי אַרְבִּיטֶר, אַלְסֶ אַלְסֶם,
בָּאוֹוָאָסְטוּזִינְג וּוּנְגַעַן זַיְן כְּה, וּוּסְעַנְדִּינְג וּוּנְגַעַן זַיְן גַּעַטְמַ.
אַנְטְּשָׁלְאָסְעָן זִיד קָעָגְנְשָׁטָלְעָן שְׁלַעַכְתָּס אַוִּיפָּ יְעָדָעָן טְרִיטָם, אוֹן
וּלְכָעֵד שְׁוּעָרֶת צָו דִּעְרְנוּרְיִיכְעָן זַיְן אַיְינְגַעַן עַמְּאַנְצִיפָּאַצְּיעַ,
זִיד צָו פֿאַרְאַיְינִינֶן זַיְן אַיְוָן סָלְלִידָע קָרְעַפְּרֶשְׁאָפָט, וּלְכָעֵד
זָאַל צְוֹאָמְעַנְגָּה אַלְטָעָן וּוּרְעָעָן פָּוּן אוֹ אַוְמָבָאָזְגָּבָאָרָעָן נִיסְטָט פָּוּן
אַחֲרוֹת, אוֹן דָעֵר אַיְצְטָגָעָר שְׁוּעָרָר צִיּוֹת...“

די פֿאַלְיוֹטֶישׁ אַקְצִיעַ, וּלְכָעֵד אוֹן צָו פָאָר זִיד אַ
וּוּרְקוּזָאָמָעָר מִיטָעָל אוֹן קָלָסְעָן קָאמָט, אוֹן אַבָּעָר פָאָר דָעֵר
ס. ט. עַנְד 5. א. נְעוּוֹן אַשְׁטִוָּן אַזְוָן וּוּגָן. אַיְהָר פֿאַלְיוֹטֶישׁ
פֿרָאָנְרָאָם הָאָט פְּשָׁוֹט נְעַמְיוֹנְט שְׁטִיצָעָן דָעֵר ס. 5. פ. אוֹן נְלִיזָד
נָאָר אַיְהָר נְרִינְדוֹנָג אוֹן קָלָאָר גַּעַוְוָאָרָעָן אוֹן דִי נְיִינְגְּנְרִינְדְּעָט
אַרְגָּאַנְזִיאַצְּיעַ וּוּעָרֶת פְּשָׁוֹט אַטְוּל פָוּן דָעֵר ס. 5. פ. אוֹן אוֹן
בָּאָרוּת צָו מְקִירָב זַיְן אַיְהָר עַקְאַנְאָמִישׁ פֿרָאָנְרָאָם, פָאָר דָעֵר
ס. 5. פ'ס פֿאַלְיוֹטֶישׁ עַרְפָּאָלָג. דָאָס פְּאַרְשְׁטָעָהָת זִיד הָאָט
אַיְהָר גַּעַשְׁטָעָרֶת צָו וּוּאָקָסְעָן, פִּיל אַרְבִּיטֶר הָאָבָעָן דָאָרָט פָאָר
זִיד קִיּוֹן פְּלָאָז נִיט גַּעַקְעָט גַּעַפְּנִיגָּעָן, אוֹן פִּיל זַיְנָעָן פָוּן דָאָרָט
פֿאַרְטְּרִיבָעָן גַּעַוְוָאָרָעָן.

איָן אַנְפָאָגָן הָאָט דָאָס אַוִּיסְגָּעָזָהָן אוֹן דִי ס. ט. 5. א.
וּוְעַט הָאָבָעָן עַרְפָּאָלָג, פָאָר דִי עַרְשְׁטָעָהָת פָאָר יְאָהָר הָאָט זִי אַרְוּסִיד
גַּעַנְגְּבָעָן אַיְבָּעָר צְוּוִי הַוּנְדָעָרָת טְשָׁאָרְטָעָרָם, צְוּוִישָׁעָן דִי אַרְגָּאָד
ニְיוֹאָצִיָּעָס וּלְכָעֵד הָאָבָעָן זִיד אוֹן אַיְהָר אַגְּנְעַשְׁלָאָסְעָן זַיְנָעָן גַּעַד
וּוּגָן אַזְוָיָנָעָן זִי דִי סְעַנְטָרָאָל לְיִוְבָּאָר פֿעַדְעָרְיוֹשָׁאָן פָוּן נְיוֹיָאָרָק
מִיט זַיְבָּעָן אוֹן צְוּוֹאָנְצִיגָן יְנוּיָאָנָם, דִי פֿאַרְאַיְינִינְגָּטָעָן אַיְדִּישׁ גַּעַד
וּוּרְקְשָׁאָפְּטָעָן פָוּן נְיוֹיָאָרָק מִיט פִּינְגָן אוֹן צְוּוֹאָנְצִיגָן יְנוּיָאָנָם,
די סְאַשְׁעַלְיִיסְטָלְיִוְבָּאָר פֿעַדְעָרְיוֹשָׁאָן פָוּן בְּרוּקְלָיְן מִיט צְוּוּלָק
יְנוּיָאָנָם, די סְאַשְׁעַלְיִיסְטָלְיִוְבָּאָר פֿעַדְעָרְיוֹשָׁאָן פָוּן נְיוֹיָאָרָק מִיט

געשייכטע פון אמער. ארבע. באוועגונג

זיבען יוניאנס, די שיקאנא סענתראל ארגאניזישאן מיט אכט יוניאנס, אוון פילע אינצעלנע לאקאלען אין ניראייך, ניר דושויזוי, מסאטשוזעט, הרואָד-איילאנד, פאנסילויניע, אהיאָ און אנדרער שטעת.*). עס איז אבער זעהר שנעל קלאר געווארען או די ס. ט. ל. האט פאר זיך קיון צוקונט ניט, אויסער דעם וואָס איהָר אַרְגָּאַנִּיזָּמָּס פָּרָם, וועלכע איז נאָר באַמֶּת ניט געווען קיון אַינְדוּסְטְּרִיעָלָע, נאָר עפָּעָס אַנְמִישָׁבָּע בְּפָּוּ בַּיּוֹדָע, פָּוּ פָּאָר אָזָּן אַינְדוּסְטְּרִיעָלָע יוניאַנִּיזָּמָּס, אויסער דעם וואָס זַי אַיז געווארען אַפְּשָׁוּט' „אונטערישטִיעָנָס אַרְגָּאַנִּיזָּמָּס צַיּּוֹן“ פָּאָר דער ס. ט. ב. האט זַי געהאט ביִצְוּקָמָען אָזָּא שְׂטָאָרָע קע גענערשאָפָט קענען זַיך, מעד דער נאָר דעמאָלָט קוּם לְעַבְעֵד דינער, נויטס אָזָּו לְיֻבָּאָר, אָזָּו דער אַמְּעָרִיקָען פַּעֲדָרִיאָשָׁאָן אָזָּו לְיֻבָּאָר, אָזָּו דַּרְעוֹוֹאָרטָעָן אָזָּזַי זַי זַאל קענען אַרוּסִים די זַיגְעָרִין אַיז פְּשָׁוּט געווען אַומְמָעְנוּן.

די ס. ט. ל. א. וואָלָט אָפָּשָׁר גַּעֲקָאָנט לְעַבְעֵן אָזָּו לְאַנְגָּזָאָם זַיך אַנְטוּקְלָעָן, אַלְסָטָס אַצְּיָּאַלְיָסְטִישָׁע אַינְדוּסְטְּרִיעָלָע אַרְגָּאַנִּיזָּמָּס זַיְצִיעָן, וווען אלָעָס אַצְּיָּאַלְיָסְטִישָׁע זַאלָעָן אַמוּזָנִינְגָטָעָן געווען זַיְוָן אַיְנִינִי אָזָּו אַיהָר שְׂטִיצָעָן. געווען אַיז אָבער גַּאנְשָׁאָרָע, טָאָקי צְוּוַיְשָׁעָן די סְאַצְּיָּאַלְיָסְטִישָׁע נַפְאָ האָט די ס. ט. ל. א. גַּעַד פָּוּנָעָן אַיהָרָע שְׂטָאָרְקָסְטָע גַּעַנְגָּר אָזָּו בִּיטְעָרְסְטָע בְּאַקְעָמְפָעָר. די גַּרְיוֹנְדוֹגָג פָּוּ דָּעָר ס. ט. ל. א. האָט אַיז דָּעָר ס. ט. ל. ב. נַפְאָ גַּעַפְּיוֹהָרָת צָוָא שְׁפָאַלְטוֹנָגָג, וואָס האָט ניט נאָר אַפְּנָשָׁוֹאָכָט די סְאַצְּיָּאַלְיָסְטִישָׁע בָּאוּנָגָג, נאָר פְּשָׁוּט אַומְמָעְנוּד גַּעַמְאָכָט די אַנְטוּקְלָונָג אָזָּו עַקוּיְסְטָעָן פָּוּ דָּעָר ס. ט. ל. א. שַׁווָּן צָו אַיהָר דָּרְיָטָעָר קָאָנוּוֹעָנָשָׁאָן (בָּאָפָּאָלָא, 1898) אַיז אַיהָר מַעְהָר נִיט פָּאָרְבְּלִיבָּעָן ווֹי 114 יוניאָנס פָּוּ וועלכע בלְוִוּ 54 האָבעָן גַּעַד צָאָהָלָט אַרְגָּאַנִּיזָּמָּס שְׂטִיעָר (דִּוּסָּמָּ). נאָד דָּעָר בָּאָפָּאָלָעָר

*) M. Hilquit, Socialism in the U. S., pp. 301-303.

ח'וים קאנטאראָוויטש

קאנזענשאָן האט זיך פון איהר אויך אַפְּגעריסען די סענטראָל פעדערויטעד יוניאָן פון ניו-יַּרְקָה, איהר שטאָרקטטע אַרגאנָּה וציע. דאמ האט פֿאַקטִישׁ גַּעמאָכָט אָן ענדע צו איהר עקר זיסטעני. הנם אויפֵּין פֿאַפְּיר האט זי נאָך עקוּיסטְרֶט בֵּין 1905 ווען זי איז אלס קערפֿערשאָפְט אַריינָגעטְרָאָטָען אַין דער דער מאָלט גַּענְרִינְדְּעַטְעָר „אַינְדוּסְטְּרִיּוּל וּאַרְקָעָם אָוֹ דָּהֵי וּאַרְלָד“.

די שפאלטונג אין דער ס. ג. פ.

— נאך פיל פריהער איזידער די ס. ט. ג. א. איז ארגאניז
זורת געווארען האט איז דער ס. ג. פ. זיך אונגעוויבען א גרויז
סע אומצופרידענהייט מיט דער פארטוי לוייטונג איזו גוט ווי
מיט די פארטוי פרינציפען. די ס. ג. פ. איז דעםאלט געווען
פונקט ווי זי איז עס נאך פארבליבען בייז היינטיגען מאג, א
קאמפראםיסלאזע רעדוואוועיאןער פארטוי. די פירער פון
דער פארטוי, מיט דעליאןען בראש, זיינען געווען ארטאדאקס
סאלע מאָרקליסטען, און זיך האבען געפֿאָדרעט או איז אלע
מיינלידער זאלען איזו זיין. איזינצעלען מיטגּלידער איזו גוט
ווי נאנצע בעקציעס, זיינען אפט איסגעשלאָסען געווארען בלוייז
דעראָפֿאָר וויל זיך האבען אנדערש איסגעטוייטשט א וועַךְבָּעַן עס
אייז פֿסּוֹק פון מאָרקליסען.

די אומצופרידען האבען געטענע'עט או דעליאן איז געד
וואָרען דער „באָס“ פון דער פארטוי — או די פארטוי פרעסע
עלזיבט ניט קייז מײַנוֹנוֹנס פֿאָרְשִׁיּוֹרְעָנְהִיטָּעָן איזו ווֹיטָר.
אייז די אלע אָרגומֿענטען איזו אָהֶן סּפֿקָה פֿאָרָאָז פֿיל אַמְתָּה, די
ס. ג. פ. צו יונער ציימט האט זיך אָוּפֿעְנְפּֿהָרְטָה פֿיל מעָהָר ווי
עפֿעַם אָרְעֵלְגִּוְוָעָע סּעְקָטָע אָיְדָעָר אָסְצִיאָלִיסְטִישָׁע פֿאָרְטָה.
דער אַמְתָּה אָבָּעָר איזו אוּ ווֹעַן עס זאל זיך געווען האַנְדְּלָעָן בלוייז
וועגען דעליאָנָם באָסִיזָם ווֹאלְטָץ צו קייז שפאלטונג איז דער
פארטוי ניט געקומֿען, היינטערן קאמָפּ קעגען דעליאָנָם באָ
סִיזָם, איז געווען באָהָאָלְטָעָן דער ווֹיכְטִיגְסְּטָעָר קאמָפּ קעגען דער
לייאָנָם טעָארְיעָן.

ח'וים קאנטאראָוויטש

די ערפֿאַרְוָנְג, וואָס דעלְיוֹאַן אָוּן זיינע נאָכְפָּאַלְגָּעֶר האָבעַן
נהאָט אִין דער טרייד יונְיאַן באָועָנוּנְג, די נוּיטִינְקִיּוּט חַמֵּיד
צַו פָּאַלְעָמְזִירָעַן. סַי מִיט פְּרִינְט, אָוּן סַי מִיט גַּעֲנָנְרָע. הָאָט
דַּעַלְאָאַן/עַן גַּעֲצֹוֹאַגְּנָעַן, זַיְד טַוְעַר אָוּן רַנְסְטָעַר פָּאַרְטָאָכְ
טָעַן וּוּגָעַן דַּעַם שִׁיכָּת צַוְּיָשָׁן דַּעַר סָאַצְיָאַלִיסְטִישָׁר אָוּן אַיְנָר
דוּסְטָרִיעָלְעָר באָועָנוּנְג. די רַעְוָלְטָאַטָּעַן צַו וּוּלְכָעַר אָוּן גַּעַר
קוּמוּן זיינָעַן גַּעַוְעַן פָּאַלְגָּעָנְדָע : אִין דַּעַם אַלְטָעַגְלִיבָּעַן קְלָאַסְטָעַן
קְאַמָּפְּ מוֹזָעַן די צַוְּיָי באָועָנוּנְגָּעַן גַּעַחְנָה האָנָט, אַוְיָב
זַיְוִילְעַן זַיְוִן ערפֿאַלְגָּרְיָיך. די עַקְאַנְאָמְוִישָׁע אַרְגָּנָאַנְיָאַצְיָע פָּוּן
די אַרְבִּיּוּטָעַר אָוּן די פָּאַלְיִיטִישׁ סָאַצְיָאַלִיסְטִישָׁר דַּאַט זיינָעַן
די צַוְּיָי הָעַנְטָפָּן דַּעַר אַרְבִּיּוּטָעַר באָועָנוּנְג. בִּיּוֹדָע זיינָעַן
פָּוֹנְקָט אָזְוִי נוּיטִיג, בִּיּוֹדָע פָּוֹנְקָט אָזְוִי וּוּרְקָאָם, זַוְעַן זַיְוִן גַּעַהְעַן
צַוְּאָמָעַן. זַיְיָ פָּאַרְלָרָעַן אָבָעַר זַיְיָעַר גַּעַנְצָע אַדְיִיטָנְג וּוּעַן
יעַדְעַר אַיְינָעַ גַּעַת זַיְד אִיחָר באָזְוָנְדָעַרְעַן וּוּעַן.

אָבָעַר גַּאַךְ וּוּכְטִינְגָּעַר אִין די עַקְאַנְאָמְוִישָׁע אַרְגָּנָאַנְיָאַצְיָע פָּוּן
די אַרְבִּיּוּטָעַר פָּאַר דַּעַר סָאַצְיָאַלְעָר דַּעְוָוָאַלְעָצָע. דַּעַר פָּאַלְיִיטִישׁ
פָּאַרְלָאַמְעַנְטָאַרְיִישָׁר קְאַמָּפְּ, זַיְוִי ערְפֿאַלְגָּרְיָיך עַר זַאַל נִיט זַיְוִן,
קָעַן דַּעַם סָאַצְיָאַלְיָום נִיט פָּאַרְוּוּרְקְלִיבָּעַן. אִין אַשְׁטָאַרְקָעַר,
קְלָאַסְטָעַן באָועָסְטָעַר אַינְרוֹסְטָרִיעָלְעָר אַרְגָּנָאַנְיָאַצְיָע אִין דַּעַר סַאַרְ
צִיאָלְיָום בְּלִוְיָוָן אַשְׁעָהָנְעָר חַלְוָם. די אַינְרוֹסְטָרִיעָלְעָר אַרְגָּנָאַנְיָאַר
צִיעַן פָּוּן די אַרְבִּיּוּטָעַר, וּוּט נִיט נַאֲר דַּוְדָע אִיחָר מַאֲכָת אָזְוָנְגָעַן
אוּ די פָּאַלְיִיטִישׁ ערְפֿאַלְגָּעַן פָּוּן דַּעַר סָאַצְיָאַלְיִיטִישׁר פָּאַרְטִּי
זַאַלְעַן וּוּרְקָלִיך דַּוְרְמַעְפִּיהָרָת וּוּרְעַעַן אִין לְעַבְעָן, נַאֲר זַיְיָ וּוּט
טַאַקְיָ אַוְיךְ דַּאֲרַפְעַן זַיְוִן די אַרְגָּנָאַנְיָאַצְיָע וּוּסָם וּוּט דַּאֲרַפְעַן
אִיבְּעַרְנָעַמָּו די פְּרָאַדְוָקְצִיעָא אִין אִיחָרָה הָעַנְטָא אָוּן פָּאַרְוָאַנְדָּלָעָן
אִיחָרָה פָּוּן אַפְּרִיוֹאַטָּעַר — אִין אַסָּאַצְיָאַלְיִיטִישׁר. „בּוּיְנְדִּיג
אַ קְלָאַסְטָעַן באָועָסְטָע אַינְרוֹסְטָרִיעָלְעָר אַרְגָּנָאַנְיָאַצְיָע, בּוּעַן מִיר
שַׁוְיָן דַּעַם בְּנַיְן פָּוּן דַּעַר נִיעַר גַּעַוְעַלְשָׁאָפָט אִין דַּעַר שַׁאַלְעַכְיָ פָּוּן
דַּעַר אַלְמָעָר.“

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועונג

וואלטען די אמעריקאנער ארכיביטער צו יונער צייט נאך
ניט געווען זיין ארגאניזרט, אדרער אמווענונגסטענס שוואָר
ארגאניזרט, דאן וואָלט זיך די ס. ה. פ. נענemuן צו ארגאניזירען
אווינע עקאָנאַמיישׁ ארגאניזאַצִּיעַם, ווי זי דענטט עם זיינען
נויטיג. אוזי ווי אבער די ארכיביטער זיינען שוין געווען ארגאניזֿ
זירט, און דוקאָ גוט ארגאניזֿ, און גראָד איז אוזיינע עקאָ
נאַמיישׁ ארגאניזאַצִּיעַם, וועלכּע זיינען אַחֲן צוֹוַיְפָּעַל פֵּיל מעהָר
אַנְפָּאָר פָּאָר דָּעַר סָאַצְּיָאַלְּיסְטִּישְׁעָר באַוְעָנָגָן, אַיְדָּעָר, וועָן
די אַרְבִּיטָּר וְאַלְּעָן אַינְגָּאנְצָּעָן נִיט זִין אַרְגָּאנִיזֿ
די ערפָּאָרוֹגָן האָט דָּאָךְ שָׂוִין די דָּאַמְּאַלְּסְטְּדוֹגָן סָאַצְּיָאַלְּיסְטִּעָן
געַלְעָרָעָנָט אָז "בוּירָעָן פָּוּ אַינְוֹעָנִין" אַיז אַרְוִיסְגָּוָוָרְפָּעָן
אַרְבִּיטָּר, פָּאַלְּגָלִיךְ אַיז פָּאָר זַיְהָ פָּאָרְבִּיבָּעָן אַיז וּגְעָן. אַרְגָּאנִיזֿ
זִירָעָן אַיְגָּעָנָעָן, אַפְּאַזְּצִיאַנְעָלָן יוֹנִיאָנָס, זָוָס וְאַלְּעָן אַנְפִּיהָרָעָן
אוֹ אַפְּעָנָעָט קָאָמָּפָּקָעָן די אַלְּטָעָן עַקְוִיסְטִּירָעָנָדָע קָאַנְסְּטוֹרָוָאָ
טִּיוּעָן יוֹנִיאָנָס. די ס. ה. א. האָט גַּעַדְאָרְפָּט דִּינָעָן צַיְדָעָם.
אַזְוּעָם.

איַן דָּעַר ס. ה. פ. אַיז שָׂוִין אַבער צו יונער צייט געווען
אַגְּנָנִיזְגָּוָוָרְפָּעָן צָאָל אַפְּאַרְטָוְנִיסְטָעָן, פָּאָר וּמָעָן אַבְּלִידְגָּנָעָר
פָּאַלְּיִיטִּישְׁעָר עַרְפָּאָלָגָן אַיז טִּיעָרָעָר גְּעוּעָן וּזְיִזְרָעָל
וּוּיִיטָּרָעָר צָוקָנֶפֶט. דָּאָס זִיְינָעָן דָּי אַזְיָה גַּרְוָפָּעָן "אַומְדָּ
גַּעַדְוָלְרִינְגָּעָן" מְעַנְשָׁעָן וְאָסָּהָבָעָן אַוְוָף דָּעַר וּוּיִיטָּר צָוקָנֶפֶט
נִיט גְּעוּאָלָט וְוַאֲרָטָעָן. זִיְהָבָעָן גְּעוּאָלָט שָׂוִין גְּלִיְיךְ וְעָהָן די
ס. ה. פ. אַלְּסָגָרְסָעָן מְעַכְתִּינָגָן פָּאַרְטִּיִּי, אַלְּסָגָרְסָעָן פָּאַלְּיִיטִּישְׁעָר פָּאָקָר
טָאָר. דָּאָס אַיז אַבער נִיט מְעַנְלִיךְ גְּעוּעָן אַוְנְטָעָר די אַומְשְׁטָעָן
די. דָּאָס אַיז אַמְּעָרִיקָן אַרְבִּיטָּר זִיְינָעָן נָאָךְ נִיט גְּעוּעָן דָּרָרָ
וּזְאָקָעָן צַו אֹאָ שְׁטוּפָעָ אֹז מַעַן זָאָל זַיְהָקָעָן צְוִיחָהָן צַו אָ
פָּאַרְטִּי מִיט אַוְיסְגָּוָוָרְפָּאָכָעָן סָאַצְּיָאַלְּיסְטִּישְׁעָ אַיז רְעוּאָלָיָ
צִיאָנָרָעָ פְּרִינְצִיפָּעָן. כְּדִי די ס. ה. פ. זָאָל אַיז יָעָנָעָר צִיְטָ גַּעַד
וְעָהָן הָבָעָן אַגְּרָוָוָן עַרְפָּאָלָגָן וְאַלְּטָעָן זַיְגָּעָם, וּזְיִזְרָעָל
הָאָט.

ח'וים קאנטאראצ'ו וויטש

געטאו שפטעער די סאציאלייסטייש פארטוי (ס. פ.) זיך אנטן זאגען פון זעהר פיל פון איהרע עיקרים, ווערטן וואסערדייג און קאמפראםיסליד, אפטעמעטען איהר רעוואָלַזְצִיאָןערע פראזעאלַאָגּ ניע און אנההייבען נאכגעהן נאך די מאסען, אנסטאט זי פיהרען. דאס האבען דעלְיאָן און זיינע אנההנער בשום אופן ניט גע דואָלָט, זי זיינע בעסער געוווען וויליג צו האבען אַקלַיְינַע פֿאָרָדְטֵי פון עטלייכּ הונדרט מענשען, וואָס זאל זיון אַרְעַוָּלְדְּ ציאָנְדְּרָסְאַצְּיָאַלְּיסְטִישׁוּן, אַיְידְּרָעָרָאָרָנוּסְעָרָפְּאָרְטִיְיָי מִיטּ טּוֹרָעָנְדָרָמְעָדָר, וואָס זאל זיון סְאַצְּיָאַלְּיסְטִישׁ בְּלוּזָן אַיְן נאָמָעַן.

די ארנאניזירונג פון דער ס. ט. ג. א. איז דערפֿאָר געוווען אַוְיכְּטְּינְגָּן, אָפְּשָׁר די ווּכְּטְּינְגָּסְטָעָר אַרְבִּיטִיט אַיְן די אוּינְגָּעָן פון דעלְיאָן אַיְן זיינע אנההנער. אַמת, זי האבען געוואָסְט אַז דאס וועט פֿאָר אַלְאָנְגָּעָר צִימְטָמָכְּבָּעָן אַומְכְּעַלְיָדְפֿאָר זי צִי קְרִינְגָּעָן די "וּוֹאָוטָס" פָּוּן די אלְטָעָ יְוִינְאָסָן זי האבען אַבער צְוִילִיב דָּעַם זְוִיְעָר אַרְבִּיטִיט נִיט אַפְּגָּעָשְׁטָלְטָן. פֿאָר די אַפְּאָרְטָדָר נִיסְטָעָן פֿאָרְקָעָרֶט אַיְן די ארנאניזירונג פון דער ס. ט. ג. א. גַּעַד ווען די שְׂרֻפְּקְלִיכְּסָטָעָ קְאַטְּאָסְטוֹרָאָפָּעָן. דאס מִינְט זְוִי אַיְינְרִיְּדָה סְעַן מִיטּ די עֲקוֹזְטְּרָעָנְדָרָ יְוִינְאָסָן, נִיט קְרִינְגָּעָן זְוִיְעָר שְׁטִימְעָן, נִיט האבען קִיּוֹן פְּאַלְיִיטִישׁוּן עַרְפָּאָלְגָּן — וואָס קָעָן נאָךְ עַרְגָּעָר זיון!

אוֹף אַיהֲרָ קְאַנוּוּעַנְשָׁאָן אַיְן 1896 הָאָט די ס. ט. ג. פ. אַפְּיָה צְיעַל אַינְדָּסְטְּרָט דָּעַר ס. ט. ג. א. דאס הָאָט נאָךְ מעַהְרָ פֿאָרְטָשְׁטָאָרָקָט די אַומְצָוּפְּרִידְעָנְהָיִיטָן צְוִוְוָשָׁעָן די אַפְּאָרְטָוּנִיסְטִישׁוּן עַלְעַמְעַנְטָעָן אַיְן דָּעַר פֿאָרְטָיִיט, וּוּלְכָבָעָ האבען זיך צו יְעַנְעָר צִימְטָמָכְּבָּעָן אַרְוֹמְגָּזְעָמְלָט אַרוּם דָּעַר דִּוִּיטְשִׁישָׁעָר „פְּאַלְקָסְ-צִימְטָוָן“. עַס הָאָט זיך אַנְגָּעָה היְבָעָן פְּרִיהָעָר אַחֲיָסְעָד פְּאַלְעָמִיקָן צְוִוְוָשָׁעָן די צְווּיִי פְּרִיאָקְצִיעָם, וּוּלְכָבָעָ אַיְן קוּרְצָעָן פְּאַרְוּוֹאַנְדָּלָט גַּעַוָּאָרָעָן אַיְן אַמְאָסְעָר נִיט אַנְשָׁטָעָנְדִינְגָּעָר וִידְלָעָרִי. די דעלְיאָן

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועונג

ニיסטער האבענידונג די מאכט בי זיך איזן די הענט. האבען זיך געומען רײיניגען די פארטוי — איזינצעלגען מיטנליידער אוון נאcli צע טקציעס זייןינען פון דער פארטוי אַרויסנסווארפערן געוואראען. פון מאן צו טאג איזן דער קאמפ געוואראען שטארקער, העפינגר אוון פארבייטערטר. עס איז קלאר געוואראען פאר אלעמען או אַשפֿאָלטונג איזן אומפֿאַרטמֿוּידֿיך.*).

די קאנועונשאָן פון 1896, האט איבערגענעבען צו די נויר יארקער טקציעס דאס רעלט צוריך רופען אוון דערוילען אַנאָציאָנאלען טקערטמאָר אוון אַנאָציאָנאלע עקוּקטיוווע. אַט די רעלט האבען איצט די אַינסְרֶגְּנֶטְּעָן גְּזַוְּצָט אַוְּצָנוּעָן. איזן يولִי 1899, ווערט אַוּפּ אַמיינְג דערוילט אַנייע עקוּקְרָה טיווע — וועלכּע באַשְׁתָּחָתְּ מְעָרְבָּטָּעָן פון אַינְסְרֶגְּנֶטְּעָן, ווען די נייע עקוּקְרָה איזן עקוּמָעָן צום ערישטערן, האט מען זיי דערקלערט או עס איזן נאָך דָא אַ צוּוֹיפּעָל אַוְּבָּ זַיִד זייןינען גַּעֲזַעַלְיָד דערוילט, אוון כְּרִי נִיט צו דָרְלָאוּעָן צַוְּוִיְּרָה טערע דִּימְקּוֹסִיעָם האט דער פָּאַרטְּרָטְּמָעָר פון דער אלטער עקוּקְרָה גַּלְיָיד גַּעֲשַׂאַסְעָן דָעַם מִיטְּינְגָן.

דאָס האט אַרוֹיסְנָדוּרְפָּעָן דעם צָרָעָן נִיט נָאָר פָּוּ די אַינְסְרֶגְּנֶטְּעָן, נָאָר אַוְּד פָּוּ אַסְּפָּקְלָאָלָעָן מִיטְּנָלִידָר, וועלכּע זַיִד גַּעַנְעַמְעָן גַּלְיָיד צָוְגַּעַשְׁטָאָנָעָן צו דָרְעָר אַפְּפָאָזִיעָץ. אַיזן אַפְּרָט טָעֵן שְׁפָעָטָעָר אַיזן גַּרְוּפָעָן גַּעֲוָאָרָעָן צָוְיָוְטָר מִיטְּינְגָן. בַּיִּזְקְּרָעָן מִיטְּינְגָן האט זַיִד די נייע עקוּקְרָה דערקלערט פָּאָר דָרְעָר אַנאָצְיאָנָלָאָלָעָר עקוּקְרָה פָּוּ דָרְעָר פָּאַרטְּטָי — האט דערוילט הענרי ג. סְלָאָבָּאָדִין אלְסָ נְאָצְיאָנָלָעָן סְעָקָרָטָאָר, אוון גַּלְיָיד נָאָכְ'ן מִיטְּינְגָן, אַרְוֹם 12 אַזְוִינְגָּר בִּינְאָכְטָה, זַיִןינְגָן זַיִד קָוּמָעָק אַיבָּעָרְגָּעָמָעָן דָעַם נְאָצְיאָנָלָעָן אָפְּפָים. די לְאָיָלָעָן מִיטְּנָלִידָר האבען גַּעֲוָאָסָט או די אַינְסְרֶגְּנֶטְּעָן קְלִיבָּעָן זַיִד קָוּמָעָן בַּיִּזְקְּרָעָן

*.) דָר. י. א. חָרוּווֹץ: שְׁטוּרִית פְּרָאָגָעָן פָּוּ סְאַצְּיָאַלְיָזָם. בָּאָנְכָן, צָוְיוּוֹטָעָר טַיּוֹל, ג. 35—180.

ח'וּם קָאנְטָאָרָאָאוּוִוִַתְשׁ

נאכט איבערגעמען דעם אפֿים, זייןען זוי דערפאר געועטן איז אפֿים איז געווארט אויף די געסט, ווען יונען זייןען געקומען. האט אויסנעראכען צוישען די צוווי פראקטיעס אַ בּוֹטִינֶעֶר געלען. עס איז געקומען איזו זוית איז די פֿאַלְצִיכְיָה האט זיך געמוות אַרְיִינְכִּיְשָׁעָן איז פֿאַרְטִּירְבָּעָן די אַינְסְוָרְגָּעָנְטָעָן.

דערויל זייןען געווארען צווויי פֿאַרְטִּיְעָן. יעד אַינְעָן האט זיך גערופען, די סָאַצְיָאַלְמִיטִישָׁע אַרְבִּיטְרָעָרְ פֿאַרְטִּיְיָה (ס. 5. פ.) איז הערבסט האבען ביידע, צו די אלגעמיינע וואלען אַרְיִינְשְׁעַטְלָט קָאנְדִּידָטָעָן אַונְטָעָרָן זעלבען נָאָמָעָן. ביידע האבען אַרְיִינְגְּעַבָּעָן עַנְגְּלִישָׁע צִיּוֹתָנָעָן מִיטֵּן זעלבען נָאָמָעָן „דָּהִי פִּיפְּעָלָן“. די זאָך איז עַנְדְּלִיך גַּעֲרָאָכָט גַּעֲוָרָאָרָעָן אַז דָּעָרָ נָאָמָעָן ס. 5. פ. ריכט, איז דאס געריכט האט אַנְטְּשִׁיְׂדָעָן אַז דָּעָר אַיְגָּעָנְטָמָן פּוֹן דָּעָר ס. 5. פ. איזו גוּט ווי דאס אלְעָם זואָס איז דָּעָר אַיְגָּעָנְטָמָן פּוֹן דָּעָר ס. 5. פ. דעם נָאָמָעָן פּוֹן דָּעָר צִיּוֹתָן אַרְיִינְגְּעַרְעַכְעַטָּן, געהערט צו די דָּעַלְיאַנִּיסְטָעָן.

קִירְצְּלִיךְ האבען די אַינְסְוָרְגָּעָנְטָעָן אַפְּנָעָה אַלְמָעָן אַ קָּאנְדָּ וְעַנְשָׁאָן אַזְּנָאָן רַאְטְּשִׁעְטָעָרָן. י. וְאֹז זוי האבען זיך אַרְגָּאַנְיִוּרָט אַזְּנָאָן אַ בּאַזְּנָדְעָרָעָר פֿאַרְטִּיְיָה. בּוּי דָּעָר קָאנְזְוָעָנָשָׁאָן האבען זוי זיך גְּלִיךְ אַנְטְּזָאָנָט פּוֹן דָּעָר ס. ט. 5. א. אַז אַפְּעָן דָּעַרְקְּלָעָרָט זִוְּרָסִימְפָּאָטִיעָן צו די עַקְוּסְטוּרְעַנְדָּע קָאנְסְעָרוּוֹאָטִיוּעָן יְנוּאָנָם. בּוּי דָּעָר זעלבער קָאנְזְוָעָנָשָׁאָן אַזְּוִיךְ דָּעַרְוּוֹיְלָט גַּעֲוָרָאָרָעָן אַקְּמִיסִיעָן פּוֹן 9 וְוּלְכָעָן זָאָלָעָן פִּיהְרָאָרָעָן אַונְטָעָרָה אַנְדְּלָגָעָן מִיטָּדָעָם, סָאַצְיָאַלְמִידְעָמָאַקְרָאַטִּישָׁעָרְ פֿאַרְטִּיְיָה וְעַנְעָן אַ פֿאַרְאַיְינִיְיָה.

די סאציאל-דעם אקראטישע פארטוי.

די סאציאל-דעם אקראטישע פארטוי פון אמעריךען, וועלכע איז איז אנטפאנג נועווען באקאנט אלס דעבם' ס. ד. פארטוי, איז גענידגעט געווארען דעם 18טען יוני 1897 אויף א קאנוענסאו פון דער „אמעריקען רעליוויל יוניאן“ פון וועלכער יודזישן וויקמאָר דעבם איז נועווען דער נריינדר אוּ פיהרעע.

יודזישן וו. דעבם. וועלכער איז איצט איזנער פון די וויבַּטְּשַׁע אֶלְּבִּיטְּסַׁע פִּיהְרַעַר אֵין אַמְּרִיקָןָעַר סָאַצְּיאָר לִסְטִישָׁע בָּאוּגְּנוֹג אֵין גַּבְּוִירָעַן גַּעֲוָאָרָעַן דַּעַם 5טען נָאָוָעָמָר בער 1855 אֵין טָעָרָהָוָת אַינְדְּרָיאָנָה. צו פִּינְּגַּיְהָר הָאָט עָרְשָׁוִין אַנְגָּהָוִיבָּעַן אַרְבִּיטְּעָן אֵין פָּאָרְדִּינְעָן אוּפְּיָהָר זַיְן אַיְגָּעָנָעָם לְעָבָעָן. אַרְבִּיטְּעָנְדָּרִיגְּ אַלְּס „אַלְּקָאָמָּטְּוָו פִּיעָרְ-מָאָן“ פָּאָר דֻּעָר טָעָרָהָוָת אֵין אַינְדְּרָיאָנְאָפָּאָלִים רַעַיְלָוָיָּי סִיסְטָעָם. אוּפְּ אַקְּרָצָעָר צִיּוֹת הָאָט עָר שְׁפָעָטָר זַיְן אַרְבִּיטְּעָן אוּפְּיָהָרָעָבָעָן אֵין גַּעַרְבִּיטְּפָאָר אֵין גַּעַוְוִיסְּרַע „גַּרְאָסְעָרִי קַמְפָאָנִיעַ“ אֵין טָעָרָהָוָת, אֵין 1879 אֵין עָר דַּעְרוֹוִילְט גַּעַוְאָרָעַן פָּאָר סִיטְּיִי קְלוּרִיהָ, אֵין עָר וּוְאלָט זַיְד גַּעַקְעָנָט מַאֲכָעָן פָּאָר זַיְד אַפְּיָנָע פָּאַלְּיִטְּשָׁע קָאַרְיָעָר וּוּעָן אַיְחָם זַאְל נִיט גַּעַוְוָעָן צִיהָעָן צְוִירָק צַיְונָע דַּיְיָלְדוֹד אַרְבִּיטְּעָר. עָר הַוִּיבְּט אֵין קַוְרָצָעָן אֵין צְוִירָק אַרְבִּיטְּעָן פָּאָר די אַיְגָּטָעָסְעָן פון די דַּיְיָלְדוֹד אַרְבִּיטְּעָר, פָּאָרְנָעָמָט פְּרִיחָעָר דַּעַם פְּלָאַזְּ אַלְּס גַּעַהְיָלְפָסְדָּרְדָּאָקְטָאָר אֵין נַאֲכָעָר אַלְּס רַעַדְאָקְטָאָר פון זַיְעָר זְשָׂרָנוֹאָל, אֵין אַיְזָקְפָּאָר אַרְבִּיטְּעָר אַזְּיָּט דֻּעָר גַּעַנְעָרָאָל סְעָקָרָעָטָאָר פון דֻּעָר אַרְגָּנָאַנוֹזָאַצְּיָּע—צַוּזָּמָעָן מִיט

ח'וים קאנטראאוווטש

אנדערע אַרגָּנָזִיזָרָעָן אַיִינְצִינוּיוֹן די פֿאַרְשִׁיְידָעָן פֿאַכְּעָן פֿוֹן די אַיְזָעָנְבָּאָן אַרְבִּיטָר, אָנוּ אַין יְוִנִּי 1893 אַרגָּנָזִיזָרָעָן זַיִד די „אמְעָרִיקָעָן רַעְיְילְוּוֹיִיִּוּנִיאָן.“

הָגָם די אַמְעָרִיקָעָן רַעְיְילְוּוֹיִיִּוּנִיאָן הָאָט אָנוּ אָנוּ פֿאַר זַיִד נִיט גַּעֲשְׁפִּילֶט קִיּוֹן גַּוְאַלְדִּיגְּנְרוֹיסֶעָה רַאלְיעָ אַיִן דָּעָר אַרְבִּיטָר בָּאוּעָנָגָג, וּוּתְמַמְּ זַי אַוְוִיפָּ אַיְמָעָר פֿאַרְבְּלִיְוּבָּעָ אַיִן דָּעָר גַּעֲשְׁכְּטָעָה, שְׁוֵין דָּעָרְפָּאָר אַלְיָוָן, וּוּאָס דָּרָךְ עַרְפָּאָרְנוּנָעָן וּוּלְכָעָ דָּעָבָס הָאָט אַיִן אַיְהָר אָנוּ דָּרָךְ אַיְהָר דָּרְכָּגְנָעָמָכָט, אַיִן עַר גַּעֲקָומָעָן צָוָם סָפְּצִיאַלְיָוָם.

אַיִן דָּעָר עַרְשְׁטָעָר צִיּוֹת אַיִן די אַרְבִּיטָר פֿוֹן דָּעָר אַ. ר. ג. גַּעֲוָעָן גַּאנְץ עַרְפָּאָלְגְּרִידָה. אַיִן אַפְּרִיל 1894 הָאָבָעָן זַיִד כְּמַעַט אַחֲנָה אַקְמָפָּה גַּעֲהָאָט אַ זַּיִן אַיְבָּעָר דָּעָר „גְּרִיטְעָר נְאַרְטְּהָרָעָן רַעְיְילְוּוֹיִי“. די אַרגָּנָזִיזָרָעָן אַיִן גַּעֲוָאָקָסָעָן אַיִן שְׁטָאָרְקָעָר גַּעֲוָאָרָעָן, אָנוּ עַמְּ הָאָט זַיִד גַּעֲהָאָט אַזְזַיְוָת וּוּתְמַמְּ שְׁבָלְד וּוּרְעָרָעָן, אַיִן עַמְּ פֿוֹן די שְׁטָאָרְקָסָטָעָן אַזְזַיְוָלְגְּוּרְיְוִיכְּסָטָעָן צְוּוֹשָׁעָן די אַמְעָרִיקָעָנָר יְוִנִּיאָנָם. די אַיְזָעָנְבָּאָן מְאַנְגָּנָאָטָעָן הָאָבָעָן דָּאָס אַבָּעָר אַוְיָד פֿאַרְשְׁטָאָטָעָן, אָנוּ זַיִנְגָּעָן גַּעֲוָוָעָן אַנְשָׁלָאָסָעָן בַּיִּי דָּעָר עַרְשְׁטָעָר גַּעֲלָעָנָהָיִט אַוְפְּצָוּנָעָמָעָן מִיטָּ דָּעָר יְוִנִּיאָן אַקְמָפָּה כְּדִי אַיְהָר צַו פֿאַרְנִילְבָּטָעָן.

אַזְזַיְוָת גַּעֲלָעָנָהָיִט הָאָבָעָן זַיִד גַּעֲקָרְגָּעָן אַיִן דָּעָם פֿוֹלְמָאָן סְטְרִיְיךָ פֿוֹן 1895. דָּעָר פֿוֹלְמָאָן סְטְרִיְיךָ אַיִן אַרְוִיְסְגָּרְפָּעָן אַוְן אַנְגָּעָפִיהָרָט גַּעֲוָאָרָעָן פֿוֹן דָּעָר אַ. ר. ג. פֿוֹן זַיִלְכָּרְדָּעָבָס אַיִן גַּעֲוָוָעָן דָּעָר פֿיְהָרָעָר. דָּעָר סְטְרִיְיךָ אַיִן פֿאַרְלָאָרָעָן גַּעֲנָאָגָעָן. אַבָּעָר נִיט דָּעָרְפָּאָר וּוּיְילָ די אַרְבִּיטָר זַיִנְגָּעָן גַּעֲוָוָעָן שַׂוְאָד אַרְגָּנָזִיזָרָט אַדָּרָר, נִיט גַּעַנְגַּת קַאְמָפָּס לְוִסְטִיגָּן, נִאָרְדָּעָרְפָּאָר וּוּאָס די אַיְזָעָנְבָּאָזְמְאַנְגָּנָאָטָעָן הָאָבָעָן זַיִד אַיִן דָּעָם סְטְרִיְיךָ בָּאַנְוָצָט מִיטָּ דָּעָר מָאָכָט פֿוֹן דָּעָר פֿעַדְעָרָאָלָעָר רַעְנִירָגָן, קַעְגָּעָן וּוּלְכָבָעָר די אַרְבִּיטָר זַיִנְגָּעָן גַּעֲוָוָעָן צַו שַׂוְאָד צַו קַעְמָפָעָן. דָּעָבָס אַיִן אַנְגָּקְלָאָגָט גַּעֲוָאָרָעָן פָּאָר קַאְנְסְפִּירָאָצִיעָן אַנְדָּעָרְפָּאָרְבָּרָעָן

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

מענס, אײַניגע מאל איז ער אָרְטִיסְטְּרֶט גָּעוּוֹרְעָן, אָזֶן צַוְּלָעַצֶּט
אייז ער אָפְּנָעָעָסָעָן וְעַקְּסָמָאָנָטָעָן אַיְזָן תְּפִיסָה פָּאָר „קָאנְדָּ
טָעַמְפְּטָ אָזֶן קָאָרְטָמָ“ (אוֹמָאָכְטָוָן צָום גַּרְיכְּטָ).

דעָר סְטוּרְיוֹק, דֵּי אָוְנְטָעְדְּרִיקְוָןָג פָּוּ סְטוּרְיוֹק מֵצֶר דָּעָר דָּעָר
גִּירְוָנָג האָט דָעְבָּסְזָן גַּלְעָרָעָנָט צָו בָּאָטְרָאָכְטָעָן דֵּי אָרְבִּיטְרָ
פָּרָאָנָע פָּוּ אַ נְיִיעָם שְׁתָאָנְדְּפָוָנָקָט. דָעָר פּוֹלְמָאָן סְטוּרְיוֹק האָט
פָּאָר דָעְבָּסְזָן אַ נְטָדָעָק טָדָעָם קָלָאָסְעָדְקָאָמָה. אָוִיסְעָר
דָעָם האָט דָעָבָסְ צִוְּיָת גָּעוֹהָאָט, זִיעָנְדִּיג אַיְזָן תְּפִיסָה צָו בָּאָקָעָנָע
זַיְדָנָה עַהֲנָטָעָר מָוֵט דָעָר סְאַצְּיָאַלְמָסְטִישָׁר לְיַטְעָאָטָה. וּוֹיקָ
טָאָר בָּעָרְגָּעָר, האָט אַיְהָם גָּעְבָּרָאָכָט דָעָר וּוֹעָרָק פָּוּ מָאָרְקָסְעָן,
וּוְעַלְכָעָ ער האָט זִיעָנְדִּיג אַיְזָן תְּפִיסָה פְּלִיסְיָג שְׁטוּדְרִיטָט.*).

בָּיוֹ יְעַנְעָר צִוְּיָת אַיְזָן דָעְבָסְ גָּעוֹוָעָן אַו אָרְבִּיטְרָ פִּיהָרָע.
אָכְמָת מְעהָר אִיבָּרְעָנְבָּעָן אַוְנוֹ עַהֲרְלִידָוּיָוּ אַנְדְּרָעָר, אַבָּעָר מְעהָר
נִימָט וּוֹיָ אַוְנוֹ אָרְבִּיטְרָ פִּיהָרָע, מִיטָּ קִיְּזָן פָּאַלִּיטָק האָט ער זַיְדָ
אַיְזָן זַיְן זַיְן נִימָט בָּאַשְׁעָפְטָגָט, אַיְצָט אַבָּעָר וּוֹעָ ער האָט גָּעָנָ
לְעָרָעָנָט זַיְן לְעַקְצִיעָ אַיְזָן קָלָאָסְעָדְקָאָמָה האָט ער זַיְדָ אַיְזָן יְאָנָאָר
1897 אָפָעָן דָעְרְקָלְעָרָט פָּאָר אַסְאַצְּיָאַלִּיסְטָט.

אָרוּינְטָרָעָטָעָן אַיְזָן דָעָר דָעְמָאָלָט עַקְוִיסְטִירָעְנְדָרָ ער סְאַצְּיָאַ
לִיסְטִישָׁר פָּאָרְטִיָּה האָט אַבָּעָר דָעְבָסְ נִימָט גַּעֲקָעָנָט. זַיְן סְאַצְּיָאַ
לִיְזָם אַיְזָן גָּעוֹוָעָן אַנְגָּעָנָה אַנְדְּרָעָר, הָגָם ער אַיְזָן שָׂוִין גָּעוֹוָעָן בָּאָ
קָאנְטָט מִיטָּ דֵי אָרְבִּיטְרָעָן אַוְנוֹ גַּדְעָנְקָעָן פָּוּ מָאָרְקָסְעָן. אַיְזָן ער
אַבָּעָר בָּעָצָם נָאָפָאָלְץ פָּאָרְבָּלְיָבָעָן אַוְנוֹ אָוְטָאָפִיסָט. פָּוֹנְקָט וּוֹיָ
דֵי אָוְטָאָפִיסָטִישָׁע סְאַצְּיָאַלִּיסְטָעָן פָּוּ אָמָלָהָהָט דָעָבָסְ גָּעָנָ
לְוִוְּבָט אַזְּ מָעָן קָעָן אִינְגְּבָהָרָעָן דָעָם סְאַצְּיָאַלִּיזָם דָוָךְ „גַּעֲוִוִּיסְטָ
פְּרָאָקְטִישָׁע סְקִיםָסְ“ . ער האָט אַנְגָּעָהוּבָעָן מָאָכָעָן פָּלָעָנָר צָו
שָׁאָפָעָן סְאַצְּיָאַלִּיסְטִישָׁע קָלְאָנְיָעָם, אַיְזָן דָוָךְ זַיְדָ אַיְזָן דָעָר פְּרָאָקְ
טִישָׁ אִיבָּרְצִיְּגָעָן דֵי גּוֹטְפְּקִיְּט אַיְזָן יוֹשָׁר פָּוּ סְאַצְּיָאַלִּיזָם. אַוְיָק

* Debs: His Life, Writings and Speeches, pp. 3-76.

ח'וים קאנטראָוויטש

האט דעבם דעםאלט נאָר ניט פארשטיינען אוֹ דער סאַציאַליזם קען אַיִינגעפִּיהרט ווערדען בלוייז פון אַיִין מאַכט, אוֹן דָּס אַיִין פֿוֹן דעם פְּרָאַלְעַטָּאַרְיאָט דָּרֶךְ זַיְוִין קְלָאַסְעַנְקָאמָת. פּוֹנְקָט וּוֹיְאַלְעָ אַוְטָאָפִּיסְטָעָן הָאָט זַיְד דעבם גַּעֲוָונְדָעָט צַו אַלְעָ „גַּעֲטָעָ מַעֲנְשָׁעָן“ מִיטּ זַיְנָע פְּלָעָנָעָר. אַזְוִי צְ.בּ.ש. הָאָט עַר גְּלִיְיךְ נַאֲד דָּעָם וּוֹיְאַלְעָ אַיִין גַּעֲוָונְדָעָט גַּעֲוָאָרָעָן זַיְוִין סָאַצְיָאָלְ-דָּעַמְאַקְרָאַטְישָׁע פָּאַרְטִּיּוֹ זַיְד גַּעֲוָונְדָעָט מִיטּ אַ-בְּרוּף צָוּם בַּאַקְאַנְטָעָן מִילְיאָנָעָר, רַאַקְפָּעָר לָעָר, וּוֹאָר דָּרְצִיְּלָט אַיִּהָם וּוֹעֲגָנוּ דָּרֶר אַרְגָּאַנְיוֹרָוָגּ פֿוֹן דָּעָר נִיְּיעָר פָּאַרְטִּיּוֹ, וּוּמָעָס אַוְפְּנָאָבָעָם זַוְעָט זַיְוִין „בָּאַפְּרִיעָיָן“ אַוְנְטָעָרְדְּרִיקָטָע אָוֹן לִיְּדָעָנְדָעָ פֿוֹן אַוְנוֹעָר לְאָנְדָר... אַוְיְפִּצְוִשְׁתָּעָלָעָן אַנְשָׁטָאָט דָּעָם הַיְּינְטָגָעָן גַּרְזִוְאָמָעָן. אַוְמָאַרְאַלְיִישָׁעָן אָוֹן פָּאַרְטִּיּוֹ נִכְטָעָנְדָעָן סִיסְטָמָם — דֵּי קָאַפְּעָרָאַטְיוֹוֹ קָאַמְּאָנוֹוָעָלָט (גַּעַר זַעַלְשָׁאָפְּטָט) זַיְוִין בְּרוּף פָּאַרְעָנְדִּיגְט דָעָבָם מִיטּ דֵּי פְּלָגְנָעָנְדָעָ וּוֹעָרָט. „גְּלִוְיָבָעָנְדִּיגְט דָּס אַיִּהָר וּוֹעָט גַּעֲפִינָּעָן אַיִּין קְלָאַנְגָּר מִיטּ אַיִּיעָר אַיִּינְגָּעָנָם גַּעֲפִיהָלָ פֿוֹן גַּעַלְשָׁאָפְּטָלְבָעָר אָוֹן פָּאַרְטִּיּוֹ אַיִּיעָר פְּלִיכְטָמָ צַו גְּרִיבָעָן אָוֹן דֵּי הַאָנְטָמָ אַיִּין אַוְנוֹעָר בָּאַפְּרִיאָוָנָם אַוְיְפָנָאָבָעָ, פָּאַרְבְּלוּבָּ אַיךְ אַיִּיעָר, זַוְהָר אַוְיְפִּרְבִּיכְטָן, יַ. וּ. דָעָבָם.“*)

עַס אַיִּין דָּעָרְפָּו קְלָאָר אָוֹ דָעָבָם אָוֹן זַיְנָע נַאַכְפָּאַלְגָּעָר הָאָרָבעו זַיְד נִיט גַּעֲקָעָנְט אַנְשָׁלִיסָעָן אָוֹן דָּעָר. ס. ג. פ. וּוֹעַלְכָּעָ אַיִּז גַּעֲוָוָעָ דָעַמְאַלְטָ, פּוֹנְקָט וּזְיִוְיִוְיִי דָס נַאֲךְ בֵּין אַיִּצְמָ, אָוֹסְטָ גַּעַהְלָעָנָעָ קָאַמְּפָרָאַמִּיסְלָאָזָעָ מַאְרָקְסִיטִישָׁע פָּאַרְטִּיּוֹ. דָס הָאָט גַּעַצְוָאוָנָגָעָן דָעָבָם זַוְהָר אַיִּין אַיִּינְגָּעָנָע פָּאַרְטִּיּוֹ. דֵי אַפְּנָעָשְׁטָאַנְגָּעָנָע טִילָּ פֿוֹן דָעָר. ס. ג. פ. הָאָט גַּעַפְּהָלָט אַזְוִיְּין קָעָנָעָן זַיְיָ נַאֲרָ נִיט אַוְיְפִּטְאָן. קָאַנְקוּרְיוּרָעָן אַוְיִוְחָד וּוֹיְמִיטָר מִיטּ דָעָר. ס. ג. פ. אַיִּין אַוְיִד קִיְּוִן פְּלָאָזָן נִיט. דָעָר אַיִּינְצִיגָּעָר. אַוְיסְוָעָגָ פָּאָר זַיְיָ אַיִּין גַּעֲוָעָן אַרְיָנְטָרָעָטָע אָוֹן דָעָר דָעַבְסִיסָּי

*) דָר. י. א. חָרוּוֹיִץ: גַּעַזְמָעָלָטָע שְׂרִיפְטָעָן, ד. צ. ז., 102.

געשייבטע פון אטער. ארב. באוועגונג

טישער ס. ד. פארטיי. נאך פילע אונטערהאנדלוונגען, אוון קאנטערענצען, וועלכע האבען געפיהרט צו שפאטלטונגגען איז דער ס. ד. פ. האבען זוי זיך פארט פאראייניגט, אוויז א קאנזענשאָז וואס איז אפנעהאלטען געווארען איז אינדריאנאפאליס איז זונט 1900. אלס דער נאמען פאר דער נײַער פאראייניגטער פארטיי איז אַנְגַּעַנְמֵעַן געווארען "דהי שאשעליכט פארטיי אוו נאָרט אַמְעָרִיקָע". (ס. פ.) אונטער דעם נאמען עקייסטירט נאָר די פארטיי ביז איצט.

די ארגאניזאָרונג פון די אינדוסט্‏ריאּעל וואָركעֶרֶם אוֹ דהַי וואָרלְד.

1

די עַלעֲמָנָטָן ווּעַלכָּעַ האָבָּן צְוֹזָמָנָנָשְׁטָלָט די סָאָ
צִיאָלְדָעָמָקָרָאָטְשָׁע פָּאָרָטְיִי, זַיְנָעָן נַעֲוָעָן פָּאָרָשִׂיְדָעָנָאָרָטְיִןָּעַ.
צְוֹוִישָׁעַן זַיְ זַיְנָעָן נַעֲוָעָן אוֹטוֹמָפִיסָּטָן פָּוֹן די פָּאָרָשִׂיְדָעָנָסָטָעַ
סָאָרָטְעַן, סִינְגָּעַל טָעַסְעָה, סָאָצְיאָרְעַ רָעַפָּאָרָמָעַר, אוֹן אַ. זַ. וּ. זַ.
וּעַן די פָּאָרָטְיִי האָט זַיְדָ פָּאָרָאַיְנִינָּט מִיטָּ דָעַר אָפְנָעָשְׁפָּאָלַ
טָעַנְעָר טִילְ פָּוֹן דָעַר ס. 5. פ. אוֹן אָרְגָּאָנוֹזָרָטָן די אַיְצָטְגָּעַ ס. פ.
זַיְנָעָן פֵּילְ פָּוֹן אַטָּ די פָּאָרָשִׂיְדָעָנָאָרָטְיִן עַלעֲמָנָטָן אַרְבָּעָנָעַ
גָּאָנָעָן אַיְן דָעַר נַיְעָרָ פָּאָרָטְיִי. גָּלִיךְ אַיְן אַנְפָאָגָן אַיְן שָׁוִין
קָאָנָטִינָגְ נַעֲוָעָן אוֹ די ס. פ. אַיְן נִיטָ קִיְיָן אַיְינָהִיטְלִיכָּעַ פָּאָרָטְיִי,
נָאָרָ אַצְוֹזָמָנִישׁוֹגָן פָּוֹן פָּאָרָשִׂיְדָעָנָרָכָּעָן רִיכְטָוָנָגָן. שָׁוִין גָּלִיךְ
נָאָרָ אַיְהָרָ נַרְיוֹנָדָגָן האָבָּן זַיְדָ די פָּאָרָשִׂיְדָעָנָרָכָּעָן רִיכְטָוָנָגָן אַנְ
נָהָוִיָּבָּעַן נַרְופִּירָעָן בָּאוֹנְדָעָר, אוֹן עַם האָט זַיְדָ אַנְגָּהָוִיָּבָּעַן,
אַמְּאָלָ אַשְׁטִילָעָר, אוֹן אָפְטָן אַנְפָעָנָר קָאָמָפְ צְוֹוִישָׁעַן די פָּאָרָטְיִי
שְׁוִידָעָנָר רִיכְטָוָנָגָן. אַקְמָפְ וּוּאָסָהָאָט סָוָהָכָל סָוָף נַעֲפִיהָרָת
צַו אַשְׁפָאַלְטָוָגָן (איָן יָאָהָר 1919).

די מעָרָהִיטָן פָּוֹן דָעַר ס. פ. האָבָּן אלָס זַיְיָר הַוּפְטְּצִילְ
פָּאָר זַיְדָ גַּעַשְׁטָלָט דָעַם פְּרָאָקְטִישָׁעָן עַרְפָּאָלָגְ פָּוֹן דָעַר פָּאָרָטְיִי.
פְּרָאָקְטִישָׁעָר עַרְפָּאָלָגְ האָט בּוּ זַיְ גַּעַמִּינָט פָּאָלִיטִישָׁעָר, אַדָּעָר
רִיכְטָיָנָר פָּאָרָאָמָנָטָאָרָיִשָּׁעָר עַרְפָּאָלָגְ. כְּדוּ אַבָּעָר צַו האָבָּן
אַ פָּאָלִיטִישָׁעָן עַרְפָּאָלָגְ, מָוֹן קְרִינָעָן די אָונְטָעָרָשְׁטִיצָוָנָגְ פָּוֹן

געשיכטע פון אטער. ארכ. באוועגונג

די ברויטע מאכען בירגער, היהת אבער ווי די „ברויטע מאסען“ זייןנו נאך זערוויל נאנץ קאנסערוואטיוו אונז וועלען ניט שטיידען פאר א רעוזאלוציאנערער פארטהי אונז האבען בכל נאך מורה פאר'ן ווארט סאציאלייזם, האט מען זיך גענומען צופאסען צו זיין. בייסלאכובויז האט די פראפאנאנדרע פון דער ס. פ. אונגען נומען אלס א מעהרא מעסיגען אונז אפארטוניסטיישען כארקטער. די רעוזאלוציאנערער באדייטונג פון סאציאלייזם איין פארשוויגען געוווארען, פארקערט, מען האט אונגעוויבען רעדען וועגן „ארינינז וואוטען“ דעם סאציאלייזם אונז „ארויס וואוטען“ דעם קאפאיטאליזם. דאס ווארט סאציאלאל רעוזאלוציע איין אויסגעמעקט גען ווארט פון זיינער לעקסטיקאן. פון יאהר צו יאהר איין די ס. פ. געוווארען אלץ מעהרא אונז סאציאלא-רעפארטוישע פארטהי און אלץ זויניגער סאציאלייסטיישע. ניט קווקנדיגן אויפ דעם אבער, איין דער ערפאלאג פון דער ס. פ. געווונז ניט זעהר גרויס. די שטימען וועלכע ווערעו אפנעגעבען פאר איהרע קאנדראדטען זייןנו מערטמענס קליניבירגענעליכע פראטעט שטימען, אבער בשום אופן ניט קיון סאציאלייסטייש.

די שטעלונג זאמס די ס. פ. האט גענומען בנגען דער טרייד-יוניאן פראנען איין פארשטעהט זיך געווונז איין אוינקלאנג מיט איהר „יאגען זיך נאך ערפאלאג.“ די ס. פ. האט אלע מאל אנדרען או פאר דעם ערפאלאג פון סאציאלייזם איין דורךאים נויטיג או די ארבייטער זאלען זיין ארנאנייזט אונז אינדרוסטריעעל קלאר-סע-באוואו-אוסטיזינויו ארגאניזיט זיין געווואסט או די אמעריקען פערערויזשאן אוו לייבאָר קען ניט נאך, ניט דינען אלס מיטעל צו דערגרייבען דעם סאציאלייזם, נאך זי איין פשומט אַ שטינו אַויפֿן וועג פון דער סאציאלאלער רעוזאלוציע. ואס-יזשע האט זי געזאלט טאון? דער לאנישטער וועג וואלט פארשטעהט זיך, געווונז זיין, אונחויבען אַ קאמפֿ קעגען דער א. פ. אוו? — אבער דאס וואלט זיבער געווונז אַ נרויסע שטערונג

ח'וים קאנטראָאוּיטש

פָּאַר דָּעַם פָּאַלְיִיטִישׁוּן עַרְפָּאַלְגָּו וּוּלְכָבָן דֵּי סַפָּ. הָאַט גַּעֲזָכֶט
מַעְהָר וּוּי אַלְזָ. אַיּוֹ דָעַר אַפָּ. אַוּוּ לָ. זַיְנָעַן דָא טַוּזָעַנְטָעַר
בִּירְגָּעַר, וּוּלְכָבָן וּוּלְכָבָן בְּשָׂום אַפְּוָן נִיט וּוּלְכָבָן שְׁטִימָעַן פָּאַר דֵּי
סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּן קָאַנְדִּירָאַטָּעַן, אַיְבָּ יַעַנְעָ וּוּלְכָבָן אַנְפִּיהָרָעָן אַ
קָּאמְפָּ קַעַנְעָן דָעַר אַפָּ. אַוּוּ לָ. דֵי סַפָּ. הָאַט אַלְזָא גַּעֲזָמָזָט
פָּאַר זִיד זַוְּבָּעָן עַפְּעָם אַמְּתַעְלָזָעָן. אֹזָא סָאַרְטָטָאַקְטִיךְ וּוּאַ
זַּי זַאַל קַעַנְעָן אַנְפִּיהָרָעָן אַיְחָר פָּרָאַפָּאַנְאַטָּעַן פָּאַר דָעַם סָאַצְיָאַ
לִיסְטִישׁוּן יְוּנִיאָנוֹם אֹזָא נְלִיכְצִיּוֹתָן לְעַבְּעָן בְּשָׂלָומָ מִיטָּ דָעַר
אַפָּ. אַוּוּ לָ. אַט דֵי טָאַקְטִיךְ חַאַבָּעָן זַי גַּעַפְּוָנָעָן אַיּוֹ זַיְעָר מַעַד
טָאַרְדָּעָ פָּוּן "בּוּיְרָעָן פָּוּן אַיְנוּוּעָן".

וּוְאַסְ הָאַט דָעַר "בּוּיְרָעָן פָּוּן אַיְנוּוּעָן" גַּעֲמִינְט ? דֵי סַפָּ. פָּ.
הָאַט זִיד גַּעֲשָׁטָעַלְט אַוְיְפִּין שְׁטָאַנְדְּפָוָנְקָט אָז עַם אַיּוֹ מַעְגָּלִיךְ
אַרְיוֹן אַיּוֹ דָעַר אַפָּ. אַוּוּ לָ. אַוּ דָאַרְטָעָן אַנְיִטְרָעָן פָּאַר נִיעָ
פָּאַרְמָעָן פָּוּן עַקְאַנְאָמְיִשְׁעָן קָאָמָעָ, עַם פָּאַרְשָׁטָעַהָּט זִיד אַז וּוּעָן עַם
וּוּעָט זִיד נַאַר אַיְינְגָּעָבָן זַי צַוְּ דָעְרוּוּיְזָעָן דֵי פָאַלְשָׁקִיּוּן אֹזָא
שְׁעַדְלִיכְיִיטָן פָּוּן דֵי אַלְטָעָ קָאַמְפָּס מַעְטָאַדָּעָן אֹז דָעַם אַמְּתָא אֹזָא
נוֹצְלִיכְיִיטָן פָּוּן דֵי נִיעָ, פָּאַר דֵי מִיטְנְלִידָעָר פָּוּן דָעַר אַפָּ. אַוּוּ לָ.
וּוּלְכָבָן דֵי לְעַצְמָעָ שְׁוִין זַעַחַן אַז דֵי אַפָּ. אַוּוּ לָ. אַלְסָ נַאַגְּזָעָ נַאַל
אַיְבָּרְגָּעָנְדָרְשָׁט וּוּרְעָן, אַנְשָׁטָאַט זִיךְ קְרִיְגָּעָן מִיטָּ דָעַר אַפָּ. פָּ.
אַוּוּ לָ. אַזְוּ דָוְרָ דָעַם פָּאַרְלִירָעָן זַיְעָרָשָׁטָעָן, הָאַט דֵי סַפָּ. פָּ.
אַוְיְסָנְעַלְיָבָן דָעַם לְיִכְתָּעָרָעָן וּוּגָן, בְּעַמְּרָא אַרְיוֹן אַיּוֹ דָעַר אַפָּ. פָּ.
אַוּוּ לָ. דָאַרְטָט אַרְבִּיטָעָן אֹז אַנְיִטְרָעָן פָּאַרְלִין סָאַצְיָאַלְזָוָם. גַּעַ
וּוּנָעָן קָעָן מַעַן דָעְרָפָן צַוְּוֹי זַאְכָבָן מִיטָּ אַמְּאָלָ, עַרְשָׁטָעָנָס וּוּעָט
מַעַן נִיטָן פָּאַרְלִירָעָן, אָפְשָׁר נַאַד אַפְּלָוָן פָּאַרְמָעָרָעָן דֵי שְׁטִיךְ
מַעַן פָּוּן דֵי אַפָּ. אַוּוּ לָ. מִיטְנְלִידָעָר אֹז צַוְּוֹיְתָעָנָס, וּוּעָט מַעַן
מִיטָּ דָעַר צִיּוֹת דָעַר אַפָּ. אַוּוּ לָ. פָּאַרְוָוָאַנְדָלָעָן אַיּוֹ אַז אַיְגְּדוּסְטָ
רִיְעָלָעָ סָאַצְיָאַלְיִיסְטִישׁוּן יְוּנִיאָן.

יְאַהֲרָ נַאַד יְאַהֲרָ הָאַט דֵי סַפָּ. פָּ. דִיזְעַלְבָּעָ שְׁטָלְוָנָגָעָן גַּעַנְרָ
מַעַן צּוֹם טְרִירָדָי יְוּנִיאָנוֹם, יְאַהֲרָ נַאַד יְאַהֲרָ הָאַט מַעַן גַּעַבְוִירָט

געשייבטע פון אמער. ארבע. באוועגונג

פון אינזוניגן. בי יעדער קאנזונשאָן פֿלענט מען אַריינטראָד גענּוּ אַסְצִיאַלִיסְטִישׁעַ רְעוֹאַלְזִיעַ וְעוֹלְבָעַ פֿלְעַנְטַ דְּרוֹכְפָאַלְעַן. נאָךְ יעדער דְּרוֹכְפָאַלְעַן האָט מען זיך גַּעֲטְרִוִּיסְטַ אַזְּ קְוּמְעַנְדְּרַעַן וְאַהֲרָן „זַיְנָעַן מֵיר זַיְבָּעַר מֵיטַ אַזְּגַן“, אַבְּעָר אַט דָּעַר עַרְוָוָאַרטְעַטְרַ זַיְגַּן אַזְּ קְיַיְנְמַאלַ נִיטַ גַּעֲקְוּמָעַן. פֿאַרְקָעַרְטַ דִּי אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. אַזְּ גַּעַנְעַרְעַר פֿאַקְיַצְיאַנְעַרְעַר פָּוּן טָאנְגַן צַוְּגַן אַזְּן האָט אלְזַיְמַהְרַ אַנְגְּהַוְּבָעַן וְעוֹרְבָעַן אַשְׁטְעַרְגָּן, נִיטַ נְאָרַ אַוְפְּגַן וְעוֹגַן פָּוּן דָּעַר סְאַצִּיאַלְעַר דְּרוֹאַלְזִיעַ, נְאָרַ אַוְיִיךְ פָּאַרְגַּן אַלְטְּעַגְּלִיכְבָּעַן קְלָאַסְעַדְן קָאַמְּפָ. אַלְזַי וְוָסַם דִּי. סַ. פַּ. האָט מִיטַ אַיְחָר בְּווַעַרְעַן פָּוּן אַיְנָ-וּוַעַנְגַּן דְּרַגְנְרִוִּיכְטַ אַזְּ גַּעַוְעַן, אַזְּ מַאְנְכָעַן פָּוּן אַיְהָרַעַ מִוְּתְּנִילְדִּעְרַ זַיְנְעַן גַּעַוְאַרְעַן אַנְגְּהַוְּבָעַן טָוְעַר אַזְּ גַּטְ בְּאַצְּאַלְטָעַ בְּאַמְּטָעַ אַזְּן דָּעַר אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. אַזְּן האָבָעַן אַנְגְּהַוְּבָעַן אוּסְטְּנוֹצְעַן דָּעַר סַ. פַּ. פֿאַרְקָעַרְטַ זַיְעַרְעַן יְוּנִיאַנְסַ אַנְשְׁטָאַט וְוָסַם עַמְּסַט גַּעַדְאַרְפַּט זַיְזַיְמַהְרַ.

מען קָעַן זַיְנָעַן אַזְּ דִּי. סַ. פַּ. אַזְּן מִעהָר בְּאַיְנְפְּלַסְטִין גַּעַדְרַעַן פָּוּן דָּעַר אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. זַיְיִדְרַעְעַן דָּעַר סַ. פַּ. טְרִיסְטְּעַנְדְּרַג זַיְקְמִיט דָּעַר האַפְּנָוָנְג אַזְּ אַט בְּאַלְדַּן וְוָעַט זַיְקְזִי אַיְנְגְּנַעַבְעַן צַוְּגַן „אַרְיִינְגְּנֶבְגַּעַנְעַן“ דָּעַם סְאַצִּיאַלְזִיסְטִישׁעַן נִיסְטַ אַזְּן דָּעַר אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. האָט מַעַן דְּרוֹוְיִיל גַּעַמוֹת אַנְגְּהַוְּבָעַן מִיְּטָלַעַן אַזְּ דִּי. אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. זַיְלַעַדְרַעְעַן נִיטַ דְּרַשְׂרַעְקָעַן פֿאַרְקָעַר אַנְקְוּמְעַנְדְּרַעְעַר גַּעַפְּאָר, מען האָט גַּעַמוֹת קְרִינְגַּן דָּעַם צְוְטְרִיוֹן פָּוּן דָּעַר אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. אַזְּן אלְסַמְּ רְעוֹלְטָטָט דְּרַעְפָּוָן האָט דִּי. סַ. פַּ. כְּמַעַט וְוִי אַוְיְגְּנַעְגַּבְעַן (כִּיְזַיְדַּע לְעַצְּטָעַר צִיְּטָה) אַיְהָרַ קְרִיטִיקַ פָּוּן דָּעַר אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. האָט פְּאַרְשְׁוּוֹגְעַן אלְלַעַד מִשְׁתַּחַתְּוּעִים וְוָסַם דִּי. אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. האָט אַפְּנָטָאַן, האָט צְוְגְּעַקְוּט וְוִי דִּי. אַ. פַּ. אַוּוּ. 5. פֿאַרְפִּיהָרַט אַ גְּרוֹיסְעַן טִילְ פָּוּן דָּעַם אַמְּרִיקְאַנְעַם פְּרָאַ-לְעַטְאַרְיוֹאַט אַזְּן רְעַקְצִיאַנְעַרְעַר בְּלְאַטָּע אַזְּ גַּעַשְׁוּוֹגְעַן. דִּי. סַ. פַּ. וְוִי שְׂוִין גַּעַזְאַנְטַ אַזְּן צְוֹזְאַמְּעַנְגַּעַשְׁטָעַלְטַ פָּוּן פֿאַרְ-שְ׀יִידְעַנְאַרְטִינְגַּעַלְעַמְּעַנְטָעַן, פָּוּן זַוְנְטַ זַיְ אַזְּ אַרְגְּאַנְיוֹזְרַט גַּעַוְוָאַ-

ח'וים קאנטאראצ'יוויטש

רען, איז זי שטענדייג געווען צויטילט איז צוויי אדרער דריי לאָ-
גערען, שטענדייג האט איז דער ס. פ. עקזיסטייט, אמאָל אַ גראָע-
סערע איז אמאָל אַ קלענערע פראָקצייע פון רעווואַל'וציאַנערע
אויסנעהאלטנען סאַציאַלייסטען, וועלכע האבען גוט נועזען אויהָ
וואָס פֿאָר אַ געפערליכען איז ניט סאַציאַלייסטען וועג די. ס. פ.
געחת אוועל, איז געפּרוֹאָוּם, בויערעד איז דער ס. פ. נופּאָ, צוּ
מאָכען אַיהָר פֿאָר אַז אַמְתָּה רעווואַל'וציאַנערסאַצְיאַלייסטֿישׁעָר
פארטֿיִי. אַט די רעווואַל'וציאַנערע מינְגָּרְדֿעָטֿה האט גוט פֿאָר-
שטענְגֿעָן אַז דָּאָס בּוּיְרָעָן פון אַיְנוּוּנְגֿ אַז אַז אַרְוִיסְנְגֿ�וּאַרְפְּעָנְעָן
אַרְבִּיטֿ, אַז עַס מּוֹ אַרְגָּאַנְזִירָטֿ וּוּרָעָן אַ נִיְּיעָ אַינְדוּסְטְּרִילְעָן
אַרְגָּאַנְזִירָטֿ וּוּאָס זָאָל לְכַתְּחִילָה גַּעֲבָוִיטֿ וּוּרָעָן אַוְּיָפֿ רָעָן
וּאַל'וציאַנערע יְסֻודָּות.

פּוֹן דָּעָר צוּוִיְמָטֿ זִוְּטֿ אַז גַּעֲוָעָן דִּי. ס. ג. פ. פּוֹן נָאָד
דָּעָר לְעַצְמָעָר שְׁפָאַלְטָוּנְגֿ אַז האָט די. ס. ג. פ. אַנְגָּעָהוּבָּעָן גַּעַהָן
בָּאָרָגָן אַרְטֿאָפֿ. די פֿאָרְטֿיִ אַז גַּעֲוָאָרָעָן קְלָעָנָר אַז קְלָעָנָר אַז
אַיהָר גַּעַלְשָׁאַפְּטָלִיכֿ רָאַלְיָעָן אַז גַּעֲוָאָרָעָן נָאָר אַומְבָּאַדְיָוּטָעָן.
די. ס. ט. ג. א. וּוּלְכָעָ זַיְהָאָט גַּעֲרִינְדָּעָטֿ אַז גַּעֲוָעָן אַ דּוּרְכְּפָאָלֿ,
אַז דָּאָס האָט זַיְהָאָפֿ דָּעָר פֿאָרְטֿי זַהְרָה שְׁלָעָכְטֿ אַפְּגָּנוּרְפָּעָן.
אַיהָרָע מִיטְגְּנִילְוָרָע האָבָעָן אַיהָר מַאְסְעָנוֹזִיּוֹן פֿאַרְלָאָזְוָן. דָּאָס
הָאָט אַבָּעָר נִיט גַּעֲקָעָנְטֿ צְוּוֹנְגָּעָן די אַיְבָּרְגָּעְבָּלְיָבָּעָן אַז זַיְהָ
זַאָּלָעָן אַפְּטָרָעָטֿ פּוֹן זַיְהָר רַעֲוָאַל'וצְיאַנָּרָעָן אַז מַאְמְפָּרְאָמִיסֿ
לְיִבְעָן וּוּגָן. זַיְהָאָבָעָן גַּעֲוָאָסָטֿ אַז זַיְהָיָנְגָּעָן די גַּעֲרָכְטֿ, אַז
גַּעֲוָאָרָט אַוְּיָפֿ זַיְהָרָצֿיּוֹטֿ. די. ס. ג. פ. מִיט זַיְהָר בְּאַנְגָּבָטֿ
פֿיְהָרָעָר דְּעַלְיָאָן בְּרָאָשֿ, האָבָעָן נִיט אַוְּפָנְהָעָרָטֿ טָאגָן אַיְזָן.
אַז טָאגָן אָוִים, שָׁאָרָפֿ צַוְּקִירָעָן דָּעָר אַפְּאַרְטָוּנְיסְטֿיְשׁעָר
ס. פ. אַז אַנְצִיְינְגָּעָן אַז „אַוְּיָבֿ דִּי אַרְבִּיטֿעָר זַאָלָעָן נִיט אַרְנוֹאָ
נִיְוִוָּט וּוּרָעָן אַז אַלְאָסְעָנְבָּאָוּאָסְטָעָר רַעֲוָאַל'וצְיאַנָּרָעָר
קְעָרְפָּעָרְשָׁאָפֿט אַוְּיָפֿ דָּעָם אַינְדוּסְטְּרִילְעָן פְּעָלָה, וּוּטָ דָּעָר סָאָ-
צְיאָלוּזָם פֿאָרְבָּלְיָבָּעָן בְּלֵוִזֿ אַ נָּטָעָר וּוּאָונְשֿׁ (דְּעַלְיָאָן). נָאָכָאָ-

געשייבטע פון אמער. ארב. באוועגונג

נאנד האבען זוי גערופען צו אלע סאציאלאיסטען זיך נעמען פאר דער וויכטיגער ארכיטיטט פון שאפען אַ „קָלְאַסְפָּעָן באֹוֹאַסְטָעָן רַעֲוָאָלְזִיכְיָאַנְעָרָעָן קָרְפָּטָשָׁאָפָּט אַוְּפָּט דָּעַם אַינְדוּסְטְּרִיעָלְעָלָד.“

אויסער דעם זיינען געווען פיל יוניאנס, סיי די וואם האָבען פֿאָרָאַיְנִינְגָּט אַין דער אַמְּעִירְקָעָן לִיְבָאָר יוניאָן, אָוָן סיי אוֹוְינְעָן ווָאָס זיינען דער הוֹוֵיל גַּעֲוָעָן אַין דער אָ. פָּ. אָוּ. גָּ. אַדְרָעָ אַומְּאָפְּהָעָנְגָּנִינְעָן, וּוּלְכָעָ האַבען גַּעֲפִילְט די נַיְטוּעָנְדִּינְקִיט פָּוּן אַנְיִיעָר עַקְּאָנָּאָמִישָׁר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְּיָע. אָוָן דער אַרְבִּיטָר, אָוָן אַיבָּעָרְהָוִיפָּט אַין דער פֿרָאָפְּעָסִיאַנְעָלָעָר פֿרָעָסָעָה האַבען זיך אָנְכָּעָנְדָּעָן דְּרוֹקָעָן, דִּיסְקוּסְיָעָן ווּעָגָעָן דער נַיְטוּנִיקִיט אָוָן רַאְמָר וְאַמְּקִיּוֹת פָּוּן אֶזָּאָ אַרְגָּאָנוֹזָאַצְּיָע אָוָן פֿלְעָנְגָּר פֿאָר אַיְהָר אַוְּפָּט בּוֹיאָוָנָג. עַס אַיְזָן קָלָאָר גַּעֲוָאָרָעָן, אָזָן די צִוְּיָוָת פֿאָר דער באַשָּׁאָ פֿוֹנָג פָּוּן אָזָן רַעֲוָאָלְזִיכְיָאַנְעָרָעָן קָרְפָּטָשָׁאָפָּט אַרְבִּיטָרְיָאָלְעָר אַרְבִּיטָרְיָאָלְעָר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְּיָע אָזָן שְׁוִין אַנְגָּעָקָומָעָן.

2.

איָן הָעָרָבָּסְט 1904 זיינען זַעַם מַעֲנְשָׁעָן, פֿרָאָמִינְעָנְטָעָן איָן דער סַאָצְיָאָלְיסְטִישָׁר אָזָן אַרְבִּיטָרְיָאָלְעָר באֹוֹעָגָונג, זיך צְוָאָמְעָנְגָּעָן קָוָמָעָן כְּדִי זיך דְּוּרְכָּרְעָדָעָן ווּעָגָעָן דער לְאָגָעָן אָזָן דִּירָאָבָּלְעָמָעָן פָּוּן דער אַרְבִּיטָרְיָאָלְעָר באֹוֹעָגָונג. די זַעַם, זיינען גַּעֲוָעָן ווּוְילָאָם עָ. טְרָאָוָטָמָאָן, רְעָדָאָקְטָאָר פָּוּן דער „ברָאוּעָר צִיוּתָנָג“, דְּוּשָׁאָרְדוֹשׁ עַסְטָעָם, פֿרָעָזְוִידָעָנָט פָּוּן „די יְוִינְיָטָר בְּרָאָדְרָהָרְדָּה אָזָן רְעִילְוֹוִי עַמְּפָלְאָאִיס“, וּ. גָּ. הָאָלָן, גַּעֲנָעָרָאָל סְעָקְרָעָטָאָר פָּוּן דער זְעַלְבָּעָר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְּיָע, אִיזָּאָק קָאוּוָן, דער אַמְּעִירְקָאָנָעָר פֿאָרְשָׁטָהָעָר פָּוּן „דָּעַר אַמְּאָלְגָּעָמִיָּטָר סָאָסִינִיטָר אָזָן אַיְנוֹשָׁרִי נִירָם אָזָן גְּרוּיָיט בְּרוּטָעָן“, קָלָאָרָעָנָם סָמִיט, גַּעֲנָעָרָאָל סְעָקְרָעָטָאָר

ח'וּם קאנטאראָווּוַשׁ

אוֹ קאָסְרָעֶר פֿוֹן דָּעֶר „אמַערִיקָעַן לֵיבָאָר יוֹנִיאָן“ אוֹן טהָאָמָּס דְּשָׂׂז. פָּאנְעָרטִי, רָעדָקְטָאָר פֿוֹן דָּעֶר „וּוְאִים אוֹן לֵיבָאָר“, דָּעֶר אֲפִיצְיָעַלְעָר אַרְגָּאָן פֿוֹן דָּעֶר אַמַּערִיקָעַן רַעַילְבּוֹוי וּוֹנִיאָן.

זִיךְרָדְרָעְדָּעְנְדִּינְגּ צְוִוְישָׁעַן זִיךְרָזְיָעַן דִּי זַעַקְמָעַן צְוָם שְׁלָום אוֹ דִּי טְרוּיְעִירְנָעַן לְאַנְעַן פֿוֹן דָּעֶר אַרְבִּיטָרָעַ בְּאוּוּנְגָּנוּנְגּ אַיְן אַמַּערִיקָעַן קָעַן דָּוָרָךְ דִּי אַלְטָעַן יוֹנִיאָנָס נִיטּ פָּאַרְכְּבָעְסָעַרְטּ וּוּעַ רָעָן, אוֹן פֿוֹן דִּי אַלְטָעַן יוֹנִיאָנָס קָעַן מַעַהְרָ גָּרְנִינְטּ דָּעְרוֹוָאָרְטָעַן. אוֹן אוֹ דִּי צִיְּתָן אַיְן רִיְּפָפָּרָאָר בְּאַשְׁאָפָּוֹנְגּ פֿוֹן אַנְיָעָר דָּעֶר וּוּאַלְצְיָאַנְעָרָעַר אַיְנְדוּסְטְּרִיאַלְעָרָעַר אַרְגָּאָנְיוֹאַצְּיעַן. זַעַקְמָעַן מַעַנְשָׁעַן קָעַנְעָן פָּאַרְשְׁטָעַהָּט זִיךְרָ פִּילְן נִיטּ אַוְיְפְּטָאָן, זִיךְרָהָבָעָן דָּעְרָפָאָר בְּאַשְׁלָאַסְמָעַן צָוּ רְוָפָעָן אַגְּרָעָסְעָרָעַן קָאַנְפְּרָעָנָעַן פֿוֹן פְּרָאַמְּינְגָּנְטָעַסְטָעַן אוֹן אַרְבִּיטָרָעַר פִּיהָרָעָר אַוְיָפָּרָאָר דָּעֶר 2 טָעַן נָאָוּעָמָּד בְּעָרָ 1905, וּוּאָוּ דִּיּוּלְבָעַר פְּרָאַגָּעָן זָאַלְעָן נָאָדָמָל אַרְמוֹנְגָּנְעָרָעַטָּה וּוּעָרָעָן, אוֹן עַמְּ וְאַלְבָאַסְמָעַן וּוּעָרָעָן, וּוּאָסָמָעַן צָוּ תָּאָן. זִיךְרָהָבָעָן זִיךְרָגְּעוּנְדָּעַטָּן צָוּ דְּרִיְּסָיְן פָּעָרָאָזָן מִיטּ אַיְוּפְּרוֹפָּן אַיְן וּוּלְכָבָעָן זִיךְרָדְקָעָן אַוְיָסָן זִיךְרָגְּלוּבָעָן „אַיְן דִּיּ פָּהָיְנִיקְיָעַטָּן פֿוֹן דָּעֶר אַרְבִּיטָרָעַר קְלָאָם, וּוּעַן עַרְבָּאַלְעָן זָיְן דְּרָכְתִּינְגָּאַרְגָּאָן נִיוּוּרָט אַוְיָפְּמָן פָּאַלְיְוִתְּשָׁעַן אַוְן אַיְ�ְדוּסְטְּרִיאַלְעָן פְּעָלָה, אַיְבָּרְצָהָר נַעַמְעָן דָּעֶר בָּאָזִיז אַוְן פָּאַרְוָאַלְטָוָנָגָן פֿוֹן דִּי אַיְ�ְדוּסְטְּרָיָעָן אַיְן לְאָנָד“. אַיְן דָּעֶר אַיְוּפְּרוֹפָּן וּוּרָעָט אַוְיָדְקָהָר זָיְן דְּרָכְתִּינְגָּאַרְגָּאָן גָּרְאָנְקָהָר קְלָאָם, דְּרָוֵךְ דָּעֶר סָאַצְּיָאַלְיְסְטִישָׁעָן שְׁטִימְ-קָאָסְטָעָן כְּדִי עַרְבָּאַלְעָן זָיְן דִּיּ סָ. 5. פּ. הָאָטָה יְאָהָרָעָן לְאַנְגָּגָן נַעַמְעָמָפָטָן, אוֹן דָּאָסָמָיָן אוֹ „דָּעֶר פָּאַלְיְוִתְּשָׁעָר אַיְסְרָרוֹס פֿוֹן אַרְבִּיטָרָעַר קְלָאָם, דְּרָוֵךְ דָּעֶר סָאַצְּיָאַלְיְסְטִישָׁעָן שְׁטִימְ-קָאָסְטָעָן, כְּדִי עַרְבָּאַלְעָן אַוְן מִשְׁׁוֹתָהָן, מַוְן הָאָבָעָן הִינְטָרָעָן זִיךְרָ דִּי שְׁטִימְ-קָאָסְטָעָן פֿוֹן אוֹקָנְמִישָׁעָר אַרְגָּאַנְיוֹאַצְּיעַן, וּוּאָסָמָעָן זָיְן דִּי סָטְרוֹקְטָוָר פֿוֹן דָּעֶר סָאַצְּיָאַלְיְסְטִישָׁעָר גַּעַזְעַלְשָׁאָפָטָן, אוֹן וּוּאָסָמָעָן זָיְן אַרְיוֹנְגָּנְעָמָעָן אַיְן זִיךְרָ, לְפִי עַרְבָּאַלְעָן גַּרְוָפָעָן אַוְן דָּעְפָּאַרְטָמְעָנְטָעָן פֿוֹן דִּי אַיְ�ְדוּסְטְּרָיָעָן וּוּלְכָבָעָן דִּי אַרְבִּיטָרָעַר וְאַלְ-

געשייבטע פון אמער. ארבי. באזענונג

טעו דארפטען פארדוואלטטען אין דער ארבוייטער אדמיניסטראציע אין דער קאפאטראטיווער געוועלאשאפט.*)
דער אויפרוֹף, פארענרגט זיך מיט איז איזינלאדונג צו א מיטינגע וואס זאל אַפְּנָהָאַלְטָעָן ווערטען אין שיקאנֶה דעם 2 טען יאנואר 1905, דאס זאל זייז „אַ גַּהֲיִמּוּ קַאַנְפְּרָעָנֵץ צו דייסְ קַוְּטִירָעָן די ווענען אָזְזַיְלְטָעָן, צו פַּאֲרָאיִינְגָּעָן די אַמְּעָרִיקָאַנְגָּרָאָרְבִּיטָר אָוִיף דעם יְסָודְ פָּוּ אַמְּתָעָ רַעֲוָאַלְצִיאַנְגָּרָעָ פְּרִינְ צִיפְּעָן, אַוְמְגַעְכָּת אָוִיף וועלבְּכָר עַס אַיז אַלְגַּעַמְיִינְגָּר אַרְבִּיטָר טַעַר אַרְגָּאַנְיִאַצְיָע אַיז דער פַּאֲרָאיִינְגָּהָיִיט אַדְעָר גַּעַנְגַּוְאָרט.“
די אלע איזינלאדונג צו דער קַאַנְפְּרָעָנֵץ מִיטְ' אַוְיסְנָאָם פָּוּ ווַיְקְטָאָר בְּרָעָנָר אָזְזַיְלְטָעָן, הַבָּעָן די אַיְנָלָאַדָּונָג אַנְגַּעַנוּמוּן. אַיז דער באַשְׁטִיטָטָר צִוְּת אַיז די גַּהֲיִמּוּ קַאַנְפְּרָעָנֵץ אַוְנְטָעָרְזִי פַּאֲרָויְזִי פָּוּ ווַיְלִיאָם אָ. טְרָאוֹטְמָאָן עַרְעָפָעָנָט גַּעַוְאָרָעָן. צוישען די אַנוּעָזָעָנְדָע זַיְנָעָן גַּעַוְוָעָן אַזְוִינָעָ פְּרָאַמִּידָעָנָט אַרְבִּיטָר פִּיהָרָע וּ טְרָאוֹטְמָאָן, מַאיָּעָר, פְּרָעָזְדָעָנָט פָּוּ דָעָר וּוּסְטָעָרְזִי פַּעֲדָרְיוִישָׁאָן אָזְזַיְלְטָמָר, וּ. ד. הַיְוָוָאָד,
פְּרָעָנָק באָהָן, מַאְתָּהָעָר דּוֹשָׁאָנָס אָזְזַיְלְטָרָעָן
דרְיִ טָעַג האָט די קַאַנְפְּרָעָנֵץ אַנְגַּעַהָאַלְטָעָן, עַס אַיז דָאָרָט אלְזִוְּתִיְגָּן דִּוְסְקוֹטִירָט גַּעַוְאָרָעָן די לאָגָע אָזְזַיְלְטָמָעָן פָּוּ דָעָר אַמְּעָרִיקָאַנְגָּר אַרְבִּיטָר באָזְעָנוֹנָג. אלע זַיְנָעָן גַּעַוְוָעָן אַיְנָשְׁטִימִינְג, אָזְזַיְתָּה וּ די אַנְטְּוּקְלָוָנָג פָּוּ קַאַפְּיָטָאַלְזָם האָט באַמְּתָא אַפְּנָשָׁאָפָט דעם פָּאַזְּקַאַנְפְּרָעָנֵץ צוישען די קַאַפְּיָטָאַלְזָם לִיסְטָעָן, יְדָעָנְפָּאָלָם אָוִיף וּוּפְּטָל עַס אַיז נָגָע דעם קְלָאָסָעָן קָאמָט, אָזְזַיְלְטָמָעָן וּוּיְילְטָמָעָן מַאְשִׁינָעָן וּוּלְכָבָעָ פָּאַרְמָעָרָעָן זַיךְ פָּוּ טָאג צו טָאג שָׁאָפָעָן אָפָט דעם אַוְנְטָעָרְשִׁידָעָן פָּוּ אַיז פָּאָךְ אַרְבִּיטָר צו דָעָר צְוּיִיטָר, אָזְזַיְתָּה אָזְזַיְלְטָמָעָן זַאלָעָן זַיךְ אַרְגָּאַנְיִוְרָעָן אַיז „אַיזְזַיְלְטָר אַינְדוּסְטְּרִיּוּלָעָר יוֹנִיאָן.

* Brissenden, P. The I. W. W., pp. 57-58.

ח'וּם קָאנְטָאָרָאוּוִיטָשׁ

וואס זאל אריינגעמען אלע אינדוסטריען... זי מוו זיין באוירט אוייפֿן פרינציג פון קלאסען קאמפֿ... אונ ערמאבלירט אלס די עקאנאמייש ארגאניזאציע פון ארבוייטער קלאס... ניט אנטלייד סענדריג זיך אן קיון פֿאַלִּיטִישֶׁר פֿאַרטִיּוֹן.
די קָאנְפָּעָרָעָנָץ האט אַרוֹסְגָּעָלָאָזָעָן אַז אַוְיפֿרָה אַיְינְלָאָד דענדיג אלע רָאָדֵיקָלָע אַרְבָּויִיטָעָר אַרגָּאָנִיזָאָצִיעָם אוֹפּ אַקָּאנָר ווענשאָן וואס זאל אַפְּגָּנָהָאַלְטָעָן ווערעדן דעם 27 טען יולִי אַין שיקאנא, וואו די נִיעָ אַינְדָּסְטְּרִיּוּלָע יוניאָן זאל גַּעֲגָרִינְדָּעָט ווערעדן.

די ערישטע קאנזוענשאָן פון די א. וו. וו.

דעם 27 טענו يول 1905, אוין דעם טאג אויף וועלכען עט אוין באשטייטט געוווארען די עריעפערענונג פון דער ערישטער אין-דוסטריעעלע קאנפערעניז, זייןגען זוד אוין שיקאנא צוזאמעגעקויד מען 186 דעלענאָטערן, פון פיער אוון דרייסיג פארשידענע שטאָטערן, וועלכע האבען צוזאמען פארטראָטערן ניינציג טוייזענט אַרד ביזטער. פיל פון די אַנְזּוּעַנְדָּה האבען קיינעם ניט פארטראָטערן, די קאנזוענשאָן האט דערפאר גליידר בי דער עריעפערענונג באַשְׁלָאָר שען או די דעלענאָטערן וואָס זייןגען געקומען אלס פארשטעעהער פון אַרבִּיכְּיִתְּעָרָר אַרְגָּנָזִיזָצִיעָם וועלכע האבען שטימען פֿרָאַפְּרָאַצְּיָאָר נעל צו דעם צאָל מִיטְגְּלִידְעָר וואָס זוייער אַרְגָּנָזִיזָצִיעָם פֿאָרָמָגָנטָם, די אַיְינְצְּעָלָנָעָ פֿערְזָאָנָעָן וואָס פֿאָרְטְּרָעָטָעָן קיינעם ניט אַוְיסְעָר זיך אוין געגעבען געוווארען צו אוין שטימען.
ויליאם ד. הייוואָוד האט די קאנזוענשאָן עריעפערענונג מיט אַ קְּרָצְּעָרָר רְעָדָעָ, וועלכע אוין געוווען דער לֵיְיטְמָאָטְיָוָו פון די גאנצע שפֿעְטְּעָרָעָ פֿאָרְהָאָנְדְּרָוָןָןָן. „דאָם אוין — האט הייוואָוד געוואנט — דער קְּאַנְטִינְעָמְטָלָעָרָ קְּאַנְגְּרָעָם פון דעם אַרבִּיכְּיִתְּעָרָר קְּלָאָסָ... עַם אוין נִטְאָ קִיְּוָן אַרְגָּנָזִיזָצִיעָם וואָס זאָל האבען דעם צוועק, ווי די צוֹלִיב וועלכע אַירָה זוֹינָט הַיְּינָט גַּעֲרָפָעָן גַּעַר וואָרָעָן... די אַמְּעָרִיקָן פֿעְדְּרִירִישָׂאָן אוֹו לִיכְאָר וועלכע פֿרָעָה טענדְרִיט צו זיּוֹן די אַרבִּיכְּיִתְּעָרָבָן גַּעֲרָנָגָן פון דעם לאָנד אוין באָמָת ניט קִיְּוָן באָוּעָנָגָן פון דעם אַרבִּיכְּיִתְּעָרָר קְּלָאָסָ... מעַן זאָנָט אוֹזְיָה די קאנזוענשאָן ווֹיל גְּרִינְדָּעָן אוֹ אַרְגָּנָזִיזָצִיעָם, אלס אַפְּאוֹזָה ציּוֹ דָּעָר א. פ. אוֹו ג. דָּאָם אוֹזְיָה טְעוֹת, מִיר זַיְנָעָן זיך דָּא

ח'וים קאנטאריאו וויטש

צונז'יפגעטומען צו גראינדען אן אַרְבִּיְטָעֶר אַרְנָאַנְדֵּר
וְאַצְּיוּעַ. *)

די מערסטע וואס האבען נאָר גענומען אַווארט ביַי דער
קאנזוענשאָן האבען אַטאָקְרֹט דער א. פ. אַוּ. 5. "איַבְּרָהָוִיפְּט
האט זוֹר דיַ קָּאנְזָועָנְשָׁאָן אוֹיסְנָעְצִיכְעַנְטָן" זאנְט בְּרוּסְמָנְדָעָן דער
מחבר פֿוֹן דעם בעסטען כוֹד ווועגען דיַ אַינְדָּסְטְּרִילָן וְאוֹרְקָעָרטָן
אוֹזְהָוּ וְאוֹרְלָד "מיַט אַיהֲרָ שְׁנָאָה צוֹ דָעָר א. פ. אַוּ. 5." עַם
איַזְעָנְצִיְינְטָן גַּעַוְאָרָעָן אַזְדִּי א. פ. אַוּ. 5. אַיזְעָנְפָאָסְטָן
בְּלוֹוֹן צוֹ דיַ אַוְשְׁטָעָנְדָעָן וְוואָס האבען עַקְוִיסְטוּרָט אַיזְעָנְלָאָנְדָן
מיַט 60 יַאֲחָר צְרוּיקָן, אַבְּעָרְנִית צוֹ דיַ אַונְטָעָר וְוּלְכָעָעָס לְעַבְּטָן
אוֹזְקָעְמָפְּטָן דער אַמְּעָרִיקָאָנְדָר פְּרָאָלְעָטָאָרִיאָט אַיְצָט, עַם איַזְעָנְצִיְינְטָן גַּעַוְאָרָעָן אַזְדִּי א. פ. אַוּ. 5. באַשְׁטָעָתָה אַיְצָט (דָה.).
פֿוֹן 116 באַזְוָנְדָעָרָעָר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְיָעָס וְוּלְכָעָקָעָמָפְּטָן צְווּיָּה
שְׁעַנוּ זִיד, אַזְעָנְצִיְינְטָן צְווּיָּה. פ. אַוּ. 5. דִּיסְקְּרוּמִינְטוּרָט אַרְבִּיטָעָר צְרָר
ליַּיב זְיוּדָר רָאָסָעָ אַדְעָר אַרְיָמָקִיָּה, אַיְבָּרָהָוִיפְּט אַיזְעָנְצִיְינְטָן
אוֹ. 5. אַטְאָקְרָט גַּעַוְאָרָעָן פָּאָר אַיהֲרָ הוּכְּבָעָ אַיְנָטָרָט גַּעַלְתָּן,
וּלְכָעָקָעָמָכָט אַוְמָעָנְלִיךְ פָּאָר אַזְעָנְפָאָכָעָן אַרְמָעָן אַרְבִּיטָעָר
זִיד אַנְשָׁלִיסָעָן אַזְעָנְצִיְינְטָן זִיּוּן אַזְעָנְצִיְינְטָן דִּי א. פ. אַוּ. 5.
פֿוֹן עַהְרְלִיכָעָ אַרְבִּיטָעָר צְוָעָקָעָן, "עַם אַיזְעָנְצִיְינְטָן פָּאָקְטָן" הָאַט דָעָי
לְאַזְעָנְצִיְינְטָן דָעָרְקָלְעָרטָן בַּיַּי דָעָרְקָלְעָרטָן "אוֹ דָאָס אַיזְעָנְצִיְינְטָן נִיטָעָר
אַוְמָאָרָאָנוֹזָיְוָרָטָעָר סָקָעָבָעָ וְוּלְכָעָרָבָעָ רְבָעָכָט אַסְטְּרִיךְ, אַטְדִּי
שְׁמוֹצִיְינְטָן אַרְבִּיטָעָר וְוּרְעָטָן גַּעַטָּאָן פֿוֹן דִּי פָאָר יְוִינְיאָס גַּופָאָן."
דָעְלִיאָן הָאַט אַוְיד בָּאוֹזְיָעָן אַזְדִּי מְעַטָּאָדָעָ פֿוֹן בְּוּירָעָן פֿוֹן
איַזְעָנְצִיְינְטָן אַיזְעָנְצִיְינְטָן אַיזְעָנְצִיְינְטָן אַיזְעָנְצִיְינְטָן
איַזְעָנְצִיְינְטָן דָעָבָטָן, "עַם אַיזְעָנְצִיְינְטָן אַיזְעָנְצִיְינְטָן וּוּגָן" הָאַט דָעָבָטָן
דָעְקָלְעָרטָן, "זָאָלָעָן דִּי אַרְבִּיטָעָר אַפְּרִוִּיסָעָן אַלְעָאָבָעָ אַזְיָהָנוֹגָעָן
מיַט דָעָר א. פ. אַוּ. 5."

*) P. F. Brissenden: The I. W. W.

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועגונג

די קאנגענסאָן האט אַנגעהאלטען 12 טען. דאָרט אַיז באַשלאָפֿסֿען געווארען. נאָך לאָנְגּעַן דעבאָטּוּן צו אַרגָּאנְזִירּוּן אַ נְיִיעַ אַרְבִּיטְעָר אַרגָּאנְזִיצְיעַ, וּלְכֹעֵן זָאַל זַיְן אַרגָּאנְזִירּוּט נִיט לְוִוִּיט נאָך פָּאָכּוּן נאָר לְוִוִּיט נאָך אַינְדוּסְטְּרִיעַן, אָנוֹ וּלְכֹעֵן זָאַל זַיְן בָּאוּזִירְט אַוִּיפַּעַד די פְּרִינְצִיפְּעַן פּוֹן קְלָאָסּוּן קָאמָה. די גְּרוּנְד פְּרִינְצִיפְּעַן פּוֹן דָּעַר נִיעְרָאַרְגָּאנְזִיצְיעַ, אַיז אַוִּיסְנְדֶּרְיךְט גַּעַד וּאָרְעַן אַיז דָּעַם פָּאָלְגּוּנְדָּעַן פְּרִיאַמְבָּעַל (פְּרִינְצִיפְּעַן דָּעַקְלָעְרָוּנְגַּן). „דָּעַר אַרְבִּיטְעָר קְלָאָס אָנוֹ דָּעַר קְלָאָס פּוֹן באַלְעָבָטִים האָרְטְּבָּעָן קְיֻונְשִׁים גַּעֲמִינְשָׁאַפְּטִילְכָּעַם צְוִוְישָׁן זָוֶר. עַס קָעָן צְוִוְישָׁן בָּעַן קְיֻונְשִׁים שְׁלָוּם אַזְוִי לְאַנְגַּג וּוּיְהַנְּגַעַר אָנוֹ נְוִוִּת הַעֲרָשָׁת זַיְן נִיט זַיְן קְיֻונְשִׁים שְׁלָוּם אַזְוִי לְאַנְגַּג וּוּיְהַנְּגַעַר אָנוֹ אַיבָּעָר די אַרְבִּיטְעָר מַאֲסָעָן, אָנוֹ אַ קלְיָין הַיְּיָפְּעָל באַלְעָבָטִים באַנוּצָּעָן זַיְד מִיט אַלְדָּאָס נּוֹטָם פּוֹן לְעַבְעַן.“

„צְוִוְישָׁן אָט די צְוִוְיָי קְלָאָסּוּן מוֹזְדָּעַר קָאמָפַּ אַנגְּעהָן אַזְוִי לְאַנְגַּג בֵּין וּוָאַנְגַּעַן די אַרְבִּיטְעָר וּלְכֹעֵן זַיְד נִיט פְּאָרָאַיְינְגָּעָן אַזְוִי פְּ' אַזְוִי שְׁעַן אַזְוִי גּוֹט וּזְוִי אַינְ- דָּוּס טְרִיעַל עַל עַן פְּעַלְדָּ, אָנוֹ וּלְכֹעֵן דָּוּרְדָּ דָּעַר עַקְאַנְאָ- מִישְׁעָר אַרגָּאנְזִיצְיעַ פּוֹן אַרְבִּיטְעָר קְלָאָס. נִיט פְּאָרָאַיְיד נִיגְעַן דִּין זַיְד מִיט קְיֻונְשִׁים פְּאָלְיָיט יְשַׁעַד פְּאָרְטִיְּיָ, אַיבָּעָנְעָמָעָן אָנוֹ פְּאָרָהָאלְטָעָן פָּאָר זַיְד, דָּאָס וּאַס זַיְד פְּרִאַרוֹצְרָעָן.“

„די שְׁנָעַלְעַ קָאנְצָעַנְטָרָאַצְיעַ פּוֹן רִוִּיכְטוּמָן אָנוֹ די צְעַנְטָרָאַ- לְיוֹאַצְיעַ פּוֹן דָּעַר פְּאָרָוֹאַלְטָוּגָן פּוֹן די אַינְדוּסְטְּרִיעַן אַיז אַלְעָ- וּוּנְגַעַר אָנוֹ וּוּנְגַעַר הַעֲנָטָן, מַאֲכָל אַוּמְמַעְלִיד פָּאָר די פְּאָרְ- יְנוּאָנָס צַוְּעַמְפּוּן קְעַגְעַן דָּעַר כַּסְדָּר וּזְאַקְסְעַנְדָּר מַאֲכָל פּוֹן די באַלְעָבָטִים, וּוַיְלָה די פָּאָר יְנוּאָנָס שָׁאַפְּט אַזְוִי לְאַגְעַן אַיז וּוּלְ- כָּעָר אַיז טְיַוֵּל אַרְבִּיטְעָר אַין דָּעַר וּלְכֹעֵר אַינְדוּסְטְּרִיעַ וּוּרְטָ- אַוּוּקְגַעַשְׁטָעַלְטָקָעַגְעַן אַ צְוִוְיָטָר, הַעֲלָפְעַנְדִוְג דָּוֹרְךָ דָּעַם די באַ- לְעָבָטִים בַּיְדָעָן צַוְּאַגְעַן. אַוִּיסְעָר דָּעַם הַעֲלָפְעַן די פָּאָר- יְנוּאָנָס די באַלְעָבָטִים אַפְּצָוֹנָאַרְעָן די אַרְבִּיטְעָר אַיְנְרָעַדְעַנְדִּין

זוי איז עם זיינען דא געמיינש אפטל'יבע אינטערעסן צוישען
ארבייטער איזן ארבייטס-געבר.

אט די טרייעריןע לאגע קאן גענדערט ווערטן, איזן די
איןטערעסן פון די ארבײַטער קענען אפנאייט ווערטן נאר
דורך איז ארגאניזאצ'יע וועלכע זאל געבות זיין אויף איז אינּ-
דוסטראָיע, אדרער ווען אלע אינדוסטראָיע אובי נויטיג, זאלען איזו עקָּד
וואָרפהּען זיינער ארבײַט, ווען אַסְטְּרִיךְ אַדְּרָאָטְּ לְאַקְּדָּאָטְּ גַּהֲּתָּ אָזְּ
איין וועלכער עם איין טיל פון איז אינדוסטראָיע — מאכענדיג
דעַרְמִיט, די לְיִדְעָן פון אַיְנוּם פָּאָר די לְיִדְעָן פון אַלְעָמָעָן.**)

איין דעם פריאָמְבָּעָל איזן ניט שׁוֹעָר צו זעהן די סְכִּינָה פון
דעַם קָאָמָּפְּ ווּאָס איז אויף דער קָאָנוּעָנְשָׁאָן אַנְגָּעָנְגָּעָן צוּוִּיר
שען די פָּאָרְשִׁיּוֹרְדָּעָן שְׁמַרְעָמְוָנְשָׁאָן זיינען גַּעֲוָעָן פָּאָר
ארבייטער באָוּעָגָנָג. אויף דער קָאָנוּעָנְשָׁאָן זיינען גַּעֲוָעָן פָּאָר
טראָטָעָן מִיטְגְּלִידָעָר פון דער ס. פ. פון דער ס. ס. פ. פון דער
ס. ט. ס. א., אַנְאָרְכִּיסְטָעָן איז אַינְדּוֹסְטְּרָאַלִּיסְטָעָן. יַעֲדָרְנָרְדָּ
פע האָט פָּאָרְשְׁטָעָט זִיךְ גַּעֲוָאָלְטָ, אָז גַּעֲקָעָמְפְּטָ דְּעָרְפָּאָר, אָז
די נִיּוּעָ אַרְגָּאָנִיזָּאָצִיעָ זֶל זִיךְ שְׁטָעָלָעָן אויף זיינער שְׁטָאָנְדְּפָּוּקָטָ.
אוֹיסְפִּיהָרוּעָן האָט אַבְּעָרְ קִיּוֹן אַיְנוּ בָּאָזְנְדָרְעָן גַּרְוָעָן נִיט גַּעַד
קענט, ווֹיֵל דָּאָס ווֹאָלְטָ דָּאָרְ מִיְּנָעָן פָּאָרְטְּרִיבָּעָן אלע אַנְדָּרְעָן
גַּרְוָעָן, אָז שְׁאָפָעָן אַפְּאָרְטִיּוֹן קְלִיוּזָלְן אַנְשְׁטָאָט אָז אַרְבַּיּוֹטָר
אַרְגָּאָנִיזָּאָצִיעָ. עַמְּ האָט זִיךְ די אַנְהָעָנְגָּרָ פָּוּ פָּאָלִיטִישָׂעָרְ אַקְּדָּ
צִיעָ אַיְונְגָעָבָעָן אַרְיָנְשָׁטָעָן אָזְן פְּרִיאָמְבָּעָ, די נִוְיטִינְקִיטָ
פָּוּ פָּאָלִיטִישָׂעָרְ טַעַטִּינְקִיטָ פָּאָרְ דָּעָרְ נִיְּגָעָנְרִינְדָּטָעָרְ אַרְגָּאָנִיָּ
זָאָצִיעָ, נָאָרְ דָּעְרָפָּאָר, ווֹיֵל ווֹיֵ פָּאָרְשִׁיּוֹדָעָן עַמְּ זֶלעָן נִיט גַּעַד
זִיּוֹן די מִיְּנוֹנָעָן פָּוּ די פָּאָרְשִׁיּוֹרְעָן גַּרְוָעָן ווּאָס זִיּוֹנָעָן אויף
דָּעָרְ קָאָנוּעָנְשָׁאָן גַּעֲוָעָן פָּאָרְטָרָאָטָעָן, זִיּוֹנָעָן זִיּוֹ אַבְּעָרְ אלְעָן.

*) Vincent St. John: The I. W. W. Its History, Structure and Methods.

געשיכטע פון אמער. ארכ. באזעונג

אָוִוַּעַר פְּאַרְשְׁטַעַת זִיד דֵי אַנְאַרְכִּיסְטָעַן וּוּלְכָעַ זַוְּנָעַן בְּכָלְלַן
גַּעֲוֹעַן זַהָּר שַׂוְאָךְ פְּאַרְטְּרָאַמְּטָעַן בֵּין דַּעַר קָאַנוּוּנְשָׁאָן, גַּעֲוֹעַן
אַיְנְשְׁטִימִיגְ אָז דֵי פָּאַלְיוֹתִישׁ עַטְמִינְקִיט אַיז פָּוּ דַּעַר נֶרְעַסְטָר
וּוַיְכְּטִינְקִיט פָּאָרְ' קְלָאַסְטָעַן קָאָמָת. אַנְגָּעָמָנְדָה אַכְּבָר אָזְ פְּרִינְ-
צִיפְ דֵי נְוִוִּינְקִיט פָּוּ דַּעַר פָּאַלְיוֹתִישׁ עַטְמִינְקִיט הַאַבָּעָן זַיְוּ
אַכְּבָר נִיט גַּעֲקָעַנְט שַׁאַפְעַן קִיּוֹן פְּרָאַקְטִישׁ פָּאָר
לְיִוְתִּישׁ אַרְבָּיִת פָּאָר דַּעַר נִיְּעָר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְיָע. זַיְוּ הַאַבָּעָן נִיט
גַּעֲקָעַנְט צָבָש. בָּאַשְׁלוּעַן אָז דֵי נִיְּגָעָרְנוּנְדָעַט פָּאַלְיוֹתִישׁ עַטְמִינְקִיט,
זַאָל אַנְפִּיהָרָעַן אַזְ זַעֲלָבְסְטַ-שְׁטָעַנְדִּינְגָּעַ פָּאַלְיוֹתִישׁ עַטְמִינְקִיט,
וַיְוַיְלָ דָּאָם וּוְאַלְטָ גַּעֲוֹעַן קַעֲגַעַן דֵי אַינְטָעַרְעַסְעַן סִיּוֹ פָּוּ דַּעַר
ס. פ. אָזְ סִיּוֹ פָּוּ דַּעַר ס. ג. פ. עַם אַיז אָזְר אַוְמָעְנְלִיךְ גַּעַד
וְעַן אָז דֵי נִיְּעָר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְיָע זַאָל אַינְדָּאָסְרָעַן אַיְנָעָרַ פָּוּ דֵי
עַקְוִיסְטִירְעַנְדָע סָאַצְיָאַלְסְטִישׁ פָּאַרְטִיעַן, שַׁוְיָוּן פָּשׁוֹט
דַּעַר פָּאָר וַיְוַיְלָ אַיְזָן פָּעַלְדָּ זַיְוָנָעַן גַּעַזְוֹעַן אָז דַּעַר
צָוּוֹיִי פָּאָר תִּיְיָעַן. דַּעַר רַעֲזָלְטָאָט אַיז גַּעֲוֹעַן אָז דַּעַר
זַאָז וְעַגְעַן פָּאַלְיוֹתִישׁ עַטְמִינְקִיט וּוְאָם אַיז אַיְזָן פְּרִיאַמְּבָעַל
אַרְיִינְגְּנְעַשְׁטָלַט גַּעֲוֹאָרָעַן, הָאָט גַּעֲמֹזָט בְּלִיְבָעַן בְּלִיְבָעַן אַזְ פְּסָטָע
פְּרָאָזָע. דָּאָם הָאָט גַּעֲבָעַן אַמְּנָלִיכְקִיט דֵי גַּעֲנָעָר פָּוּ פָּאָר
לְיִוְתִּישׁ אַקְצִיעַ צָו בָּאוֹזְיָזְעַן „פָּאַקְטִישׁ“ דַּעַר מִוְּתְּגִילְדְּעַרְשָׁאָפָט
דַּעַם אַוְמָזָן אָזְ אַוְמָנוֹתְמָקִיט פָּוּ פָּאַלְיוֹתִישׁ אַקְצִיעַ.
דֵי עַרְשָׁטָע קָאַנוּוּנְשָׁאָן הָאָט אַנְגָּעָמָנְעַן אַקְאַנְסְטִיטּוֹצִיעַ
וְעַגְעַן וּוּלְכָבָר מִיר וּוּלְעַלְעַן שְׁפָעַטָּעָר רַעֲדָעָן. אָזְ הָאָט בָּאַשְׁלָאָ-
סָעַן אָז דַּעַר נָאָמָעַן פָּוּ דַּעַר נִיְּעָר אַרְגָּאָנוֹזָאַצְיָע זַאָל זַיְוּ „חַחִי
אַיְנְדוֹסְטְּרִיעַל וּוּאַרְקָעָרָם אָזְ דַּחִי וּוּאַרְלָד“ אַדְעָר אָזְ קָרְצָעָן אָזְ
דָּאַבְּלוּוֹ דָּאַבְּלוּוֹ. (א. וו. וו.)

די שפאלטונג אין דער א. וו. וו.

באים שלום פון דער ערישטער קאנזענשאָן האט זיך אויסט
געדאכט אוּס איז ענדליך נעלונגען אַנטזונעמען אָזָא פְּלָאַטִּ
פארם אוּס פרינציגיפען, וועלכען זאלען מענגליך מאכען, אַמוּעַ
ニינְסְטְּעָנְס אַין דער א. וו. וו. אַהֲרָמָּאַנִּישׁ צְוֹזָעָנָאַרְבִּיטְ�וֹנָג
פֿוּזְדְּיְוָדְעָנָעָרְבְּטְ�וָנָגְעָן אַין דער סָאַצְּיָאַלְּסְטִּישְׁעָרְבָּאָדְעָר
ווענונג. אַפְּטִימִיסְטָןְעָן האבען אַפְּיוּלְעָן גַּעֲרָנְקָט אָז מִיט דָּעָר
גִּינְזְּוָנָג פֿוּזְדְּיְוָדְעָר א. וו. וו. ווּט אַוְיד אַוְמָהָרָעָן דָּעָר לְאָנֶג
יאַהֲרִינְגָּר בְּרוֹדְרָעָר קָאָמָּפְּ צְוֹוִישָׁעָן דָּעָר ס. פ. אָזָא דָּעָר ס. ג. פ.
וּוְילְגָּאָדְעָן אַין דָּאָדְעָר קָאָמָּפְּ אַיבְּרָהָוִיפְּטָן גַּעֲוָעָן צְוָלִיב
דָּעָר טְרִיאִיד יְוָנִיאָן פְּרָאָנָעָן, אַיצְּטָאָבָּעָר וּוּזְדִּיְאָ. וו. וו. האט
אַין זיך אַרְיִינְגָּעָנוּמָעָן דִּי אַנְגְּנוּזְהָעָנְסָטָעָר פִּיהָרָעָר פֿוּזְבִּידְעָן
פָּאָרְטִּיְּעָן, אָזָא וּוְילְגָּאָדְעָר קָאָמָּפְּ אַינְדָּאָסְרָעָן דָּעָר א. וו. וו.
ס. פ. וּוּט אָהָוּ שָׁוֹם צְוֹוִיפְּעָל גְּלִיאָדְעָר אַינְדָּאָסְרָעָן דָּעָר א. וו. וו.
וּוְלְכָעָה האט דָּאָדְעָר באָמָּת אַנְגְּנוּזְהָעָנְסָטָעָר דִּיְיָ פְּרִינְצִיגְפָּעָן, וּוְלְכָעָה דִּיְיָ
ס. פ. האט יְאַהֲרָעָן לְאָנֶג גַּעֲזָכְטָמָרָה צְוָוִינְגָּן אַוְיָפְּ דָּעָר א. פ.
אוֹ. ג. וּוּט שְׂוֵין אַוְיד מְסֻתָּה קְוָעָן אַפְּרָאַיְנְגָּוָן צְוִוִּישָׁעָן
דִּי צְוָוִיְּ פָּאָרְטִּיְּעָן. אַוְיָנְגָּלְאָזָעָן האט זיך אַבָּעָר גָּאנְץ אַכְּ
דָּעָרֶש, דִּי. ס. פ. האט נִיט אַינְדָּאָסְרָט דָּעָר א. וו. וו. מִיטְּן
אוּסְנָאָם פֿוּזְדְּיְוָדְעָר גַּעֲזִילְטָעָר פִּיהָרָעָר פֿוּזְדְּיְוָדְעָר. פ. וּוּ דְעָבָם,
הַיעֲיוֹאָוד אָזָא אַנְדָּעָרָעָ, האבען דִּי מְהָרָסָטָעָר פֿוּזְדְּיְוָדְעָר ס. פ. גַּעַ
נוּמָעָן אַפְּיַינְדְּלִיכָּעָ שְׁטָלְוָנָגָן צְוָדָעָר א. וו. וו. פִּילְגָּוּזְדִּי. ס. פ.
מִוְּטָנְגְּלִידָעָר, נִיט וּוְלְעָנְדִּיגָּן וּאַרְשִׁינְגְּלִידָעָר זיך קְרִינְגָּעָן מִיט זְיוּעָר
פָּאָרְטִּיְּהָהָבָּעָן גָּאנְץ שְׁנָעָל פָּאָרְלָאָזָעָן דָּעָר נִוְעָר אַרְגָּאַנְזָאַצְּיָעָן.

געשייבטע פון אמער. ארבע. באוועגונג

אין די שפעטערדריגע יאהרען האט די ס. פ. געפיהרט אפייו אן אפערעם און בייטערען קאמפּ קעגען דער א. וו. וו.
די ס. ג. פ. פון דער צוויטער זויט, הוגן זי האט אפיזיעל
אנערקענט און געשטעיצט דער נײַער אָרטעֶר טאקטיק, געווואלט פאר-
אבער, אין איינקלאָנג מיט איהר אלטער טאקטיק, געווואלט פאר-
וואנדלען דער א. וו. וו. אין עפֿס אָסָרְטְּס. ס. ג. פ. אונטער-
שטיינְס גּוּזְעַלְשָׁאָפּט. שוין גּוֹיִיךְ נָאָד דָּעַר קָאָנוּעָנְשָׁאָן, האָ
בען די פִּירְהָרָעָר פָּוּן דָּעַר ס. ג. פ. פָּאָרְגָּעָסָעָן אָז די א. וו. וו.
נעמט אין זיך אַרְיָין פָּאָרְשִׂיְׂדָּעָנָאָרְטִּיגָּעָ עַלְמָעָנְטָעָן, וּוּלְכָּבָּעָ קָעָ
גען זיך בשום אָפּוֹן דָּעַר וו. וו. ג. נִיט אַיְּנִינְגָּעָן אוֹיְפָּ
פָּעָס אַוְּסָגָעָרְבִּיטָעָר פָּלָאָטְפָּאָרָט. עַס קָעָן זַיְּוָן אָז וּוּן די
מייטנְגְּלִידָעָר פָּוּן דָּעַר ס. פ. אָזָן ס. ג. פ. זָאָלָעָן גּוּזְעָן פָּאָרְבִּילְיָעָן
אוֹן אַוְּסָאִיבָּעָן זַיְּעָר הַשְּׁפָעָה אוֹיְפָּ דָּעַר א. וו. וו. פָּאָר אָלְעָנָר
גּוּרָעָ צִוְּיָת, וּוּלְכָּט זיך זַיְּ מִיט דָּעַר צִוְּיָת גּוּזְעָן אַיְּנְגָּעָבָּעָן צָוָּ
מָאָכָּבָּעָן פָּוּן דָּעַר א. וו. וו. דָּאָם וּוּאָם זַיְּהָאָבָּעָן גּוּזְעָלָט, אַנְּ-
שְׁטָמָאָט דָּעַם זַיְּנְגָּעָן אַבָּעָר די מייטנְגְּלִידָעָר פָּוּן דָּעַר ס. פ. בָּאָלְדָּ פָּוּן
דָּעַר אַרְנוֹאָנְיָאָצִיָּעָ אָוּעָה, אָזָן די ס. ג. פ. האט גּוֹיִיךְ אָין דָּעַר אַרְ-
גָּאנְיָאָצִיָּעָ אַנְגָּעוּהוּבָּעָן פִּירְהָרָעָן, "אָהיַלְיָגָעָ מִלְּחָמָה" פָּאָר אַיהֲרָעָ
פְּרִינְצִיפָּעָן, אָין דָּעַר רְעוּלְטָאָט אָין גּוּזְעָן. וּוּ גּוּזְעָהָנְלִידָּ
שְׁפָאָלְטָוּנְגָּעָן.

אוֹיְפָּ דָּעַר צְוּוִיטָעָר קָאָנוּעָנְשָׁאָן פָּוּן דָּעַר א. וו. ווּאָם
איָן אַפְּגָעָהָלָטָעָן גּוּזְעָרָעָן אָין סְעָפְטָעָמְבָּעָר 1900, האָכָּבָּעָן אָט
די רֵיְסָטְרִיְּעָן פָּאָרְנוּמָעָן אַזְהָר אָגְרוּסָעָן פְּלָאָז אָז פִּילָּ
צִוְּיָת, עַס אָזָן מִיט דָּעַכְתָּ אַנְגָּעָצִיָּונָט גּוּזְעָרָעָן אָז פָּאָר דָּעַם
עַרְשָׁטָעָן יְאָהָר פָּוּן אַיהֲר עַקְוּבָּטָעָן האָט די א. וו. אַזְוִי וּוּנְגָּ
אוֹפְּגָעָטָאָן. אַיבָּעָרוּהָוּפָּט, אָדָאנְקָל די שְׁמָעָרְנוּגָּעָן וּוּלְכָּבָּ
די רֵיְסָטְרִיְּעָן צְוּוִישָׁעָן די פָּאָרְשִׂיְׂדָּעָן פְּרָאָקְצִיעָם הָאָז
בָּעָן בָּאַשְׁאָפָּעָן. די אַיְּנְצִינְגָּעָן וּוּדְרָקְלִיד גּוּטָעָ אַרְבִּיָּט וּוּלְכָּבָּ די
א. וו. וו. האָט פָּאָר דָּעַם יְאָהָר אוֹפְּגָעָטָאָן אָז גּוּזְעָן די שְׁטָמָאָט

ח'וּם קאנטראָאוֹיטשׁ

קע באַוועונג וועלכען זוי האַבען אַנגעהוּיבען אוֹן נְעִצּוֹוֹונְנֶעָן
אוֹיד אַנדְרָע אַוְיפְּנָעָמָעָן, קעגען דער קאנספֿירָאַצְיָע ווָאָס אַיִּז
דאֹן גַּעֲמָכְטָן גַּעֲוָאָרָעָן גַּעֲגָעָן מַאיְעָר, הַיְיָוָאָד אוֹן פִּיטָּעָבָאָן.
די עַנְדְּעַזְוָנָנֶעָן וועלכען די צְוַיְוִיטָע קַאַנוּזָעָנְשָׁאָן הַאטָּנָע
מאָכְטָן אַיִּז דער קאנסְטִיטְוִיצְיָע אוֹן פְּרִיאַמְבָּעָל, זַיְינָעָן אַיִּז אַלְּ
געַמְיוֹן גַּעַנְמָעָן נִיטָּקִין ווּכְטִיגָּע, עַס אַיִּז אַפְּגָעָשָׁפָט גַּעַוָּאָר
רָעָן דער אַמְּטָפָן אוֹן שְׁטַעַנְדִּיגָּעָן פְּרָעָזְדָעָנָט אוֹן צָום פְּרִיאַמְבָּעָל
זַיְינָעָן צְוַעַשְׁטָעַלְתָּן גַּעַוָּאָרָעָן די וּוּרְטָעָר „נִיטָּקִין אַינְדָּאָסְרָעָנְדָּגָן,
אוֹן נִיטָּקִין זַוְּכָּנְדִּיגָּעָן צָו אַינְדָּאָסְרָט ווּעָרָעָן פָּנָן אַוְוּלְכָעָר עַס אַיִּז
פָּאַלְיִיטִישָׁעָר פָּאַרְטִּיִּי“. גַּרְוִיסְעָן עַנְדְּעַזְוָנָנֶעָן זַיְינָעָן אַבְּעָר דָּרָעָר
פָּאָר גַּעַמְכָּט גַּעַוָּאָרָעָן אוֹן די אַלְטָע בְּאַמְּטָע זַיְינָעָן אַרוּסְנָעָן
פָּאַלְעָן, אוֹן נִיעָזְעָן זַיְינָעָן דָּעָרְוִיְּלָט גַּעַוָּאָרָעָן אוֹיףָזָזָעָר פְּלָעָעָר
צָעָר. די אַלְטָע בְּאַמְּטָע האַבען אַבְּעָר נִיטָּקִין גַּעַוָּאָלְט אַנְעָרָעָר
געַנְעָן די גַּעַזְעַלְיִיךְיָיטָפָן די וּוּאַלְעָן אוֹן נִיטָּקִין גַּעַוָּאָלְט אַיְבָּרָעָר
געַבָּעָזָזָעָר עַמְּטָעָר צָו די נִיעָזָע. מִיטָּקִין הַילָּפָן דָּרָעָר פָּאָר
לִיצְיָוָה האַבען זַיְ פָּאַרְכָּאָפָט דָּעָם הַיְוִיפְּטָאָפָים פָּוּן דָּרָעָר אַרְגָּאָר
נִזְאָצִיָּע, אַבְּעָר מַעְהָר וּזְיַי דָּעָם אָפָים פָּאַרְכָּאָפָט האַבען זַיְ נִיטָּקִין
געַעַנְעָמָן. אַקוּרְצָעָזָיָט האַבען זַיְ גַּעַמְכָּט דָּעָם אַנְשָׁטָעָל אַז
זַיְ האַבען הַינְּטָעָר זַיְ די אַרְגָּאָנְיָזָעָר, אוֹן נִאָכָעָר זַיְינָעָן זַיְ
אַינְגָּאַנְצָעָן פָּאַרְשָׁוֹאַנְדָּעָן.

די אַז זַיְדָר עַרְשָׁטָן דָּאָן גַּעַנְמָעָן צָו דָּרָעָר אַרְבִּיָּטָן,
זַיְ האַט אַנגָּעָהוּיבָּעָן אַרְגָּאָנְיָזָוָעָן אַפְּטִיוֹלְגָּנָנָעָן אַיִּז פָּאַרְשִׁידְעָנָעָן
שְׁטָעָט, אַנְפִּיהָרָעָן אַסְטְּרֵוִיק, אוֹן אוֹיד אַרוּסְגָּעָבָעָן אַוְוּכְבָּעָנָט
ליְכָעָזָיְטָונָג, אַבְּעָר די נִאָנְצָעָזָיָט הַאטָּט דָּרָעָר קָרִינָג אַיִּז דָּרָעָר
אַרְגָּאָנְיָזָעָר גַּוְפָּא נִיטָּקִין גַּוְפָּא נִיטָּקִין אַוְיְפָגָהָעָרָט, בִּיסְלָאַכְוּזָיָזָעָן זַיְדָר
שְׁטוּרָעָמָונָגָעָן, אַיְינָעָר וועלכען האַט גַּעַהְאַלְטָעָן אוֹן די פָּאַלְיִיטִישָׁעָר
טַעַמְּנִיקָיִט אַיִּז פָּוּן דָּרָעָר גַּרְעָסְטָעָר ווּכְטִיגָּקִיִּט, אוֹן די צְוַיְוִיטָעָר
וועלכען האַט גַּעַהְאַלְטָעָן אוֹ פָּאַלְיִיטִק אַיִּז „אַשְׁפֵּל אַיִּז פְּרָאוֹעָן“

געשיכטע פון אמער. ארב. באוועונג

אויף וועלכען די ארבײַטער דאָרבען ניט אַרויסוֹאָרְפֿעַן קייז
צוית. עס איז אלע מעחר קלאר געווארען אוֹן די צוּוִי פֿראָקֶד
צעים קעגען צוֹזָאמָעָן ניט געהן, אוֹן ענְדרְּלִיךְ בֵּי דער פֿערטֿעַר
נער פון פֿאָלִיטֿישׂעַר אַקְצִיעַ האָבָעַנְדִּיגַן מַעֲרַחַת אַין דער אַרְ
גָּאנְזָאָצִיעַ אָזוֹן גוֹט וּ אָוּפְּ דַעַר קָאָנוּעָנְשָׁאָן האָבָעַן אַינְגָּאנְצָעָן
אָוּמָגָעָנְדָרָט דַעַם פֿרִיהֻרְדִּיגַען פֿרִיאָמְבָּעַן, אוֹן אָוּסָגָעָמְקָט
אַינְגָּאנְצָעָן די וּוּרְטֿעַר „צָו אַרְגָּאַנְזִירָעָן זִיד אָוּפְּן פֿאָלִיטֿישׂעַן
אָזוֹן גוֹט וּ אַינְדוּסְטְּרִילְעָן פֿעַלְדָּן“. דַעַר נִיוּעַר פֿרִיאָמְבָּעַן אַין
בְּכָל בְּעַסְדָּר אָוּסָגָעָהָרַבִּיטַן אוֹן מעָהָר אָוּסָגָעָהָלְטָן וּוּ דַעַר
אלְטֿעַר. דַעַר נִיוּעַר פֿרִיאָמְבָּעַן לִיְעַנְתַּז זִיד וּוּ פֿאָלְגַּט :

„דַעַר אָרְבִּיְּטֿעַר קָלָאָס אוֹן דַעַר קָלָאָס פּוֹן די באָלְעָבָטִים
הָאָבָעַן קִיּוֹן שָׁוֹם גַּעֲמִינְשָׁאָפְּטִילְיַעַם צְוּוִישָׁעָן זִיד. עַס קָעָן
צְוּוִישָׁעָן זִיד נִיט זִיּוֹן קִיּוֹן שְׁלוֹם אָזוֹן לְאָגָן וּוּ הַוּנְגָעָר אוֹן נִוְתַּ
הָעֲרֵשָׁת צְוּוִישָׁעָן די מִילְאָאָנָעָן אָרְבִּיְּטֿעַר, אַין דַעַר צִוְּיַת וּוּאָסָט
מִינְדָּעָהָיִת וּוּלְכָעָ שְׁטָעַלְטַן צְוֹזָאמָעָן דַעַם באָלְעָבָטִים קָלָאָס,
בָּאוּזִיצָעָן אלָעָ גוֹטָעָ לְעַכְּבָּנָס-מִיטְלָעָן.“

צְוּוִישָׁעָן אַט די צְוּוִי קָלָאָס מַוּן אַנְגָּהָזָן אַקְאָמָפַ, בֵּין די
אָרְבִּיְּטֿעַר פּוֹן דַעַר וּוּלְטַן וּוּלְעָלָעָן זִיד אַרְגָּאַנְזִירָעָן אַלְס אָקָלָאָס,
אוֹן וּוּלְעָלָעָן אַיבָּעָרָנְעָמָעָן דַעַם באָזוֹן אַיבָּעָר דַעַר עַרְד, אוֹן די
פֿרִאָרוּקְצִיאָנָס וּוּרְקְצִיאָנָס אַוּן אַפְּשָׁאָפַעַן (רוֹדָר דַעַם לְזִין
סִימְטָעָם).

מיְרַ גַּעֲפִינְגַּן אוֹן די צַעֲנְטָרָאַלְיוֹרָוָנָגַן פּוֹן דַעַר פֿאָרוֹזָאָלְטֿוֹנָגַן
פּוֹן די אַינְדוּסְטְּרִילְעָן אַיּוֹן אלָעָ זַוְּנִינְגָּר אוֹן וּוּנְגִינְגָּר העַנְטַן, מַאֲכָט
אָוּמָפָעָהָגַן די פֿאָרְדִּיְּזָנִיאָנָס צַוְּעַמְפָעַן מִיטַּדְּרַ כְּסֶדֶר וּוּאַקְּדַּ
סַעְנְדָעָר מַאֲכָט פּוֹן די באָלְעָבָטִים. די פֿאָרְדִּיְּזָנִיאָנָס שָׁאָפַעַן
דַעַר פֿאָרְדִּיְּזָנִיאָנָס צִוְּשָׁמָאָנה, וּוּלְכָעָר עַלְיוֹבָטַן, אוֹן אַיּוֹן טַוְּלַ אָרְבִּיְּ
טַעַר זַאֲלָעָן קַעְמְפָעַן קָעְגָּעָן אַצְוּוּיְּטָעָן טַוְּלַ פּוֹן דַעַר זַאֲלָעָר אַיּוֹן
דוּסְטְּרִיּוּעַ, אוֹן בִּיְדָעַ זַאֲלָעָן פֿאָרְלִיְּרָעַן. אָוּסָעָר דַעַם הַעַלְפָעָן די

פֿאַרְדִּיָּונִיאָנֵס די באַלעַבָּאַטִּים, אַפְּצָוֹנָאַרְעָוּן די אַרְבִּיטָר, אָז זַיִי
(ד.ה. די אַרְבִּיטָר) האַבָּעָן גַּעֲמִינִישָׁאַפְּטָלְיכָע אַינְטָעַרְעַסְעָן מִיט
זַיִיעַרְעַ באַלעַבָּאַטִּים.

אָט די קְלַעַגְלַיְכָע לְאָגָע קָעָן אָוְמָגָעַנְדָּרָט וּוּרְעָן, אָזְן די
אַינְטָעַרְעַסְעָן פּוֹן אַרְבִּיטָר קְלָאָס קָעָנָעָן פָּאַרְטִּיוֹדִינְט וּוּרְעָן,
נָאָר דּוֹרֶךְ אָז אַרְגָּאַנְיָוָאַצְיָע וּוּאָס אָזִי אַזְוִי גַּעֲבָוִת, אָז אלְעָאַיְהָרָע
מִיטְגָּלְיִידָּעָר, פּוֹן יְהָדָעָר אַינְדָּוָסְטָרָע בָּאוֹזְנָדָעָר, אַוְיָב נָוָטִיגָּן אַדְעָר
פּוֹן אלְעָאַיְהָר אַינְדָּוָסְטָרָעָן, זָאַלְעָן אַוְעַקְלַעַגְנָעָן זַיִיעַר אַרְבִּיטָר אָז
דָּעָר צִוְּתָן פּוֹן אַסְטְּרִיָּס אַדְעָר לְאָקְ-אָוָט, אָז אַוְעַכְבָּר עַמְּ אָז
אַפְּטִילְוָנָג פּוֹן אַגְּוּזִיסְטָרָע אַינְדָּוָסְטָרָע, מָאַכְעַנְדִּין דָּרְמָמִיטָן די¹
לִיְדָעָן פּוֹן אַיְנָעָם פָּאָר די לִיְדָעָן פּוֹן אלְעַמְּעָן.

אַנְשְׁטָאָט דָּעָם קָאַסְטָרוֹוָאַטִּיוּוֹן מַאְמָא (פּוֹן די אַלְטָע יְוָנִי
אָנֵם) „אַיְשְׁרָדִינָעָן טָאַנְלִילְוָן פָּאָר אַיְשְׁרָדִינָעָן טָאַג אַרְבִּיטָר“
שְׁרִיְבָּעָן מִיר אַוִּיפָּא אַוִּיפָּא אַנוֹנָעָר פָּאָחָן די רְעוּוֹאַלְזִיאַנְעָרָע לְאָ-
זָוָנָג : די אַפְּשָׁאַפְּוָנָג פּוֹן דָּעָר לְוִיזְ-סִיסְטָמָעָם.
די הִיסְטָאַרְוָשָׁע אַוְפְּנָאַכָּע פּוֹן דָּעָם אַרְבִּיטָר קְלָאָס אָזִי
די פָּאַרְנִיכְטָוָנָג פּוֹן קָאַפְּטִיטָאַלְיָום. די פָּרָאַדְקָצִיאָנָם אַרְמוֹי, ד.ה.
די אַרְבִּיטָרְשָׁאַפְּט, מוֹזִיר אַרְגָּאַנְיָוָרָעָן נִיט נָאָר פָּאָר אַיְהָר
טָעַגְלִיכָּעָן קָאָמָפָּקָעָן קָאַפְּטִיאָלָאָ, נָאָר אַוִּיךְ כְּדִי פָּאַרְטָזוּוּעָצָעָן
די פָּרָאַדְקָצִיאָע וּוּעָן דָּעָר קָאַפְּטִיאָלָיָום יוּטָ שְׂוִין זַיִן אַפְּגָנָע
שָׁאַפְּט.

„אַרְגָּאַנְיָוָרָעָנָג זִיךְ אַוִּיפָּא דָּעָם אַינְדָּוָסְטָרְעַלְעָן אָוָפָן, בַּילְ-
דָּעָן מִיר דָּעָם גַּעֲבוֹי פּוֹן דָּעָר נִיְעָר גַּעֲזַלְשָׁאַפְּט אָזְן דָּעָם שָׁאָר
לְעַכְיָז פּוֹן דָּעָר אַלְטָעָר.“

וּוֹאָס מָעָן זָאָל וּוּעַנָּעָן אָט דָּעָר פָּרִינְצִיְּפָעָן דָּעַרְקָלְעַדְוָנָג נִיט
זָאַנָּעָן, אִיּוֹן זָאָד מוֹזָעָן אַמּוֹעַנִּיגְסְּטָעָנָס צָוָעַבָּעָן, זַי אִיּוֹן פְּרִיּוֹ
פּוֹן וּוּדְרָעְשָׁפְּרָוָכָעָן אָזְן זָאַגְט אִיּוֹן פְּשָׁטוּע אַמּוֹצָוֹוִיְּדִיטָעַנְדָע
וּוּרְטָעָר וּוּאָס די אָ. וּו. אִין. זַי אִיּוֹן רְעוּוֹאַלְזִיאַנְעָרָע סָאָר
צִיאַלְוִיסְטִישָׁע קְלָאָסָע אַרְגָּאַנְיָוָאַצְיָע, וּוּלְכָע שְׁטָרָעָבָט אַרְגָּאַנְיָי

געשיכטע פון אמער. ארב. באווענגונג

זירען די ארכויטער אויף אונדוסטורייעלען אופן, כרי אונפהיה-
דען זיין אלטעניליכען קלאסע-קאמפ פאר באולדינע פארבעסערו-
גען, אונ זיין קאמפ פאר דער אפשאפונג פון קאפאטאליזם. איזו
אייהר קאמפ שטעלט זי זיך צופרידען מיטז אונדוסטורייעלען
קאמפ אליען, הנמ זי איזו ניט אנטיד-פאליטיש, איננאරית זי
אבער אינגעאנצען די פאליטיש-פארלאמענטארישע טעטינקייט,
האלטעןדייג איזו איזו קאמפ קענען קאפאטאליזום האט די פאליטישע
טעטינקייט אונגעאנצען קליענים ווערט, אונ קען, זוי אינער פון דער
א. וו. זו. פיהרע האט זיך אויסגעדריקט, „ברענגען מעחד שא-
דען זוי נוצען.“

דער אפגעשטאלטעןער טויל, מערטען. מיטגלאידער אונ
סימפאתיזער פון דער ס. ג. פ. האבען זיך ארגאניזירט באזונדער,
אונ אריבערגעטראנגען זיעער הויפט אפס פון שיקאנא קיון דער
טראיט, זוי זיינען דערפאר די נאנצע צייט געווען באקאנט אלס
די דערträיטער א. וו. זו. מיט א פאר יאהר צוריק, האבען זוי
גביעטנע זיעער נאמען, אויף „ווארךערס אינטערנייאנאָל אינ-
דומטרייל יוניאָן“. אונטער דעם נייעם נאמען פיהרען
זוי איז זיעער ארכויט אונ פראפאנאנדע. קיון שום בא-
רייטונג איז דער ארכויטער באוועונג האבען זוי ניט, זיעער
נאמען ארכויט באשטעט איזו זידלען דער א. וו. אונ זובען
חטאיהם, אויפן מוסטער פון דער ס. ג. פ. אויף יעדען איינעם
וואס איז ניט הונדרט פראצעענט איזנשטייניג מיט זוי.

דער אידיעאל פון דער א. וו. וו.

עם איזו שווין איז פריהערדיינען קאפעטעל אַנְגָּעָצִיָּינֶט געוואָז רען או די א. וו. שטעלט פאר זיך צוויי איפנאבען. אַנְפִּיהָרְעָן דעם אלטעהניליכען קלאסען-קאמפ פאר באַלדינע פֿאַרְבָּעָטְרָוָן-גָּעָנָן אָנוֹ די אַפְּשָׁאָפָּונָן פֿוֹ קָאָפִּיטָּאָלְיוּם. וּוֹאָס אַנְבָּעָלְאָנְגָּט דעם אל-טעניליכען קלאסען קאמפ אָנוֹטָרְשִׁידָט זיך די א. וו. וו. אהן אֲשִׁיעָר פֿוֹ די אלטעה פֿאַרְדִּיוֹנִיאָנס דורך אַיהָר טָקָטִים, דָּאָס הַיִּסְטָּה דורך דעם אָפָּן וּוֹי אָזְזֵי זַי פֿיְהָרְתָּ אָנוֹ דעם קאמפ, אָנוֹ דורך די מִיטְלָעָן וּוּלְכָעָן זַי בָּאנּוּצָט. די באַלדינע פֿאַדְרָוָן-גָּעָנָן אֲבָעָר וּוּלְכָעָר זַי שְׁטָעָט אָרוֹס זַיְנָעָן אָנוֹ גְּרוֹנָר גָּעָנוּמָן, די וּלְכָעָר בע וּוֹאָס אלָעָן אַנְדָּרָעָר, אֲפִילּוּ פֿאַרְדִּיוֹנִיאָנס פֿאַדְרָעָן. מִיר גְּלוּיָּה בְּעַן דָּרְקָלְעָרָט אִיְוָנָעָר פֿוֹ זַיְעָרָע טָעָרְעָטְיקָר, „אָנוֹ די אַרְבִּיָּה טָעָר מְזוּעָן זַעַחַן אַוְפָּהוּבָעָן זַיְעָר, „סְטָאַנְדָּאָרָד אָנוֹ לְיוֹוִינָג“ וּוֹאָס הַעֲבָרָה, אָנוֹ זַי זַאְלָעָן נִיטָּצְפָּרְעָן זַיְן צַוְּאָהָנָעָן אָנוֹ אַרְיָעָן, לְוּפְטָלָאָזָעָה הַיְּזָעָר אָנוֹ די אָוְסָמָאַנְטָאָרָע דִּיסְטְּרָקְטָעָן; זַי זַאְלָעָן זַיךְ נִיטָּבָאָגָעָן מִיטָּטָרָאָגָעָן אַלְטָעָבָילְיָעָקָלְיָדָרָעָר אָנוֹ שִׁיךְ, אָנוֹ זַי זַאְלָעָן פֿאַדְרָעָן פֿאַר זַיךְ די בעסטע הַיְּזָעָר, די בעסטע קלְיָדָרָעָר, אָנוֹ די בעסטע שְׁפִּיְזָעָן... מִיר גְּלוּבָעָן אָנוֹ לְעָרָנָעָן, זַאְגָּט וּוּיְטָעָר דָּעָר דָּרְמָאַנְטָעָר טָעָרְעָטְיקָר,* „אָנוֹ די אַרְבִּיָּה בְּיִוְתָּעָר זַאְלָעָן נִיטָּצְפָּרְעָן זַיְן צַוְּאָהָנָעָן, צַעְחָן, אַכְּטָעָר אֲפִילּוּ זַעַקְמָן שְׁטוֹנָדָעָן אָמָּג, אָזְזֵי לְאָגָג וּוֹי עַס אָיז דָּא אַיְזָן אַרְבִּיְּטָסָלָזָעָר אָוִוָּה דָּעָר וּוּלְטָמָן, מִיר פֿאַדְרָעָן אָז דָּעָר

(ת) דָּבָרְעָתָא בְּרוּנָעָר: אָיז אָן אַרְטִיקָעָל אָיז דָּהָי וּוֹאָז בּוֹמָג יוֹנִיאָן מְאַנְטָלִי פֿאַר מָאי, 1919.

געשיכטע פון אמער. ארב. באזעונגנונג

ארבייטס-טאגן זאל כסדר פארקייזט ווערטען בייז וואנגען יעדער איזונער וועלכער וויל ארבייטען, זאל האבען א געלגענעהיט דאס צו טאגן, און די וועלכע וועלען ניט ארבייטען... זאלען דאס זיין געצווואונגען צו טאגן.

די ווערטער זיינען דא אפשר, איז דעם מוייל פון א רעוואָד לוציאָנערען אינדאָסְטַרִיאָלִיסְטָר אַרוֹסְטָשָׁרֶה, קְרַעְפְּטִיגְנָרֶה, אַבְּעָר בְּעֵצֶם זיינען דאס די וועלכע ווערטער, וואָס מיר הערען פון יעדען פֿאַדְּיוֹנוֹיאַןְ פֿיהָרָה. וואָו די אַ. וו. וו. אָונְטַרְשִׁידְט זיך ווּרְקְלִידְ פִּון די אלטַעַ� וּנוֹנָאָסְ, אַיז ווֹ שְׂוִין גּוֹאָגְט אַיז אַיהֲר טַקְטִיפְ, אַיז אַיהֲר עַנְּד צִיל.

פאר די אלטַעַ� וּנוֹנָאָס אַיז דער אלטַעַּלְיכָּר קְאָמָּפְ וּוּלְכָּעָן זיַּי פֿיהָרָה מִיט זַיְעָרָה בְּאַלְעָבָאָטִים, די קְלִינְעָה הַחֲוָתָה וּוּאָס עַם גִּיט זיך זיַּי אַיז צַו קְרִינְעָן פִּון צִיּוֹת צַו צִיּוֹת, אַיז וועלכָּע זיך פֿאַרְלִירָעָן מֻעָרְסְטָעָן נַאֲדָאָר אַיְדָעָר זיַּי האָבָעָן צִיּוֹת זיך אַוְיסְטָר נַעֲצָעָן, זיַּעַר הַוִּיפְטָצָל אַיז זיַּעַר עַנְּד צִיל. קִין אַנְדָעָר אַיְדָעָר אַל האָבָעָן זיַּי נִיט. אַנְדָעָר אַיז דאס מִיט דָעָר אַ. וו. וו. זיך אַתָּה פֿאַר זיך שְׁטָעָנְדִּין אַיהֲר אַיְדָעָלְ פִּון דָעָר צְקוֹנוֹפְטִיגְנָר סָאַצְיָאָר לִיסְטִישָׁר גּוּזְעַלְשָׁאָפְטָמִ, אַלְזָ וּוּאָס זַי טָוָט אַיצְטָ, בְּאַצְוּעָקָט אַיר בְּעַרְהָוִיפְט צַו צְוָרִיְיטָעָן די אַרְבִּיְיטָר פִּאר זַיְעָר גְּרוֹזִיסְטָר מִסְמִיעָ : די אַיְנְפִּיהָרָוָנָגְ פִּון אַ נַּיְעָר גּוּזְעַלְשָׁאָפְטִילְיכָּר אַרְדָּה נָוָנָגָ, וואָו אלָעָ מעַנְשָׁעָן זַאֲלָעָן לְעַבְעָן פְּרָיָ, וואָו קִין מַעַנְשָׁזָאָל נִיט קָעָנָעָן עַקְסְפְּלוֹאָטְרָעָן דָעָם צְוִוִּיטָעָן. די אַיְדָעָלָעָן זיַּיְנָעָן עַטְיוֹשָׁע לְוִיט זַיְעָר בְּאַרְקָטָעָר, זיך זיַּיְנָעָן אַיְדָעָלָעָן פִּון גְּרַעְבָּר טִוְגִּיקִיט, גְּלִיְבִּיחִיט אַיז בְּרִידְעָרְלִיכְקִיט אַוְיפָּ דָעָר גָּאנְצָעָר וּוּלְטָ... קָעָנָעָן די אַומְגָעָרְעַכְטִינְגִּיקִיטָעָן פִּון קְאַפְּיִטְאַלְיָום אַיז זַיְעָר בְּאַרְיוֹבָוָנָגְ פִּון דָעָם אַרְבִּיְיטָרָם פְּרָאַדְוָקָט אַיז לְעַבְעָן האַ בעָוָ אַרְבִּיְיטָר אַרְגָּאַנְיָזָאַצְיָעָם אַלְעָמָאָל גְּקַעְמָפְטָ, אַיצְט אַבָּעָר פְּאַרְשְׁטָהָעָן זַיִ, אַיז נַאֲר דָוְרָךְ דָעָר אַפְּשָׁאָפְוָנָגְ פִּון קְאַפְּיִטְאַלְיָום, קָעָנָעָן זַיִ דָעְרָפָוָ פְּטוֹר וּוּרָעָן.

ח'וים קאנטאראָוויטש

„די אַ וו. הו. האט צונגענבען צו אט דער פֿאַרְשְׁטֶעֱנְדֶּעָנִישׁ אַ פֿראָקְטִישׁע פֿאָרְמָע. דער אַידְעָאָל פֿוֹן די אַ וו. הו. אַיּו, אַז דער אַרְבִּיּוּטְעָרְךָ קְלָאָס וְאַל זַיִן אַזְוֵי אַרְגָּאַנוֹזְיָוָט, אַז דער וְאַל קְעַנְעָן אַיְבְּעַרְנְעַמְעָן דַּי נַאֲנְצָע אַינְדוּסְטְּרִיעָ אָזָן אַפְּשָׁאָפָעָן דַּעַם פֿרוֹסְיָאָר נַיּוֹם פֿוֹן דַּעַם קָאַפְּיָטָאַלִיסְטִישׁעָן קְלָאָס פֿוֹן דַּעַר נַאֲנְצָעָר וּוּלְטָט.“
„דער אַידְעָאָל פֿוֹן דער אַ וו. הו. אַיּו, דַּי אַינְדוּסְטְּרִיעָ פֿוֹן דַּי אַרְבִּיּוּטְעָרְךָ אַידְעָאָל אַרְבִּיּוּטָה, מִיט אַיּוֹן וּוּאָרט אַינְדוּסְטְּרִיעָלָע דַּעַמְּאַקְּרָאַטִּיעָ“*) .

די מַעְרְסְּטָע טַעַרְעַטְיקָעָר פֿוֹן דַּעַר אַ וו. הו. בָּאַמְּיהָעָן זַיְד שְׁטַעַנְדִּיגָּ קְלָאָר מַאֲכָעָן דַּעַם אַונְטְּרָשְׁיךָ צַוְּיָשָׁעָן זַיְוָן דַּי סָאָר צִיאָלְיָסְטָעָן. דַּעַר אַיְבָּעָן צִיטְרָטָרָר טַעַרְעַטְיקָעָר דַּרְקְלָעָרָת אַיּוֹן פָּאַלְגְּעַנְדָּע וּוּרְטָעָר דַּעַם אַונְטְּרָשְׁיךָ .

„דַּעַר אַידְעָאָל פֿוֹן דַּעַר אַ וו. הו. אַיּוֹ נִיט דַּעַרְעַלְבָּעָר זַיְוָן שְׁטָטָאָט אַסְּאָצְּיָאָלְיָזָם, דַּעַר שְׁטָטָאָט פֿוֹן שְׁטָטָאָט אַסְּאָצְּיָאָלְיָזָם אַיּוֹ בָּאוּרְתָּאָט אַוְיָפָּאַלְיִיטִישָׁרָר פֿאַרְטְּרָעְטָעָרָה שָׁאָפָּט (ד.ח. אַיּוֹ צַוקְנֶפְּטִינְגָּן שְׁטָاطָט ח. ק.) עָר אַיּוֹ בָּיוֹרְקָרָאָט טִישׁ, זַיְוָן פָּוְנְקְצִיעָן אַיּוֹ נִיט צַוָּפָּאַרְוּאַלְטָעָן נָאָר צַוָּדְגִּירָעָן... זַיְוָן טַעַנְדָּעָץ אַיּוֹ צַוָּפָּאַרְבְּרִיְּטָעָן דַּי אַוִּיטְאַרְיִיטָעָט פֿוֹן פְּרִיוֹאַטָּעָן קָאַפְּיָטָאַלִיסְט אַוְיָפָּאַלְיִיטִישָׁר דַּעַר אַוִּיטְאַרְיִיטָעָט פֿוֹן שְׁטָاطָט שְׁטָاطָט פָּאָרָן אַרְבִּיּוּטָס-גַּעַבָּר אָזָן קָאַפְּיָטָאַלִיסְט ; עָר מַאְכָט דַּעַם „פָּאַלְיִיטִישָׁעָן“ פָּאָרָן הַעֲשָׂרָה“ ...

די אַידְעָאָלָעָן אַבָּעָר פֿוֹן דַּעַר אַ וו. הו. זַיְינְעָן גַּאנְצָע אַנדְרָעָן. אַנְשְׁטָاط דַּעַם אַינְדוּסְטְּרִיעָלָעָן שְׁטָاطָט זַוְּיל די אַ וו. עַטְאַבְּלִיָּה רָעָן דַּעַם אַינְדוּסְטְּרִיעָלָעָן שְׁטָاطָט, וּוּלְכָעָר וְאַל זַיְוָן בָּאוּרְתָּאָט אַוְיָפָּאַלְיִיטִישָׁר. „אַ פְּרָאַפְּרָאַצְּיָאַנְגָּעָלָעָר אַדְרָע אַינְדוּסְטְּרִיעָלָעָר פֿאַרְטְּרָעְטָעְרָשָׁאָפָּט. זַיְוָן פָּוְנְקְצִיעָן אַיּוֹ צַוָּאַמְּנְכָרְעַנְגָּעָן אלָעָ פָּאַקְּטָאָרָעָן פֿוֹן דַּעַר אַיּוֹן .

*) Justus Ebert: The Ideal of the I. W. W. in "Fellow Worker," No. 1, Jan. 1920.

געשיכטע פון אמער. ארב. באווענגג

דוסטראיע כדיג צו באפרידינגען די אינדוסטראיעלע נויטען... דאס מאכט די ארכיביטער פאר זיינדע אינגענע באלאעבאטימן...
האבענדיין איז זינגען דעם אידעאָל פון דער צוקונפֿטיגער גזעעלשאָפּט וועלכען די א. וו. וו. שטעלט זיך פאר, איז אינְ-דוסטראיעלע דעם אַקְרָאַטִּיע, וואו די ארכיביטער פון יעדער אינְ-דוסטראיע זינגען אלֵין זיינדע אינגענע באלאעבאטימן, דעם אַלְטַ-ווערט פאר אונְז ערשות קָלָאָר די ווערט פון דעם פריאַמְבָּעל וועלְ-כער דער קלְלָעָרט אָז „אַרְגָּאַנְיוּרְעָנדְרִינְג זיך אַוֹפּ דעם אַינְ-דְּסְטְּרִיְּעָלְעָן אָפּוֹן, בִּילְדָּעַן מִיר דעם גַּעֲבָוּ פון דער נִיעַר גַּעֲעַלְשָׁאָפּט אַיז דער שאַלְעָבָּץ פון דער אלְטָעָר“. אַוְבָּד די צוקונפֿטיגער גַּעֲעַלְשָׁאָפּט זאל זיַּוְן אָז אַינְ-דְּסְטְּרִיְּעָלְעָן רַעֲפָבְּלִיך זיך די א. וו. וו. פָּאָרְ-שְׁטְּעָהָט דאס, דָּאַן הָאָט זיַּוְר אַינְ-דְּסְטְּרִיְּעָלְעָן אַרְגָּאַנְיוּצְּיעָ אַ-פְּאַרְ-פְּאַרְ-אַ-פְּאַרְ-גַּרְעָסְעָרָעָן באַדְּיוֹמָונְג פָּאָר דער צוקונפֿט ווּ פָּאָר דער אַ-פְּאַרְ-גַּעֲנָנוֹוָאָרָט, אַיז דער גַּעֲנָנוֹוָאָרָט קָעַן די נִיעַר פָּאַרְ-מָעָה הַעֲלָפָעָן די אַרְכִּיבִּיטָעָר גַּעֲוִינְגָן מַעֲהָר קָלְיָ�נְעָ פָּאַרְ-בָּעָסְעָרָונְגָן; פָּאָר דער צוקונפֿט אֶבְּעָר, אַיז דאס די נִיעַר פָּאַרְ-מָעָה גַּעֲעַלְשָׁאָפּט. די א. וו. זָכְתָּ אָזִיך כָּסְדָּר קָלָאָר מַאֲכָעָן אָז דער אַמְּעָדָ-רִיקָּאנְדָּר אַינְ-דְּסְטְּרִיְּעָלְעָר יְוִינְיָ�-זָם אָז דער אַיְרָאַפְּיָאַישָׁעָר סִינְדִּיקָּאַלְיָום זָיְנָעָן צָוּוֹי באַזְּוֹנְדָּרָעָר זָאָכָעָן. פָּוֹל שְׁרוֹבָּעָר דְּרָעָלְלָעָעָן דער א. וו. ווּ פָּאָר אַסָּאָרָט אַמְּעָרִיקָּאָנָּעָם סִינְדִּ-רִיְּקָּאַלְיָום אֶבְּעָר דאס אַיז נִיטָּרְבָּגָן. האַרְאָלְד זָאָרְד ווּאָרְנִי ווּלְיָאמָס אָז אַנְדָּרָעָר טַעַרְעַטְיָקָרָה הַאֲבָעָן שָׂוֹן נִיט אַיז מַאְלָ-נְעַצְיָוָנָט אָז דאס אַיז אַטְוּתָה. „דער סִינְדִּיקָּאַלְיָום אַיז מַעְרָסָ-טָעָנָס דער אַיְסְדָּרָוק פון אַרְגָּאַנְיוּרָטָעָן אַנְאָרְבִּיכָּוּם, אַיז דער צִוְּיָּוָט ווּאָס די א. וו. אַיז בָּעָצָם מַאְרָקְסִיסְטִישָׁן, אַיז קָאַמְּנוֹנִיסְ-טִישׁ. די עֲרִישָׁטָע זָיְנָעָן אַוְיָאמָנָס אָז דַּעַצְעַנְטָרָאַלְיָוָרָט — די צִוְּיָּוִיטָע צַעַנְטָרָאַלְיָוָרָט... אַיז אַנְדָּרָע ווּוּרְטָעָר די א. וו. וו. פָּאַרְנָעָמָט אַפְּאַזְּיָצְּיעָ צְוּוֹיְשָׁעָן דעם אַינְטָעָרָנָעָצְּיָאָנָלָעָן סָאַצְיָאָר לְזָוָם אָז אַינְטָעָרָנָעָצְּיָאָנָלָעָן טְרִוִּיד יְוִינְיָ�-זָם. פָּוֹ די עֲרִישָׁטָע

ח'וּם קָאנְטָאָרָאָנוֹוִיטַשׁ

אונטערשיידט זי זיך דורך דעם וואס זי אויז ניט קיין פֿאַלְוִיטִישׁע
אוון (אַ דּוֹרְכָאָוִים) פֿרָאַלְעַטָּאָרִישׁע אַרְגָּנָאַנְיוֹאָצִיעַ, פֿוֹן דֵי צְוּוּוּטָע
— דּוּרְמִיט וּוְאָס זֶה אויז קָאַמְּנוּיסְטִישׁ אוון רָעוֹאַלְוִיצְיאָנָעָר,
אַמְּגַעַּהֲעַנְסְטָעַן אַזְוָעַר פֿרָאַלְעַטָּאָרִישׁע וּוּעַלְתָּ, אויז זֶה צְוָם
רוֹסִישׁעַן בָּאַלְשָׁעָזְוִיזָם".*)

---

*) Harold Lord Varney: Industrial Communism and I.
W. W., pp. 13-14.

די טאקטיק פון דער א. וו. וו.

שטעעהנדיג פעם אויפֿן שטאנדרטונקט פון קלאסען-קאמט,
אנערקענענדיג איז צוישען די ארבײַטער איז ארבײַטס גבעער
צען קיין מאל קיון שלום ניט זיון, געתהט די א. וו. וו. קיין מאל
ניט ארין איז קיון אָפְמַאַר מיט די באָלְעַבָּאַטִים. אויב אַסְטְּרֵיַיך
ווערט געווואָונָעָן, דורך דער א. וו. מאכט זי ניט נאָכְדָעָם
קיון קאנטראקט מיט'ן באָלְעַבָּאַס אויף אַבְשְׁטִימַטְעָר אַדְרָעָר
אַומְבָּאַשְׁטִימַטְעָר צִוְּיט. ווֹאָס פָּאָר אַנוֹרִיסָע שָׁאַדְעָן די קָאנְטָטָר
ראָקְטָעָן צוישען אַרְבַּיְתָעָר אַזְּוָן באָלְעַבָּאַטִים האָבָעָן אַיז דָּרָעָר
פָּאַרְנָאָנְגָּעָנְהָיִיט אַגְּנָעָטָאָן דָּעָם קלאסען-קאמט, אַיז שְׂוִין פַּיל
מאָל אַגְּנָעָצְיָוָט גַּעֲוָאָרָעָן, אַבְעָר אַוְיסְטָר דָּעָם ווֹאָס די קָאנְטָטָר
ראָקְטָעָן זַיְנָעָן שְׁעַדְלִיךְ פָּאָר'ן קלאסען-קאמט אוֹן זַיְנָעָן אַיְמָעָר
לְטוּבָת דָּעָם באָלְעַבָּאַס, אַיז דָּרָר פְּרִינְצִיפָּן נְפָא פון קאנטראקטָעָן
אַיז גַּעֲנָעָנוֹאַז צֻמְּפָרִינְצִיפָּן פון קלאסען-קאמט. אַזְּוִי לְאָנָּג וּוּי
קָאנְטָטָר עַקְוִיסְטִירָעָן ווּטָאָן מוֹזָה דָּרָר קלאסען-קאמט אַגְּנָהָה,
טָאָכָעָן מִזְטָא וּוּעָלְכָעָן עַמְּ אַיז אַרְבַּיְתָעָר-גַּעֲבָעָר אַקְאַטָּר
אוֹפָאַר אַבְשְׁטִימַטְעָר צִוְּיט, מִינִינְט אַפְשָׁטָעָלָעָן דָּעָם קלאסען-
קָאמָט אוֹפָאַר אַבְשְׁטִימַטְעָר צִוְּיט. די א. וו. דָּרְקָלְעָרָט זַיְד
דָּרְפָּאָר גַּעֲנָעָן קָאנְטָרָקְטָעָן צוישען אַרְבַּיְתָעָר אַזְּוָן באָלְעַבָּאַטָּר
טִים, זַי פָּאַרְלָאָזָט זַיְד נָאָר אוֹפָאַר די פְּרִינְצִיפָּן פון דָרָר אַיז
נוֹרְוִיסְטָר יְוִינְיאָן, אוֹפָאַר די אַיְינְגְּקִיט אַזְּוִי אַוְיד גַּעֲנָעָן אַיבְּעָגְעָבָעָן
אַרְבַּיְתָעָר". א. וו. אַיז פָּוְנָקְט אַזְּוִי אַוְיד גַּעֲנָעָן אַיבְּעָגְעָבָעָן
אַיְהָרָע סְכָטָכִים צַו די אַזְּוִי גַּעֲרָפְעָנָע „אַומְפָאַרְטִיְאִישָׁע פָּאָר
מִיטְלָעָר“. „פָּאַרְבִּינְדָעָנְדִיגְזָמֶן זַיְד דָּרָךְ פָּאַרְשִׁידָעָנָע קָאנְטָרָקְטָעָן

ח'וים קאנטראָוויטש

מייט די באַלעכָטִים, ניבען זוי (די אלטע יוניאָנס) איבער אין זיירע הענט די יוניאָנס. דאסזעלבע טווען זוי, — ניבען איבער אין די הענט פון אומפֿאָרטֵיטֵיאַישׁ פֿאָרְמִיטְלֵעֶר זיירע סְכָסְרִיךְ.**) דער קאמפּ ווֹאָס ווֹעֲרַטְנִיכְתְּמַטְּ צוֹוְשָׁעָן די אַרְבִּיְּטָרָאָרְטָהָן די באַלעכָטִים קען ניט „אוַיסְנְגְּלִיכְעָן ווֹעֲרָעָן“ ער מז אַוְיסְנְקְעַמְפְּטָ ווֹעֲרָעָן, עַמְּ אַיז ניט קְיוֹן פֿרְאָנְעָן פון יוֹשְׁר נָאָר פון מאָכְטָ.

איינער פון די אַנְגְּזָעָה הענטְסְטָה פֿיהָרָעָר פון דער אָ. זָו. זָו. זָו. ווֹ. ווֹ. ווֹ. ווֹ. ווֹ. זָוָשָׁאָהָן דער קלְעָרְטָה די מְאָקְטִיךְ פון דער אָ. זָו. זָו. זָו. אַין די פֿאָלְגָּנְדָּעָ ווֹעֲרַטְרָה: „זָיְעָנְדִּיגְ אָ רְעוֹאַלְוְצִיאָנְגָּרָעָ אַרְגָּאָן נְיוֹאָצְיָעָ, ווֹעֲנְדָּטָה די אָ. זָו. זָו. אַין אַיְהָרָ קָאמְפּ אַלְעָ אַמְּפָסְדָּ מְעַטְּאָדָעָן דָּוְרָדָ ווֹעֲלָכָעָ מְעַן קָעָן דָּעְרָנוֹיְכָעָן רְעוֹזְלְטָאָטָעָן, פֿאָרָאָדָ לְיְרָעְנְדִּיגְ דָּעְרָבִּי ווֹאָס ווֹעֲנְגָּרָעָ עַנְגָּרְנִיעָ אָזָן צִיְּטָה. דָּעָרָ אַוְיסְדָּ וּאָלָ פָּוָן דָּעָם אַדְעָרָ יְעַנְעָם קָאמְפּ-זְמִיטָּעָלָ אַיז אַוְיסְלְיְלִידָ אַפְּהָעָנְגִּיגָּ אָזָ דָּעָם אַוְיָפְּלָ זְוִיפְּלָ די אַרְגָּאָנְיָאָצְיָעָ קָעָן אָטָ דָּעָם מְיֻטָּלָ אַנוּעָנְדָעָן עַרְפָּאָלְגְּרִיךְ. די פֿרְאָגָעָ פָּוָן „גָּוָטָ אָזָן שָׁלְעָבְּטָ“ גָּעָחָת אָזָן נִימָטָ אָזָן קִיְּזָן אָפְּדָ מְאָדָ מִיטָּ די באַלעכָטִים אַיז פָּאָרָ אָזָן נִיטָּ בִּינְדְּעָדָ**) אָזָן לְאָנָגָ, זָאָנָטָ סְטָ. דָּוְשָׁאָהָן, „וֹוֹי עַס עַקְוִיסְטִירָטָה די סִיסְטָמָעָ פָּוָן לְזִוְּנִיתְאָרְבִּיְּתָ, קָעָן בְּלוּזָן זָיוָן אָ רְיִידָ פָּוָן אָ צִוְּטוֹוְיְלִינְגָן ווֹאָפְּעָנָ שְׂטִילְשְׁטָאָנָדָ, בַּיִּי יְעַדְעָרָ פֿאָסְעָנְדָעָ גַּלְעָנְגָּהָיָתָ, ווֹעֲרַטְ דָּעָרָ קָאמְפּ פָּאָרָן קָאנְטְרָאָלָ אַיְבָרָ דָּעָרָ פֿרְאָרְקְצִיעָ צְרוּיקָ אַוְיפְּגָנָ נָוּמָעָן.“

דָּעָרָ סְטְרִוִּיךְ, די דָּירָעְקָטָעָ אַקְצִיעָ, סָאָכָמָאָוָשָׁ אָזָן אַיְבָרָהָרָה הַוִּיפְּטָ די אַרְגָּאָנְיָוְרָוָנָגָ אָזָן אַוְיְפְּקָלְעָרָוָנָגָ פָּוָן די אַרְבִּיְּטָרָה פֿאָרְשְׁפְּרִוּיטָעָן דָּעָם רְעוֹאַלְוְצִיאָנְגָּרָעָן קְלָאָסְעָן-בָּאָוָאָוָסְטָוָיָן צְוּוִיָּיָן

* פֿוֹלִיוֹן קוֹרִינְטִיקִי: די אָ. זָו. זָו. אַיְרָעָ פֿרְיְנְצִיְּפָעָן אָזָן מְעַטָּאָ.
דָּעָן, ז. 43. ** Vincent St. John: The I. W. W.

געשיכטע פון אמעה. ארכ. באווענונג

שען זיין, דאס זייןען די וויכטיגסטע קאמפס-מעטאדען פון דער
א. וו. וו.

די קאמפס-מעטאדען פון די א. וו. זייןען זעהר שארכ
קריטיקרט געווארען פון אלע זיימען. סיי פון סאציאלייסטעו
אוון סיי פון ריעאכזיאאנערן. די קאפאטאליסטישע פרעסע האט
געזוכט אויסטוייטשען אוון דירעקטע אקציע אוון סאכטואזש.
מיינט קייז אנדער וארד ניט, זיין מארדען, צינדרען, ווארפּען באמד
בעס אוון א. ז. וו. דאס אוין אבער ניט אמת, לויט דעם אינהאלט
וואס די א. וו. האט ארײַנְגָּלְעָנְט איז אט די טערמִינָנְעָן
מיינען גאר עפּעס אנדערש. אוין זיון ביבעל איבער די א. וו. וו.
דעפּינִירט פִּילִיפּ קוֹרִינְסְקָי די דירעקטע אקציע אוון די פָּאַלְגְּעָנְדָע
ווערטער: „DIRUCKTU AKCJU AIZ DUR HFOD FON DUR FAERLAMUN
TAARISHER AKCJU. FAERLAMUNTAARISHE AKCJU MIYNT DAS FAER-
LAZUEN ZID AIYOF AIMICZUN. UR ZAL VOI US AIYOF DORBKOMUNO MUIT
DI KAFAPIEATLISHTU AOON AOISCHUTLUEN BIY ZOI NUVOISCH REUFARMEUN,
DIRUCKTU AKCJU MIYNT DAS FAERLAZUEN ZID GART AYOF ZID ALIYON,
מעהר אויף קוינעם ניט, דאס MIYNT ZULBTSIZOOLUN, ANICZIADE
MIYO OZON OMFAHUNGENKIM, DORD ZIYER AIYINCIGUR GROSSEUR YONINA*) פון
בִּיטָעָר זעלבָּטָם, דָּרְדָּר אֶזְזָהָר אֵזְזָהָר אֵזְזָהָר זיון די אַרְדָּה
דער דעפּונִיצִיע איז קְלָאָר אֶזְזָהָר אֵזְזָהָר אֵזְזָהָר פון די א. וו. וו.
האט גאר ניט צו מאן מיט ווארפּען באמאבע אוון אונטערצידערן
אוון א. ז. וו. דאס AIZ PESHT A MAHAR DUM A KAD
ראט יש ער פֿאַרְמָע פֿוֹן קלאָס עָזְקָאָמְפָּר
דא דרייקט זיך פֿשׂוֹט אויס דער אומצוטרויען פון די באוואוסטּר
זייןגע ארבִּיטָר, קענען אלערליי סָאַרטָען פֿאַרְמִיטָלָר, מעג דאס
זיין איז „אַומְפֿאַרְטִּיאַישָׁר שְׁתְּדוֹן“ אַדְרָע באַצְּאַלְטָר, „פֿאַרְ-

*) פ. קוֹרִינְסְקָי: די א. וו. אַיהֲרָעָ פרִינְצִיּוּפָן אוון מעטאדען.
ז. 48

וארגער פון ארכויטער אינטערעסען", בידיע האבעו דעם ארכוייד טער כסדר אפונענארט.

דאַס זעלכע איז אוּיך בְּנוּגָע „סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ“. די קאָפִיטָאַז לִסְטִישָׁע פֶּרֶעֶם האַט אָזְזִי אַנְגַּעַשְׁרָאַקְעָן דַּעַם אַומְבָּאָוּוּאָסְטָזִיּוּד נִיגָּעָן עַולְמָ מִיט דַּעַם וּוֹאָרָט סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ, אָז מַעַן מִינִינַּט אָז דַּאַס אָזְזִוּן דַּאַס עַרְגְּסָטָע, דָּרְקָלְעָרָעָן אַיְינָעָם פָּאָר „סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ אַזְזִוּן“ דָּרְקָלְעָרָעָן אַיְהָם פָּאָר אַפְּאַרְבְּרַעְבָּר פָּוּ עַרְגְּסָטָעָן סָאָרטָט. אַיְן דָּעַר אָז. וּ. וּ. לִיטְעָרָאַטָּוּר אַיְזָסְאַבָּאַטָּאַזְשׁ דָּעְפִּינְרָט אַלְס אַקְּמְפָּסְפָּאַרְמָעָ מִיט זַעַלְכָּעָ דַּי אַרְבְּיְיטָעָר הַאָבָּעָן וּדְרַבְּמַתָּאַזְשׁ אַלְעָ מָאָל בְּאַנְצָטָם, אָזְזִי נִימָּט דַּי אַרְבְּיְיטָעָר, נִאָר אוּיך דַּי בְּאַלְעָבָּאַטָּים. סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ בְּאַשְׁטָמָה אַיְינְגָּנְטָלִיד אָזְזִוּן דַּעַם צָו אַנוּנְדָּעָן מִיטְלָעָן גַּעַנְגָּעָן אַבְּלָעָבָּאַס, נַאֲכְזָוְנְעָבָּעָן דַּי פָּאַרְדָּעָ רָוְנְגָּעָן פָּוּ דַּי אַרְבְּיְיטָעָר אָזְזִוְּסָטְרִיךְ. „עַם זַיְינָעָן בְּאַקְאָנְטָעָטָלְיכָּעָ פָּאַרְמָעָן פָּוּ סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ, אַיְזָסְאַבָּאַטָּאַזְשׁ אַרְבְּיְיטָעָן לְאַנוּזָּאָם אָזְזִוְּסָטְרִיךְ. סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ אַיְינְגָּנְטָלִיד אָזְזִוְּסָטְרִיךְ פָּרְאַפְּיְיטָעָן פָּוּ קַאֲפִיטָאַלְיִיסְטָמָס. אַ צְוִוְּיְיטָעָ פָּאַרְמָעָן פָּוּ סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ טָאַזָּאַזְשׁ אַיְזָסְאַדְגָּעָן דַּעַם קַאֲפִיטָאַלְיִיסְטָמָס אַיְינְגָּנְטָמָס: דַּי וּוֹאָרָעָ, מָאַטְעָרְיאָלָעָן, מָאַשְׁיָנָעָן אָזְזִוְּסָטְרִיךְ. אַ דָּרְיְיטָעָ פָּאַרְמָעָן סָאַזְשָׁאַטָּאַזְשׁ אַיְזָסְאַגְּנָעָן דַּי קְונְדָּעָן וּגְעָנָעָן דַּעַם בָּאַטְרוֹגָן אָזְזִוְּסָטְרִיךְ וּוֹאָס גַּעַתָּמָן אָזְזִוְּסָטְרִיךְ גַּעַשְׁעָפָט אָזְזִוְּסָטְרִיךְ אָזְזִוְּסָטְרִיךְ. נִימָּט אַנְרְוָעָנְדִין דַּעַם נִאָמָעָן, הַאָבָּעָן אַרְבְּיְיטָעָר שְׁטָעָנְדִּינְגָּ דַּאַס פְּרָאַקְטִיזְרָט, אָזְזִוְּסָטְרִיךְ אַיְזָסְאַבָּאַטָּאַזְשׁ אַוְּסָטְרִיךְ, זַעַלְכָּעָ שְׁטוּרָמָט אָזְזִוְּסָטְרִיךְ גַּעַנְגָּעָן דַּי סַאֲבָאַטָּאַזְשָׁוּנִיקָּעָם באָזְזִוְּסָטְרִיךְ זַעַלְיָוָן מִיט אַזְזִוְּסָטְרִיךְ מִיטְלָעָן אָזְזִוְּסָטְרִיךְ. אָזְזִוְּסָטְרִיךְ באַלְעָבָּאַטָּים בְּאַנְצָעָן זַעַלְכָּעָן מִיט סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ אַיְזָסְאַבָּאַטָּאַזְשׁ אַזְזִוְּסָטְרִיךְ פָּעָל נִימָּט, נִימָּט זַעַלְטָעָן קוּמָט אָזְזִוְּסָטְרִיךְ צָוְוִיְּדָיִי וּוֹאָס זַיְינָעָן אַנְטְּדָעָטָט גַּעַוּאָרָעָן אָזְזִוְּסָטְרִיךְ פָּרְמָעָ, וּוֹי שְׁעַנְדְּלִיךְ זַיְיָ בְּאַחֲנָדָלָעָן זַיְוּרָעָן קוּנָדָעָן, גַּעַבְעָנְדִּינְגָּ שְׁלָעְכָּטָע וּוֹאָרָעָ פָּאָר נּוֹטָעָ גַּעַלְטָמָ. באַמְתָּה מִינִינַּט סַאֲבָאַטָּאַזְשׁ אַזְזִוְּסָטְרִיךְ

געשיכטע פון אמער. ארכ. באזועונגס

דעם קאפאיטאליסטס פראפאיטען* און טאקי דערפאר איז אפשר
דער געשריי איזו גרוים.

איין דער פראקטיך, איין דעם אלטעליבען קאמפ וואס די
או. וו. פיהרט און, שפיטל אבער סאבאטהשן באמת קיין ראליע
ニיט, יעדענפאלס ניט מעהר ווי איין יעדען אנדער קלאסען-קאמפ
אחזו אונטערישיד פון וועמען דער קאמפ זאל ניט אングעהרט וועד
רען.

דאם איין אלץ בנגע דעם אלטעליבען קלאסען-קאמפ, ווי
אזו אבער ווועט די א. וו. דערגרויבען איהר הוייפט ציל?
וואזוי ווועט זי אפשאפען דעם קאפאיטאליסט און אינפירהען
די אינדוסטורייעלע רעפובליך? וועגען דעם הערשט א מינונגס
פארשיידענהויט צווישען די פיהרער פון דער א. וו. געוועהנַי
לייד פטרט מען אפ אט די פראגע מיט א פראזע, וווען די ארד
בײַטער וועלען זיון שטארק גענג זיו צוונגען די קאפאיטאליסטען
זוי נאכגעבען מעהר שכירות, קירצער ארביזיטס-שטונדען, בער
סערע ארביזיטס-באדינונגגען און א. וו. וועלען זוי אוור בכח זיון
זאגען צום קאפאיטאליסט, „הער נאָר מֶר. סטאָקחאָלדער, מיר
וילען מעהר ניט ארביזיטען פאר אייך, איהר האט לאָגַן גענג
געציגען דיווידענטען פון אונזער ארביזיט; מיר שלאנגען פאר
אי איצט זאלט איהר געהן ארביזיטען“. אזה פראזע, פארשטעט
זיך קען ארויסרופען אפלאָדריסטען בעי א מאָסְטִיטִינְג, אבער
קיוו ענטפער איין דאָד דאָם ניט.

איין אלגעמיין גלויבען די מערטע פיהרער און טעאָרעד
טיקער פון דער א. וו. איז אויב דער ארביזיטער קלאס זאל
נאָר נוט זיון ארגאניזיט איז אינדוסטורייעלע יוניאָנס, און גוט
באּוואָסט וועגען דער גרויסער מיסיע וואס ער דארף דורךפה

* זעה היינַוָּאָדָּס מעטטימאנֵי פאר אינדאָסט. רילויושאנֵס קאָר
מייטע, ג. 17.

חויים קאנטאראָוויטש

רען, וועט איהם ניט שוווער זיין אין א שענהעם טאג דערקלערען,
או מיר ווילען מעהרב ניט אַרבײַטען פֿאָר אַיד. דאס מײַנט
אבער ניט א געגענֶאָל סטְרִוֵּיך אַין דעם געוווינְלִיבְּעָן זיין פֿוֹ
ווארט, די אַרבײַטער דָּאָרְפָּעָן ניט פֿאָרְלָאָזָען זַיְעָרָע אַרבײַטְסְּ
פֿלְעָצָעָה, נאָר אַיבְּעָרְנָעָמָען זַיְיָ אָנוֹ ווַיְיָתָע אַנְגָּהָן מִיט דָעָר
פֿרָאָרוֹקְץְּיָע, אַבער אַיצְט שׂוֹן ניט כְּדִי אַ וַעֲלַכְעָר עַם אַיְזָה
אַדָּעָר יְהִוָּדִים זַאֲלָעָן קָעָנָעָן מַאֲכָלָעָן פֿרָאָפְּיָטָעָן אַז זַיְיָ — נאָר
כְּדִי די אַרבײַטָענְדָע מַעְנְשָׁהִוָּת זַאֲלָקָעָנָעָן גָּעָנִיסָעָן די פֿוֹלָע
פֿרוֹכָט פֿוֹן זַיְעָר אַרבְּיִיט.

די סטראקטור פון דער א. וו. וו.

די ערפאהחרונג האט געלערענט די ארכיביטער, אדער אַמווער ניגסטענס דעם באָאוּאָסְטוּיִינְגָּעָן טִיל פֿוֹ זַיִוּ, אוֹ רַעֲדָעָן וּוּנְגָּעָן קֶלֶאָסְעָן, אַנְגַּעַמְעָן דָּעָוָאָלְזִיאָנְגָּרָעָן רַעֲזָאָלְזִיעָם, אוֹן רַעֲדָעָן באָרְגִּיסְטָעָרְטָעָר וּוּנְגָּעָן דָּעָר צַוקָּוּנְפִּינְגָּרָעָן גַּעֲזָעָלְשָׁאָפָּטָהָאָט אוֹן פָּאָר זַיְדָּ קִיְּוָן וּוּרְטָמָּנִיט. פּוֹלָן וּוּכְטִינְגָּרָעָן וּוּרְעָזָאָלְזִיעָם אָוֹן שַׁהְנָעָן רַעֲדָעָם, אַיְוָן אַזְוֵּי אַרְגָּאנְיִזְמָרָעָן דָּעָם פְּרָאָלְעָטָאָרִיאָט, אוֹן זַיְוָן אַרְגָּאנְיִזְמָצְיָעָן זָאָל זַיְוָן אַזְיָּדָן זַיְוָן שָׁוּלָעָן. דָּעָר גְּרוּסְעָר חַסְרוֹן פֿוֹן די פָּאָר יְוִנְיאָן באָשְׁטָעָהָט אַבְּעָרָהָוִיפָּט אַיְוָן דָּעָם, וּאָס זַיְוָן זַיְעָנְדִּיגָּ אַרְגָּאנְיִזְמָרָט אַיְוָן באָזְוָנְדָרְעָיָן יְוִנְיאָן. אַפְּגָּעָרְסָעָן פֿוֹן אַלְעָ אַנְדָּרְעָ אַרְבִּיטָרָט, אַפְּגָּעָבָנְדִּיגָּ זַיְדָן בְּלָיוֹזָן מִיט זַיְעָרָע אַיְירָן גַּעַנְעָן לְאַקְאָלָעָ אִינְטָרָעָסְעָן, וּוּרְטָמָּנִיט בְּיַיְדָה אַרְבִּיטָרָט באָשְׁאָפָּעָן אַסְעָפָּעָט אַיְוָן דָּעָר פְּרִינְצִיפָּ פֿוֹן „יעַדְרָעָרָפָּאָר זַיְדָן“. מִינְטָטָעָר זַיְעָנְדִּיגָּ אַלְעָם פָּאָרָן זַאָלְעָבָאָסָם“. כְּדַי דָּעָר אַלְטָעָלְבָּעָר קֶלֶאָסְעָן באָאוּאָסְטוּיִינְגָּעָן פֿוֹן דָּעָר פְּרִינְצִיפָּ פֿוֹן דָּעָר פְּרִינְצִיפָּ אַיְוָן אַלְעָמָעָר „אַלְעָם פָּאָרָן זַאָלְעָבָאָסָם“. כְּדַי דָּעָר אַלְטָעָלְבָּעָר קֶלֶאָסְעָן באָאוּאָסְטוּיִינְגָּעָן פֿוֹן דָּעָר אַרְבִּיטָרָט מִזְוָּעָן די אַרְבִּיטָרָט אַרְגָּאנְיִזְמָצְיָעָם זַיְוָן אַרְגָּאנְיִזְמָרָט אַיְוָן אַיְינְקָלָאָגָן מִיט דָּעָר טַעַבְנִיאָר שַׁעַר אַנְטוּוּיקָלָוֹגָן פֿוֹן דָּעָר פְּרָאָדוּקָצִיעָ. אַ דָּאָנָק די פִּילָּ נִיעָז עַרְפִּינְדוּנְגָּעָן אַוְן די אַנְטָשְׁטָחָהָוָהָגָּעָן פֿוֹן גְּרוּסְעָטָרָאָסְטָעָן אַוְן פְּרָאָדוּקָצִיאָנְסְקָאָרְפָּאָרְיוּשָׁאָן, אַיְוָן די פְּרָאָדוּקָצִיעָ גַּוְאָלְדִּין קָאָנְצָעָנְטָרְיוּתָמָּגָּעָן. די פְּרָאָדוּקָצִיעָ אַיְוָן אַינְדוּסְטָרִיאָ עַלָּעָ, פָּאָרָן קָאָפִּיטָּאָלִיסָטָמָּגָּעָן אַיְוָן נִימָטָאָקִיָּוָן פָּאָר — נִאָרָא אַוְן אַיְינָ

דוסטורייע. די ארכיטטור מזוען זיך דערפֿאָר אוֹך אַרגְּנָאַנְזִוְּרָעַ אָוֶּף דַּעַם זַעֲלָבָעַ אָופָן. אַנְשָׁטָאָט פָּאַרְדִּיוֹנוֹיאָנס מַזְועַן אַרְגָּאָר נִזְוִירָת זַעֲרָעַן אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָן. די א. וו. הו. האט דער פָּאָר אַנְגָּעָנוֹמָעַן די אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ פָּאָרְמָע פָּוּ אַרגְּנָאַנְזִוְּרָעַ פָּאָר אַיְינָעַם פָּוּ אַיהְרָעַ חַוְּפֶטְעַ עַיקְרִים.

די סְטוּרְקְטוּר פָּוּ דַּי א. וו. הו. אַיְזָן פָּאַלְגָּעָנְדָע :

1) די אַרְכִּיטְטוּר פָּוּ אַבְּשָׁטִימָטָעַר אַינְדוּסְטְּרִיעַ וַעֲרָעַן אַרגְּנָאַנְזִוְּרָט אַיְזָן אַיְזָן אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַר יְוִנִּיאָן. די אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָן קָעַן אַיְנָעָנְטִילְעַט וַעֲרָעַן אַיְזָן פָּאַרְשִׁיְּדָעָנָע אַפְּטִיְּר לְוַנְגָּעָן לְיוֹט די פָּאַרְדְּרוֹנָגָעַן פָּוּ דַּעַר אַרְכִּיטְטוּר. עַס קָעַן וַיְזָן אַיְזָן אַינְדוּסְטְּרִיעַ זַאֲל זַיךְ אַמְּאָל פָּאַרְדְּרוֹנָעַ מַעְהָר וּוּי אַיְזָן אַיְזָן אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָן. אַבְּעָר אַלְעַ אַרְכִּיטְטוּר פָּוּ אַיְזָן אַוְן דַּעַמְּד זַעֲלָבָעַן אַרְכִּיטְטוּסְפְּלָאָז אַוְן אֹוֵב נָאָרְבָּעָנְדִּיְּרָעַד זַעֲלָבָעַן וַיְזָנָעַן דִּירָעָקָט אַדְעָר אַוְמְדִירָעָקָט מִיטָּדַע בָּאַשְׁטִימָטָעַן פָּלָאָז פָּאַרְבּוֹנְדָעַן, זַיְנָעַן אַרגְּנָאַנְזִוְּרָט אַיְזָן יְוִנִּיאָן.

2) די אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָנס וַעֲלָבָעַ זַיְנָעַן זַוְּיִישָׁעַן זַיךְ פָּאַרְבּוֹנְדָעַן, אַדְאָנָק דַעַם כָּאַרְאָקְטָעַר פָּוּ זַוְּיִיר אַרְכִּיטְטוּר, וַעֲרָעַן פָּאַרְאַיְינִינְט אַיְזָן אַיְזָן אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַן דַעְפָּאַרְטָמָעָנָט. אַזְוִי צ. ב.ש. קָעַנָּעַן די פָּאַרְשִׁיְּדָעָנָע אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָנס וַעֲלָבָעַ זַוְּיִיר נָעַן בְּשֻׁפְטִינְגְּט אַיְזָן פָּרָאַרְצִיזְרָעַן עַסְעָנוֹוָאָרָג — פָּאַרְאַיְינִינְט וּוּדְרָעַן אַיְזָן אַוְן עַסְעָנוֹוָאָרָג דַעְפָּאַרְטָמָעָנָט אַוְן אַגְּנוֹן.

3) די אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָנס אַוְן דַעְפָּאַרְטָמָעָנָט, זַיְנָעַן צַוְּיִישָׁעַן זַיךְ פָּאַרְאַיְינְט אַיְזָן אַיְזָן אַלְגָּעָנְדָעַר אַרגְּנָאַנְזִוְּרָעַ, וַעֲלָבָעַ שְׁטָרָעָבָט אַלְיָוָן צַוְּוֹעַרְעָן אַטְיָוָל פָּוּ אַזְוִי אַינְטָעָרָנְאַצְיָאָד נָאַלְעַר אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַר אַרְכִּיטְטוּר אַרגְּנָאַנְזִוְּרָעַ.

4) אֹוֵב די אַינְדוּסְטְּרִיעַלְעַ יְוִנִּיאָנוֹ נָעָפִינְט פָּאָר נּוֹיטִינְג אַוְן צַוְּוּעַקְמָעָסִיגְן קָעַן יְעַדְעַ אַרְטִינְעַ אַרגְּנָאַנְזִוְּרָעַ זַיךְ אַיְינְטִילְעַן אַיְזָן אַ) שְׁפָרָאָד אַפְּטִיְּלָוָגָעָן, בַּ) שָׁאָפְּטִיְּלָוָגָעָן, גַּ) פָּאָר אַפְּטִיְּלָוָגָעָן, דַּ) דִּיסְטְּרִיקְטָעַן (כְּדַי אַרְכִּיטְטוּר זַאֲלָעַן קָעַנָּעַן באָר

געשיכטע פון אמער. ארב. באזועונגנונג

זוכען מיטינגען ניט דארפערנדיג פאהרען וויט). פארשיידענע באזונדרער אינדוסטריעלע יוניאנס פון איין שטאט קענען זיך ארגאניזודען איין דיסטrikט קאמיטעטן כדוי אנטהרען געמיינ- שאפטליך זיינער טעטינקיות.

די פארשיידענע באזונדרער אפטילונגנונג זיינגען בלויו פאר באקוועטלובלייטס זועגען. איין זיינער ארבויט זיינגען זי אבער אטייל פון דער אלגעמיינער ארגאניזאציע. מיט די באלאכ- טים קענען די באזונדרער אפטילונגנונג אונטערהאנדרלען נאר דורד זיינער אינדוסטריעלע יוניאן.

א מיטגיליד איין דער אינדוסטריעלע יוניאן קען זוערעהן. יעדער איינער וואס איין נאר איין דער אינדוסטריע באשעפטיינט. איבערחויפט איין דער פראנע זועגען אריינגעמען מיטנילדער, די א. וו. אוננאאנצען פארשיידען פון דער א. פ. אוו. ג. די. א. פ. אוו. ג. איין באמת ניט קיין ארגאניזאציע פאר אלע ארבויר טער, נאר פאר א באשטיימטען טייל ארבויטער. פאר די גוט באצעאלטע יהסנים, פאר די געלערענצע ארבויטער, פאר דער איזו גערופער „אריסטאקראטיע פון ארבוים“. די אומגעלאַד רענצע ארבויטער, די עמיגרירענדיע ארבויטער, פונקט די געלכע נויטינגען זיך אמערטענעם איין ארגאניזאציע און אויפקלערונג זיינגען פ א ק ט י ש פון דער א. פ. אוו. ג. אוםגעשלאָסעהן. און אפיילו די וואס קענען שוין יעארין איין דער א. פ. אוו. ג. האבען אויך מערטענעם גרויסע שועערינקייטען, און דארפער באצעאלען א גרויסען איינטראיטיגעלאַט. בי דער א. וו. אונ- דאס פונקט פארקערט, אלץ וואס איין נאר מענילד ווערט געטאָן, און יעדען ארבויטער זאל זיין וואס לוייכטער איין דער ארגאניז- זאציע אריינטראיטען, די אינטראיטס-געלאַט זיינגען אוננאאנצע אומכ- באדרויטענד (מערטענעם איין דאלאר, דאס העבסטע איין פינאַ). פאר די אומגעלאַרענצע און עמיגרירענדיע ארבויטער, וועמען עס קומט אפט אויס בייטען זיינער באשעפטיינונג ווערט גענבען די

ח'וים קאנטראזוויטש

מענלייכקייט לויוכט איבערגעhn פון איזן אינדוסטרייעלער יוניאן
איין א צוויותער. וועז אָרְבִּיוֹתָעֶר אַיְזָן אַמִּיטְגְּלִיד פֿוֹן אַוּלֶּן
כּוּר נִוְּט אַיְזָן אַינְדוּסְטְּרִיְּעָלֶר יְוּנְּיָאָן, מִינְיָם דָּאָס נִימָּט, וְוִי אַיְזָן
דָּעֵר אַפְּ. אָוּן גַּן. אָזֶה דָּעֵר אַיְזָן צְוָנוּבְּוָנְדָּעָן צָו דָּעֵר בְּאַשְׁטִימְטָעָר
בְּאַשְׁפְּטִינְגְּנוּגְּן, מִיט זִוְּן יְוּנְּיָאָן קָאָרְד, קָעָן אַמִּיטְגְּלִיד פֿוֹן דִּי
אַפְּ. וְוִי. אַרְבִּיוֹתָעֶן אַיְזָן וּוּלְכָעֶד אַינְדוּסְטְּרִיְּעָ אֲיָהָם קוּמָט נָאָר
אוּס.

די אַנְפִּיהְרוֹנָג פֿוֹן דִּי לְאַקְּאַלָּע אַרְבִּיוֹתָעֶן גַּעֲפִינְט זִיר אַיְזָן
די הָעֵנֶט פֿוֹן דָּעֵר לְאַקְּאַלָּע אַרְגָּנָאַנְיָאָצְּעָ. זִי דָּעְרוֹוַיְּלָט אַיְהָרָע
בְּאַאמְתָּע, בְּאַשְׁטִימְטָע זַוְּיָּעָר גַּעַהָאָלָט, אָוּן בְּאַשְׁטִימְטָע אַוִּיד זַוְּיָּפִיל
עַם זָאָל זִוְּן דָּעֵר מִיטְגְּלִיד-שְׁטִיעָר, דָּאָס קָעָן אַבְּעָר נִיט זִוְּן הָעֶבֶר
וְוִי אַיְזָן דָּאַלָּאָר אַחְוָשָׁ. די אַינְדוּסְטְּרִיְּעָלֶר יְוּנְּיָאָנס וּוּלְכָע
הָאָבָעָן מַעַהְרָעָר אַפְּטִילְוָנְגָעָן הָאָבָעָן זַוְּיָּעָר יְהָרְלִיכָּע קָאָנָּד
וּוּנְשָׁאָנָּס דָּאָרָט וּוּרָעָן פָּאָרָהָאָנְדָּעָלָט די אַנְגְּעָנָהָיִיטָעָן פֿוֹן
דָּעֵר נָאָנְצָעָר אַינְדוּסְטְּרִיְּעָ, אָוּן עַם וּוּרָעָן נָאָמִינָּרָט בְּאַאמְתָּע
וּוּלְכָע דָּאָרָפָעָן דָּעְרוֹוַיְּלָט וּוּרָעָן דָּוָרָךְ אַרְפְּעָרָעָנָהָרָם אַפְּשָׁטָר
מוֹנָּג פֿוֹן אַלָּע מִיטְגְּלִידָר.

יעָדָע אַינְדוּסְטְּרִיְּעָלֶר יְוּנְּיָאָן הָאָט אַיְהָר סְעַקְרָעָתָר, קָאָסְרָ
אוֹן עַקְזָעָטָיוֹ קָאָמִיטָעָ. יְעָדָע אַינְדוּסְטְּרִיְּעָלֶר יְוּנְּיָאָן קָלִיבָט
אַוִּיד אַיְזָן דָּעְלָעָנָהָמָעָן וּוּלְכָע שְׁטָמָעָן צְוָאָמָעָן דָּעַם אַינְחוֹסְטָר
רַיְעָלָעָן דָּעְפְּאָרָטָמָעָנָמָעָן.

די אַינְדוּסְטְּרִיְּעָלֶר דָּעְפְּאָרָטָמָעָנָטָעָן הָאָבָעָן זַוְּיָּעָר אַיְגָעָנָע
צְוָאָמָעָנָפָאָרָעָן. בַּיְיָ די צְוָאָמָעָנָפָאָרָעָן וּוּרָעָן דָּעְרוֹוַיְּלָט דָּעֵר
לְעָנָאָטָעָן צָו די אַלְגָּעָמִינָּע צְוָאָמָעָנָפָאָרָעָן פֿוֹן דָּעֵר נָאָנְצָעָר אַרְדָּ
נָאָנְיָאָצְּעָ. די גַּעַנְעָרָאָל בְּאַאמְתָּע פֿוֹן דָּעֵר אַרְגָּנָאַנְיָאָצְּעָ זִוְּ
נָעָן : אַ גַּעַנְעָרָאָל סְעַקְרָעָתָר, וּוּלְכָע אַיְזָן אַוִּיד דָּעֵר קָאָסְרָ
אוֹן אַ גַּעַנְעָרָאָל אַרְגָּנָאַנְיָאָזָע, בַּיְדָע דָּאָרָפָעָן דָּעְרוֹוַיְּלָט וּוּרָעָן
דָּוָרָךְ אַרְפְּעָרָעָנָהָרָם אַפְּשָׁטָמָעָן. די גַּעַנְעָרָאָל עַקְזָעָטָיוֹ באָ

געשייכטע פון אמער. ארכ. באזונגונג

שטעהט פון אייז (1) פארטערטער פון יעדעו אינדוסטרייעלען דעפארטמענט.

אט די סטראקטור פון דער א. וו. וו. שאפט אָפּ די מערטבע איבלען פון דעם אלטען יוניאניזם. די אינדוסטרייעלע ארגנאני זאציאנס פארמע, מאכט ערפאַלנְגִיכֶער דעם אַרבִּיטְרֵעַס אל-טענְלִיכֶעַ קאמָל, מאכט מענְלִיךְ די אַרגְּנָאַנְיּוֹרְגָּוֹן פון אלע אַרְביַּטְרָה, אַחֲן אָונְטַרְשִׁיד ווּאַס פֿאַר אַ פֿלְאַזְיַּזְיַּזְזַּעַן נִיט פַּאַרְנְעַמְעַן אַיְזָן דער אַינְדוּסְטְּרִיּוּס — אַזְזַּז אַזְזַּז וּכְתִּינְגְּרֵר די אַינְדוּסְטְּרִיּוּס יְוֹנָיאָן, אַ דָּאנָק אַיְהָר אַרגְּנָאַנְיּוֹזָאַצְיאָנס פַּאַרמע, אַזְזַּז וּדְרָךְ די רַעֲוָאַלְזִיאַנְעָרָע פְּרִינְצִיּוּפָעָן אַוִּיפְּ וּוּלְכָע זַי אַיְזָן אַוְפְּגַּנְעַבְּוִיטָם, וּוּרְטַ דַּעַר רַעֲוָאַלְזִיאַנְעָרָע אַוְנִיזְוּעַרְזִיטָעָט פון אַרבִּיטְרָה קְלָאָם, דָּאַס אַיְזָן דַּעַר פֿלְאַזְיַּזְזַּעַן וּוּנְגַּעַן די אַרְביַּטְרָה וּוּרְעַן גַּעַלְעַעַן, דָּרְךְ זַיְעָר אַיְגַּעַן עָרְפָּהָרָוָג, אַז זַי הַאֲבָעָן זַיְד אַוִּיפְּ קִיְּנָעָם נִיט צַו פַּאַרְלְאַזְזַּעַן אַוִּיפְּ זַיְד אַלְיוֹן.

די געשיכטע פון דער א. וו. וו.

טראץ די אלע שווערגנקייטען וועעלכע די א. וו. וו. האט געהאט אויסצושטעהו, די פארפאלגונגען פון דער רענירונג פון איין זויט און פון דער אמעריקען פון פעדערישיאן אוו לוייבאך פון דער צוועיתער, טראץ דעם קאמפיאן פון לייננס, בלבלוים און מיסרעדערזענטאציעס וואס די פארקופטער אמעריקאנער פרעה בע האט אומאויפהערליך קענען איהר אונגעפיהרט, האט די א. וו. איין דער קורצעער צייט פון איהר עקסטען זאך זעהר פיל אויפגעטאו. איין 1906 האט זי אויסגעקעפט און 8 שטונ-דייגען ארביזיטס-טאָג פאָר די האטעל און רעטמאָנט ארביזיטער פון גאלדפֿילד, נעווארָא. אונגעפיהרט א סטראַיך איין יאנסמאָן אהיה, וועעלכער איז פאָרלְאָרְעָן געאנגען בּוּזִין אַ דָּאנְק דעם וואס די א. פ. אַו. ג. מיטנְלְיוּרָה האבען פֿאָרְנוּמוּס די פֿלְעַצְעָרָה פון די סטראַיך. איין 1907 האט זי אונגעפיהרט א סטראַיך פון טעקסטייל ארביזיטער און סְקָאָוּוּנְגָּן מעיַין. איין פֿאָרטְלְאָנד אַרְעָנָאָז האט די א. וו. אונגעפיהרט א סטראַיך פון דָּרוּיְה זענְטָהָלְעָנָּר, א סטראַיך פון ארביזיטר אין ברידושפֿאָרט קָאָן. און דעם נְרוּסְעָן סטראַיך פון דער וועסטערן פעדערישיאן אוו מְיֻנְעָרָם.

דער וויכטינסטער קאמפּ וואס די א. וו. וו. האט איין יענער צייט אונגעפיהרט, איין געווען דער קאמפּ פון די שטאל ארביזיטער איין מעַקְעַמְעַטְרָאָק. אַכְטָמְזְוּעָנְטָאָר אַרְבִּיזְטָעָר וואס זיינען באַשְׁטָאָנָעָן פון אַרְוֹם 16 פֿאָרְשְׂיְידְעָנָעָן נְאַצְּיְאָנְאָלְטְּעָנָעָן, און זיינען געווען באַשְׁעַפְטִוְנְטָמָעָן פון דער „ברעסְדָּסְטִיל קָאָרְקָאָמְפָּאָנִי“

געשיכטע פון אמער. ארכ. באוועגונג

זינגען ארויס אין טרייך. די קאמפאנַהַט בשום אופּן נוֹת דערוואָרט אוֹ איהָרַע פִּינְסְטוּרַעַ אָמוֹרְגָּרְגָּנְזְּיְוָרְטַע אַרְבִּיטַרַע זָלְעַן וּוֹעַן עַס אַיז סְטְרִיּוֹקָן, וּוֹעַן אֶבְּרַע דָּעַר סְטְרִיּוֹק הָאַט אָוִיסְגַּעֲבַּרְאַכְּבָּעַן הָאַט די קָאַמְפָאַנְיַע בַּאַשְׁלָאַסְעַן אָוֹנְטַעַר אַלְעַ אָוְם שְׁטַעַנְדַּעַן די סְטְרִיּוֹקָר בָּאוֹזְוּן. דָּאַס אַיז גַּנוּוּן אַיְתְּעַר אַזְּמַעַנְדַּעַן קָאַמְּה, וּוֹלְכָּבָּר הָאַט זִיד גַּעַזְוִיגָּעַן עַלְפַּ וּוֹאַכְּבָּן, די קָאַמְפָאַנְיַע הָאַט זִיד בָּאַנוֹצְטַמְּ מִיטַּ דָּעַר רִיטְעַנְדַּעַר פָּלִיצְיַיְוָן פָּעַנְסִילַּוּ וּוֹיְנִיעַ, אַדְעַר וּוּ די אַרְבִּיטַרַע רַוְּפַעַן זַיְוּ „די אַמְּעַרְיוֹקָןְעַר קָאַזְּקָעַן“ צָו אַנְשְׁרַעַקָּעַן אַזְּנוֹזְוּנְגָּעַן די אַרְבִּיטַרַע צָוּרַק צָו גַּעַהּ צָו דָּעַר אַרְבִּיטַרַע, די „קָאַזְּקָעַן“ הָאַבָּעַן זִיד גַּעַנוֹמָעַן צָו דָּעַר אַרְבִּיטַרַע אַזְּנוֹזְוּנְגָּעַן די עַרְשַׁטְמַע טַעַג גַּעַהְרְגַּעַט אַיז סְטְרִיּוֹקָר. די סְטְרִיּוֹק קָאַמְּיַע הָאַט דַּעַמְּאַלְט גַּעַלְאַזְוּן וּוֹיְסַעַן די „קָאַזְּקָעַן“ אַז פָּאַר יַעַדְעַר סְטְרִיּוֹקָר וּוּאַס וּוּעַט עַרְמַאְרַדְעַט אַדְעַר פָּאַרְ קָרִיפְעַלְט וּוֹעַרְעַן וּוּעַט „אַ קָּזְאָקָמְקָעַן“ בָּאַצְּאַלְעַן מִיטַּ זַיְוּ לְעַבְעַן. די סְטְרִיּוֹקָרָם הָאַבָּעַן גַּעַהְלַעַטְוּן וּוֹאַרְטַע. וּוֹעַן עַס אַיז שְׁפַעְטַעַר פָּאַרְגְּנַעְקָוְמָעַן אַגְּשַׁלְעַג צְוּוֹשְׁעַן אַרְבִּיטַרַע אַזְּנוֹזְקָעַן זַיְוּ נָעַן פָּוְנְקַט אַזְּנוֹי פֵּיל פָּוּן די „קָאַזְּקָעַן“ גַּעַהְרְגַּעַט גַּעַוְאַרְעַן וּוּ פָּוּן די סְטְרִיּוֹקָרָם אַזְּנוֹזְקָעַן דָּאַס הָאַט גַּעַמְּאַכְּט אַזְּנוֹזְקָעַן צָו דָּעַר קָאַזְּקָעַר בָּרוֹתָאַלְיְטַעַט אַזְּנוֹזְוֹאַונְגָּעַן די בָּאַלְעַבָּאַטִּים צָו גַּעַהּ אַוְיָפְּ הַנְּחֹות.

דָּעַר צְוּוֹיְטַר גַּדוֹיְסַעַר אַזְּנוֹזְקָעַן וּוּיכְטַיְנַעַר קָאַמְּה וּוּאַס די אַזְּנוֹזְקָעַן וּוּ. הָאַט אַנְגַּעַפְיְהָרָט אַיז גַּעַוְעַן דָּעַר סְטְרִיּוֹק פָּוּן די טַעַקְמַטְיַל אַרְבִּיטַרַע פָּוּן לְאַוְרָעַנְסָמָסָמָס. אַיז יָאַנוֹאַר 1912. פִּינְפַּ אַזְּנוֹזְקָעַן טַוְוַעַנְט אַרְבִּיטַרַע, פָּוּן פָּאַרְשִׁידְעַנְעַן נַצְּצִיאַנְאַלְיְטַע טַעַן זַיְנָעַן אַרוֹיְסָמָס אַיז סְטְרִיּוֹק. די פָּלִיצְיַיְוָן, די בָּאַלְעַבָּאַטִּים, די פְּרַעַסְעַן, אַלְעַ הָאַבָּעַן מִיטַּ אַלְעַ מַעְגְּלִיכְסִיטַעַן גַּעַוְכַּט דַּעַם סְטְרִיּוֹק צָו צְוַבְּרַעַכְעַן, די קָאַפְּטַאַלְיְסִיטִישַׁע פְּרַעַסְעַן הָאַט גַּעַשְׁרַאַקָּעַן דַּעַם עַולְמָ אַזְּנוֹזְקָעַן נַיְוָן סְטְרִיּוֹק נַאַר אַסְאַצְּרַע אלְעַ רַעְוָאַלְוְצִיעַן, אַגְּנַעַנְטַעַן, אַוְנְטַרְגְּעַקְיְפַטְעַן פָּוּן די בָּאַלְעַבָּאַטִּים

טום, האבעו געפרובט „אונטערוואָרפֿען“. דינאמיט אין פאר-
שיידענע פֶּלעצעער, כדי קענען באשולדינגען די סטרייך פיהרע
אין אַ קְרִימִינְגָּלְעָן פָּאָרְבָּרְעָכָּעָן אוֹזְיָ אַוּעֲקָנְעָמָּעָן פָּוּן די סְטְּרִיְּיך
קָעָרָם. די באָלְעָבָטִים האבעו בְּכָל גַּעֲלִיבָטָם, אוֹ אַוְיבָּעָס זָאֵל
זִיד נָאָר זָיָ אַיְינְגָּעָבָעָן אַוּוּקָנְעָמָּעָן די פִּיהְרָעָר וּוּעַט דָּעַר סְטְּרִיְּיך
זַיְוִין גַּעֲרִיאָכָעָן. אין דָּעַם האבעו זָיָ אַיְדָר אַפְּגָנְנָאָרָטָם.
קענען די סְטְּרִיְּיךָעָם אַיָּז אַרוֹיְסְגָּוּפָעָן גַּעֲוָאָרָעָן די סְטְּרִיְּיךָ
מִילְיָן, אַיָּז אַ צְוֹאָמְעָנְשָׁטְּוִים אַיָּז אַ סְטְּרִיְּיךָעָרָיו גַּעֲשָׁאָטָעָן
גַּעֲוָאָרָעָן. די סְטְּרִיְּיךָ פִּיהְרָעָר דּוֹשָׁאָסָּעָפָּה עַטָּאָר אַיָּז אַרְטוֹרָא
דוֹשִׁיאָוָאָנִיטִי אַיָּז אַיְנוֹנָעָר אַ פְּשָׁוֹטָר אַיטָּאָלְעִינָּעָר אַרְבִּיטָּעָר
קָאָרוֹפָּא, זַיְנָעָן אַרְעָטְּרִיטָּט גַּעֲוָאָרָעָן אלָס שְׂוֹלְדִּינָּעָן אַיָּז דָּעַם
מַאָּרָה. מִיט דָּעַם אַרְעָטָט פָּוּן די פִּיהְרָעָר הָאָט זָיָ אַבָּעָר דָּעַר
סְטְּרִיְּיךָ נִיט אַפְּגָנְשָׁטָעָלָט. אַיָּז לְאָוָרָעָן זַיְנָעָן גַּלְיָיד גַּעֲקָוּמָעָן
אַנְדָּעָרָעָ פִּיהְרָעָר, וּוּ וּוּילְיָאָם דָּ. הַיְוָוָאָד אַיָּז אַנְדָּעָרָעָ, אַיָּז הָאָרָ
בָּעָן דָּעַם סְטְּרִיְּיךָ וּוּיְטָר גַּעֲפִיהְרָתָם בֵּינוֹ אַ זִּינְרוּכָּר עַדְנָ.

דָּעַר לְאָוָרָעָנָסָעָר סְטְּרִיְּיךָ אַיָּז גַּעֲוָוָן אַ סְּגָּנָן פָּאָר צָעַנְדָּר
לִונָּעָ אַנְדָּעָרָעָ סְטְּרִיְּיךָם, אַיָּז לְאָעָלָמָסָסָם, אַיָּז וּוּלְפָאָלָל, אַיָּז
לִיטְלְ-פָאָלָסָם, אַיָּז פָּעָטָרָסָאָן אַיָּז פְּלִיעָאָנָדָעָר שְׁטָעָט אַיָּז אַוְנָ-
טָעָר דָּעַר פִּיהְרָוָנָגָן פָּוּן דָּעַר אָ. וּוּ וּ. אַנְגָּעָפִיהְרָתָם גַּעֲוָאָרָעָן גַּנוֹרִיָּה
סָע אַיָּז שְׁוֹעָרָעָ סְטְּרִיְּיךָ וּוּלְכָעָ זַיְנָעָן אַיָּז מַעֲרָסָטָעָ פָּאָלָעָן
גַּעֲוָוָן עַרְפָּאָלְגָּרְיָיד.

אוּסָעָר די פִּילְ סְטְּרִיְּיךָ וּוּאָסָם די אָ. וּוּ וּ. הָאָט אַנְגָּעָ
פִּיהְרָתָם, הָאָט זָי אַוְיךָ אָסְךְ מִיה אַיָּז אַרְבִּיטָּעָר גַּעֲמוֹזָט אַפְּגָנְעָבָעָן
אוּיפָּאָנְפִּיהְרָעָן אַקְמָאָפָּא פָּאָר פְּרִיְּעָ רָעָדָעָ. אַיְהָרָע „פְּרִיְּסְפִּיטָּשׁ
פִּוִּיטָּס“ האבעו אַיְהָרָע כָּמַעַט מַעַהְרָבָּה בָּאָרְיוֹחָמָט גַּעֲמָאָכָט וּוּ די
סְטְּרִיְּיךָם. דָּעַר עַרְשָׁטָעָר קָאָמָּה פָּאָר פְּרִיְּעָ רָעָדָע אַיָּז אַנְגָּעָ
פִּיהְרָתָם גַּעֲוָאָרָעָן אַיָּז נָאָוָעָמָבָּעָר 1909 אַיָּז סְפָּאָקִיָּן וּוּאַשְׁיָּנָ-
טָאָן. די שְׁטָאָט בָּאָמָטָעָה האבעו פְּלַזְצָלָגָן אַנְגָּהָוִיבָעָן אַרְעָסָ-
טִירָעָן. וּוּ וּ. רָעָדָעָרָעָ, פָּאָר אַפְּהָאָלְטָעָן גַּאֲסָעָן-מִיטִּינְגָּעָן. די

געשיכטע פון אמער. ארב. באווענונג

אָרְטִינְגַּע יְוִינְיאָנֵס הָאָבָעָן בָּאַשְׁלָאָסָעָן אוֹפְּנְעַמְעָן אֶקְאָמָּה מִית
דָּעַר שְׂטָאת רַעֲנִירָוָנָג פָּאָר פְּרִיּוּ רַעֲדָע. דָּעַר קָאָמָּה הָאָט זִיד
גַּעַזְוִינְגַּע אַיְבָּעָר אֵיאָהָר, חַוְנְדָּרְטָעָר מִיטְגְּלִידָעָר פָּוּ דָּעַר אָ.
וּ. וּ. נִימְטָ נָאָר פָּוּ סְפָאָקִיּוֹן, נָאָר אָוִיךְ פָּוּ אַנְדָּרְעָ שְׂטָעָט
וּוְלְכָע פְּלָעָנְגַּע סְפָעְצִיעָלָלָן קָוָמָעָן אִין סְפָאָקִיּוֹן, פְּלָעָנְגַּע טַעַגְלִידָר
אַרְעַמְטִירָט וּוּרְעָזָן, דִּי טְרוּמָעָם פְּלָעָנְגַּע שְׁטָעְנְדִּיגָּן זִיּוֹן אַיְבָּעָרָ
גַּעַפְּאָקָטָן, אָוּן דִּי אַוִּיסְנָאָבָעָן פָּוּ דָּעַר שְׂטָאת אָוִיךְ אַוִּיסְצָהָאַתְּלָטָעָן
אָזְוּי פִּיל אַרְעַמְטִירָטָע אִין גַּעַוְאָקָטָעָן פָּוּ טָאנְ צָוּ טָאגָן. אַיְבָּעָר
500 מַעַנְדָּר אָוּן פְּרִיּוּן זִיּוֹנָעָן אִין דָּעַר צִיּוֹת גַּעַוְוָן אַרְעַמְטִירָטָ
אַרְוּם 200 פָּוּ זִיּוֹן הָאָבָעָן אַנְגָּעָפִיהָרָט אַהֲנוּנָעָר סְטְרִיקָן, פִּיעָר
אַרְעַמְטִירָטָע זִיּוֹנָעָן בָּאַגְּאָנְגָּעָן זְעַלְבָּסְטָ-מָאָרָד אַלְסָ דְּזְוּלְטָמָטָ
פָּוּ דָּעַר שְׁלַעַכְטָעָר בָּאַחֲנָדְלָוָנָג וּוָאָס זִיּוֹן הָאָבָעָן אִין טְרוּמָעָ
גַּעַרְגָּוָן. עַנְדְּלִידָר אַבָּעָר הָאָט דִּי שְׂטָאת רַעֲנִירָוָנָג גַּעַמוֹתָ נַאֲכָ
גַּבְּעָן, אָוּן צְוִירָק אַיְנְפִיהָרָעָן פְּרִיּוּ רַעֲדָע אִין סְפָאָקִיּוֹן.

נָאָר סְפָאָקִיּוֹן זִיּוֹנָעָן גַּעַקְוָמָעָן אַנְדָּרְעָשָׁ שְׂטָעָטָן, אָוּן צְעַנְדִּיָּ
לִינְגָן שְׂטָעָט אָוּן שְׂטָעַטְלָאָרָד הָאָבָעָן דִּי אַרְבִּיְטָעָר גַּעַמוֹתָ אַנְפִּיהָרָ
רָעָן דִּי "פְּרִיּוּסְ פִּיטָּס" אָוּן דִּי אָ. וּ. וּ. אִין אִין אַט דִּי
אַלְעָ קָאָמְפָעָן גַּעַוְוָן דִּי אַנְפִּיהָרָעָן.*
וּוּן אַמְּעָרִיקָע אִין אַרְיִינְגָּעָטָרָאָטָעָן אִין קָרִינְגָּמִיט דִּיּוֹתְשָׁ
לְאָנְדָר אָוּן אֵ כּוּוֹאַלְיָע פָּוּ רַיְעָקְצִיעָן, אַוְנְטָמָעָר דָּעַר מַאֲסָקָעָ פָּוּ
פָּאַטְרִיאָטִיזָם הָאָט זִיד פָּאַרְשָׁפְרִוִּיט אַיְבָּעָרָן לְאָנָה, הָאָבָעָן דִּי
שְׁוֹנְאִים פָּוּ דָּעַר רַעֲוָאַלְזִיאַנְעָרָרָר אַרְבִּיְטָעָר בָּאַוּעָנָגָן גַּעַבְוָנוֹן
זְיַעַר גַּעַלְעָנָהָיִיט דָּעַר אָ. וּ. וּ. צּוּ צּוּבְרָעָבָעָן. דִּי קָאָפִיתָאָדָ
לִוְסְטִישָׁע צִיּוֹתָנָגָע זִיּוֹנָעָן גַּלְיָידָרָוִים מִיטָּגְרָוּסָעָ שְׁרִיּוּנָדָעָ
קָעַפְּלָאָרָד, אָוּן דִּי אָ. וּ. וּ. אִין אַוְנְטָרָגָעָוִיפָּטָפָן דִּיּוֹתְשָׁלָאָנָר
צּוּ שְׂטָמָעָן אַמְּעָרִיקָע אִין דָּעַר עַרְפָּאַלְגְּרִוִּיכָעָר אַנְפִּיהָרָוָנָג פָּוּ

*) Ande Tridon: The New Unionism and V. S. John
in the I. W. W. History, etc.

קריעגע, אלע טאג פַּלענט מעו פְּאַרְשְׁפְּרִוְּטוּן נְיֻעַ לִינְגְּעָם וּוּנְגָּעָם אַנְטְּדַעַטְמָעַ קָאנְסְפִּירָאַצְיָעַ פֿוֹן דָּעַר אַ. וּ. צַו מַאֲכָבָעַ אַ רְעַדְוָאַלְזְּצִיעַ אַיְן אַמְּעַרְיקַע, צַו אַוְּפִּירְוִיסְעַן אלע רַעֲגִוְרְנוֹנְסְ-הַיּוֹזֶעֶר אַוּן נַאֲר אַזְיְינָעַ זַאֲכָעַן. דֵּי רַעֲגִוְרְנוֹן הַאֲטַּאַנְגְּעָהוּבָעַן אַ גַּעַיְינַע אַוְּיַּופְּ דָּעַר אַ. וּ. הוּ. הַוְּנְדָרְטָרָעַ אַוְּמְשְׁוְלְדִּירָעַ אַ. וּ. הוּ. מִיטְגָּלִיְּ דָּעַר זַיְינָעַ אַרְעַסְטִירַט גַּעַוְאַרְעַן, נַאֲנְצָעַ אַפְּטִיוּלְגָּנָעַן זַיְינָעַ אַוְּפְּגָּנְלִיּוֹת גַּעַוְאַרְעַן. דֵּי הַעֲדָקְוּאַדְרָעַט אַוּן אַפְּיַסְמָעַ פֿוֹן דָּעַר אַ. וּ. וּ. זַיְינָעַ פְּאַגְּרָאַמְּרָט אַוּן צַוְּשְׁטָרְטָעַט גַּעַוְאַרְעַן, אַוּן דֵּי וּוּכְטִוְנְסְטָעַ פִּיהְרָעַר זַיְינָעַ אַרְיְינְגָּנוּוֹאַרְפָּעַן אַיְן דּוֹשְׂיַּילְ. מִיטְ זַיְיעַרְעַ דַּעְפְּרָעְסִיעַט הַאֲטַּאַנְגְּעָהוּבָעַן זַיְד דָּעַם קָאַפְּיִטְאַלְסְטִישָׁעַן קְלָאַם אַוּן זַיְינָעַ שְׁטִיצָעַר בָּאַמְּתָא אַיְינְגְּעָנְעָבָעַן אַפְּשָׁוֹאַכָּעַן דָּעַם וּוּרְקָונְגַּן פֿוֹן דָּעַר אַ. וּ. אַיְן דֵּי אַיְסְטָעַן שְׁטָאַטָּעַן. אַיְן דָּעַר וּוּסְטָט אַבָּעַר, וּוּאוֹ כְּמַעַט אלע אַרְבִּיְּטָעַר זַיְינָעַן דֵּי אַוְּמְגָּעַלְעַדְרָעְנָטָעַ אַוּן עַמְּיְגָּרְעַנְדָּעַ, פָּאַר וּוּמְעַן דֵּי אַ. וּ. וּ. אַיְן דֵּי אַיְונְצִיגְעַן אַרְגָּ נַאֲנְיְזְאַצְיָעַ, וּוּלְכָעַ אַיְזָן בְּכָחַ זַיְיָ פָּאַרְטִיְּדִיגְעַן קָעְגָּעַן זַיְיעַרְעַ אַוְּנְטָעַרְדִּיקָּעַר אַיְזָן דֵּי אַ. וּ. וּ. כָּסְדָּר גַּעַוְאַקְסָעַן, אַפְּיַלוּ אַיְזָן דָּעַר צִיְּמָעַט פֿוֹן דֵּי שְׁטָאַרְקָסְטָעַ דַּעְפְּרָעְסִיעַט.

שלום ווארט.

ווען א סאציאלייסט דערך אויסקילוייבען צוישען די עקייסט טירענדע „פֿוֹר עַנְד סִימְפּוּלֶן“ יוניאנס און די רעוואָלוֹצְיָאנֻרָע אינדוסטראָלייסטיישע, ווועט ער פֿאָרְשְׁטָהָט זיך אויסקילוייבען די לאָצְטָע. דאס מײַנט אַבער ניט אָז דער סאציאלייסט פֿאָרְמָאָכְט די אָוִינְגָען אַוְיף די חַסְרוֹנוֹת פֿוֹן די לאָצְטָע. עַם אָיז זיךְ אָז די א. וו. אַיז מעהָר סִימְפּאָטִישׁ פֿאָר אָסָאצְיָאָלִיסְט, ווֹ די א. פ. אָוֹן ג., אָז דער א. וו. וו. מיט אלָע אַיהֲרָע חַסְרוֹנוֹת, אָיז דָאָר אַקלָאָסְעָן-בָּאוּוֹאָסְטָזְיָוָנָע עַקְאָנָאָמִישׁ אַרְגְּנָאָנִיאָזְעִישׁ ווּעָד מַעַם עַנְדְּצָיל אָיז דער סאציאלייזָט, אָוֹן פֿאָלְגָּיָיךְ, שְׁטָהָט זִי גָּאנֵץ נָהָנָט צָו דער סאציאלייזָט בְּאָוּוֹנָגָג, אַפְּלָיו ווּן זַיִי פֿיְיחָד רָעָן אָז צוישען זיך „אָן אִידְעָען קָאמָפֶן“ בְּנָנוּג גַּעֲוִיסָע טָאָקָט טִישׁע אָז טָאָרָעָטִישׁ פֿרָאָנָען.

אַבער טָאָקָע ווַיְיל די א. וו. וו. אָיז אָוֹן נָאָהָעָט, טָאָרָעָן מִיר ניט פֿאָרְמָאָכְט אָז אָוִינְגָען אַוְיף אַיהֲרָע פֿעָהָלָעָרָען. מִיר מַזְעָן אַט די פֿעָהָלָעָן שְׁטָהָטָן אַנְצִיְּגָעָן, אָז דָוָר אָוֹן זָעָר

קרִיטִיך ווַיְרָקָעָן אָז די פֿעָהָלָעָן זָלְלָעָן אַפְּגָנָשָׂאָפָּעָן ווּעָרָעָן. דער הוַיְפַט פֿעָהָלָעָר פֿוֹן דער א. וו. וו. אָיז ווֹאָס זִי האָט אַיְנָאַנְצָעָן פָּאָרוּוֹאָרָפָעָן דָעַם פֿאָלִיטִישׁ אָזָן גַּעֲמָאָכְט אַ קְוָלָט פֿוֹן דער דִּירָקְטָעָר אַקְצִיעָן אָזָן סָאָכָטָאָזָשׁ. די ווּעָלְכָע פְּרָעָרְגָּעָן די דִּירָקְטָע אַקְצִיעָן אָזָן סָאָכָטָאָזָשׁ אַלְוַן „איַנְצִיְּגָעָן מִיטְעָלֶן“ ווֹאָרָפָעָן מַעֲרָסְטָעָנָס אָזָה אָוֹן זַיִעָרָע גַּעֲנָנָעָר, אָז מִיר זַיִנְגָּעָן באַיְנָפְלָאָסְט פֿוֹן דער קָאָפְּטִיטָאָלִיסְטִישׁעָר מָאָרָאָל, אָז מִיר האָלָטָעָן זיך אָז די בּוֹרְזְשָׁוָאָזָע באַנְרִיפָּעָן פֿוֹן גַּעֲזָעָן אָז אַרְדָּנוֹגָג

א. א. וו. דאס איז אבער ניט אמת. וווען מיר זיינען געגען די אויבען דערמאנטע מעטאדען, איז דאס ניט דערפֿאָר וויל זי זיינען אוממאָרָאַלִישׁ, אָדָרָעָר געגען געוועץ. עַמְּ וּוְאַלְּטָ אַיְבָּעָרָה הַוִּיפְּטָ זַיְן אֲזַיְן אָזְמַזְן צַו פָּאָדָרָעָן פָּוּ די אַרְבִּיטָעָר זַיְד צַו רַעֲכָעָן אַיְזָוִוֵּר קָאָמָּפְּ מִיטְ וּוּלְכָעָס עַס אַיְזָמָּרָאַלִּעָה בָּאָרָנְגָּפָּעָן, אַיְזָדָרָ צַיְּמָט וּוּעָן דָּרָרָ צַוְּוִיְּטָעָר צַדְ, דָּרָרָ קָאָפִּיטָּאָלִּיָּסָטָעָן לְאַכְּטָ זַיְד פָּוּ אַט די בָּאָגְּרָיְפָּעָן אָוִים. יַעֲדָרָ אַרְבִּיטָעָר וּוּרָע עַס הַאָט אַמְּאָלָּג נַעַסְטְּרִיקָט וּוּוִיס אַז די קָאָפִּיטָּאָלִּיָּסָטָעָן בָּאָנָּרָ צַעָּן זַיְד אַיְזָוִוֵּר קָאָמָּפְּ גַּעַגְעָן די אַרְבִּיטָעָר מִיטְ אָזְוִינָן מַעַטָּאָ דָּרָעָן אַזְן מִיטְלָעָן, פָּאָרָ וּוּלְכָעָס די נַעַמְעָן "דָּרְיעַקְטָעָ אַקְצִיעָה" אַזְן "סָאָבָּאָטָאָזָשׁ" זַיְינָן צַו מִילָּד. וּוּעָן עַס קוּמָט צַו בָּאָקָעָמְפָעָן די אַרְבִּיטָעָר, פָּאָגָעָסָעָן זַיְד די קָאָפִּיטָּאָלִּיָּסָטָעָן אַזְזַיְנָן זַיְד בָּעָן וּוּי מַאָרָאָל, וּוּי גַּעַזְעָן, אָדָרָ אָפְּלָיו וּוּי פְּשָׂוֹטָעָ אַנְשָׁטָעָן דִּינְגְּפִּיָּט. לִינְגָּעָן, מִיסְרָעְפְּרָעְעָנְטָאָצִיעָה, "פָּרִים אָפְּסָ", מַעַרְדָּעָיָה רְיֵי דָּרָרָ גַּעַדְוָנָגָעָן מַעַרְדָּרָה. די אָמָגָעָזְלִיכָּבָע אָוִיסָנוֹצָוָן פָּוּ שְׁטָاطָט אַזְן פָּוּ דָרָרָ פָּאָלִיצִיִּי, — אַלְּצָ וּוּרְטָ אַיְזָמָּפְּ גַּעַגְעָן די אַרְבִּיטָעָר אָוִיסָנוֹצָוָן. פָּאָדָרָעָן אַז די אַרְבִּיטָעָר זַאְלָעָן דַּעַמְּאָלָט זַיְד רַעֲכָעָן מִיטְ מַאָרָאָל, אַיְזָפְּשָׂוֹט נִיטְ קָלוֹגָן. וּוּעָן מִיר זַיְינָן גַּעַגְעָן אַט די אלָעָ מִיטְלָעָן, אַיְזָדָס אָס דָּרָס דָּרְפָּאָר וּוּיָלָ זַיְיָ זַיְינָן מַעַהָר שְׁעַדְלִיךְ וּוּי נַצְלִיךְ פָּאָרְזָן קָלָאָסָעָן קָאָמָת. מִיר וּוּיסָעָן אַז אַיְזָמָּפְּ אַיְזָמָּפְּ מַעַן אָפְּטָ גַּעַזְוָאָגָנָגָעָן אָזְזַיְנָן מַיְטָלָעָן אַנְנָעָמָעָן, אָבָעָרָ מַאָכָּלָעָן פָּוּ וּוּי אַקְלָטָ, דָּרְוקָלָעָרָעָן וּוּי פָאָרָ די "איְוִינְצִיָּגָע וּוּרְקוֹזָאָמָעָה" אַיְזָפְּאָרְזָן קָלָאָסָעָן קָאָמָפְּ פְּשָׂוֹטָעָ גַּעַפְּרָעָרָ לִידָ.

איְזָדָרָ גַּעַשְׁכָּטָעָ פָּוּ קָלָאָסָעָן קָאָמָפְּ וּוּיסָעָן מִיר פָּוּ גַּעַגְעָן פָּאָלָעָן, וּוּעָן די קָאָפִּיטָּאָלִּיָּסָטָעָן הַאָכָּבָעָן מִיטְ אלָעָ כְּחוֹת גַּעַזְוָכָּט צַו צַוְוָנָגָעָן די אַרְבִּיטָעָר צַו בָּאָנָוָצָעָן זַיְד מִיטְ גַּוְאָלָדָ מִטְלָעָן אַיְזָזָוִוֵּרָעָ קָאָמָפְּ. מִיר וּוּיסָעָן אַז קָאָפִּיטָּאָלִּיָּסָטָעָן פִּירְמָעָם, הַאָכָּבָעָן זַיְד כְּמַעַט גַּעַמְאָכָט וּוּי אַגְּוֹוָאָוִינָהָיִיט, צַו דִּינְ-

געשייבטע פון אַמְּפָרָה. אַרְבָּה. בָּאַוועָנָגָג

גען פראָוֹאַקָּאַטָּאַרְעָן אַין דער ציִיט פון אַ סְטְּרִיּוֹק, וּוּלְכָעַ זָאַךְ
לען די אַרְבִּיוֹטָעָר אַוְּפָהָעֶצְעָן צו גּוֹאַלְדִּיטָּאַטָּעָן. פָּאָר די קָאָר
פִּיטָּאַלְסְּטָעָן לְיוֹנָט זַיְדָם, דָּאָס נִיט זַיְיָ אַ מְעַלְיִיכְקִיּוֹת
אַרְוִיסְצּוֹטְרָעָטָעָן פָּאָר דָּעָר וּוּלְכָעַ אַלְסַט די פָּאַרְטִּיְירְגָּעָר פון
גּוֹזְעַי אָנוֹ אַרְדָּנוֹגָג, הָגֵם זַיְיָ אַלְיָוִן זַיְנָעָן מְעַרְטָעָנָס די וּוָסָס
ברָעָכָעָן דָּעָם גּוֹזְעַי אָנוֹ אַרְדָּנוֹגָג, דָּאָס נִיט זַיְיָ אַ גּוּלְעָנָהָיִת
אַדְעָר אַמוּעָנִינְסְּטָעָנָס אַתְּרוֹזָ פָּאָר בָּאַנְגָּעָן די גּוֹנָצָעַ מְאַכְּטָה
פון שְׁטָאָטָם, וּוּלְכָעַ אַיזְּ כְּלוּמָּרְשָׁטָטָטָן אָנוֹ פָּאָרְזָ נָאַנְגָּעָן פָּאָלָקָן,
פָּאָר זַיְוּרָעָ קְלָאָסָעָן אַינְטָעָרָעָסָעָן, דָּאָס נִיט זַיְיָ אַ מְעַלְיִיכְקִיּוֹת
אַנְצְּפִּילָעָן די טְוָרְמָעָס מִיט אַוְּשָׁוְלְדִּינָּעָ אַרְבִּיוֹטָעָר, אָנוֹ אַין
אַ צִּיּוֹת פון אַ סְטְּרִיּוֹק צָו אַרְעָסְטְּרָעָן די בָּעַסְטָעָ סְטְּרִיּוֹק פִּיהָרָעָר.
אָנוֹ די נָצָעָן וּוּלְכָעַ אַטְּ די מְעַטָּאַדָּעָן בְּרָעָנָגָעָן? דָּעָר אַמְּתָה
אָיזְּ אַזְּ די נָצָעָן זַיְנָעָן נֹלָן. אַוְּפָ וּוּוִיטָטָ די אַרְבִּיוֹטָעָר זַיְיָ
גּוֹעָצָוֹאָנוֹגָגָעָן מִיט אַזְּוָנָעָ מִיטְלָעָן צָו קְעַמְפָעָן, טָעוֹן דָּאָס אַוְּידָן
די מִיטְנְגִּילְדָּעָר פון דָעָר אַ. פָּ אַוְּ. גָּ אַוְּ אַנְדָּרָעָ קָאַנְסְּפָרְוָאָן
טְיוֹוֹעָ יְוִנִּיאָנָס, נִיט מַאֲכָעָנְדִּיגָּקְיָוָן קְוּלָּטָ פָּוָן דָעָם. די אַ. וּ. וּ.
אַין אַין פָּאַרְלְוִוָּףָ פָּוָן אַיְהָרָ קְוַרְצָעָרָ גּוֹשִׁיכְתָּעָ, שָׂוִוָּ נִיט אַיְנָיָן
מָאַל גּוֹעָעָן גּוֹעָצָוֹאָנוֹגָגָעָן אַין דָעָר צִּיּוֹת פָּוָן סְטְּרִיּוֹקָסָ צָו וּוּרָאָגָעָן
די אַרְבִּיוֹטָעָר קָעָגָעָן די מִיטְלָעָן וּוּלְכָעַ זָיְיָ אַלְיָוִן פְּרָעָדִינָט אַין
דָעָר פְּרִידְלִיבָּכָעָר צִּיּוֹת. די פִּיהָרָעָר פָּוָן דָעָר אַ. וּ. וּ. וּ.
הָאָבָעָן גּוֹרָאָרָפָטָן זִיר פָּאַרְטִּידָיְגָעָן אַין גּוּרְיָכָטָ, הָאָבָעָן זִידָ פָּוָן
אַטְּ די גּוֹאַלְדִּיטָּאַדָּעָן אַנְטוֹאָגָטָם, וּוָסָס גּוּבָּרָ אַלְזָאָ די אַ. וּ. וּ.
וּוְעַט פָּאַרְשָׁטָעָהָן אָזְּ אַטְּ דָעָר וּוְעַגְּ אַיְהָרָעָ אַיזְּ אַ פָּאַלְשָׁעָרָ, אַלְזָ
גּאַהָעָנְטָעָר וּוְעַט זָיְקָוּמָעָן צָו דָעָם טִיפָּ פָּוָן אַסְצִיאַלִיסְטִישָׁעָר
אַיְנָדוֹסְטְּרִיעָלָעָר יְוִנִּיאָן, וּוּלְכָעַ וּוְעַט וּוּרְקָלִיךְ זַיְיָ אַ גּוֹאַלְדִּינָעָר
פָּאַקְטָאָר אַין דָעָם פְּרָאַלְעָטָאַרְיָוָן קָאַמְּפָ אַרְזָ סְאַצְּיָאַלְיָוָם.
„יְעַדְעָרָ קְלָאָסָעָן קָאַמְּפָ אַיזְּ אַ פָּאַלְיִוְשָׁעָרָ קָאַמְּפָ“ דָאָס אַין
חַיִּינָט פָּוְנָקָט אַזְּוִי אַמְּתָה וּוּי אַין דָעָר צִּיּוֹת וּוּעַן דָעָר קָאַמְּנוֹנִיסְטִירָ
שָׁעָר מָאַנְיִפְעָסָט אַיזְּ גּוּשְׁרִיבָעָן גּוּוֹוָאַרְעָן. נָאָר מְעָהָרָ, אַטְּ דָעָר

אמת זעהט זיך נאך פיל שטארקער או הײנט איז זיין קאמפֿ
קענען קאָפִיטאָל, קומט אויס דעם אַרְבִּיטֶר צו קעמעפָּן אויך
קענען דעם קאָפִיטאָלִיסְטִישׁען שטאט אָזֶן אַינְסְטִיטּוּזִיעַם. דער
שטאט, דער געועץ, די פֿאָלִיעֵץ, די אַרְמָעָע, אַלְזַן ווּרטַט בְּאַנוֹצָטּ
קענען די אַרְבִּיטֶר. דער שטאט אָזֶן זיינָע אַיְנְרִיכְטוּגָעָן זַיְדָן
גען די ווּיכְטִינְסְטָעָן ווּאָפָּעָן ווּלְכָעָן דער קאָפִיטאָל בְּאַנוֹצָטּ אָזֶן
זַיְדָן קאמפֿ קענען אַרְבִּיטֶר. אָזֶן עַמְּהָט נִיטְקִיּוֹן זַוְן פָּאָר די אַרְבִּיטֶר
בְּיִיטֶר, נִיט אַוִּסְנוֹעָצָן דעם שטאט אָזֶן זיינָע כְּחוֹת, פָּאָר זַיְדָן
אוֹפֵן וּוֹי ווּיטְטָמָן אַיז מַעֲגָלִיד אָזֶן דעם אַיְצְטִיגָּעָן צּוּשְׁטָמָן
פָּוּן דער גַּעַזְלָשָׁפְּט.

עם אָזֶן שַׁוְן הֵיָּנְטָן קְלָאָר פָּאָר יְעָרָעָן סָאַצְיָאַלִיסְטָן אוֹ דָעָר
סָאַצְיָאַלִיזָם קָעָן נִיט פָּאָרוֹוְרְקִילִיכְט וּוּעָרָעָן דָּרְכְּבָן פָּאָלִיטִישׁעָן
קאמפֿ אַלְיאָן. עם אָזֶן אַבָּעָר זַוְכָּעָר אוֹ דָעָר פָּאָלִיטִישׁעָר קאמפֿ
קען אָזֶן דָּרָאָפּ פָּוּן די אַרְבִּיטֶר אַוִּסְנוֹעָצָן וּוּרָעָעָן אלְסָ אַיְנָעָר
פָּוּן זיינָע קאמפָּסְמִיטְלָעָן. וּוּעָן די אָ. וּוּ. וּוּ. אַנְטוֹאָנט זַיְדָן אַנְיָנָה
גַּאנְצָעָן פָּוּן פָּאָלִיטִישׁעָן קאמפֿ, וּוּאָפְּטָמָן זַיְדָן אַוּעָלָן אַיְנָעָר
פָּוּן אַיְהָרָעָן וּוּבְּטִינָעָן וּוּאָפָּעָן, וּוּלְכָעָר וּוּרטַט אַוִּסְנוֹעָצָן קענען
איַהָּרָעָן אַיְהָרָעָן שְׁוֹנָאָים.

„די ווּאָרְקָעָרָם אַינְטָרְנוּיִישְׁיָאנָאָל אַינְדוּסְטְּרִילְיָן יוֹנִיאָן“ וּוּי
עם רַוְּפַט זַיְדָן אַיְצְטָם די אַפְּנָעָשְׁפָּאַלְטָעָנָע (דָּעַלְיאַנִּיסְטִוּשָׁע) טִיל
פָּוּן דָעָר אָ. וּוּ. אַנְטוֹאָנט זַיְדָן אַנְגָּעָמָעָן די דִּירְעַקְטָע אַקְצִיעָ
אוֹן סָאַבָּאַטָּאָזָשָׁן אלְסָ אַיְהָרָה הוּוּפְטָ קָאַמְפָס מִיטְעָל, אָזֶן אַנְעָרָה
קענט די נּוּיטִינְקִיטָן פָּוּן דָעָר פָּאָלִיטִישׁעָר אַקְצִיעָ. לְוּטָ אַיְהָרָה
טָעָאָרִיעָהָט זַיְדָן אַלְזָאָגָעָנָט דִּינָעָן פָּאָר אַמְּסְטָעָר פָּוּן אַ
סָאַצְיָאַלִיסְטִישׁעָר אַינְדוּסְטְּרִילְיָעָר יוֹנִיאָן. דָעָר אַוְמְגָלִיק אָזֶן
אַבָּעָר, וּוּאָסָ מַעְהָר וּוּי אָזֶן טָעָאָרִיעָהָט קָעָן זַיְדָן נִיטְקִיּוֹן זַיְדָן
דָעָר פְּרָאָקְטִיק אָזֶן זַיְדָן נִיטְקִיּוֹן סָאַצְיָאַלִיסְטִישׁעָן אַינְדוּסְטְּרִילְיָעָר
יוֹנִיאָן. נָאָר אַסָּאָסָאַצְיָאַלִיסְטִישׁעָן סָעָקָטָע. מִיטָּ אַיְהָרָה טָקְטִיקָה.
מִיטָּ אַיְהָרָה פָּאָרְדָּרְוָנָגָן פָּוּן הַוְּנָדָרָתָן פְּרָאָצְעָנָט דָעַלְיאַנִּים, מִיטָּ

געשייכטע פון אמער. ארכ. באוועגונג

אייהר אומטאלעראנץ בונגע די וואס טויטשען אויס אַפּסָּסָּפּ פון מאָרְקָם אַדְרָעָר דָּעֵלְיאָן אַנְדְּרָעָשׂ וּוּ די פִּיחָרָעָר, פָּאַרְשְׁלִוּסְטָן זֶי פרָאַקְטִישׁ די טִירָעָן פָּאָר דָּעָר גְּרוּסְמָעָר טִילְפּוּן דָּעָר אַרְבִּיטָרָה שָׁאַפְּטָט אָנוּ אַיּוֹ פָּאָרְמְשָׁפְּט אַדְרָעָר צָוּם אָונְטָרָגָאנְג, אַדְרָעָר אַיּוֹ בעסְטָעָן פָּאָל, אַוִּיפּ אִימָּעָר צָוּ פָּאָרְבְּלִיבָּעָן אַ קְלִינְעָן אָוּמְבָּאדִיָּה טַעַנְדָּע סַעַטָּעָן פּוּן „פְּרוּמָעָסָּפְּצִיאָלִיסְטָעָן“.

איַן דָּעָר לְעַצְמָעָר צִיּוֹת הָאָט זֶיךְ אַוִּיךְ אַיּוֹן דָּעָר „וּוְאַרְקָעָרָם אַיְנְטָרְנִיְשִׁיאָנָל אַיְ�ְדוּסְטְּרִיעָל יוֹנִיאָן“ אַנְגָּעוּהוּבָּעָן אַלְזָ אַפְּ טָעָר הָעָרָעָן שְׁטִימָעָן, וְוָאָסָּפּ אַפְּדָעָרָעָן אָזְדי אַרְגָּאנְנִיוֹאַצְּיָע, זֶאל אַוִּיגְעָבָּעָן אַיּוֹר סַעַטָּאַנְטָעָן נְיִוְסְטָמָן, אָנוּ עֲפָעָנָעָן די טִירָעָן פָּאָר די בְּרִיאָטָעָר אַרְבִּיטָרָה מְאַסְטָעָן. נְלִיְּכִיזְיִוְתִּינְגָּה אָט זֶיךְ אַיּוֹן דָּעָר אַזְעָן. וּ. וּ. אַנְגָּעוּהוּבָּעָן אַבְּאוּעָגָונָגָן צָו אַנְגָּרְקָעָנָעָן דָּעָם פָּאָלִיד טִישָׁעָן קָאָמָּה, אַלְסָ וּוְיכְטִיגָּעָן קָאָמְפָסָ מִוּטָעָל, דָּאָסָ צִיּוֹנָט אַזְוּן דִּי עַקְוִיסְטִירָעָנְדָעָסָ אַכְּזִיאָלְסְטִישָׁעָ אַיְ�ְדוּסְטְּרִיעָל יוֹנִיאָנָם, הָוִיבָּט שְׁווֹן אַזְוּן אַרְיִינְקוּמוּן אַ נְיִוְעָרָגָן, דָּעָר נְיִסְטָמָן פּוּן דָּעָר סָאַצְּיָאַלְיִסְטִישָׁעָר טָקְטִים, וּוּלְכָבָעָר אַיּוֹ נָאָרָאָלִיָּן בְּכָה, צָו פָּאָרְוּ אַנְדָּלָעָן די עַקְאַנְאָמִישָׁעָר אַרְבִּיטָרָה אַרְגָּאנְזִוְאַצְּיָעָם אַיּוֹ בָּאָדָ וּוְאַסְטְּזִוְּנִיגָּעָר עַוּוּאַלְזִיאַנְעָרָעָר אַרְמָעָעָן, וּוּלְכָעָר זֶאל פִּיחָרָעָן די אַרְבִּיטָרָה זְוִינְרִיךְ, צָו אַ נְיִוְעָר שְׁעהָנְרָעָר אָנוּ בָּעַסְעָרָעָר וּוּלְלָטָה.

אַיִן הָאַלְמָן :

ז'ויט

פֿאַרְעֹדָע — — — — —	פֿאַרְעֹדָע — — — — —
5	
די גַּעֲבָרֶת פֿוֹ דַּעַם אַמְּרִיקָנָעַם פֿרָאַלְעַטָּאַרְיוֹאַט — — —	10
10	
דַּעַר אַנְפָאָגָג פֿוֹ טְרִיְּדְּ-יְוִנְיָאָנוֹם — — — — —	22
22	
נַּעֲצִיאָנָאָלָע טְרִיְּדְּ-יְוִנְיָאָנוֹ קַעַרְפָּעַרְשָׁאָפָט — — — — —	27
27	
די נַּיְּטָמָע אָוֹ לַיְּבָאָר — — — — —	37
37	
די אַמְּרִיקָעַן פֿעַדְעָרְיוֹישָׁאָן אָוֹ לַיְּבָאָר אָוֹ נ. אָוֹ 5. —	46
46	
די אַמְּרִיקָעַן פֿעַדְעָרְיוֹישָׁאָן אָוֹ לַיְּבָאָר — — — — —	56
56	
די סָאַצְיָאַלְיסָטָע אָוֹן דַּי טְרִיְּדְּ יְוִנְיָאָגָס — — — — —	71
71	
די שְׁפָאַלְטָוָנָג אַיְּן דַּעַר. ס. 5. פ. — — — — —	85
85	
די סָאַצְיָאַלְזָעַמָּאַקְרָאַטִּישָׁע פֿאַרְטָיו — — — — —	91
91	
די אַרְגָּאָנוֹזָרוֹנָג פֿוֹ דַּי א. וּ. וּ. — — — — —	96
96	
די שְׁפָאַלְטָוָנָג אַיְּן דַּעַר א. וּ. וּ. — — — — —	110
110	
דַּעַר אַיְּדָעָאֵל פֿוֹ דַּי א. וּ. וּ. — — — — —	116
116	
די טָאַקְטָיוֹק פֿוֹ דַּי א. וּ. וּ. — — — — —	121
121	
די סְטוֹרָקְטוֹר פֿוֹ דַּי א. וּ. וּ. — — — — —	127
127	
די גַּעֲשִׁיכְטָעָג פֿוֹ דַּעַר א. וּ. וּ. — — — — —	132
132	
שְׁלָוָם וּוֹאָרֶט — — — — — — — — —	137
137	

דורך פעהלערען.

אויף זויטע 17 דארף די זעקסטע שורה זיין די ערסטע.
דער קאפעטעל וועגן דער א. פ. א. 6. דארף זיין אוינגעטווילט איין
אוון 2, 3, 4 אונטאט ווי עם אוון 1, 8 אוון